



ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА НИКОПОЛ 2021-2027Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Таблица с използвани съкращения.....	4
I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
1. ОБЩИ УСЛОВИЯ И ИЗИСКВАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПИРО.....	6
1.1. Основание за разработване на ПИРО.....	7
2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПИРО	9
II. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА НИКОПОЛ	11
1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА/ ПРОФИЛ НА ОБЩИНА НИКОПОЛ.....	11
1.1. Кратка характеристика на Община Никопол	11
1.2. Състояние на местната икономика	19
1.3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси	20
1.4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията....	49
1.5. Екологично състояние и рискове	55
1.6. Административен капацитет на общинската администрация на община Никопол.....	63
1.7. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор.....	64
1.8. Анализ на връзката на община Никопол със съседни територии извън административните ѝ граници, които имат потенциал да влияят върху развитието на населените места и териториите в рамките на общината	67
1.9. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, предвидени за реализация на територията на община Никопол....	69
1.10. SWOT анализ.....	70
1.11. Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално -икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД.	77
III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА НИКОПОЛ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027Г.	80
1. Визия за развитието на община Никопол	81
2. Стратегия за реализация на ПИРО - цели и приоритети.....	82
2.1. Стратегически цели и приоритети	84

IV. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ И ПРИНЦИПИ ЗА ПАРТНЬОРСТВО, ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО	105
V. ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ НА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ	148
VI. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ	158
VII. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА НА ОБЩИНА НИКОПОЛ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027Г.	160
VIII. СТРАТЕГИЯ И МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА, АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ.....	189
IX. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО	296
X. ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА, СЪГЛАСНО УСЛОВИЯТА НА ЧЛ. 32 ОТ ЗРР	330

ТАБЛИЦА С ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

Абревиатура	Значение
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ЕС	Европейски съюз
ЗРР	Закон за регионалното развитие
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие за периода
ИТСР	Интегрираната териториална стратегия за развитие
ВЕИ	Възобновяем енергиен източник
ГКПП	Гранично контролен пропускателен пункт
ЕТ	Едноличен търговец
ПЕВП	Полиетилен висока плътност
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ТПО	Териториална проектантска организация
АД	Акционерно дружество
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
НСМОС	Националната система за мониторинг на околната среда
КАВ	Качество на атмосферния въздух
ДОАС	Диференциално оптична атомноабсорбиционна спектрофотометрия
СКОС	Стандарти за качество на околната среда
БДДР	Басейнова дирекция „Дунавски район“
МДК	Максимално допустими концентрации
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
МСП	Малки и средни предприятия
МКБППМН	Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
ЦОП	Център за обществена подкрепа
РСБЗН	Районна служба "Пожарна безопасност и защита на населението"
РЗИ	Регионална здравна инспекция

СГО	Структури на гражданското общество
ЗОП	Закон за обществени поръчки
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
ОП	Оперативна програма
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДФЕС	Договор за функционирането на Европейския съюз
БВП	Брутен вътрешен продукт
РКООНИК	Рамкова конвенция на ООН по изменение на климата
ЗПЗП	Закон за подпомагане на земеделските производители
НПУГ	Национална програма за ускорена газификация
ЗЕЕ	Закон за енергийната ефективност
НПО	Неправителствена организация
СМР	Строително-монтажни работи
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Поставянето на интегрирания подход в основата на изготвянето на стратегически и планови документи, какъвто несъмнено е ПИРО, е от изключителна важност за хармоничното и устойчиво развитие на българските общини и региони и слага край на хаотичното въздействие върху публичните процеси като дава възможност на местните власти да имат задълбочен и обхванат поглед върху всички важни за развитието на общината сектори. През последните години европейската политика на сближаване приема нов модел в регионалното икономическо развитие и еволюира в политика, проектирана да подобрява регионалния растеж и конкурентоспособността. В тази връзка прилагането на интегриран подход при планирането и реализирането на политики за интегрирано развитие на общините може да бъде изключително ценно. Интегрираният подход представлява предизвикателство, свързано с необходимостта политическите фактори да използват програмни стратегии, които разглеждат обективно и обхватно реалните нужди от всички сектори на публичните процеси, като намират взаимовръзките, необходимостите, силните и слабите страни на всеки сектор, върху който ще се прилага интегрирано въздействие. Този процес изисква определянето на цели и приоритети въз основа на задълбочени анализи на предизвикателствата, с които се сблъсква конкретния регион. Прилагането на интегриран подход и въздействие за развитие на община Никопол съчетано с координиране на действия в политически области с ясно идентифицирани взаимовръзки и коректно оценени очаквани резултати както върху отделните области на въздействие, така и в цялост, предполага по-успешен и добър резултат от изпълнението на индивидуални и не интегрирани инициативи.

1. ОБЩИ УСЛОВИЯ И ИЗИСКВАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПИРО

При разработването на Плана за интегрирано развитие на община Никопол за периода 2021-2027г. са използвани методи и подходи, които се основават на опита от предходните години, съчетани с идентифицирането на ключовите предизвикателства пред общината. В процеса на разработване на ПИРО са взети предвид всички нормативни изисквания в областта на регионалното развитие, както и определените национални и регионални цели и приоритети за развитието на България. При разработването на ПИРО са взети предвид специфичните условия, ред и изисквания за прилагането на нормативните документи свързани с управлението на Община Никопол, нейното териториално устройство, опазването на околната среда, кадастърът, имотният регистър за територията на общината, всички планове, стратегии, програми и наредби за изпълнение на местната

политика за развитие. В допълнение, ПИРО на община Никопол е разработен в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027г. и допринася максимално към политика 5- „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“ и с целите на всички европейски директиви действащи .

1.1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПИРО

ПИРО на община Никопол е разработен в съответствие с изискванията на чл. 8 ал.3,чл. 13 и чл. 23 от ЗРР и чл. 5 ал.4, чл. 34 и чл.35 от Правилника за прилагане на ЗРР. При разработването на ПИРО са интегрирани изискванията, приоритетните направления, стратегически цели и приоритети на следните стратегически документи, част от Националната рамка за интегрирано развитие:

✓ **Национална програма за развитие: България 2030**

Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, детерминиращ визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения. Документът определя три стратегически цели, за чието изпълнение групира правителствените намерения в пет области (оси) на развитие и издига 13 национални приоритета. Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 стъпва на нарочен Анализ на социално-икономическото развитие на страната след присъединяването ѝ към Европейския съюз, целящ да идентифицира ключовите проблемни области и пропуски в политиките за развитие на страната, обсъден със социално-икономическите партньори в рамките на Икономическия и социален съвет и Националния съвет за тристранно сътрудничество.

✓ **Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025г. (НКПР)**

Мисията на **НКПР** е да бъде пространствен координатор на секторните политики, но целите не са секторни, а интегриращи, хоризонтални, както следва:

- ❖ Териториално сближаване чрез интегриране в европейското пространство, полицентрично териториално развитие и достъп до

основните икономически, административни, културни и образователни центрове на ЕС, съхранено природно и културно наследство;

- ❖ Икономическо сближаване чрез регионална конкурентоспособност в подкрепа на растежа и стимулирано развитие на специфични територии;
- ❖ Социално сближаване чрез пространствена свързаност и достъп до качествени образователни, здравни, социални и културни услуги, осигурени на основата на кооперирането на териториалните и административно-териториалните единици.

На този целеви фон се добавя намаляване на риска от бедствия в застрашените територии и териториална интеграция на трансграничните райони.

✓ **Интегрирана териториална стратегия за развитие на северозападен регион 2013-2025г.**

Интегрираната териториална стратегия за развитие на регион от ниво 2 е част от системата от документи за планиране на пространственото развитие, регламентирани със Закона за регионалното развитие (ЗРР). Съгласно нормативните изисквания Регионалната схема за пространствено развитие на регионите от ниво 2 се разработва за срок до 15 години с изключение на елементите на техническата инфраструктура в нея, които се планират за период до 30 години. Тя определя дългосрочни перспективи и цели за пространствено развитие на територията на региона, както и връзките му с други региони от ниво 2 в страната и в съседните държави в макрорегиона.

Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен регион от ниво 2 се разработва в съответствие с Актуализацията на Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013–2025 г. и отчита предвижданията на регионално ниво на секторните стратегии в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда. ИТСП на Северозападен регион задава рамка за интегрирано пространствено развитие при отчитане на местния териториален потенциал и принципите за балансирано устойчиво развитие и отразява съвременните тенденции в регионалната политика на Европейския съюз.

- ✓ **Регионален план за развитие на северозападен регион 2021-2027г.**
- ✓ **Областна стратегия за развитие на област Плевен 2021-2027г.**

- ✓ Програма за управление на кмета на община Никопол 2019-2023г.
- ✓ Програма за Енергийна ефективност на община Никопол
- ✓ Програма за насърчаване на използването на ВЕИ на община Никопол
- ✓ Програма за развитие на социалните дейности на община Никопол
- ✓ План за интегрирано градско развитие и възстановяване на гр. Никопол
- ✓ Общ устройствен план на община Никопол
- ✓ Програма за развитие на туризма на община Никопол за периода 2021-2027г.

Европейска законодателна и стратегическа рамка:

- ✓ Кохезионна политика на ЕС за периода 2021-2027г.
- ✓ Хоризонт Европа
- ✓ Цифрова Европа

2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПИРО

По своята същност регионалната политика се определя като комплексна политика, която посредством съвкупността от икономически, законодателни и административни действия на държавните и местните органи на управление, цели да ускори регионалния и местния икономически растеж и да преодолява различията в развитието на отделните региони и общини в България.

Регионалните различия произтичат от особеностите в развитието на обществените процеси (исторически, социални, икономически, управленски и т.н.) В резултат на това, между отделните райони се оформят асиметрии в развитието от гледна точка на произведена брутна продукция, разпределение на инвестициите, доходи на глава от населението, равнище на заетост (безработица), възрастова и образователна структура на населението, ниво на престъпност и др. Сами по себе си, тези многомерни цели на регионалното развитие се отнасят до управленската практика в областта на икономическото, социалното, културното, демографското, екологичното и т.н. развитие. Ето защо превръщането им в реално постигнати резултати в някакъв бъдещ момент зависи от прилагането на интегрирана политика, предполагаща единство на икономическа, социална, демографска, екологична и други видове политики. ПИРО, като част от механизмите за прилагане на интегрирана политика и като част от системата от стратегически документи, интегрира регионалното и пространственото развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциалите за развитие на районите, общините и населените места, които се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на

Европейския съюз. ПИРО на община Никопол цели прилагането на интегриран подход, който:

- ✓ Подпомага стратегическото планиране, ориентирано към постигането на ограничен брой ключови средносрочни и дългосрочни цели и приоритети, изпълнението на които ще въздейства върху ключови обществени процеси пряко свързани с устойчивото развитие на общината;
- ✓ Идентифицира и определя интервенции, ориентирани към резултатите, с ясна логика и качество на изпълнението на поставените цели, чрез използване на реална система от индикатори и критерии, чрез които общинското ръководство ще съумява да извършва междинен и последващ контрол върху изпълнението на поставените цели и задачи в ПИРО. Това ще позволи поддържането на непрекъснат процес на мониторинг и стремеж към подобрения на реализирането на местните политики;
- ✓ Класифицира, типологизира и определя зони за въздействие на интегрирания подход- с фокус върху приоритетни зони, нуждаещи се от социално-икономическо адаптиране и реструктуриране, райони в индустриален преход, изостанали селски територии и т.н.;
- ✓ Подпомага идентифицирането на взаимосвързани проблеми и цели, формулирането на комплексни решения и действия за решаване на проблемите в развитието и постигането на целите, заложи в ПИРО.

За постигане на предпоставки за успешно изпълнение на ПИРО е необходимо идентифицирането на комплекс от законодателни, изпълнителни, административни, икономически и социални мероприятия, а именно:

- ✓ Създаване на необходимата нормативна база за общинско и регионално развитие и нейното синхронизиране с икономическото, социалното, екологичното българско и европейско законодателство;
- ✓ Институционално осигуряване на месната политика- повишаване нивото на професионални компетенции на служителите в общинската администрация;
- ✓ Прилагане на разнообразен икономически инструментариум за общинско въздействие- бюджетен инструментариум, финансова децентрализация, индиректна намеса в процесите на пазарно развитие с цел постигане на баланс в социално-икономическото развитие на общината;
- ✓ Сътрудничество и партньорство между институциите, работещи за социално-икономическия просперитет на конкретната териториална общност;
- ✓ Сътрудничество и партньорство между общинската администрация и гражданското общество;
- ✓ Партньорства между общината и публични и частни субекти.

II. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА НИКОПОЛ

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА/ ПРОФИЛ НА ОБЩИНА НИКОПОЛ

1.1. КРАТКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА НИКОПОЛ

1.1.1. Географско разположение и характеристики

Община Никопол е разположена в северозападната част на България, част е от административните граници на област Плевен с административен център – гр. Никопол. Общината е разположена изцяло в Дунавската равнина и заема площ от 415,9 км². На север граничи с река Дунав и румънския град Турну Мъгуреле, на изток с община Белене, на юг с община Плевен и община Левски и на запад с община Гулянци.

През територията на община Никопол преминават изцяло или частично 5 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 72,7 km:

- последният участък от 4 km от Републикански път II-11 (от km 212,9 до km 216,9);
- последният участък от 24,7 km от Републикански път II-34 (връзка на областния град Плевен с пристанище Никопол), (от km 19,8 до km 44,5);
- последният участък от 21,9 km от Републикански път II-52 (от km 93,1 до km 115,0);
- последният участък от 15,9 km от Републикански път III-304 (от km 8,6 до km 24,5);
- целият участък от 6,2 km от Републикански път III-3404.;

В северозападната част на общината, по брега на река Дунав преминава последният участък от 3 километровото трасе на жп линия гара Ясен – Черковица. Никопол е пристанищен град, с изграден първи етап от фериботен комплекс, с ГКПП и митница.

1.1.2. Населени места в община Никопол

Община Никопол обхваща землищата на 14 населени места: гр. Никопол и 13 села, от които:

- 7 кметства: с. Бацова махала, с. Въбел, с. Дебово, с. Драгаш войвода, с. Муселиево, с. Новачене, с. Черковица;
- 6 кметски наместничества: с. Евлогиево, с. Санадиново, с. Любеново, с. Лозица, с. Асеново, с. Жернов;

1.1.3. Природни ресурси

❖ Релеф

Територията на община Никопол изцяло попада в северната част на Средната Дунавска равнина. Голямата част от територията на общината се заема от Никополското плато, на което югозападните и западните, северните и североизточните склонове спускащи се към река Осъм, река Дунав и Свищовско-Беленската низина са стръмни, а на места отвесни. Особено място в релефа заемат свлачищата. Спецификата на геоложкия строеж на терена и непосредствената граница на общината с река Дунав обуславят геоекологични проблеми, свързани със свличащата и регресивната ерозия. На територията на общината са локализирани множество свлачища, като част от тях са на територията на града.

Между селата Санадиново и Кулина вода се издига най-високата точка в общината – Санадиновски връх (254,8 m), а североизточно от село Драгаш войвода се намира най-ниската точка на община – 23,6 m н .в.

Югозападната и западна част на общината, покрай левия бряг на река Осъм е равна и ниска, заета от обширни обработваеми земи.

❖ Климат

Климатът в централната част на Дунавската равнина, в която попада община Никопол има подчертано континентален характер и е част от умерено-континентален пояс, с горещо лято и студена зима. Поради географското разположение на Дунавската равнина се създават условия за присъствие на студени въздушни маси от източна Европа. Поради тази особеност в сравнение с всички останали ниски райони на България зимата в северния климатичен район на Дунавската равнина е най-студена.

Максималната температура достига 33 – 38 °С, а минималната до -25-28 °С.

За землището на град Никопол са характерни и преобладаващи въздушни маси от западни и източни ветрове. Източните ветрове се движат с по-ниска скорост от западните (западните средно 4 – 6 м/сек, а източните 3 – 4 м/сек). Тази посока на вятъра съответства на преобладаващия зонален процес на въздушните маси над Европа и оттам над Балканския полуостров. Максималната скорост на вятъра в

подходящи условия достига до 35 м/сек. Друг тип въздушни маси са южните ветрове (фьон), те са топли, сухи, поривисти и понякога силни.

В северния климатичен район на Дунавската равнина режимът на валежите има континентален характер. Общата годишна сума на валежите е между 413 л/м² и 848 л/м². Те са неравномерно разпределени, като максималните валежи са през юни, а минималните през февруари. Характерните за сезонните валежи са по-значителни по количество през пролетта и лятото в сравнение със зимата. Характерни за района са твърде честите засушавания, чиято продължителност понякога надвишава от 3 до 4 месеца. Средната годишна облачност на района е между 52 – 54% при среден брой ясни дни от 80 до 100 и мрачни дни 100 до 110. През пролетния период при преминаване на студените фронтове се развива купеста облачност, падат проливни краткотрайни валежи, които са придружени със силни гръмотевични бури, а понякога и градушки.

❖ Полезни изкопаеми

Община Никопол е бедна на полезни изкопаеми. Единствените разкрити са от неруден произход. Геоложкият строеж предопределя наличието на варовик. Значителни запаси от инертни материали, главно пясък и чакъл са разположени по поречието на река Дунав.

❖ Почви

Почвите в община Никопол са важен ресурс. Видовете почви, които преобладават са карбонатни, излужени и ерозирали черноземни почви. Този вид почви позволяват отглеждането на слънчоглед, захарно цвекло, коноп, зърнено-фуражни култури и трайни насаждения – лозя, овощни и зеленчукови градини. Голямата част от землището на община Никопол е покрита с лъсови отложения. Наличието на големи наклони и лъсови почви в селищната част от територията създават условия за многократно повишаване на ерозионните процеси, особено при дълготрайни и проливни валежи, които са характерни за района и не са рядко явление.

Почвеният разнообразен ресурс определя и развитието на земеделието в община Никопол. Почвите са богати на хранителни вещества и при съответните агротехнически мероприятия дават богата реколта. На места обаче черноземните почви са неизползваеми поради продължителна безстопанственост и прекомерно използване на пестициди.

❖ Води

Основен източник за водоснабдяване към община Никопол и нейните селищни зони са подпочвените води. Те са на дълбочина от 0,5 до 1,5 м. (5-15м.) под повърхността на земята. На доста места в препокритите с лъсови наслаги и мергелни глини се създават условия за натрупване на подпочвени води. Все още не са изследвани водите от дълбоките подпочвени слоеве, които при сондиране излизат над повърхността. Основна водна артерия в община Никопол е долното течение на река Осъм с протежение около 33 km.

В пределите на общината попада част от десния бряг на река Дунав от 582 до 605 km (километрите се броят от устието на реката). Реката навлиза в общината при село Бацова махала и се насочва на север, на протежение около 5 km. Преди село Санадиново тя завива на северозапад и следва тази посока около 18 km, покрай стръмните склонове на Никополското плато. Южно от село Муселиево тя завива на север, и след 10 km източно от село Черковица се влива в река Дунав. От Никополското плато водят началото си малки и къси непостоянни реки и пропасти, течащи на югозапад и запад, които се вливат от дясно в река Осъм. Коритото на река Дунав е най-дълбоко в частта му при град Никопол. Най-пълноводен е периода от месец март до месец юни.

❖ Флора и фауна

В землището на град Никопол и селата Новачене, Санадиново, Въбел и Драгаш войвода виреят следните животински видове и растителност:

Животински свят	
Бозайници	• обикновена полска полевка • полска мишка • лалугер • заек • къртица • катерица • дива свиня • сърна • лисица
Птици	• чучулига • каменарче

	• лястовици • сива яребица • пъдпъдък • сойка • кос • голям ястреб • малък ястреб • гургулица • обикновен мишелов • гугутка • бял щъркел • врабче • полско врабче
Влечуги	• зелен гушер • пепелянка • шипобедрена костенурка • шипоопашата костенурка
Земноводни	• зелена крастава жаба • голяма водна жаба • дъждовник
Риби	• скобар • шаран • уклея • лин (келеник) • речен кефал
Безгръбначни	• скакалци • твърдокрили • листояди • хоботници

Растителност	
Дървесна растителност	• келяв габър • акация • драка • смрадлика • черен бор • бяла бреза • бяла топола • канадска топола • крехка върба • бяла върба • летен дъб • обикновен горун • обикновена леска

Тревиста растителност	• троскот • обикновен пирей • синя жлъчка • обикновен магарешки бодил • тревист бърз • обикновена коприва • див овес • пролетно великденче • полска овска • луковична металица • зелена кощрява • сивосинкава кощрява • обикновена поветица • съвлек • пролетна острица
Защитени птици	• орел змияр • малък орел • синявица • полска бърбрия • пчелояд • черен щъркел • белоопашат мишелов • осояд • малък креслив орел • черночела сврачка • червеногърба сврачка
Защитени растения	• обикновена ефедрa • картузиански карамфил • елвезиево кокиче • унгарски карамфил • гол сладник • черноморска коча билка • пясъчен ранилист • източна ведрица • недоразвит лимодорум • горска съсънка • седефче

1.1.4. Историческа обвързаност/ свързаност с други територии

България се намира в Източна Европа и от дълбока древност служи като мост за културните, стопанските и политическите отношения между народите на Европа и Азия. В България има градове, които поради историческото си значение,

богато революционно минало, специфична архитектура и уникална природна среда са с изключително голяма общочовешка стойност. Това превръща запазването им в национална кауза. Макар и малък град, Никопол притежава богата хилядолетна история. Според археологическите проучвания, най-ранните следи от живот датират от времето на старокаменната епоха. В района на крепостта „Калето“ са открити останки от времето на [траките](#) (1200 – 100 г. пр. н. е.).

По времето на Римската империя селището е включено във военно-административна област – провинция Мизия. След разделянето на Римската империя, селището остава в източната част (Византия). През X век се разраства в град известен под името Никополис (градът на победите). От тази епоха датират множество надгробни плочи на Авила Линхе, изобразен римски конник и най-популярният археологически паметник и до днес саркофагът вграден в „Чешма Елия“. След превземането на Никопол от турците градът станал Никополски санджак, който обхващал териториите на Търновското царство до съществуването му. В границите на Никополския санджак попадали казите „Иврача“ (Враца), „Ловча“ (Ловеч), „Плевне“ (Плевен) и „Мроморница“ (Мраморница) – до началото на XVI век. Повратна точка в историята на България, Балканите и Европа е битката при Никопол от 1396 г. По времето на османското робство град Никопол е бил един от най-големите военно-административни центрове със силна крепост и интензивен стопански, духовен и политически живот. След превземането на Търново от османски войски през 1393 г., град Никопол е бил последната столица на Търновското царство. През първите векове на османското робство територията на град Никопол е достигнала почти цяла Северна България – от Дунав до Стара планина.

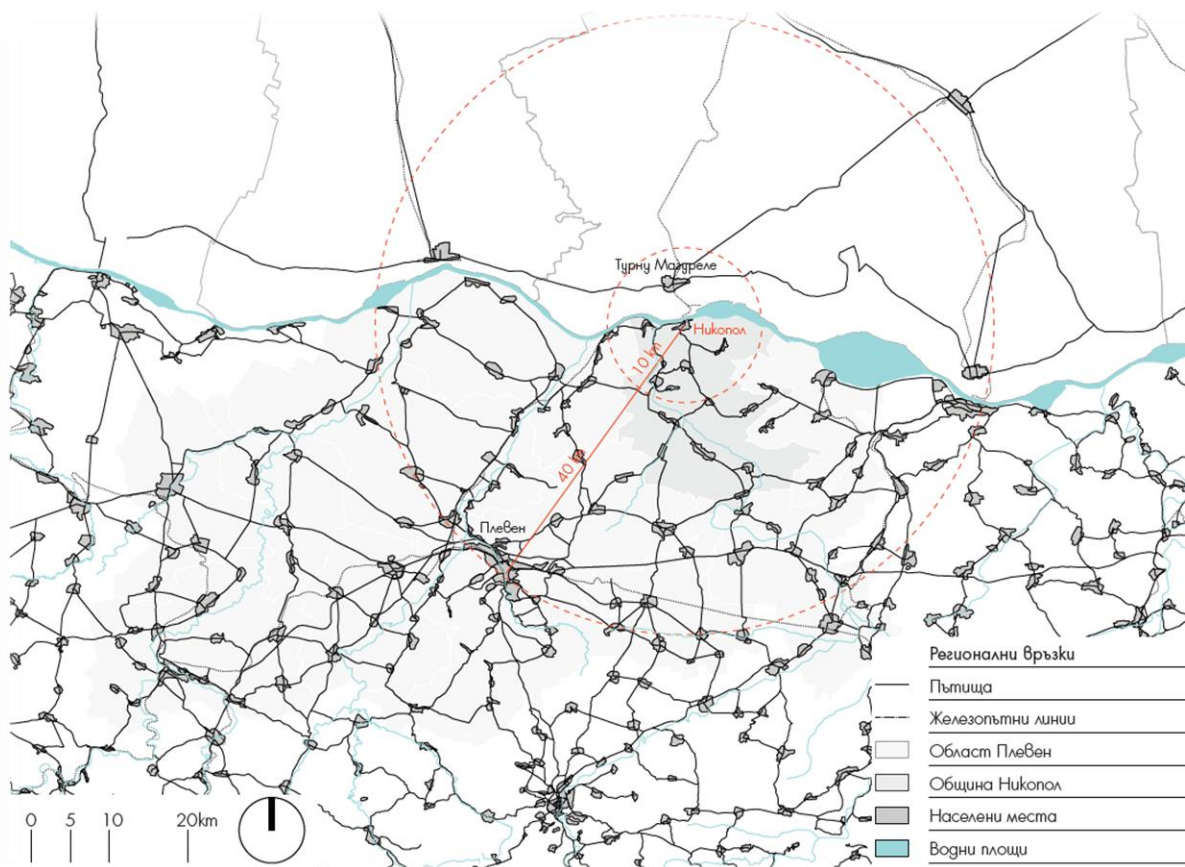
След Руско-турската война (1877-1878 г.) Никопол е административен център на околия с 37 села.

Свързаност с други територии:

Селища в Община Никопол	Съседни селища	Принадлежност към община
На северозапад от с. Черковица	с. Долни Вит, с. Сомовит, с. Милковица	Община Гулянци
На североизток от с. Лозица	с. Бяла вода, с. Деков, с. Кулина вода	Община Белене
На югозапад от с. Асеново	с. Коиловци, с. Мечка	Община Плевен
На юг от с. Бацова махала	с. Трънчовица, с. Изгрев	Община Левски

Община Никопол има най-силна свързаност с Плевен и съседните общини и техните общински центрове по отношение на пътувания на стоки, услуги, трудова заетост и др. Между градовете са създадени и регионални партньорства. Тези сътрудничества подпомагат разработването на проекти, които са невъзможни за реализиране самостоятелно, какъвто е регионалното депо за твърди битови отпадъци, изградено в партньорство с община Левски. Никопол е член на няколко регионални и местни сдружения. Въпреки предизвикателствата пред демографското и икономическо развитие, град Никопол има своето важно значение за развитието на областта и региона. Пристанището и фериботната връзка с Турну Мъгуреле са считани за основен потенциал, но все още не са достатъчно добре експлоатирани (фериботната връзка има много нисък пътничкопоток). В комбинация с вторичната ос на развитие Никопол-Плевен-Ловеч-Троян, градът се оказва на значимо място в рамките на региона.

Град Никопол е характерен пример за свиващ се град, разположен в малка община и като такъв, събира в себе си основните административни, здравни, образователни дейности и социални услуги. Никопол е притегателен център за хората от по-близките села по отношение на работни места, а редовните транспортни връзки с тях осигуряват безпроблемно придвижване на населението.



*Фигура регионални връзки

1.2. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Икономиката в община Никопол се характеризира с различни отрасли, тя е силно деформирана от реструктурирането ѝ през годините, закривани са фирми, обемът на производство в големите традиционни сектори е намаляло. Микропредприятията на територията на общината са приблизително 200 на брой. По-малък е броят на средните и малките предприятия, като малките предприятия отбелязват по-голяма заетост, по-голям обем произведена продукция и съответно регистрират по-големи приходи от дейността си.

Индустриалната зона е ситуирана в североизточната част на града близо до река Дунав с обща площ от 7 ха. Едни от предприятията, които определят икономическия облик на община Никопол са:

Предприятие	Дейност
„Топливо“ АД	Складиране на горива и строителни материали;
„Клеърс“ ЕООД	Производство на малограмажна хартия, тип тишу;
„Дунав Никопол“ ЕООД	Преработка на дървен материал, производство на изделия от дърво и дърводелски услуги;
„Хове“ ООД	Българо-австрийско дружество за производство на ракия и дестилат.
„Елия-Милк“ ООД	Изкупуване и преработка на мляко в собствена мандра.
„Строй продукт“ ЕООД	Транспортна база за строителна техника;
„Чайка“ АД	Производство на работно и фирмено облекло;

В сферата на услугите място заемат транспортните услуги, доставка на горива, газостанции, бензиностанции, доставка на смазочни материали, интернет услуги, занаятчийски и печатарски услуги и т.н. По-голямата част от търговската мрежа в община Никопол е частна собственост.

Град Никопол разполага с общинско пристанище за обществен транспорт, както и Фериботен комплекс Никопол-Турну Мъгуреле. Водният транспорт се осъществява по разписание - 4 пъти дневно, като се прави превоз на хора, селскостопанска техника, автомобили и др. На пристанище Никопол през

туристическия период (сезон) акостират между 80 и 100 кораба с чуждестранни туристи. Общината разполага с ж.п. гара село Черковица, от която се извършват пътнически и товарни превози. В община Никопол селското стопанство е добре развито, като основно се отглеждат лозови масиви, зърнени култури, плодове и зеленчуци.

1.3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Хората са най-важният и ценен ресурс за България. Политиката на демографско и социално развитие на населението е интегрална част от цялостната политика за икономическо, културно и социално развитие на страната и респективно на българските общини.

Социалната сфера е част от обществото, създаваща социални блага, които придобиват все по-голямо значение за неговото функциониране. Тя е широко поле за проява и развитие на различни по вид и характер процеси, включващи различни дейности- съхраняване на живота, създаване на семейство, образование, здравеопазване, социални дейности и др.

1.3.1. Демографски параметри

Демографското развитие на община Никопол е социален приоритет с висока степен на значимост, изискващ максимална концентрация на усилията и провеждане на активна, целенасочена и последователна политика, както и обединение и координиране на действията на органите на местната власт и гражданското общество. В условия на демографски преход, от режим на нарастване към режим на неговото стабилизиране и остаряване, предизвикателството пред местните власти е да намери т.н. „баланс на населението“, за постигането на който водещ е стремежът за повишаване качеството на живота и благоденствието на гражданското общество, с което неминуемо се гарантира и развитието на общината в социален и икономически аспект.

❖ Население

Към 31 декември 2019 година населението на община Никопол е 7770 души, което представлява 0,11% от общия брой на населението на България. За периода 2018 -2019 година населението на община Никопол постепенно намалява (табл.1). Мъжете са 3888, а жените са 3882, или на 1000 мъже се падат средно по 1000 жени. В сравнение с 2018 година общото население на община Никопол намалява с 155 души, или с 1,96%, като броя на мъжете намалява с 60 , а този на жените с 95.

Източник: НСИ

Населено място	Общ брой на населението към 31.12.2018 г.	Общ брой на населението към 31.12.2019г.	Изменение, в абсолютен брой
Асеново	212	204	-8
Бацова махала	422	427	+5
Въбел	604	607	+3
Дебово	514	492	-22
Драгаш войвода	497	478	-19
Евлогиево	72	76	+4
Жернов	76	73	-3
Лозица	210	197	-13
Любеново	188	186	-2
Муселиево	636	630	-6
Новачене	975	933	-42
Санадиново	280	279	-1
Черковица	357	360	-3
Никопол	2882	2828	-25
Общо	7925	7770	-155

Данните за абсолютния брой население на община Никопол през 2018-2019 година, сочат, че е намаляло с 155 души. Както се вижда в (табл. 1), населението постепенно е намаляло, като най-големият спад в броя на населението е в село Новачене. Влиянието върху демографското развитие на община Никопол се определя от демографските процеси – намалена брачност и раждаемост, засилена

урбанизация, високо ниво на безработица сред младите възрастови групи, както и високи нива на смъртност и интензивна външна миграция.

❖ Естествен, механичен и общ прираст

Показатели	Към 31.12.2018 г.	Към 31.12.2019 г.
Население, брой	7925	7770
Раждаемост (брой родени)	56	44
Смъртност (брой починали)	197	231
Естествен прираст, брой	-141	-187
Коефициент на естествен прираст, %	-17,79%	-24,06%
Заселени (брой)	128	251
Изселени (брой)	185	219
Механичен прираст	-57	32
Коефициент на механичен прираст%	-7.19%	4.11%

Източник: община Никопол

Община Никопол се характеризира с отрицателен прираст на населението. През 2019 година броят на родените деца в общината е 44 и в сравнение с предходната година се отчита намаляване с 12 деца (56 за 2018 г.), или с 21,43%. През 2019 година броят на починалите е 231 и в сравнение с предходната година бележи ръст с 34 лица (197 за 2018 г.), или с 14,72%. През 2019г. в резултат на отрицателния прираст, населението на община Никопол е намаляло с 187 души и в сравнение с предходната година бележи отрицателен ръст с 46 души (141 за 2018 г.), а коефициента на естествения прираст през 2019 година е -24,06% и в сравнение с предходната година се е повишил с 6,27% (17,79% за 2018 г.). В резултат на вътрешната и на външната миграция населението на община Никопол през 2019 година е с положителен механичен прираст 32 души, или с коефициент на механичен прираст 4,11%, в сравнение с предходната година, когато механичният прираст е отрицателен -57 души, или с коефициент на механичен прираст -7,19%.

Основните фактори за промените в броя на населението в община Никопол са резултат от влиянието на естественото и механичното му движение. През последните десетилетия в страната, под влияние на разнородни по своя характер фактори, се наблюдава неблагоприятна тенденция в състоянието и развитието както на естественото, така и на механичното движение на населението в общината.

Естественото възпроизводство на населението е фактор за демографската жизненост на населените места. Компонентите на естественото възпроизводство оказват влияние и върху възрастовата структура на населението. От равнището на раждаемостта се влияят някои от специфичните възрастови контингенти, които са определящи за необходимостта от обекти на образователната, социалната и културна инфраструктура.

❖ Икономическа активност

	2018			2019		
Община Никопол	Под трудосп особна възраст	В трудоспос обна възраст	Над трудоспос обна възраст	Под трудоспособн а възраст	В трудоспос обна възраст	Над трудоспос обна възраст
Общо	916	4152	2857	873	4150	2747
Дял %	11,56	52,39	36,05	11,24	53,41	35,35

Източник: ГД ГРАО за Община Никопол.

Населението под трудоспособна възраст през 2018 година е 11,56% и бележи спад с 0,32%, сравнение с 2019 година, когато е 11,24%. През 2018 година абсолютните стойности на населението в трудоспособна възраст са почти идентични с броя на трудоспособните лица през 2019 година, но населението през 2019 година е 53,41% и бележи ръст с 1,02% в сравнение с 2018 година, когато е 52,39%. Този ръст на населението в трудоспособна възраст се дължи на коефициента на демографско заместване и високият брой заселници (положителен механичен прираст) на територията на общината. Населението над трудоспособна възраст през 2018 година е 36,05% и намалява с 0,7% сравнение с 2019 година когато е 35,35%. Този спад сред хората в след трудоспособна възраст се дължи основно на висока смъртност. Важен проблем за община Никопол е отрицателният дял на лицата под трудоспособна възраст, защото от тях зависи, колко лица ще преминат следващите години в трудоспособна възраст, а това ще рефлектира върху икономическият и демографският облик на общината.

Влошаването на възрастовата структура на населението рефлектира и върху размера и качеството на трудовите ресурси. Застаряването на работната сила в условия на динамичен пазар на труда с постоянно променящи се изисквания към квалификацията и професионалните умения на заетите, поражда

необходимостта от насърчаване на ученето през целия живот, което е част от приоритетните политики на община Никопол.

❖ Безработица и заетост

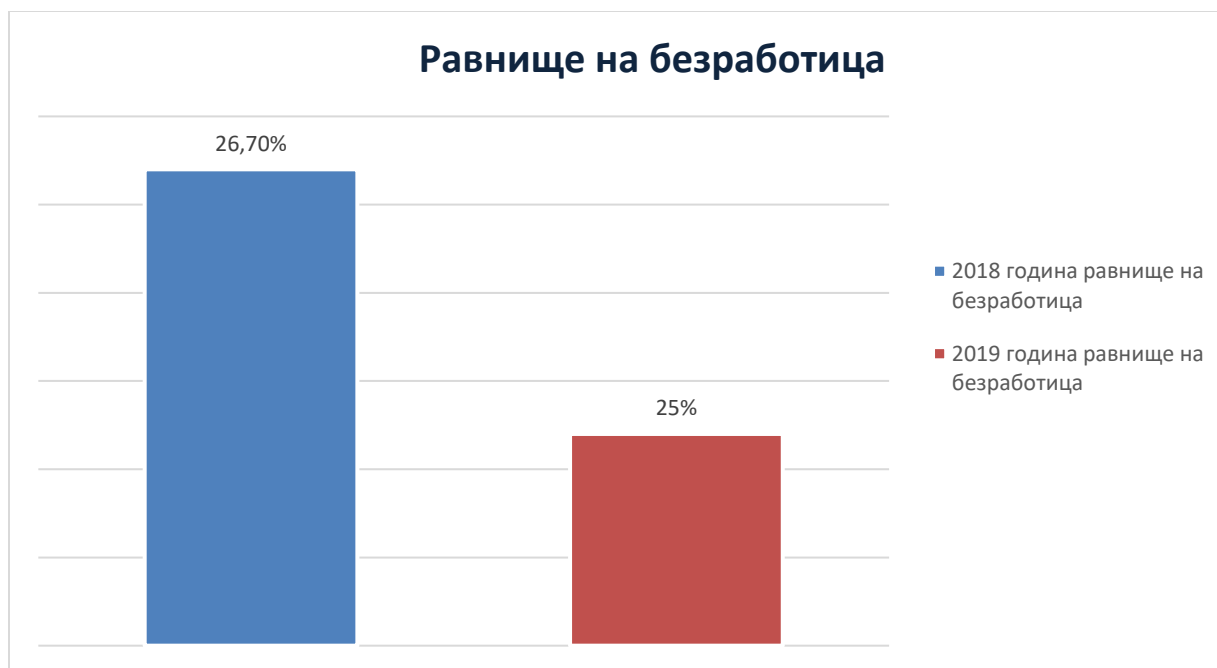
Населението, освен като демографски ресурс, се оценява и като трудов потенциал, който е важен фактор за социално-икономическото развитие на общината.

През 2018 година регистрираните безработни лица в община Никопол са 722 или 9,11% от цялото население на общината, в сравнение с 2019 година, когато броя им е 718 лица или 9,24% от цялото население. По-голямата част от безработните лица са концентрирани в административния център - град Никопол. В диаграмите по-долу е представена обобщена информация за структурата на безработни лица в четири основни групи – броят на регистрирани безработни лица и равнището на безработица в община Никопол.

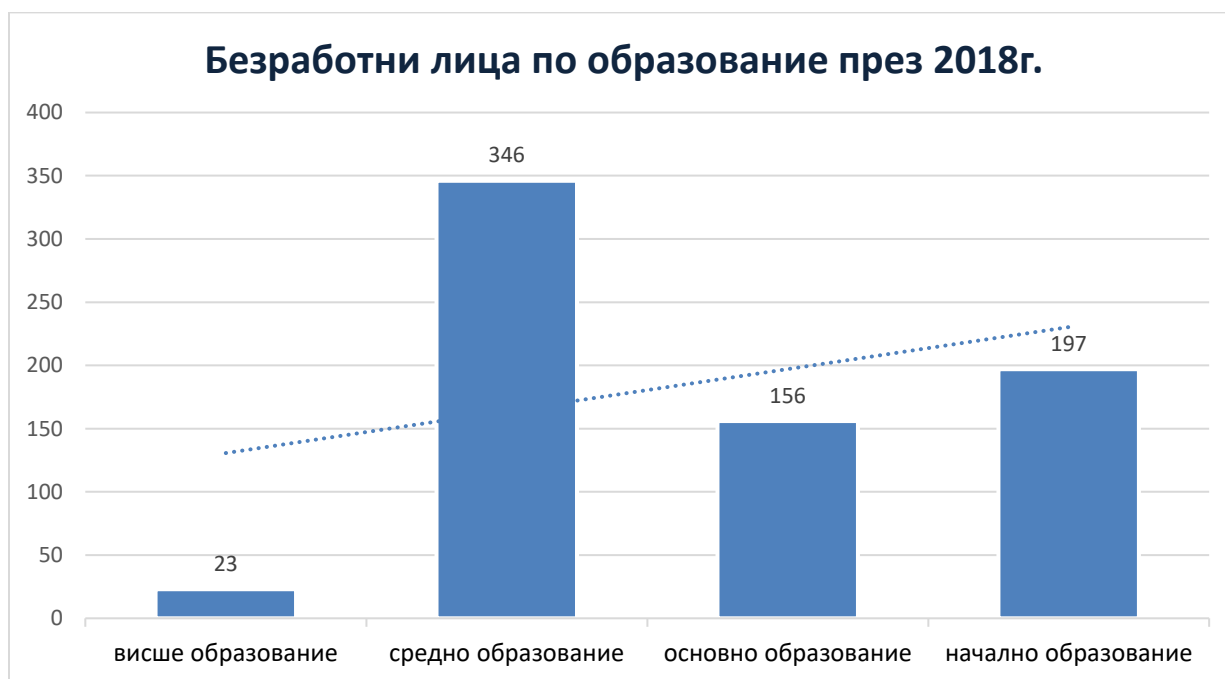


Източник: данни на ДБТ—Никопол.

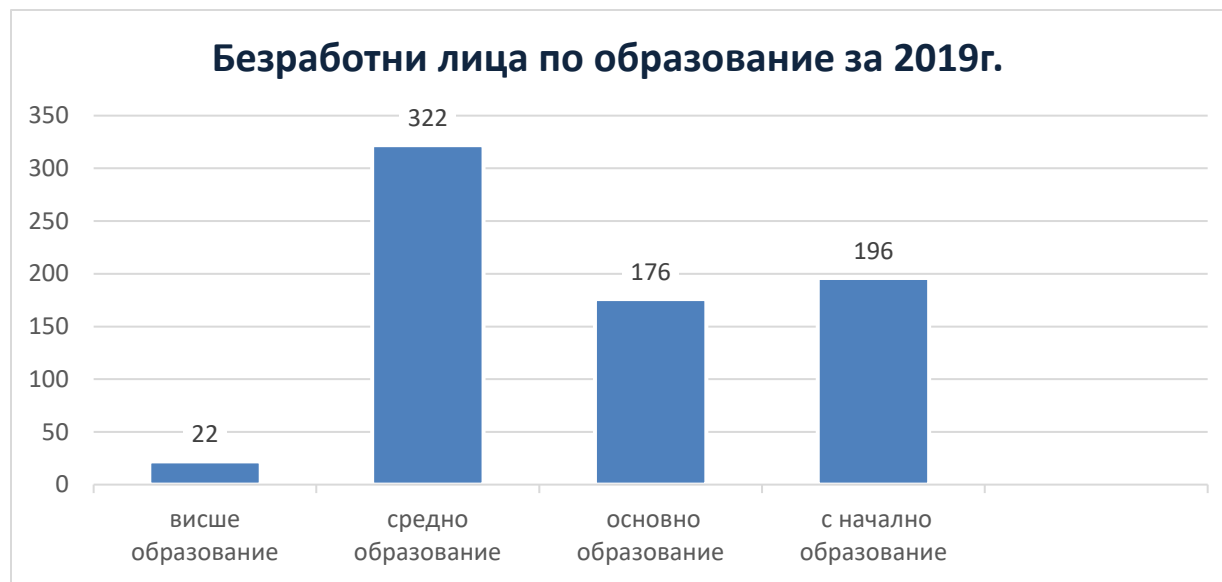
Равнището на безработица в община Никопол е най-високо за областта. Въпреки голямото равнище на безработица в общината, данните от 2019 година, сочат че броя на безработните лица в общината намалява.



Най-голям дял от безработни лица с образование през 2018 година в община Никопол е групата от лица със средно образование, следвана от групата лица с начално образование, а най-малко регистрирани безработни има при лицата с висше образование.



През 2019 година лицата със завършено средно образование запазват своя водещ дял в структурата на безработните със завършено образование, следвани от безработните лица с начално образование. Безработицата при лицата с висше образование е почти идентична с броя от предходната година и запазва най-ниския дял от безработните със завършено образование.



През 2018 и 2019 година при групата от лица с висше образование се наблюдава положителна връзка между степента на образование и заетост. Видно от диаграмите в община Никопол, колкото по-добре са образовани хората, толкова по-слабо усещат негативните ефекти от намалената икономическа активност. При групата от лица със средно образование се наблюдава незначителен спад през 2019 година, но проблемът с ниската заетост на хората със средно образование остава. Този проблем възниква от придобитата образователната степен, която набляга на общообразователните предмети за сметка на обучението по специалност и квалификация. Поради тази причина лицата със средно образование, или по-ниска степен на образование не могат да бъдат конкурентноспособни и не са достатъчно квалифицирани да задоволят нуждите на професионалния трудов пазар.

Най-голям дял през 2018 година заемат безработните без придобита квалификация, следвани от групата безработни с работническа професия, а най-

малък дял от на безработни лица заемат безработните придобили квалификация – специалист.



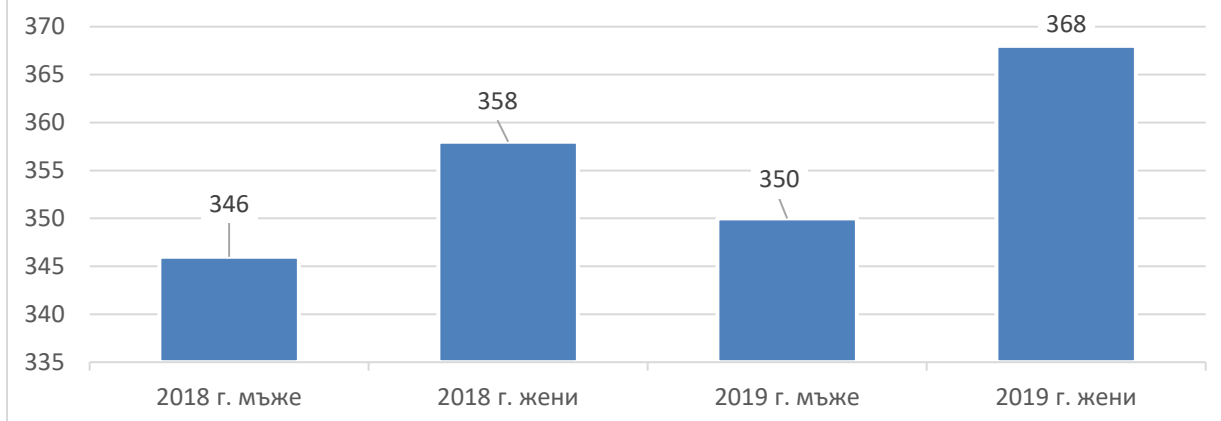
През 2019 година лицата без придобита квалификация запазват своя водещ дял в структурата на безработните лица по специалност и професия и броят на безработни лица е почти идентичен с броя от предходната 2018 година, следвани от структурата на безработни с професия, които през 2019 година бележат ръст с 7 лица. Безработицата при лицата – специалисти е спаднала сравнение с предходната 2018 година с 12 лица и запазват най-ниския дял от безработни лица със специалност и професия за общината.



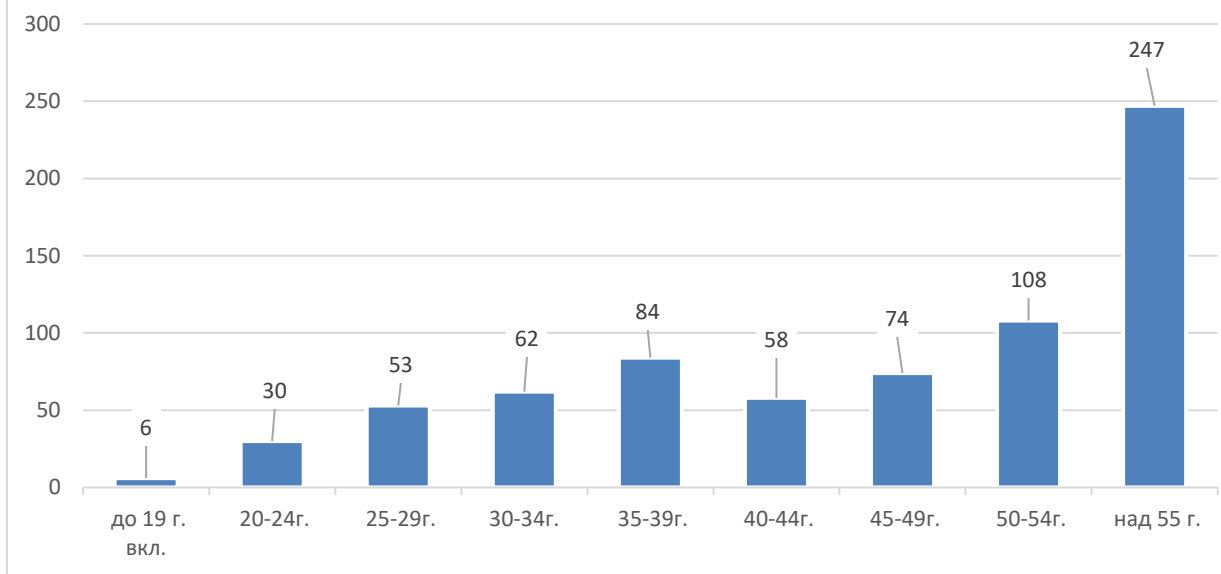
През 2018 и 2019 година при групата от лица – специалисти, се наблюдава добра реализация на пазара на труда. При групата от лица с професия и без квалификация се наблюдава повишаване на безработните лица през 2019 година. Една от причините за повишаване на безработните от тези групи е ограниченото търсене на неквалифицирана и нискоквалифицирана работна ръка за нуждите на професионалния трудов пазар .

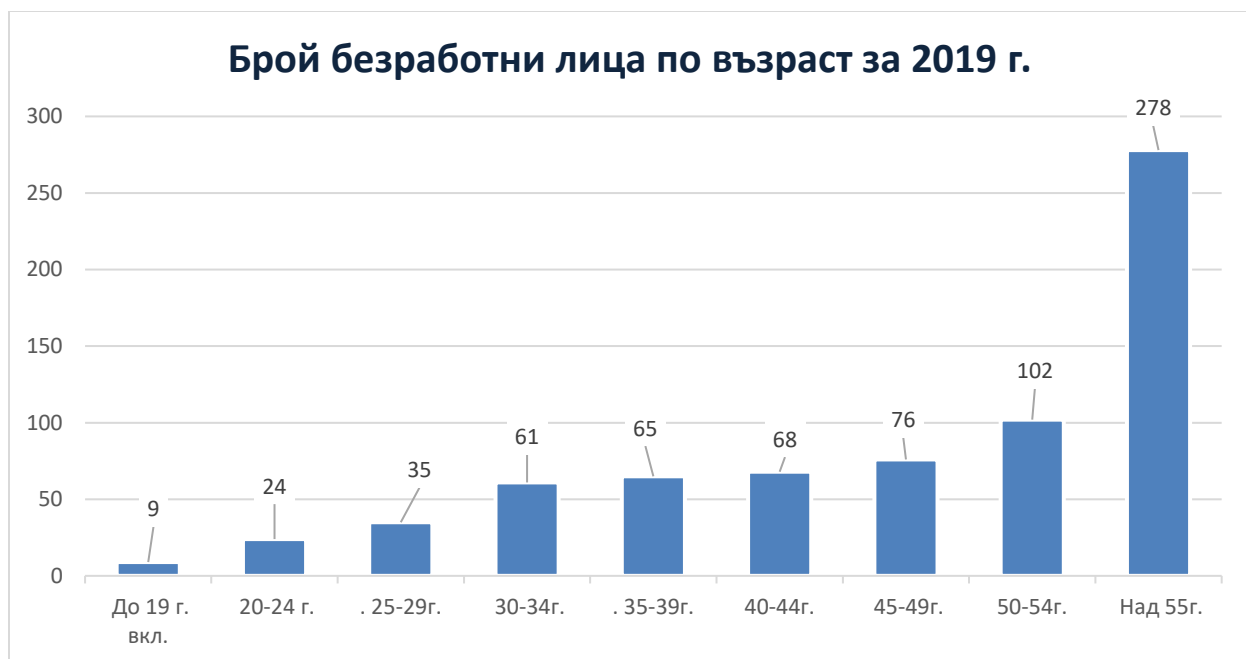
Структурата на безработните лица по пол за община Никопол за 2018 година се отличава с по-благоприятна позиция на безработните мъже, които са 346 лица, а безработните жени са 358. През 2019 година се наблюдава минимален ръст на безработицата при жените с 10 лица и мъжете с 4 лица.

Структура на безработни лица по пол



Брой безработни лица по възраст за 2018 г.





В предходните две диаграми е показан броя на безработните лица по възраст за 2018 и 2019 година. Данните за 2018 спрямо 2019 година сочат, че безработните от възрастова група до 19 годишна възраст са се увеличили с 3, а за възрастовата група от 25-29 г. безработицата е спаднала с 18 лица. Безработните от възрастовата група от 35-39 г. са почти идентични и за двете години. Регистрираните безработни от възрастовата група от 40-44 г. бележат ръст с 10 души. Безработните от възрастова група лица от 45-49 г. са се повишили с 2 лица, а възрастовата група от 50-54 г. е намаляла с 6 лица. Делът на безработни от възрастовата група над 55 г. е най-голям за 2019 година и броят му се е увеличил с 25 лица.

Успешната реализация на пазара на труда на територията на община Никопол се обуславя от равнището на образование и квалификация. Заетостта сред лицата със средна или по-ниска придобита образователна степен намалява, в сравнение със заетостта на тези с по-висока степен на образование и придобита квалификация. Община Никопол е необходимо да определи мерки, които да бъдат насочени към насърчаване на заетостта сред младите хора и намаляване на безработицата сред икономически активното население в общината. Подобряването на транспортната, търговската и други обслужващи инфраструктури ще подобри условията на труд и ще подпомогне задържането на населението в трудоспособна възраст в общината. Общината ще идентифицира възможностите, с които ще се подобри връзката на образованието и обучението с

потребностите на пазара на труда и изискванията на работните места, които осигуряват работодателите в община Никопол и региона.

❖ Здравеопазване

Подсигуряването на условия за предоставяне на качествени здравни услуги има решаващо значение за намаляване на бедността, повишаване на здравния статус на населението и неговата трудоспособност, което пряко допринася за устойчивото развитие на общината. Подсигуряването на качествени здравни услуги не може да се разглежда като резултат от дейността на един сектор-здравеопазване. Устойчивите и еднакво достъпни подобрения на здравето са продукт на цялостна политика на общинската администрация и координирани действия на обществото.

В община Никопол болничната помощ се осъществява от МБАЛ „Никопол“ ЕООД, а специализирана извън болнична помощ се осъществява от „Медицински център 1 – Никопол“ ЕООД и 8 амбулатории за първична медицинска и дентална помощ.

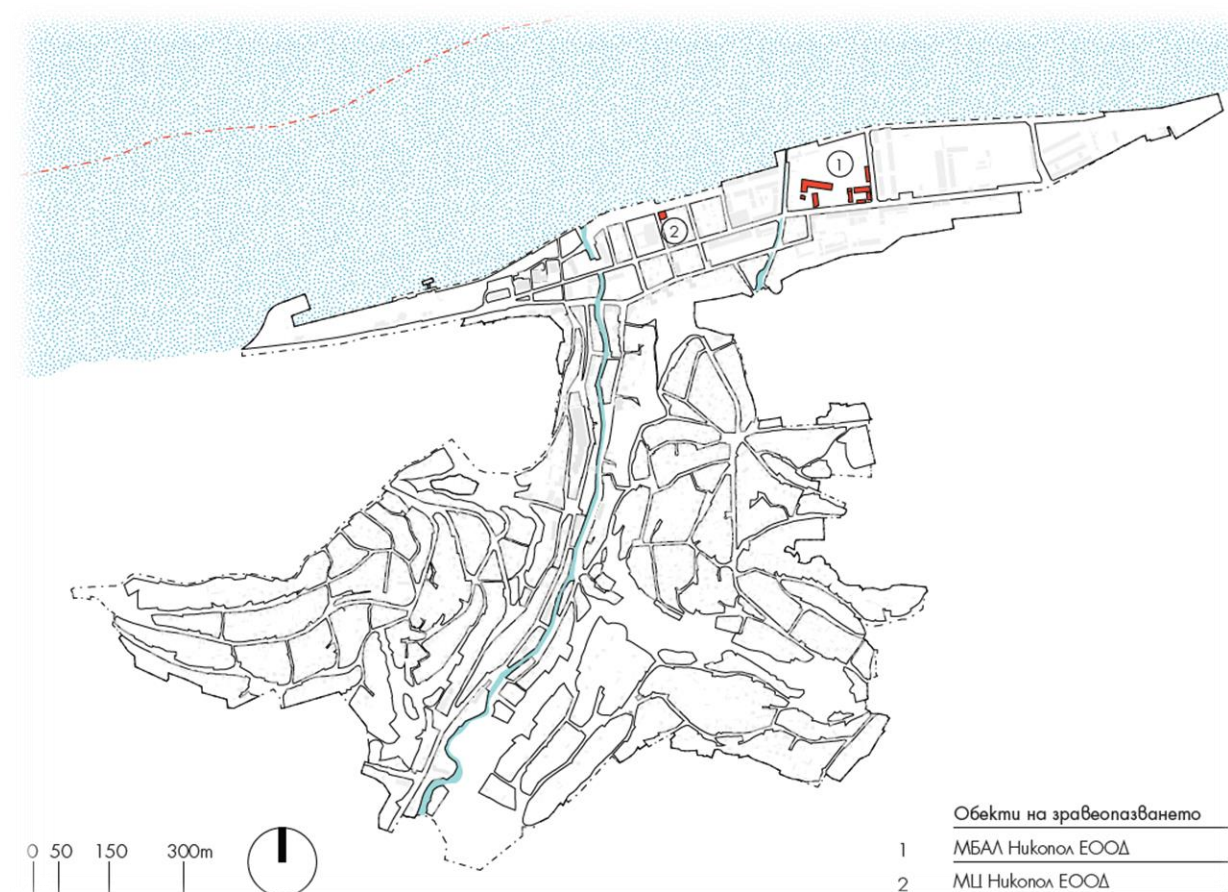
Населени места	АПМПДМ-ИП	АПМП-ИП	МБАЛ	МЦ	Общо
гр. Никопол	1	3	1	1	6
с. Вълбел	-	1	-	-	1
с. Дебово	-	1	-	-	1
с. Драгаш войвода	-	1	-	-	1
с. Муселиево	-	1	-	-	1
с. Новачене	-	1	-	-	1
общо	1	8	1	1	11

МБАЛ „Никопол“ ЕООД е единственото болнично заведение в общината и разполага с две отделения- детско отделение и вътрешно отделение. Болницата разполага с най-необходимото оборудване за развитие на дейността и има нужда от закупуване на съвременно оборудване. Ръководството на община Никопол търси възможности за подсигуряване на нужния финансов ресурс за осъвременяване на медицинското оборудване и за въздействие върху другия свързан с медицинското обслужване на гражданите проблем, а именно недостигът на специалисти в болничната и до болничната грижа. Основни фактори за

недостига на лекари и специалисти са ограничените възможности за специализация и развитие, които предоставят малките общински болници.

В община Никопол функционират общо две аптеки и две дрогерии, които задоволяват необходимостта на населението от лекарства и медикаменти.

Населено място	Брой аптеки
гр. Никопол	2
с. Муселиево	1-дрогерия
с. Новачене	1-дрогерия



*Фигура Обекти на здравеопазването

За населението в рамките на града здравните услуги са добре осигурени от гледна точка на достъпността. Неравномерното разпределение на практики в другите населени места в общината ограничава достъпа на част от населението.

Ръководството на общинската администрация се старее да подобрява качеството на здравните услуги, от една страна въздействайки с различни инструменти върху поведението на индивида, от друга страна поддържайки материалната и техническата база на здравните заведения. Общината ясно е идентифицирала необходимостта от кампании за популяризиране на вредите от тютюнопушенето, прекомерната консумация на алкохол, използването на наркотични вещества и т.н. Чрез осъществяването на такива информационни кампании, общината се старее да даде успешен модел на здравно поведение. Подсигуряването на места за отдих и спорт и популяризирането на положителния ефект от физическата активност също формира у гражданите по-високо самоучастие в изграждането на здравословен начин на живот. Паралелно с това, Община Никопол се стреми да опазва въздуха и да взема мерки за намаляване на вредното въздействие от повишените нива на фини прахови частици, които имат доказано вреден ефект и повишават респираторните и белодробни заболявания. Не на последно място, общината насърчава профилактичните прегледи и методите за ранна диагностика на заболявания с висока степен на сериозност, като периодично осигурява безплатни прегледи и информира обществеността за тяхното провеждане.

❖ Образование

Образованието и предоставянето на условия за равен достъп до него е една от темите с най-голямо обществено значение и един от факторите, които имат пряко отношение към демографските характеристики на община Никопол.

В община Никопол, общинската училищна мрежа удовлетворява потребностите на общинската образователната система. Териториалното разположение на учебните заведения позволява всяко населено място да осигурява задължително училищно обучение, по-пълнен обхват на децата и учениците от 5 до 16 години:

Вид	Наименование	Брой деца	Брой педагогически специалисти	Населено място
Училище	СОУ „Христо Ботев“	312	38	град Никопол
Училище	ОУ „Патриарх Евтимий“	107	13	село Новачене

Детска градина	ДГ №1 „Щастливо детство“	42	4	град Никопол
Детска градина	ДГ №2 „Щастливо детство“	11	2	град Никопол
Детска градина	ДГ №3 „Щастливо детство“	15	2	град Никопол
Детска градина	ДГ „Георги Иванов“	44	3	село Новачене
Детска градина	ДГ „Здравец“	12	2	село Муселиево
Детска градина	ДГ „Щастливо детство“	19	2	село Дебово

Източник: Община Никопол

В Община Никопол предучилищната мрежа включва 6 детски градини, а училищната мрежа включва едно общообразователно училище „Патриарх Евтимий“ – село Новачене и едно средно общообразователно училище „Христо Ботев“ – град Никопол.

Броят на учениците в община Никопол намалява с постоянен темп. През 2019 година броят на учениците е намалял с 52, от които 23 ученици преждевременно са напуснали обучението си. Основните причини за напускането на учениците от училище са икономически, социални, образователни, етнокултурни, институционални и причини свързани със здравния статус.

Материалните и нормативните условия са определящ елемент за реализирането на качеството на образованието и обучението. В дейностите по осигуряване и контрол на образованието и предучилищното възпитание, Община Никопол винаги се е ръководила от разбирането, че главна ценност в образователната система е детето, респективно – ученикът с неговите потребности за израстване, развитие и обучение. Налице е ускоряване на процесите на нововъведения и модернизация на учебната база, което дава възможност за качествено обучение и използване на възможностите на съвременните информационни технологии. Изградени са модерни компютърни кабинети. Осигурен е безплатен транспорт за всички ученици. Добра транспортна схема, обслужваща училищата и градините в различните райони на общината.

Детските градини са институции, в които се полагат основите за учене през целия живот. За децата в предучилищния сектор се грижат екипи от квалифицирани специалисти- педагози и помощен персонал. Те осигуряват физическото, познавателното, езиковото, духовно – нравственото, социалното, емоционалното и

творческото развитие на децата, отчитайки значението на играта . Училищата и детските градини в община Никопол прилагат системата на делегираните бюджети.

Освен образователните институции, Община Никопол осигурява възможност за развитие на творческите способности на децата и учениците чрез читалищата , в град Никопол и селищата в общината.

Основните приоритети на Община Никопол за образование и предучилищното възпитание са:

- Подобряване на материалната база в общинската образователна система;
- Постигане на максимален обхват при подлежащите на задължително образование и по-пълноценното интегриране на деца от малцинствата в системата на образованието;

❖ Социални услуги

Социалните услуги на територията на община Никопол се развиват в положителна посока. Общината се възползва от възможностите на предходния програмен период и реализира значителен брой социални проекти.

Ръководството на община Никопол е отговорно за провеждането и изпълнението на политиката за социално подпомагане и социални услуги на територията на общината. Общината идентифицира групите от уязвими лица и определя какви социални услуги и самостоятелни програми за подкрепа ще задоволят потребностите на общността. Целта на предоставяните социални услуги и социално подпомагане от страна на общината е подsigуряване на необходимите условия за социално включване и подобряване на взаимната адаптация към задоволяване на потребностите и нуждите на общността. Община Никопол предоставя необходимите социални услуги в полза на обществеността и активно търси възможност да надгражда и усъвършенства този процес. Според регистъра на социални услуги в община Никопол, към 2019 г. общината предоставя следните социални услуги:

- Защитени жилища за лица с психични разстройства в с. Драгаш войвода- Услугата е налична от 2011 г. и е насочена към възрастни хора с психични разстройства.
- Дом за стари хора от резидентен тип в с. Асеново- капацитет от 50 места, налична услуга от 2012г.

- Домашен социален патронаж- услугата обхваща всички населени места в община Никопол, като броят на обхванатите ползватели ежегодно расте. Финансира се изцяло със средства от бюджета на Община Никопол. Дейността е разположена в сградата на Общински детски комплекс- Никопол, има и филиал в с. Новачене. От услугата се възползват 117 лица.
- Клуб на пенсионера и инвалида в гр. Никопол и в селата Новачене, Муселиево, Върбел, Драгаш войвода, Черковица, Любеново и Лозница. Целта на услугата е осмисляне на свободното време и създаване на среда за общуване и изграждане на социални контакти на възрастните хора.
- Домашен помощник и социален асистент. Услугата се предоставя активно от 13 помощника, които обхващат 51 лица използващи услугата.
- Грижа в домашна среда. Услугата се предоставя от 21 домашни помощника и обхваща 22 лица използващи услугата.
- Личен асистент
- Обществена трапезария- предоставя обяд на 170 лица, броят на ангажирания с дейността персонал е 11.
- Приемна грижа- регистрирани са 22 приемни семейства, които отглеждат 20 деца.
- Център за обществена подкрепа

Община Никопол полага усилия за разширяване на социалните услуги и техния обхват, като непрекъснато поддържа и повишава активността при усвояване на средства за подобряване на материалната база, качеството и ефективността на предоставяните услуги. Общината търси проактивно механизми за партньорства с цел развитие на нови социални услуги сред различни групи от населението и повишаване на достъпността до наличните, посредством облекчаване на процедурите и изискванията за ползването им.

❖ Култура и културно-историческо наследство

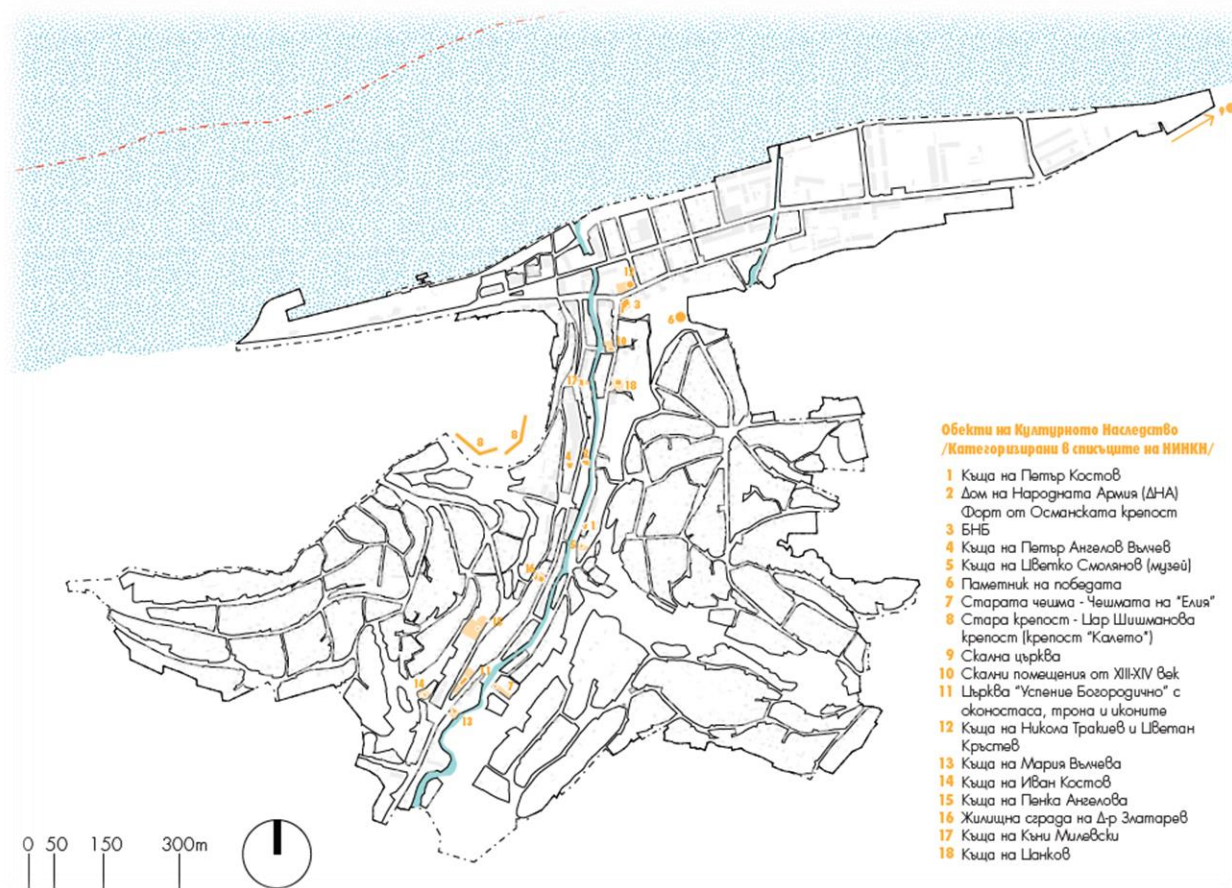
Община Никопол е богата на културно-историческо наследство. На територията на общината са разположени движими и недвижими културни ценности.

Основният културно-исторически коридор за областта „Вия Траяна“ преминава през територията на общината. Това осигурява потенциал и

възможности за засилване на сътрудничеството със съседни общини и предпоставя формирането на зони за туризъм и рекреация. Съчетаването с народните традиции и културните обичаи на местната общност изграждат атрактивна културна среда.

Обекти на Културното наследство категоризирани в списъците на НИНКН

- 1. Къща на Петър Костов**
- 2. Дом на Народната Армия**
- 3. Къща на Петър Ангелов Вълчев**
- 4. Къща на Цветко Смолянов (музей)**
- 5. Паметник на победата**
- 6. Старата чешма- Чешмата на Елия**
- 7. Старата крепост- Цар Шишманова крепост(Калето)**
- 8. Скална църква**
- 9. Скални помещения от 13-14 век**
- 10. Църква успение Богородично**
- 11.Къща на Никола Тракиев и Цветан Кръстев**
- 12.Къща на Мария Вълчева**
- 13.Къща на Иван Костов**
- 14.Къща на Пенка Ангелова**
- 15.Жилищна сграда на д-р Златарев**
- 16.Къща на Къни Милевски**
- 17.Къща на Цанков**



*Фигура обекти на Културното наследство

❖ Нематериални културни ценности

Фестивали, традиционни празници, обичаи и български традиционни занаяти:

- „Крайдунавски празници на културата“ - гр. Никопол (месец май)
- Фолклорен събор „Живи въглени“ - с. Дебово, общ. Никопол (месец май)
- Международен ден на р. Дунав - гр. Никопол (месец юни)
- Фолклорни празници „Новачене 2014“ - с. Новачене, общ. Никопол (месец юли)

- Фестивал „Банатски вкусоти и традиции на моето село” - IV издание и празник на с. Асеново с участието на състави от Румъния, Полша, Италия и Нигерия.
- Пилотната програма на ЮНЕСКО - „Живи човешки съкровища“, от която България е част, цели да съхрани и насърчи носителите на ценното ни нематериално културно наследство.
- Община Никопол е вписана в този проект в секция „Традиционни празници и обреди“ с фолклорните празници в с. Новачене. Те се провеждат през последната седмица на месец юли.

❖ Материални културни ценности

Обликът на културния живот се определя от наличието на културни събития и читалищна дейност.

Читалища в община Никопол

Читалища	Местоположение	Библиотека
НЧ Напредък 1871 г.	гр. Никопол	Наличие на библиотека
НЧ Съгласие 1907 г.	с. Новачене	Няма
НЧ Петър Парчевич 1927 г.	с. Асеново	Наличие на библиотека
НЧ Съгласие 1907 г.	с. Лозица	Няма
НЧ Просвета 1924 г.	с. Любеново	Няма
НЧ Развитие 1900 г.	с. Въбел	Няма
НЧ Просвета 1927 г.	с. Драгаш войвода	Наличие на библиотека
НЧ Искра 1948 г.	с. Жернов	Няма
НЧ Зора 1939 г.	с. Черковица	Няма
НЧ Петко Симеонов 1905 г.	с. Муселиево	Наличие на библиотека
НЧ Съгласие 1927 г.	с. Дебово	Няма
НЧ Зора 1905 г.	с. Бацова махала	Няма
НЧ Хр. Ботев 1928 г.	с. Санадиново	Няма
НЧ Хр. Ботев 1928 г.	с. Евлогиево	Няма

❖ Движими културни ценности

Включват се археологическите и етнографски експонати на музея в гр. Никопол (експозицията е изложена в сградата на читалището), както и множеството артефакти от региона, намиращи се в Регионалния исторически музей в гр. Плевен. В него, в две зали с материали от Първата и Втората български държави, са експонирани съдове и накити от Никополското съкровище (XIV - XV в.), оригинална порта от Никополската крепост, сребърни и медни гривни, обеци и пръстени от некропол край гр. Плевен (XII - XIV в.), оръжия, керамика и предмети от кост.

Войните от 1885, 1912-13, 1915-18 г. са израз и продължение на борбата на българския народ за териториална цялост и национално обединение. От посочените периоди са запазени трофеи, карти, литографии, оръжие, знамена, бойни отличия.

✓ **Никополското съкровище**

Съкровището е открито през 1971 г. в местността Харманлъка, на около километър източно от гр. Никопол. Представлява бронзов съд, златни и сребърни накити, съдове и монети с висока художествена стойност. При изработването им са използвани различни техники: коване, леене, филигран, гранулация.

✓ **Исторически личности**

• **Васил Левски**

Градът оказва роля в подкрепата на дейността на Левски и други дейци на революционната организация. Съществуват данни, че изходен и краен пункт на втората обиколка на Апостола е Никопол. Отсяда в къщата на Цвятко Смолянов (днес музей на Васил Левски).

• **Ген. Николай Криденер**

Бил е руски барон, офицер, генерал от пехотата, участник в Руско-турската война (1877- 1878 г.). На 4/16 юли 1877 г. отрядът му успешно превзема Никополската крепост. Днес улица в гр. Никопол носи името „Генерал Н. Криденер“.

• **Йосеф Каро**

Още със заселването си в града става духовен лидер на евреите от Никопол и околностите му и основава Йешива (Висше духовно училище). Той е един от най-големите авторитети в съвременния юдаизъм. В Никопол се е развил и Еврейски духовен център.

- **Али Коч Баба**

През XV–XVI в. в града се заселва алевитският светия Али Коч Баба. Той е дервиш, обявен за светец. В Никопол се намира неговата гробница.

- **Тодор Балина**

Никополски благородник, който е един от главните организатори на въстанието от 1598 г. в гр. Никопол.

- **Филип Станиславов**

През 1647 г. е създадена никополската католическа епархия, чийто епископ е той. През 1651 г. написва първата печатна книга на новобългарски език „Абагар“. Умира през 1672 г., а надгробната му плоча се пази в читалището в гр. Никопол.

❖ **Културни събития в община Никопол с регионално и местно значение**

Културни събития и изяви	Дата и месец	Място на провеждане	Организатори
Ден на лозаря	14 февруари	Населени места в общината	Читалища и кметства
Тодоров ден	24 февруари	Площад	НЧ Напредък 1871 г.
„Празнични утра за баба Марта	1 март	Читалища и детски градини в общината	Читалища и детски градини
Възпоменателна церемония за Раби Йосеф Каро-главен равин и преподавател в Талмудската академия	23 март	Паметна плоча в град Никопол	Общинска администрация гр. Никопол и НЧ Напредък 1871 г.

Конкурс „най-хубавата лазарка“ и Великденски концерт	31 март	Читалищна зала/открита сцена	НЧ Напредък 1871 г. Никопол
Празник в с. Лозица	8 април	Открита сцена, НЧ Съгласие 1907 г.	НЧ Съгласие 1907 г. и кметство на с. Лозица
Крайдунавските празници на културата	Май месец	Открита сцена/читалище	Общинска администрация гр. Никопол и НЧ Напредък 1871 г.
Празник на рибата	Юни месец	Крайречна алея	Общинска администрация гр. Никопол
Празник с. Любеново	30 юни	Читалище/открита сцена	НЧ Просвета 1924 г. и кметство с. Любеново
Освобождението на Никопол от Османско робство	16 юни	НЧ Напредък 1871 и паметник на Победата	Общинска администрация и НЧ Напредък 1871 г.
Фолклорни празници	Юни месец	Открита сцена и НЧ Съгласие 1907 г.	НЧ Съгласие 1907 г. и кметство с. Новачене
Празник на с. Въбел среща с местни музиканти	27-28 юни	Открита сцена	НЧ Развитие 1900 г. и кметство с. Въбел
Празник на Никопол: „Никопол-традиция и съвременност“	11-13 август	Открита сцена	Общинска администрация гр. Никопол
„В края на лятото“ празник в село Муселиево	24-25 август	Площад в село Муселиево	НЧ Петко Симеонов 1905 г. и кметство с. Муселиево
Родова среща. Празник в с. Евлогиево	Август месец	Площад в с. Евлогиево	НЧ Хр. Ботев 1928 г. и кметство с. Евлогиево
Празник в с. Черковица	Септември месец	Площад в с. Черковица	НЧ Зора 1939 г. и кметство с. Черковица

Събор в с. Драгаш войвода	27 октомври	НЧ Просвета 1927 г. и площад в с. Драгаш войвода	НЧ Просвета 1927 г. и кметство с. Драгаш войвода
Празник в с. Бацова махала	Октомври месец	НЧ Зора 1905 г.	НЧ Зора 1905 г. и кметство с. Бацова махала
Празник с. Санадиново	3 ноември	НЧ Хр. Ботев 1928 г.	НЧ Хр. Ботев 1928 г. и кметство с. Санадиново
Коледни и новогодишни програми и тържества	Декември месец	Всички читалища	Селища в община Никопол

❖ Културни събития в община Никопол с международно значение

Община Никопол е вписана в пилотната програма на ЮНЕСКО - „Живи човешки съкровища“, в секция „Традиционни празници и обреди“ с фолклорните празници в село Новачене. Целта на програмата е да се съхранят и насърчат носителите на ценното ни нематериално културно наследство.

Община Никопол е част от Дунавския път, който е воден културен коридор в единствената голяма плавателна река в Европа (р. Дунав), в посока от запад на изток, което я определя като връзка между Западна Европа и Черно море. Дунавският път, заедно с пътищата по крайречието, са носители на културен обмен. Община Никопол е разположена непосредствено до река Дунав и това ѝ осигурява пространствени потенциали за икономическо развитие и качество на живот чрез съхраняване и валоризиране на културното наследство.

❖ Културно- исторически обекти

Културно-исторически обекти	Информация
Кръстокуполната църква "Св. св. Петър и Павел"	Най-старият запазен паметник, строена през 13-14 век., позната като „Манастирчето“;
Скалната църква „Св. Стефан“	Намира се край брега на р. Дунав. Представлява част от скален

	манастирски комплекс от епохата на Първата българска държава;
Никополска крепост „Шишманово кале“	Наричана от местното население просто „Калето“, където е запазена част от големия дворец на един от последните български царе Иван Шишман;
Античният град Улпия Ескус	В близост до брега на река Дунав, на около 22 км от град Гулянци, римският град е възникнал през I в.н.е. като наследник на тракийско селище;
Природен парк “Персина”	Намира се на северната граница на Република България по поречието на река Дунав. Разположен е на площ от 21 762,2 ха по цялата дължина на Свищовско – Беленската низина, на територията общините Никопол, Белене и Свищов;
Природни забележителности	Защитена местност: „Елиата“, с. Бацова махала; Защитена местност: „Плавала“, гр. Никопол; Пещера „Наин калът“, с. Муселиево;

❖ Паметници от изключителна културна важност част от градското културно наследство на гр. Никопол

В центъра на съвременния град Никопол се намира Монументът „600 години от битката при Никопол“ - издигнат в памет на загиналите в битката при Никопол кръстоносци през 1396 г. Паметникът е посветен на единството на европейските народи. На източната част на хълма над Никопол, се намира „Паметникът на победата“, издигнат в чест на 1300 руски и румънски войници, които са загубили живота си по време на освобождението на България през 1877 година. Този паметник е построен през 1906г и е с много красива гледка към река Дунав. На 17 октомври 2014г. в град Никопол е положена паметна плоча на загиналите рицари хоспиталиери и рицари йоанити в битката при Никопол през 1396 г. Никополската крепост, наричана от местното население „Калето“ или Шишманова крепост - останки от крепостните стени на крепостта на цар Иван Шишман. Създадена от римляните, като граничен укрепен пост. Около него е било изградено по-късно селището Секуриска, наречено през XI век Никополис. Чешмата „Елия“ се намира

в южната част на съвременния град Никопол. Тя представлява античен саркофаг от II век с латински надпис, който по-късно е вграден в чешма. Челната ѝ стена е висока 3 м и широка 4 м. В днешно време е действаща изворна чешма и е обявена за паметник на културата. В южната част на гр. Никопол се намира Смоляновата къща (българска къща от преди Освобождението)- днес Къща музей „Васил Левски“, реставрирана през 1968 г. със статут на етнографски. Тюрбе (гробница) на Али Коч Баба (дервиш и светец живял в XVI в.)-намира се в местността „Халваджи“. Скалната църква „св. Стефан“ датира от XIII-XIV в. намира се в местността „Плавала“. Църквата „Успение на Пресвета Богородица“ е построена през 1840 г. Интерес представлява иконостасът от дърворезба на тревненската школа. Днес църквата е действащ православен храм – паметник на културата от национално значение. Най-старите запазени паметници от епохата на средновековието са: кръстокуполната църква „Св. Св. Петър и Павел“, строена през XIII– XIV век. “.

❖ Градски построени форми, открити градски пространства и градски инфраструктури.

Административният и обществен център на град Никопол е площад „Европа“, а в близост до него е разположен непосредствено парка пред сградата на районния съд. По протежението на улиците „Васил Левски“ и „Александър Стамболийски“ са разположени по-големите паркове и градини в град Никопол, които са публично обособени места за отдих и почивка. Други открити градски пространства са: паркът до автогарата, пространството около читалището, пазарът, плажът до река Дунав, градинка с мемориал Йосеф Каро, парково пространство пред блок „Никопол“, пространство около паметника на ген. Криднер. Всички тези публични пространства са ситуирани в централната част на града, с изключение на паметника на ген. Криднер. Преобладаваща част от недвижимите архитектурно-строителни ценности в град Никопол са сгради с жилищна функция, изключение е домът на Цвятко Смолянов (Къща музей „Васил Левски“).

❖ Анализ на културно-историческото наследство

Опазването на културното наследство е политика с висок приоритет, тъй като произтича от чл. 23 на Конституцията на Република България. Като обществена ценност, културното наследство и неговата значимост прерастват в обществен фактор за развитието на обществото в условия на глобализация. То е своеобразен

ресурс за духовно израстване и категоричен гарант за устойчивото развитие на обществото. Неговото опазване, съхранение и разпространение е приоритет на държавната и общинска политика. В община Никопол се намират множество на брой и привлекателни за културен туризъм обекти, които с правилна и целенасочена общинска политика биха допринесли за развитието на общината като атрактивна за културен и религиозен туризъм дестинация. Местоположението на част от обектите на културно-историческото наследство по отношение на съвременните урбанизирани среди и съвременния начин на ползване на извънселищните територии (земеделски и горски), оказва влияние на тяхното физическо състояние и застрашеност. Тези територии се определят като проблемни зони, защото археологическите обекти се намират в условия да бъдат уязвими от заличаване, безстопанственост и разруха. Културната стойност на тези обекти имат характеристиките на публично благо, тъй като задоволяват обществени потребности. Освен директните инвестиции за поддържането на тези обекти е необходимо да се разработят програми за подпомагане на икономическите дейности, свързани с тяхната експлоатация – изграждане на туристически маршрути, производство на сувенири и други интелектуални продукти, осигуряване на развлечения за посетителите, организиране на събития с културен и образователен характер. Интегрирането на културното наследство в селищната структура го превръща в ресурс за социално и икономическо развитие. Използването на културното наследство в туризма се обвързва с осигуряването на необходимите грижи за него.

❖ Swot анализ

Силни страни	Слаби страни
• Разнообразно културно наследство от различни епохи; • Уникални природни дадености и исторически-културни ценности, като база за развитие на различни видове туризъм – ловен, селски, поклоннически, културен и природен туризъм; • Капацитет и условия за изследователски интерес; • Трансгранично сътрудничество и обмен по отношение на културно-историческото	• Недостиг на финансови средства за укрепване и реставрация на културните ценности и провеждане на археологически изследвания; • Отсъствие на туристически информационни мрежи и рекламно обслужване; • Финансов дефицит за издръжка и обезпечаване на разнообразния културен календар;

наследство, творческа индустрия и т.н.; • Съхранени културни традиции; • Популярността на обектите с културно-историческа стойност са се превърнали в символ в град Никопол; • Участие в оперативни програми с цел консервация и реставрация на културно-историческите обекти; • Използване на публични частни партньорства.	• Влошената демографска ситуация в общината определя слабата ангажираност за опазване на културното наследство; • Отдалечеността на културно-историческите обекти от урбанизираните територии, предопределя да бъдат уязвими от заличаване и разруха.
--	--

Община Никопол полага усилия и отделя финансови средства за обезпечаването на качествени информационни услуги, модернизиране и подобряване на материалната база, обогатяването на културния календар и развиването на културно-просветната дейност. Необходимо е да се определят мерки, които да бъдат насочени към опазване, съхраняване и популяризиране на културно-историческото наследство и превръщането му в съществен фактор за социално-икономическо развитие на община Никопол. Част от тези мерки са :

- Актуализиране на регистъра на недвижимите културни ценности;
- Експертно проучване, реставрация и консервация на културните обекти;
- Изграждане на достъпна информационна среда;
- Популяризиране на културното наследство;
- Стимулиране на партньорството с различни институции, организации и частни лица за установяване на по-тясно взаимодействие със системата на културния туризъм и развиване на музейна, сувенирна индустрия;
- Включване в програмите за културен туризъм на други крайдунавски градове от Германия, Австрия, Унгария и т.н.
- Подготовка на проекти и кандидатстване за БФП от европейски фондове.
- Формулиране на концепция за интегриране на културното наследство в съвременния социално-икономически и културен живот на града чрез изследване на възможностите за приложението ѝ в градската политика посредством планировъчни, устройствени, архитектурни, административни, финансови и управленски инструменти

В областта на културата, усилията на общината са насочени към максималното използване на изградената структура и наличната материална база, както и към превръщането на богатото културно наследство във визитна картичка на града.

❖ Религиозни храмове

В границите на община Никопол се намират множество храмове, които са възможност за развитие на религиозен и поклоннически туризъм.

Име	Вид	Населено място
Св. прор. Илия	Църква	с. Въбел
Св. Георги	Църква	с. Дебово
Св. Параскева	Църква	с. Драгаш войвода
Св. Троица	Църква	с. Лозица
Св. Никола	Църква	с. Муселиево
Успение Богородично	Църква	гр. Никопол
Св. Възнесение	Църква	с. Новачене
Св. Троица	Църква	с. Асеново

❖ Спорт и отдих

На територията на община Никопол се намират 11 стадиона, ситуирани в 11 селища, от които 2 са в добро състояние (в гр. Никопол и с. Новачене). Спортни площадки има в училищата в гр. Никопол, с. Новачене, с. Муселиево и Драгаш войвода.

Общинското ръководство е необходимо да идентифицира проблемите свързани с физическото възпитание и спорта на територията на общината и да определи мерки с които да насърчи физическата активност. Практикуването на спорт и социален туризъм от населението създава условия за подобряване на общественото здраве и развитие на спортните дейности в цялата община.

Желателно е община Никопол да определи мерки, с които да насърчи активното участие в спортни и физически дейности на жителите на общината. Чрез тези мерки ще се осигури възможност за приобщаване към здравословна физическа активност на представители на различните възрастови и социални групи от населението, независимо дали целта е укрепване на здравето, активният отдих в свободното време или практикуването на спорт.

За развитието на спорта и отдиха в Община Никопол е необходимо да се търси финансиране чрез участия в проекти, насочени към възстановяването и модернизацията на текущата спортна инфраструктура в общината и изграждането на площадки за баскетбол, волейбол, тенис корт, и др. спортове, както и необходимите сгради за управление към тях. Тези условия ще привлекат населението към активно практикуване на физически упражнения и спорт и ще подобрят двигателната активност и общественото здраве.

1.4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

1.4.1. Транспортна инфраструктура

Основните републикански пътища, преминаващи през територията на община Никопол, са:

- Втори клас – II-11, II-34, II-52;
- Трети клас – III-304 и III-3404;
- Общинските пътища са с обща дължина 25 км.

От масовия обществен транспорт в община Никопол, най-добре е развит автобусният. Ежедневно се извършват автобусни превози от град Никопол до град София, до областния център – град Плевен, съседните общини – Белене, Гулянци, Левски и Свищов. Добре развити са пътните връзки между град Никопол и останалите населени места в общината. Общественият транспорт в община Никопол е организиран чрез сключване на договори по реда на ЗОП с външни фирми превозвачи. Общината има сключени договори със продължителност до 10 години със следните фирми:

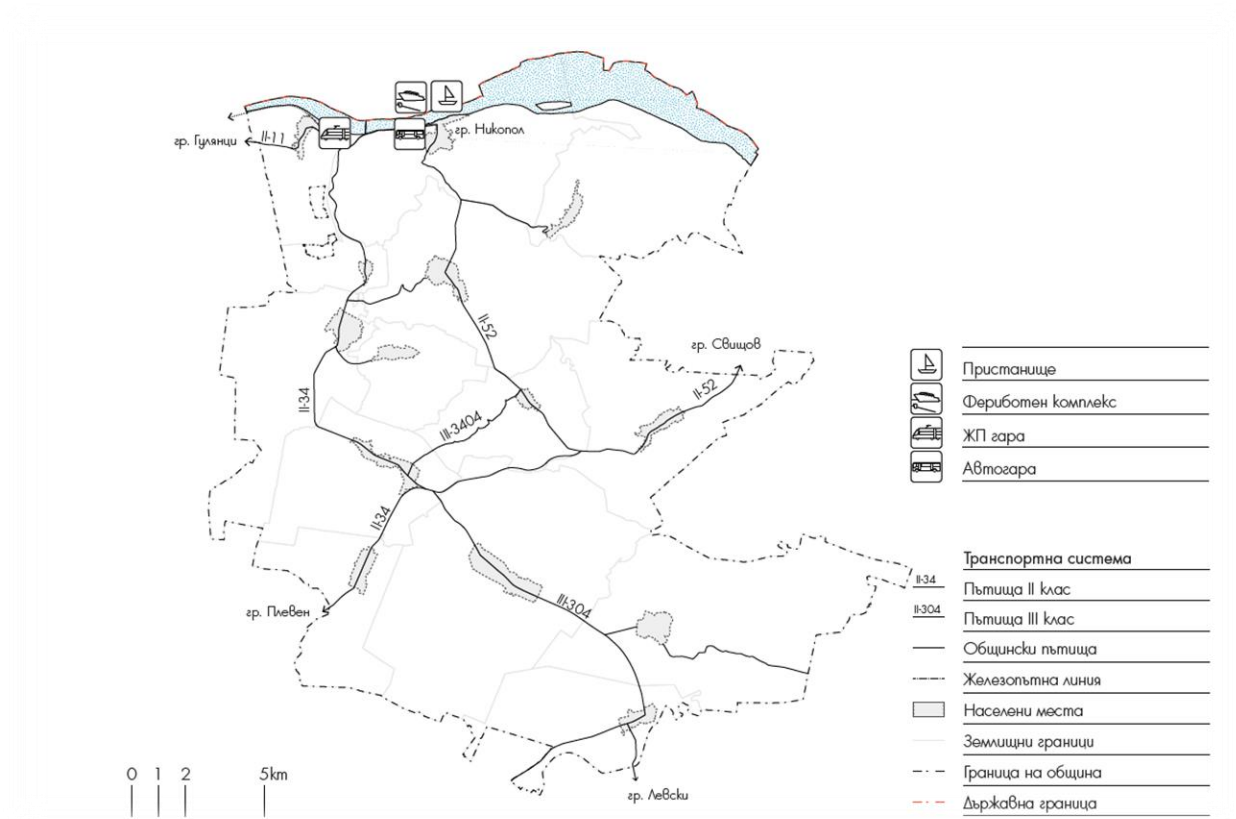
- ЕТ „Дани-94-Димитър Митев“
- ЕТ „Чар-Людмила Шаранганова“
- ЕТ „Звезда-Валери Конов“
- „Цветитранс-2010“ ЕООД

Цялостното състояние на общинската пътна мрежа е с влошено, незадоволително състояние и се нуждае от рехабилитация. Общината полага усилия да изгражда и обновява пътната настилка, но качеството на пътната инфраструктура продължава да бъде незадоволително, поради недостиг на финансови средства. Достъпът до някои населени места в общината е затруднен, основно заради лошото състояние и качеството на пътната настилка.

Железопътният транспорт в община Никопол се осъществява от единствената гара разположена в село Черковица. Дължината на жп линията на територията на общината е 4,65 км. Жп линията свързва Ясен-Сомовит-Черковица и има изградена връзка с главната жп връзка София-Варна.

Фериботният терминал Никопол е част от пристанище за обществен транспорт с национално значение „Русе“. Разположен е на южния бряг на р. Дунав на речен km 597 от устието на р. Дунав, в западната част на гр. Никопол. Терминалът е проектиран, изпълнен и въведен в експлоатация през 2008 г. за фериботни превози между Никопол и Турну Мъгуреле, с обща площ 17 642 m². На територията му са изградени граничен контролно-пропускателен пункт, митнически пункт, фитосанитарен контрол и други. Товарите от и за пристанището се превозват с автомобилен и воден транспорт. Обработка ро-ро товари, фериботни товари, пътници. Фериботът между Никопол и Турну Мъгуреле по разписание изпълнява ежедневно превози по 4 пъти на ден.

Водният транспорт има голям потенциал за развитие, но в момента той не е реализиран напълно. Туристическите и фериботните превози се осъществяват при минимален капацитет, за което допринася и недоизградената транспортно-комуникационна и туристическа инфраструктура.



*Фигура транспортна инфраструктура

1.4.2. Водоснабдителна и канализационна мрежа

Секторът водоснабдяване и канализация има изключително важно значение не само за благоустрояването, но и за цялостното икономическо и социално развитие на населените места. Качеството на услугите, които се предоставят чрез него в голяма степен определят облика на населените места и предопределят възможностите за привличане на инвестиции, за развитието на индустрията, търговията и туризма.

✓ Водоснабдителна мрежа

Водоснабдителната мрежа в община Никопоп се осъществява основно от пресни подземни води и качеството на водата е с добра характеристика. В община Никопоп функционират няколко водоснабдителни групи (Табл. 1), като основната е ВС „Никопоп“. Чрез тях се подават водни количества към град Никопоп и

останалите населени места на общината. Общата дължина на водопроводната мрежа за общината е 251 356 м. от които 93555 м. външна и 1 57800 м. вътрешна водопроводна мрежа. Водоснабдяването на населените места се осъществява по гравитачен път и помпено.

Съоръжения за водоснабдяване в община Никопол	Брой
Каптажи	19
Дренажи	14
Шахтови кладенци	3
Тръбни кладенци	3
Водоеми	7

Източник: ВИК Плевен

Вътрешната водопроводна мрежа е изградена предимно от азбестоциментови тръби (139км), стоманени тръби (6,5 км) и ПЕВП (12,4 км). Заедно с външните водопроводи се образуват пагубни загуби на вода, които за цялата водоснабдителна система на общината възлизат средно на 52 %, това се дължи на не доброто състояние на вътрешните водопроводни мрежи, както и на кражбите от некоректни потребители. Необходимо е община Никопол да потърси възможности с които да бъде финансирана подмяната и възстановяването на водопроводната мрежа. На територията на община Никопол няма действаща пречиствателна станция за питейна вода и подземните води се подават към консуматорите след съответната процедура за обеззаразяване (основно с хлорни реагенти).

✓ **Канализационна мрежа**

В община Никопол няма изградена канализационна система, като единствено в общинския център е частично изградена. В града са изпълнени отделни канализационни клонове за решаване на локални отводнявания, изпълнени по стопански начин. Няма официални данни за тяхното местоположение, дължини, диаметри и наклони. Битовите отпадни води от града се заустват, на някои места след септични ями, в деретата, р. Сазлийка и р. Дунав. За пречиствателна станция е отреден терен, намиращ се на изток, на брега на река Дунав. Изготвени са прединвестиционно проучване и идеен проект за ПСОВ за 7330 е.ж., и е избрана площадка за строителството. Издадено е разрешително за заустване в р. Дунав. Приемници на повърхностния отток се явяват р. Сазлийка, дере „Емин бахча“, дерето в местността „Калето“ и един голям овраг, заустващ се в р. Сазлийка. На река Сазлийка е направена корекция с масивни подпорни стени, почти по цялата ѝ дължина през градската част. Дере „Емин бахча“ е с корекция само в долната му

част. Другото голямо дърво, заустващо в река Сазлийка, оформено от свлачищните процеси, има проект за укрепването и корекцията му, но е изпълнена една малка част от него. През 1989 г. по проект на ТПО гр. Плевен е изработен проект и изпълнено частично отводняване на промишлената зона от повърхности води. Положени са тръби Ø500 мм, Ø700 мм и Ø1200 мм. Липсва документацията относно нейното изпълнение, приемане и въвеждане в експлоатация. Тя не се стопанисва от общината и експлоатационното дружество. През 2003 г. е изработен проект и са изпълнени частични канализационни клонове по ул. „Мусала“ Ø315 мм ПЕ-191 м и Ø400 мм ПЕ-271 м и по ул. „Морава“ – Ø315 мм ПЕ-190 м и са заустени в близкото дърво. Липсва необходимата документацията относно изпълнението им. Не са въведени в експлоатация и не се стопанисват от „Вик“ ЕООД гр. Плевен.

1.4.4. Телекомуникационна и съобщителна мрежа

Територията на община Никопол разполага с покритие на ефирен и кабелен телевизионен сигнал. Пощенската мрежа обхваща всички населени места в общината, като предоставя основните пощенски услуги – доставка на писма и колети, пощенски записи и изплащане на пенсии. Интернет-доставчиците и мобилните оператори предоставят услугите си за цялата община, като задоволяват нуждите на гражданите, администрацията и местния бизнес. През 2019г. на територията на община Никопол са монтирани 9 бр. видеокамери за наблюдение и записващо устройство към тях.

1.4.5. Енергийна мрежа (възобновяеми енергийни източници и енергийна ефективност)

В община Никопол електроснабдителната мрежа е добре организирана и отребността от електроенергия е задоволена за всички населени места на общината. Това се осъществява чрез доставка на електроенергия с два електропровода високо напрежение (ВН) част от електропреносната мрежа на Република България (ВН - „Милковица“ 110 kV свързваща п/ст „Гулянци“ с п/ст „Никопол“ и ВН „Лозица“ 110 kV свързваща п/ст „Никопол“ с п/ст „Белене“. Електроразпределението се осъществява от „ЧЕЗ Електро България“ АД.

Разпределителните мрежи на територията на община Никопол са захранвани от 3 подстанции- Никопол, Левски и Белене.

В рамките на града са разположени 16 трафопоста, собственост на „ЧЕЗ Разпределение България“ АД.

Електроразпределителна мрежа община Никопол.

Обект	Мощност
Подстанция „Никопол“-110/2016 KV;	Мощност 32 тка—2 бр.;
Въздушни електропроводи 20 KV-127 км;	Кабелни електропроводи 20 KV-4,3 км;
Захранващи линии с ниско напрежение 169,8 км;	Кабелни мрежи за ниско напрежение- км;

1.4.6. Сметосъбиране и отпадъци

✓ Сметосъбиране

Обществената хигиена в административният център град Никопол се извършва по определен график от служители на общинско предприятие „Чистота“.

Относителния дял на населението обслужено със сметосъбиране за 2018 и 2019г. е 100% по данни на общинската администрация. Нуждите на населението от сметосъбиращи съдове за битов и разделен отпадък са задоволени и няма регистрирани сигнали за недостиг.

В община Никопол е изградено Регионално депо за битови и производствени отпадъци разположено в село Санадиново, което обслужва общините Никопол, Белене, Свищов, Левски и Павликени“. Изграждането на регионална система за управление на отпадъците в регион „Левски-Никопол“ е по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“ съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие и Държавния бюджет на Република България. На територията на община Никопол съществува и старо депо в местност „Карач дере“ попадащо в територията на град Никопол, а състава на депонираните отпадъци е предимно битов. В община Никопол е организирано разделно събиране на масово разпространени отпадъци и общината има сключен договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (ООП).

✓ Битови отпадъци

Битовите отпадъци на територията на община Никопол се формират от ежедневната дейност на хората от домакинствата, както и от административните сгради и търговски обекти. Битовите отпадъци биват различни по вид и характер, а количеството и съставът им зависят от редица фактори:

- разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване;
- брой на населението;
- дейността на населението;
- икономическото състояние.

✓ **Строителни отпадъци**

Строителните отпадъци се формират при строителство, събаряне, ремонт и реконструкция на сгради и други обекти. Образуваните строителни отпадъци на територията на община Никопол са предимно от строително-ремонтни дейности на по-големи обекти, а малка част от отпадъците се образуват от домакинствата. Населението събира смесено строителните отпадъци с битовите, което води до нерегламентираното изхвърляне на строителните отпадъци в контейнерите за смесени битови отпадъци.

✓ **Производствени и опасни отпадъци**

Производствените отпадъци са с ограничени количества поради малкия брой на предприятията в община Никопол. На територията на общината съществува централизиран склад за съхранение на негодни и излезли от употреба препарати за растителна защита. В склада са депонирани 14 625 l течни и 57 760 kg прахообразни негодни или забранени за употреба препарати за растителна защита. Обезвреждането на опасните отпадъци, генерирани в гр. Никопол, се извършва, както следва:

- Болнични отпадъци от МБАЛ – гр. Никопол: те се предават за обезвреждане чрез автоклавиране – процес, основаващ се на стерилизация с наситена пара при висока температура и налягане, което се извършва в автоклавна инсталация в гр. Плевен;
- Масово разпространени отпадъци (негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства, както и отработени масла и отпадъчни нефтопродукти): предават се на фирми с необходимите разрешителни по Закона за управление на отпадъците.

1.5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

Екологичното състояние в община Никопол се определя от комплексната оценка на отделните групи фактори, които имат влияние върху качеството на околната среда. Те показват, че община Никопол се характеризира с добро качество на екологична среда. Институционално състоянието и контрола на околната среда се осъществява от Регионална Инспекция по Околната Среда и Водите, гр. Плевен.

1.5.1. Състояние на атмосферния въздух

Контролът на качеството на атмосферния въздух (КАВ) в община Никопол се осъществява от РИОСВ – Плевен, като част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) – подсистема “въздух”. По съвместна българо-румънска програма за качество на атмосферния въздух в пограничните райони – Никопол-Турну Мъгуреле, Свищов-Зимнич, Русе-Гюргево и Силистра-Кълъраш са изградени пунктове за мониторинг на атмосферния въздух (КАВ), които използват диференциално оптична атомноабсорбиционна спектрофотометрия (ДОАС) за анализ на замърсителите на атмосферния въздух. Стационарната автоматична станция (градски фонов пункт) за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ) е разположена в сградата на Община Никопол. Според Регионалния доклад на РИОСВ Плевен по отношение на качеството на атмосферния въздух в гр. Никопол за 2019г. има 67 дни с регистрирани превишения на средна дневна норма на прахови частици.

Основните показатели характеризиращи качеството на атмосферния въздух (КАВ) в общината са:

- ✓ Фини прахови частици (ФПЧ₁₀);
- ✓ Серен диоксид (SO₂);
- ✓ Азотни окиси (NO_x: NO₂, NO);
- ✓ Въглероден оксид (CO); озон (O₃).

Качеството на атмосферния въздух в гр. Никопол се определя от следните четири основни групи източници:

- стационарни точкови
- стационарни площи
- линейни
- неорганизиран

✓ **Стационарни точкови източници**

Сред тези източници попадат индустрията и отоплителните централи в промишлени и административни сгради. На територията на общината няма големи индустриални предприятия, замърсяващи околната среда.

✓ **Площни източници**

В тази група попадат емисиите от изгарянето на горива за отопление на публичните сгради и домакинствата. За отопление се използват предимно твърди и по-малко течни и газообразни горива като се отделят емисии от азотни оксиди, серен диоксид, сажди и фини прахови частици.

✓ **Линейни източници**

Основният линейен източник е автомобилният транспорт. Най-натоварените улици са ул. „Ал. Стамболийски“ и ул. „В. Левски“. Степента на замърсяване на атмосферния въздух от автомобилния транспорт зависи от следните фактори: състояние на автомобилния парк, интензивност на движението, вида на горивата, състояние на пътната настилка, начин на управление на движението. Предвид отоплителния сезон, емисиите имат есенно-зимен характер и са следните: фини прахови частици, въглероден оксид, летливи органични съединения, сажди, азотни оксиди и серен диоксид.

Основни замърсители на атмосферния въздух са употребата на твърди горива за битово отопление, автомобилния транспорт и специфичните метеорологични условия – честите мъгли поради близостта на река Дунав.

1.5.2. Състояние на водите

Химичното състояние на водите на община Никопол, се наблюдава чрез пунктове, които са част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС). Свойственият анализ на биогенните показатели на водите сочат, че не са установени високи концентрации на специфични замърсители над стойностите

СКОС за добро качество. Оценката от последните данни на хидробиологичният мониторинг за водите, показват че състоянието на водите е умерено за община Никопол. Поради липса на изградена пречиствателна станция за отпадни води и канализационна мрежа във всички населени места на общината, отпадните води от домакинствата и промишлените предприятия се заустват в река Дунав и при проведеният контролен мониторинг от (БДДР) на отпадните води в общината, не са установени превишения на нормите. Желателно е община Никопол да участва в програми, от които да бъде финансово подпомогната, за да се изградят пречиствателни станции за отпадъчни води с цел преустановяване заустването на непечистени отпадъчни води в река Дунав. Изграждането на пречиствателни съоръжения ще повиши опазването на водите от замърсяване и ще запази тяхното качество.

1.5.3. Шум, радиация и замърсяване

✓ Шум

Като екологичен фактор, шумът винаги присъства в жизнената среда на човека. Законът за защита от шума в околната среда предвижда опазването на околната среда от шум да се постига чрез разработване и прилагане на мерки за избягване, предотвратяване и намаляване на шума. Дейността по контрол, организацията на измерването, оценката и управлението на шума, излъчван в околната среда от всякакви източници за община Никопол е в компетенциите и юрисдикциите на РИОСВ Плевен. За предходната 2019 г. в община Никопол не са установени източници на високи нива на шум, несъответстващи на нормативните изисквания.

✓ Радиация и замърсяване

Поради ограничените правомощия на РИОСВ по отношение на радиационния контрол, той се провежда само при необходимост от извънредни проверки – по жалби и сигнали или по искане на други компетентни органи за съвместен контрол. През изтеклата година в РИОСВ – Плевен не са постъпвали жалби и сигнали от граждани или организации от дейности, свързани с източници на лъчения. На база резултатите от проведения мониторинг, радиационното състояние на околната среда в контролирания регион не показва отклонения от действащите норми и/или характерните за съответните райони стойности.

На територията на община Никопол радиационното състояние на околната среда не показва отклонения от действащите норми и характеристики за съответните районни стойности.

1.5.4. Почви

Почвите в община Никопол са богати на хранителни вещества и благоприятни за отглеждането на различни земеделски култури. Единствено равнинния характер на общината е причина за проява на ветрова ерозия, която нанася щети, налагащи противоерозионни мероприятия, особено по бреговата линия на река Дунав, където има ерозия и свлачищни процеси. На територията на общината има регистрирани около 44 свлачища, а в границите на град Никопол са регистрирани 8.



* Фигура Свлачища

Замърсяването на почвената покривка е вследствие на отлаганията от замърсения атмосферен въздух от румънския химически комбинат и от прекомерната употреба на пестициди в близкото минало.

Като част от националния мониторинг на почвите в България, на територията на община Никопол РИОСВ – Плевен контролира качеството на почвите, като се наблюдават следните показатели: рН, специфична електропроводимост, биогенни елементи – общ азот, общ фосфор, нитратен азот, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност, както и тежки метали (мед, цинк, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен, живак). От направените почвени анализи не са установени превишения на пределно допустимите концентрации. Съдържанието на тежки метали в почвата е под максимално допустимите концентрации (МДК). На територията на община Никопол няма данни за замърсяване на почвите с разрешени продукти за растителна защита, както и замърсяване с нефтопродукти. В общината има един централизиран склад за съхранение на негодни и излезли от употреба продукти за растителна защита. На територията на общината не са констатирани проблеми относно засоляване и киселяване на почвите.

Желателно е ръководството на община Никопол да определи мерки, които да ограничат нерегламентираните сметища и да насърчи земеделският труд, в резултат на което да се увеличи броя на обработваеми земи с цел повишаването на земеделските стопанства и облагородяването на земните площи в общината.

1.5.5. Защитени територии и територии попадащи в националната мрежа Натура 2000

Натура 2000 е общеевропейска мрежа, съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие.

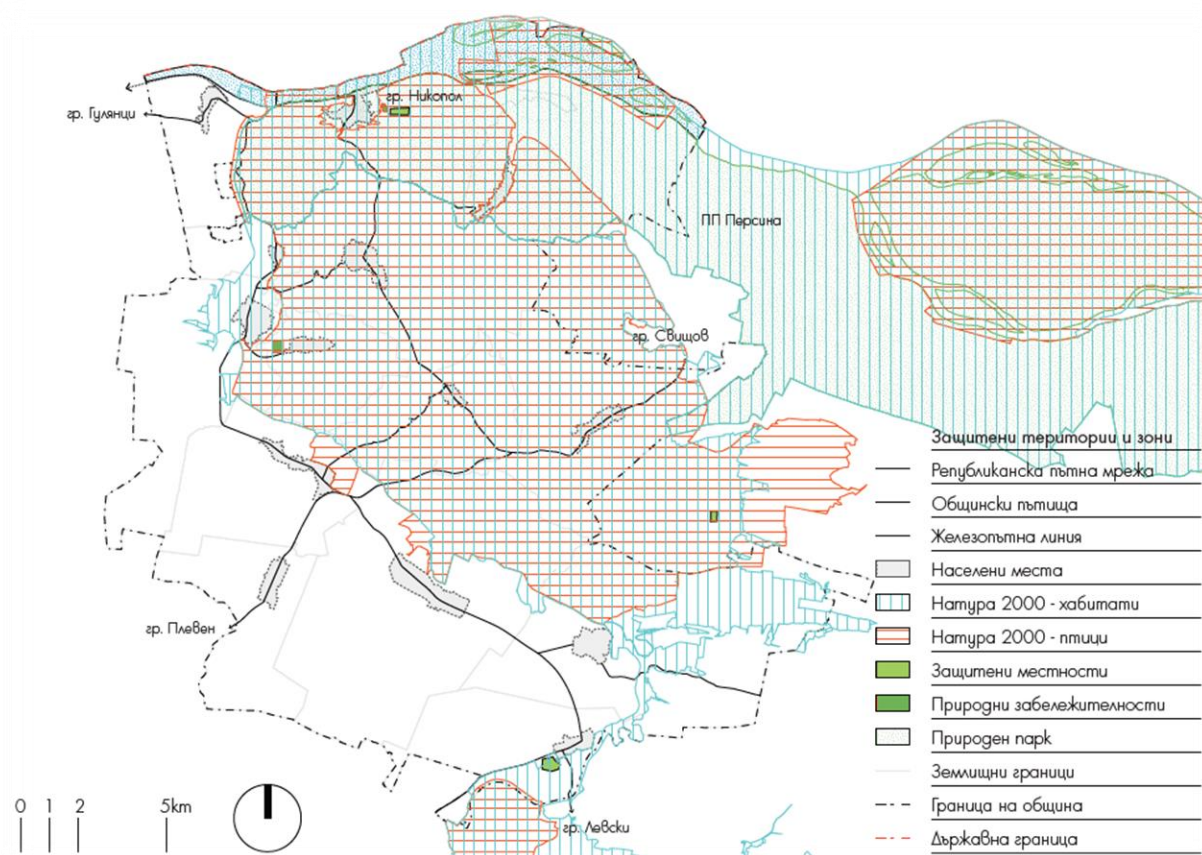
Местата, попадащи в екологичната мрежа, се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) и Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците). Двете директиви са отразени в българското законодателство чрез Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

Община Никопол се характеризира с богато биологично разнообразие. В общината са разположени един природен парк, две защитени местности и две природни забележителности, както и 6 защитени зони, част от мрежата на Натура 2000.

На територията на общината попадат 6 защитени зони по Натура 2000, които са:

Код на защитена зона	Име на защитена зона	Тип на защитена зона
BG0002074	Никополско плато	Защитена зона по директивата за птиците
BG0000247	Никополско плато	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0002096	Обнова	Защитена зона по директивата за птиците
BG0000239	Обнова - Караман дол	Защитена зона по директивата 2009/147/ЕО за местообитанията
BG0002091	Остров Лакът	Защитена зона по директивата за птиците
BG0000396	Персина	Защитена зона по директивата 92/43/ЕИО за местообитанията
ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ		
Код в регистъра: 59	Защитена местност Елията	Регистър на защитените територии и защитените зони в България (заповед № РД 282/10.04.1981 г.);
Код в регистъра: 309	Местност Плавала	Регистър на защитените територии и защитените зони в България (заповед № РД 702/9.06.2003 г.);
Код в регистъра: 523	Пещера Нанин камък	Регистър на защитените територии и защитените зони в България

Код в регистъра: 529	Скалната църква	Регистър на защитените територии и защитените зони в България (заповед № РД 709/10.06.2003 г.);
----------------------	-----------------	---



*Фигура защитени зони и територии

На територията на защитените територии се срещат редица животински видове с висок природозащитен статус, както и множество лечебни растения, като гъби, мъхообразни растения, водорасли и различни видове представители от горският фонд.

Безгръбначни: алпийска розалия, бръмбар рогач, обикновен и буков сечко, лицена и др.; Риби: виюн, белопера кротушка, обикновен и голям щипок, горивка, сабица и др. Земноводни и влечуги: шипоопашата и шипобедрена костенурки, обикновена блатна костенурка, жълтокоремна и червенкоремна бумка и др.; Птици: бял и черен щъркел, малък воден бик, белоока потапница, осояд, орел змияр, белоопашат мишелов, ливаден дърдавец, бухал, земеродно рибарче и

др.; Бозайници: видра, лалугер, степен пор, голям подковонос, дългокрил прилеп, дългоух нощник и др.

В границите на община Никопол се срещат около 800 вида висши растения, 21 вида гъби, 19 вида мъхообразни и 71 вида водорасли. Лечебни растения с важно значение за фармацевтичната промишленост и фитотерапията са жълт кантарион, пелин, мащерка, живовляк, риган, бял равнец и др.

Горският фонд в общината обхваща територия от 31 798 дка (7,6%). Преобладават високостеблени широколистни гори, разположени предимно в землищата на Никопол, Новачене, Санадиново, Въбел и Драгаш войвода. Горските формации са предимно от бял бор, смърч, черен бор, летен дъб, зимен дъб, цер, бряст, явор и акация. Храстите са предимно аморфа, глог, трънка, шипка, смрадлика, къпина, бърз, люляк

1.6. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ НА ОБЩИНА НИКОПОЛ

Администрацията на община Никопол изпълнява компетентно, ефективно, отговорно и координирано своята дейност и следва принципите на отчетност и прозрачност при предоставяне на публична информация и услуги. Във връзка с усъвършенстването и укрепването на административния капацитет община Никопол е преминала няколко програми за обучение, които са в следните направления:

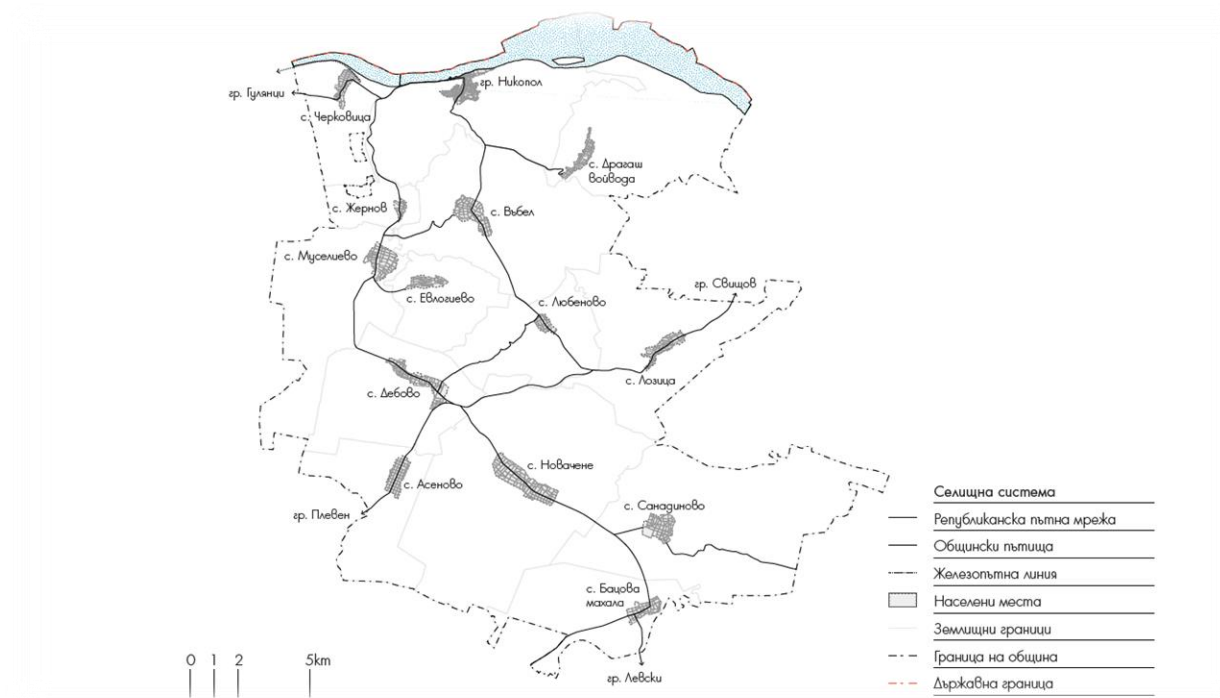
- Форми на сътрудничество между администрацията, граждански и бизнес организации;
- Решаване на етични дилеми и конфликти, възникващи при извършваните дейности и процедури;
- Повишаване на компютърната грамотност и подобряване на уменията за работа с MS EXCEL;
- Е-Правителство;
- Делова етика;
- Усъвършенстване на вътрешните комуникации в администрацията;

Администрацията на Община Никопол има необходимост от финансови средства за укрепване и повишаване на своя административен капацитет. Повишаването на административния капацитет ще допринесе за подобряване на работата на Общинската администрация за ефективно и ефикасно изпълнение на местните политики и повишаване качеството на обслужване, при отчитане на нуждите на гражданите и всички заинтересовани страни. Чрез намаляване на бюрокрацията и повишаване на ефективността и ефикасността на Общинската администрация ще се спомогне за създаването на среда, насърчаваща икономическия растеж в общината. В дългосрочен план ще бъде подобрена конкурентоспособността, ще се създадат условия за привличане на нови инвестиции, разкриване на нови работни места и трайно и устойчиво развитие на общината и региона като цяло. Обучението на служителите, ще гарантира успешното въвеждане и устойчивото прилагане на мерките за оптимизиране на функциите, подобряване на ефективността и ефикасността на администрацията. Общината оценява необходимостта от усъвършенстване на уменията на общинската администрация и проактивно търси възможности за участие в проекти, подобряващи административния капацитет, които са финансирани както от ЕС фондове, така и от други финансови източници. Ръководството на община Никопол полага усилия да провежда множество вътрешни обучения на служителите, които финансира с общински средства.

1.7. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА И ЖИЛИЩНИЯ СЕКТОР

✓ Селищна Мрежа

Съвременната система от населени места в община Никопол е резултат от историческото напластяване на различни фактори от природо-географските условия на територията. Община Никопол е съставена от 14 населени места, от които само Никопол е град.



Според съществуващия брой на населението им селата в общината се категоризират както следва: Новачене – средно; Въбел, Дебово, Драгаш войвода, Муселиево, Бацова махала, Санадиново, Черковица, Асеново, Лозица – малки; Жернов, Евлогиево и Любеново – много малки.

Съгласно категоризацията на населените места, освен общинския център град Никопол, който е от трета категория, другите села се категоризират по следния начин: Новачене – пета категория; селата Бацова махала, Въбел, Дебово, Драгаш войвода, Черковица и Муселиево – шеста категория; Асеново, Евлогиево, Лозица, Любеново и Санадиново – седма категория и Жернов – осма категория.

Населените места са равномерно разположени на територията на общината, като пространствената им структура е компактна и се развива линейно по главните комуникационни направления.

✓ Жилищен сектор

Двете най-големи структурни единици в града са жилищните квартали Шишманова крепост и Руски паметник. По-малка част от жилищните територии са разположени в т.нар. Долен град или централната градска част. Това, което отличава гр. Никопол, е, че преобладаващата жилищна единица е къща с двор за сметка на многофамилните жилищни сгради. Жилищните квартали Шишманова крепост и Руски паметник са изцяло съставени от еднофамилни жилищни сгради.

Различните форми на колективно обитаване са съсредоточени предимно по протежението на улиците „Александър Стамболийски“, „Васил Левски“, „Елия“ и

„Раковска“. Извън регулационните граници на града се наблюдава развитие на индивидуално жилищно обитаване в квартал Руски паметник в посоките изток и югоизток. Потенциал за развитие на системата представляват терени с изоставени строежи по улиците „Елия“ и „Васил Левски“. В т.нар. Долен град кварталната структура е ортогонална като големината на имотите е сравнително по-малка от тази в кварталите Руски паметник и Шишманова крепост, което определя и по-добрата достъпност на централната градска част и проводимост на територията.

В Руски паметник и Шишманова крепост кварталната структура е неправилна и следва членението на релефа.

Кварталите в производствената зона са сравнително по-големи, като това е предопределено от функцията на територията и необходимостта от големи имоти за тези дейности.

По улиците „Васил Левски“ и „Елея“ кварталите и имотите са с издължена форма, което е обусловено от р. Сазлийка и стръмния релеф.

Преобладаващото застрояване за града е свободно, като етажността е ниска (до 3 етажа). Многофамилните жилищни сгради в града са с етажност от 4 до 6 етажа, като отличителен с мащабите си е блок „Никопол“. Разположението на сградите за колективно обитаване в „ниската“ част на града позволява спокойно възприемане на силуета му, без да се нарушава драстично от тези единични обекти. В града не са обособени жилищни комплекси.

В град Никопол 98% от жилищата са водоснабдени, като преобладаващият брой (1633) имат водопровод в жилището, а 101 жилища – водопровод извън жилището. По-различна е ситуацията с канализационното обезпечаване. Обществена канализация имат едва 23% от жилищата, преобладаващата част – 38% - са свързани с изгребна яма, а около 20% са свързани със септична яма или друго пречиствателно съоръжение. 291 жилища са свързани с попивни ями, което е сравнително голям брой. 31 жилища нямат никаква канализация. Преобладаващият брой от жилищата имат тоалетни извън жилището или сградата. Бани в жилището имат 925 жилища, а 8 % не разполагат с баня.

Приоритет на общинските планове и областните стратегии е подобряването на енергийната ефективност на жилищните сгради. В разработената Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива за периода 2013-2022 това е основна цел. Необходимо е да се извършат обследвания за възможностите за повишаване на енергийната ефективност на сградите и да се определят конкретни мерки за отделните типове жилища.

Много малко жилища имат външна изолация (2.5%), с по-висок процент са жилищата с енергоспестяваща дограма, но все пак са едва около 18% от всички 1756 жилища в гр. Никопол. Приоритет за повишаване на енергийната ефективност

на сградите са многофамилните жилищни сгради и социалните жилища. Директна намеса на общината за прилагане на мерки върху жилища частна собственост не е възможна, но могат да бъдат разработени механизми за по-добра информираност на гражданите по отношение на ползите от енергийната ефективност и възможните програми и финансови инструменти, подпомагащи такива дейности. Една от целите на общината е разработването на общинска програма за създаването на жилищни асоциации и други приложими форми на сътрудничество, които да подпомогнат реализирането на мерките и дейностите по програмата.

Малко повече от половината жилища в град Никопол се отопляват с въглища, което се оказва основен битов замърсител за града и за общината (повече в част Околна среда). Необходимо е да се търсят начини за стимулиране заместването на този вид отопление за частните жилища и последващото от това намаляването на въглеродни емисии.

1.8. АНАЛИЗ НА ВРЪЗКАТА НА ОБЩИНА НИКОПОЛ СЪС СЪСЕДНИ ТЕРИТОРИИ ИЗВЪН АДМИНИСТРАТИВНИТЕ Ъ ГРАНИЦИ, КОИТО ИМАТ ПОТЕНЦИАЛ ДА ВЛИЯТ ВЪРХУ РАЗВИТИЕТО НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА И ТЕРИТОРИИТЕ В РАМКИТЕ НА ОБЩИНАТА

Близостта с областния център Плевен оказва въздействие върху развитието на град Никопол. Всички пристанищни градове от областта са важни транспортни възли, осъществяващи връзката с европейската ни съседка и останалите държави. Работата по Стратегията на Европейския съюз за Дунавския регион предопределя необходимостта от по-висока активност сред дунавските общини и стимулира осъществяването на партньорствата. Важна роля на областните администрации е да подпомагат по-малките общини в този процес.

Преобладаващата част от трансграничните проекти са свързани с транспортна или техническа инфраструктура. За Никопол с водещо значение са проекти, съобразени с целите на Стратегията на ЕС за Дунавския регион. Един от тях е изграждането на крайбрежна велоалея по поречието на р. Дунав. Проектът в участъка в община Никопол все още не е реализиран. Към настоящия момент велосипедистите ползват главните пътища в направленията Плевен-Никопол-Свищов.

Успешно приключили са два инфраструктурни проекта по Трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007–2013 г. Проектът „Развитие на Пътна инфраструктура за ефективна икономика трансграничен път - Турну Мъгуреле – Никопол (D.R.I.V.E.)“ е приключил 2014 г. и има за цел да подобри мобилността на стоки и услуги между Никопол и Турну Мъгуреле, включвайки развитие на пътната мрежа и повишаване привлекателността на пристанищата.

Вторият реализиран проект „Развитието и оборудването на инфраструктурата по плавателните пътища (W.I.D.E)-Платформа за транспортна мрежа в трансграничната зона Турну Мъгуреле-Никопол“ е приключил през 2012 г. Резултатът от него е разработена съвместна стратегия за развитие на транспортната инфраструктура и реализирано предпроектно проучване за възстановяване и модернизация на пристанищата на двата бряга.

Реализиран е и проект „Предотвратяване на риска от наводнения от река Дунав при Никопол и Турну Мъгуреле - предпоставка за опазване на околната среда в трансграничния регион“, съфинансиран от ЕС по Програмата за Трансгранично Сътрудничество Румъния – България 2007-2013

През 2017г. стартира и проект “Мостове на времето: интегриран подход за подобряване на устойчивото използване на трансграничното културно наследство в Никопол и Турну Мъгуреле”, одобрен по Програма INTERREG VA Румъния – България.

Трансграничен, но с културно значение за общината, е приключилият проект за „Интегриран ТГТ-Бъдещето на туризма в Никопол и Турну-Мъгуреле“, който има за цел да подпомогне трансграничното сътрудничество между общините Никопол и Турну Мъгуреле в сферата на икономическото развитие, околната среда, туризма, културата. Разширяването на връзките между местните власти от двата региона на границата и развитие на туристическия и културен потенциал на общините е значима част от проекта.

Има разработен идеен проект за изграждане на геозащитна система по поречието на р. Дунав в района на Никопол, който предстои да бъде реализиран по Програмата за трансгранично сътрудничество 2014-2020 г. Проектът има за цел да защити застрашените от наводняване зони в града.

В процес на изпълнение е проект „I-TEN Подобрени третостепенни възли Турну Магуреле-Никопол за устойчиво развитие на района, за по-добра връзка с TEN-T инфраструктурата”(Реконструкция и рехабилитация на общински път PVN3123/III-304, Трънчовица-Новачене/Бацова махала-граница общ. (Никопол-Плевен)-Славяново/PVN2145/).

Община Никопол проактивно участва в съвместни програми и проекти с други съседни общини чрез:

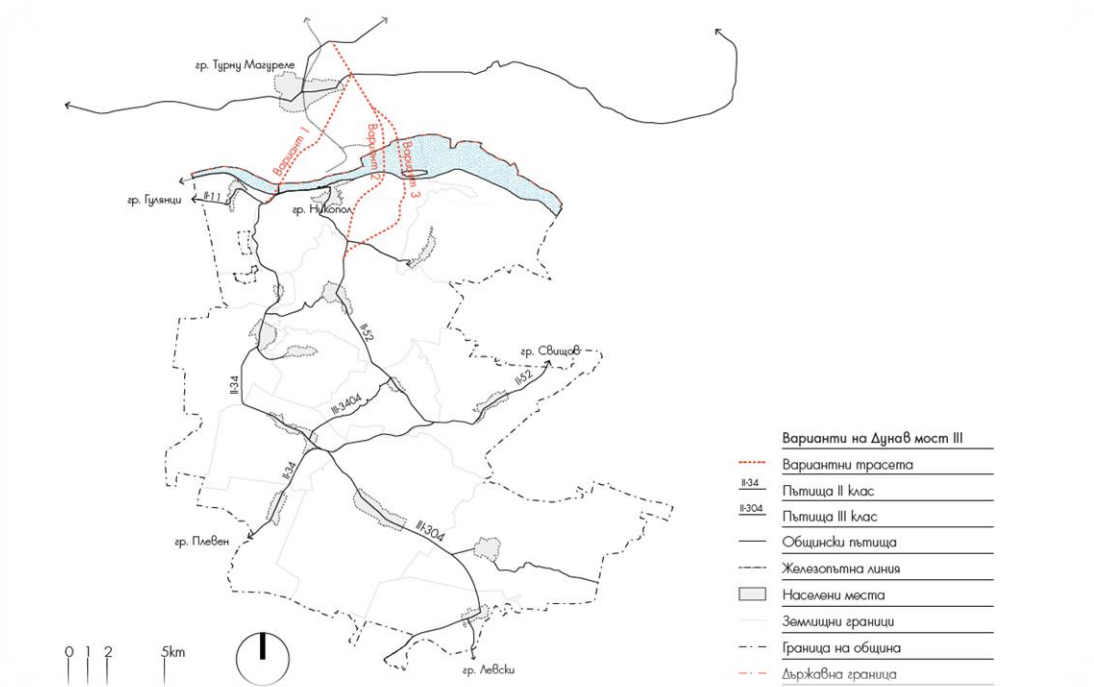
- обмяна на добри практики;
- кръгли маси, семинари;
- осъществяване на национални, транснационални, трансгранични партньорства и разработване на значими за развитието на общината съвместни проекти;

- прави проучване на възможностите за финансиране на инвестиционни проекти;
- събира информация за възможностите за кандидатстване с проектни предложения по националните, оперативните, европейските и други международни програми за получаване на безвъзмездна помощ;
- съдейства за реализиране политиката на Община Никопол в областта на международното сътрудничество и европейските и национални програми;

1.9. ВЛИЯНИЕ НА ГОЛЕМИ ИНФРАСТРУКТУРНИ ПРОЕКТИ С РЕГИОНАЛНО И НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА НИКОПОЛ

Проекти с национално значение, които ще се реализират на територията на община Никопол са изграждане на „Дунавски панорамен път“, който предвижда реконструиране и ремонт на паралелните на реката пътни участъци от Видин до Силистра и изграждане на „Дунавска велопътека“, която е част от трансевропейската велосипедна мрежа по р. Дунав. Целта на проектите е както подобряване на мобилността по поречието на транс- национален коридор №7, така и стимулиране на различните икономически дейности и възможности за отдих и туризъм по поречието на р. Дунав.

Друг значим проект, който може да окаже изключително влияние върху развитието на гр. Никопол и общината, е изграждане на Дунав мост 3. Все още се обсъжда възможността за изграждане на нови връзки между Никопол-Турну Мъгуреле и Силистра-Калараш. Решението за избор на трасе за Дунав мост 3 е въпрос от геостратегическо значение за страната ни, като възможностите за директно въздействие на община Никопол върху развитието на проекта са ограничени. Изграждането на Дунав мост 3 би оказало значително влияние върху подобряване на транспортната достъпност и възможностите за развитие на бизнес и културно сътрудничество в региона.



1.10. SWOT АНАЛИЗ ПО СЕКТОРИ

SWOT-анализът като качествен аналитичен и прогностичен метод, дефинира действието на вътрешните и външните фактори за развитие на община Никопол и възможностите за избор на подходяща стратегия за постигане на целите и визия за развитие. Отразява взаимодействието на вътрешните фактори (силни и слаби страни) и външните фактори (възможности и заплахи) на средата. Необходимостта от включването на такъв тип анализ е обусловена от факта, че SWOT анализът е мощен инструмент за оценка въздействието на силните и слабите страни, възможностите и заплахите пред дадено явление или субект (икономически или неикономически). Това го прави безценен инструмент за определяне качествените характеристики на изучаваното явление, но също и за предвиждане на перспективите за неговото развитие в бъдеще.

Местоположение	
Силни страни	Слаби страни
Геостратегическа локация спрямо ТНК № 7 (р. Дунав) Близост до важни регионални образователни центрове - гр. Свищов и гр. Плевен Добро транспортно - географско положение, осигуряващо условия за сътрудничество (вкл. трансгранично) със съседните териториални общности, а в бъдеще и с цялото поречие на р. Дунав и Черноморската зона	Периферно разположение на гр. Никопол спрямо мрежата от населени места в страната
Природни ресурси и околна среда	
Наличие на богато природно разнообразие и ландшафт Наличие на природни паркове, защитени зони и територии Наличие на почви, подходящи за развитие на земеделие	Наличие на голям брой активни свлачища Наличие на територии и зони в общината с нерешени екологични проблеми – свлачища, риск от наводнения, ерозия на почви и др. Замърсяване на атмосферния въздух, водите и почвите

Икономика

Традиции в селското стопанство и преработвателната промишленост

Международен воден път чрез р. Дунав и икономически и културни връзки със страни на ЕС (сега Румъния и Унгария), а в бъдеще и с гр. Шаhti – Руска Федерация.

Развита транспортно-комуникационна инфраструктура, осигуряваща условия за връзки между отделните общини на областта и със съседните области.

Загуба на позиции в преработвателната промишленост и закриване на структуроопределящи за местната икономиката предприятия

Не достатъчно развита конкурентна среда между фирмите

Малък обем на чуждестранните инвестиции

Ниско ниво на доходите

Високо ниво на безработица

Проблемно демографско развитие, изразяващо се с намаляващи възможности за естествено възпроизводство, голяма миграция и застаряване на населението и намаляване на населението в трудоспособна възраст.

Ниска икономическа активност и висок дял на населението с основно и по-ниско образование, в т.ч. при безработните около 50%.

Техническа инфраструктура

Изграден фериботен комплекс и пътническо пристанище

Нужда от подобряване състоянието на общинските пътища и обслужващите улици в гр. Никопол

Добри транспортно-комуникационни връзки с областния център гр. Плевен	Липса на канализационна мрежа в селата и недоизградена в града Амортизирана водопроводна система и съоръжения Лошо качество на пътните настилки в третокласните общински пътища. Липса на ПСОВ за гр. Никопол Недостиг на питейна вода, поради недостиг на средства за изграждане на кладенци, каптажни и преносни мрежи; Високи загуби при преноса на питейна вода от създадената в миналото преносна мрежа.
Градска среда и селищна мрежа	
Компактна структура на града Компактна индустриална зона с изградена инфраструктура Нискоетажно строителство и равномерно разпределение на жилищните обекти	Остарял жилищен фонд и незначителен брой общински жилища Неравномерно разпределени обекти на социалната инфраструктура в града Недостъпност на отделни части от града за определени възрастови и социални групи поради голямата денивелация и наличието на стълби Неразвита паркова система по поречието на река Дунав
Социална сфера	
Етническо и културно разнообразие Възпроизводството на трудоспособното население е по-благоприятно от средното ниво за областта Ниски нива на престъпност Създадено чувство за общност	Тенденция на обезлюдяване и застаряване на населението на общината и града Ниско ниво на образованост на населението

Добре развита социална инфраструктура, съобразена с обслужваното население и населените места.	Липса на възможности за професионална реализация на младите хора Физически остарял сграден фонд на обектите на здравеопазването, общинския детски комплекс и общинската администрация
Културно наследство	
Богата история и културно наследство Богат културен календар, местни традиции и обичаи	Лошо физическо състояние на някои от обектите на недвижимите културни ценности
Административен капацитет	
Достъпно и адекватно на нуждите на гражданите административно обслужване Квалифициран екип от специалисти по разработване, защита и изпълнение на проекти в различни сфери.	Недостатъчен административен капацитет

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Изграждане на Дунав мост III	Риск от свлачища и наводнения
Използване на природния (р. Дунав, природен парк „Персина“, защитени територии и зони) и културно-исторически потенциал за развитие на различни форми на туризъм	Застрашаване на екосистемите в защитените територии и зони в следствие на продължаващата тенденция на замърсяване на компонентите на околна среда
Развиване на капацитета на фериботния комплекс и пристанището и засилване на връзките по р. Дунав	Трайна тенденция на обезлюдяване и застаряване на населението

Пълноценно използване на програмите за териториално сътрудничество и Дунавската стратегия	Ниска степен на усвояване на средствата от ЕС и други финансови източници
Диверсификация на местната икономика и създаване на условия за привличане на нови инвеститори	Намаляване на инвестиционната активност и продължителни последици от пандемията с Covid-19
Подобряване на техническата инфраструктура, транспортните комуникации и уличната мрежа	Нарастване на броя на хората с необходимост от социални услуги и трайна социална изолация
Обновяване на производствената зона	Продължаващо намаляване на децата в училищна възраст и ранно отпадане от училище
Създаване на публични пространства в жилищните квартали	Загуба на важни обекти на културното наследство
Саниране и прилагане на мерки за енергоефективност за публичните и жилищни сгради	Поява на рискове от непредвидими природни събития.
Развитие на парковата система по поречието на р. Дунав	Слаба активност на НПО и бизнеса за месно развитие и усвояване на средства от европейски фондове.
Развитие на нови социални услуги и повишаване на достъпността до тях сред различни групи от населението	
По-широко използване на възможностите на европейските фондове (чрез добре обосновани и подготвени проекти) за подобряване на жизнената среда и качеството на човешкия капитал, административния капацитет на публичните институции, конкурентоспособността и интелигентността на икономиката чрез развитие на предприемачеството,	

използващо най-новите постижения на науката. Използване на излаза на общината на р. Дунав като възможност за: -стимулиране на икономическото и инфраструктурно развитие на Р България и общината в сферата на икономиката, в т.ч. на туризма, вноса и износа, транспорта и водостопанския сектор; -разработване на съвместни планове за опазване и управление на околната среда с Р Румъния и публично-частно партньорство. Развитие на екологичен, културен и селски туризъм	
---	--

1.11. ОПИСАНИЕ НА ВЗАИМОВРЪЗКИТЕ НА АНАЛИЗА С РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ ХОРИЗОНТАЛЕН СОЦИАЛНО -ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА РАЙОНИТЕ НА НАЦИОНАЛНО НИВО, ИЗГОТВЕН ОТ „НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ“ ЕАД.

Целта на провеждането на хоризонталния социално-икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД е посредством извеждането на данни от редица официални източници, техния задълбочен анализ и обобщаване, да се сформира цялостна визия за проблемите и предизвикателствата, пред които са изправени всеки български регион, община и населено място. От направените изводи и обобщения, в следствие на анализа, са изведени определени мерки и национални цели, специфични за всяка сфера от социалния и икономическия живот на регионите, общините и населените места в България. Търсенето на взаимовръзките между общинското и регионалното развитие с поставените национални цели в различните сфери на общественения живот е обусловено от необходимостта да бъдат взети предвид данните от всяка община в България и нейния принос към постигането на националните цели за развитие. Този подход на постоянно проследяване на текущото състояние на общините и регионите, чрез представяне на сравнителни анализи, подsigурява възможност за експертно ориентиране в национален план и съставяне на актуален синтезиран профил на страната. Предпоства и възможност за своевременно извеждане на необходимите препоръки за подобрения във всички сфери на обществения живот, при ясно и актуално отчитане на основни предимства, недостатъци, силни и слаби страни.

- ✓ **Хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво и взаимовръзки с изводите от анализа на община Никопол**

Секторна политика	Хоризонтален социално-икономически анализ	Анализ на община Никопол
Геостратегическо разположение	Стремеж към пълноценно оползотворяване на важното геостратегическо разположение на България в Европейския съюз и Черноморския регион .	В отговор на поставените цели за сближаване на Европейските страни община Никопол изпълнява проекти в партньорство със съседни трансгранични зони и търси нови партньорства на транснационално равнище.
Урбанизация	Стремеж към запазване и утвърждаване на модел на	Община Никопол активно работи и си сътрудничи с

	умерено Полицентрично урбанистично развитие.	областна администрация Плевен и община Плевен, за подsigуряването на надеждни транспортни и пътни връзки между Община Никопол и областния център Плевен. Всички населени места от община Никопол имат транспортна свързаност с областния център Плевен и са подsigурени транспортни коридори за стоки и работна сила. Подsigуряването на предпоставки за развитието на транспортната свързаност, инфраструктурната обезпеченост са важни за привличането на инвестиции в региона и респективно за създаването на нови работни места. Подкрепата на областния център Плевен е от изключителна важност за развитието на региона в цялост и координацията между областта и община Никопол цели именно интегрирано развитие на всички населени места, за да се гарантира устойчивост на умереният полицентричен модел за териториално развитие.
Безработица	Стремеж към висок дял на заетост на най-активното население в групата от 15-64г. и нисък дял на безработица в повечето общини и области в България.	Община Никопол е сред общините със застаряващо население поради миграция на жители в трудоспособна възраст към по-големи градове и други страни, което само по себе си обуславя негативния естествен прираст. Чрез привличане на инвестиции, осигуряване на нови работни места и подобряване на жизнената среда общината се старее да въздейства положително върху намаляване на безработицата, с което пряко ще се въздейства върху намаляване на механичната миграция и повишаване на естествения прираст на населението. Това са процеси, които изискват

		интегриран подход и въздействие върху всички сфери на обществения живот и община Никопол полага нужните усилия, като в годините, макар и плавно се забелязват подобрения на редица демографски показатели.
Образование	Стремеж към образователни реформи, иновации в образователния процес и поддържане на съвременна материална база в българските училища	Община Никопол несъмнено поддържа политика на подкрепа на образователните институции, като поддържа добра материална база и подпомага развиването на иновативни практики в образователния процес. Педагогическите специалисти биват обучавани периодично чрез участия в проекти, съфинансирани от европейския съюз и със средства от общинския бюджет.
Здравеопазване	Гарантиране на равнопоставен достъп до здравни услуги на населението	Община Никопол полага усилия да подпомага дейността на здравните заведения, но среща трудности при финансирането на дейности свързани с обновяване на материалната и техническата база. Ежегодно се търсят начини за постигане на макар и малки подобрения. Друг сериозен проблем е липсата на лекари и дентални медици, които се дължат на невъзможността на малките общински болници да предоставят условия за специализации, което не мотивира специалистите да остават в тях.
Социални дейности	Постепенно повишаване на качеството на социалните услуги към целевите групи нуждаещи се реципиенти	Община Никопол предоставя на своите жители пълноценни социални услуги, които задоволяват техните потребности и проактивно използва всички механизми за разширяване на социалните услуги и тяхното подобрене.

Спорт и спортни дейности	Създаване на условия за активен спорт и развиване на спортните дейности	Община Никопол има потребност от финансов ресурс за изграждане, поддръжка и ремонт на спортни зали и съоръжения, за да подобрява средата за спорт и провеждане на спортни събития.
Туризм и културно-историческо наследство	Развитие на разнообразни форми на туризъм чрез използване на богатото културно-историческо наследство и природните ценности като значими ресурси за патриотичното възпитание и национално самочувствие.	Община Никопол има потенциал за развитие на различни форми на туризъм и богато културно-историческо наследство. На пристанището в Никопол ежедневно акостират круизни кораби със стотици туристи, които не използват потенциала на града. Предизвикателство пред общинското ръководство е да създаде условия и привлекателни за посещения от туристи обекти. Необходимо е облагородяването на крайречните зони и съставянето на туристически маршрути, които да стимулират туристите, да отделят време за посещенията им.

III. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА НИКОПОЛ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027Г.

Неизменна част от всеки стратегически документ е тази, в която се определят визията, целите и приоритетите за развитието на общината. При формулирането на визията, стратегическите цели и приоритетите, община Никопол е взела предвид националната и европейска стратегическа рамка, с което се гарантира принадлежността на ПИРО към общата система от стратегически документи. Формулираните стратегически цели и приоритети са съгласувани и предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфично развитие на община Никопол, съобразени са с мрежата от населени места и отделните сектори и най-вече с направените изводи от ситуационния анализ на община Никопол. Стратегическите цели и приоритети на ПИРО са определени и в

съответствие с целите и приоритетите на стратегическите документи за регионални и пространствено развитие на по-високите нива. При формулирането на визията, стратегическите цели и приоритети на ПИРО на община Никопол са отчетени местните потенциали за развитие и се съсредоточават върху решаването на конкретни проблеми на общината.

В тази част от ПИРО са формулирани визия, стратегически цели и приоритети, които са в следните взаимосвързки:



1. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА НИКОПОЛ

Устойчив растеж и европейско развитие на община Никопол, чрез балансирано пространствено развитие , инвестиции в публична и социална инфраструктура, стимулиране на икономическото сближаване и потенциал, защита на природното и културно наследство.

2. СТРАТЕГИЯ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО - ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Стратегията за реализация на ПИРО на община Никопол определя общите цели и приоритети за балансирано и устойчиво развитие на общината, на база на идентифицирани общи проблеми и потребности и в пряка връзка с формулираната от общинското ръководство и гражданите визия за развитие на общината.

Стратегията за реализация на ПИРО на община Никопол поставя стратегически цели, които са ориентирани към изпълнението на визията за развитието на общината и съдържат в себе си общата посока за решаване на проблемите и задоволяване на потребностите на всяка сфера от обществения живот. Изведените към всяка стратегическа цел приоритети обхващат всяка цел и обществена сфера в дълбочина и от всички аспекти, така че да поставят рамката за осъществяване на мерки и дейности, чрез които да се реализира необходимото въздействие върху всички изведени проблеми.



ПИРО е важен стратегически документ, базиран на анализа на ситуацията и на идентифицираните тенденции за развитие на община Никопол за периода 2021-2027 г.

Основа за разработването му са определянето на визия, общи стратегически цели и приоритети за развитието на община Никопол до 2027г. Помежду им съществува съгласуваност и синергия, те предвиждат влиянието на факторите, условията и потенциала за специфично развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори, залегнали в устройствените планове за развитието ѝ.

Формулираните стратегически цели и приоритети са отражение и изпълват със съдържание формулираната визия за развитие на община Никопол за периода 2021-2027г. Правилното им формулиране е от първостепенна важност за осигуряване на интегриране на всички действащи планови и стратегически документи на община Никопол и на тези, действащи на регионално, национално и европейско ниво, те са съобразени и с всички нормативни, законови и подзаконови изисквания, свързани с ПИРО.

За определяне на стратегическите цели и приоритети заложи в ПИРО на община Никопол са взети предвид извършени социално-икономически и SWOT анализи, както и получените мнения, становища и препоръки в рамките на публични дебати и срещи на работната група определена от кмета на община Никопол, които са реализирани в хода на формулирането им. Йерархичната обусловеност между визия, цели, приоритети и мерки е изобразена във фигурата по-долу:



Стратегически цели и приоритети

Град Никопол се причислява към градовете от четвърто йерархично ниво според НКПР и тези градове са центрове, предлагащи работни места и основни услуги. Те са избрани с оглед подходящото им местоположение в територията на областите, демографската им големина, наличните им функции в сферата на икономиката и социалната сфера, въпреки занижените им социално-икономически показатели. Запазването на позициите и утвърждаването на тези градове като центрове от четвърто йерархично ниво е ключов фактор за задържането на населението във вътрешните и външните периферни части на района, предлагайки работни места и основни публични блага и услуги.

С оглед на това, и в интерес на ефективното и ефикасно планиране, при определянето на стратегическите цели, приоритети и мерки е възприет и приложен подход на планиране, който гарантира необходимия интегритет, за да се подsigури баланса, който е необходим за цялостното развитие на общината.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1

НАСЪРЧАВАНЕ НА КОНКУРЕНТНОСПОСОБНОСТТА НА БИЗНЕСА, ИНВЕСТИЦИИТЕ И ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТТА И ПОВИШАВАНЕ НА ТРУДОВАТА ЗАЕТОСТ И КВАЛИФИКАЦИЯТА НА РАБОТНАТА РЪКА В ОБЩИНА НИКОПОЛ

ПРИОРИТЕТ 1 СЪЗДАВАНЕ НА УСТОЙЧИВИ УСЛОВИЯ ЗА РАЗКРИВАНЕ НА НОВИ ПРЕДПРИЯТИЯ	Мярка Създаване на условия за стимулиране на МСП
	Мярка Създаване на регионални клъстери и мрежи (интегрирани мерки с мерките по Цел Екология, кръгова икономика, иновации)
	Мярка Осигуряване на условия за инвестиции в Община Никопол
ПРИОРИТЕТ 2 СЪЗДАВАНЕ НА РЕГИОНАЛЕН КЛЪСТЕР „НИКОПОЛСКИ ХРАНИ”	Мярка Организиране на заинтересованите производители, създаване на партньорство
	Мярка Оползотворяване на финансовите ресурси за институционално изграждане на клъстери
ПРИОРИТЕТ 3 СЪЗДАВАНЕ НА ПОДХОДЯЩА ЗА РАЗВИТИЕ НА БИЗНЕСА СРЕДА И ИНФРАСТРУКТУРА С ЦЕЛ ПОВИШАВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ИНТЕРЕС КЪМ ОБЩИНА НИКОПОЛ	Мярка Техническа инфраструктура в подкрепа на бизнеса и подобряване достъпа до общинския център
	Мярка Повишаване на конкурентоспособността чрез маркетинг, премахване на пречките за инвестиции, координиране на инициативите за икономическо развитие
	Мярка Изграждане на институционален капацитет за развитие на икономиката

ПРИОРИТЕТ 4 ПОВИШАВАНЕ ПРОИЗВОДСТВОТО И ПРОДУКЦИЯТА В ПРОМИШЛЕННОСТТА И СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	Мярка Подпомагане развитието на селското стопанство
	Мярка Развитие на земеделието и животновъдството
	Мярка Подобряване на достъпа до земеделските стопанства и естетизиране на ландшафта
	Мярка Оптимизиране на поливното земеделие
	Мярка Подкрепа за фирми-производители от общината
	Мярка Подобряване на организацията и качеството на човешките ресурси в аграрния сектор
ПРИОРИТЕТ 5 ПОСТИГАНЕ НА ГЪВКАВ ПАЗАР НА ТРУДА, ПОВИШАВАНЕ И АДЕКВАТНОСТ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА НА РАБОТНАТА РЪКА И СОЦИАЛНА ИНТЕГРАЦИЯ	Мярка Изграждане на информационна система за търсената от инвеститори работна сила и предлаганите специалисти
	Мярка Развитие на професионалните умения в подкрепа на местната икономическа активност и повишаване адаптивността на човешките ресурси
	Мярка Подобряване на организацията и качеството на човешките ресурси в аграрния сектор, чрез укрепване на съществуващите и създаване на нови браншови организации на производители (овощари, пчелари, животновъди, зърнопроизводители)
	Мярка Включване на безработни неактивни лица, включително младежи в обучения, стажуване и чиракуване, субсидирана заетост
	Мярка

	Идентифициране, активиране, оценка на способностите и стимулиране на неактивни лица за включване в пазара на труда
	Мярка Подкрепа за самостоятелна заетост, вкл. в областта на социалната икономика
	Мярка Пакети за мобилност за завръщане на лица от чужбина, чрез осигуряване на стимули и мерки за трудова мобилност, в т.ч. транспорт в населени места, в които липсва ежедневен обществен транспорт
	Мярка Подкрепа за развитието на социални предприятия на местно ниво
	Мярка Стимулиране на работодателите за разкриване на работни места на първичния пазар и предоставяне на стимули за насърчаване на заетостта на целеви групи със специфични потребности;
	Мярка Насърчаване на работодателите за подобряване на работната среда
ПРИОРИТЕТ 6 ПОВИШАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА И АДАПТИРАНЕ КЪМ НОВИТЕ ИЗИСКВАНИЯ НА ПАЗАРА НА ТРУДА	Мярка Участие в национални програми за заетост.
	Мярка Разработване и прилагане на местни инициативи за заетост и Регионални програми за развитие.
	Мярка Квалификация и преквалификация на трайно безработни лица
	Мярка Идентифициране, активиране, оценка на способностите и стимулиране на неактивни лица за включване на пазара на труда;
ПРИОРИТЕТ 7 МОДЕРНИЗИРАНЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ И	Мярка Повишаване на капацитета и експертизата на служителите и подобряване на дейностите по

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2

КОНКУРЕНТОСПОСОБНО ОБРАЗОВАНИЕ, ГРИЖА ЗА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТА, СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ И ДОСТЪПНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ С КАЧЕСТВЕНИ ЗДРАВНИ И СОЦИАЛНИ УСЛУГИ, ВОДЕЩИ ДО ПОВИШАВАНЕ НА ЖИЗНЕНИЯ СТАНДАРТ НА НАСЕЛЕНИЕТО

ПРИОРИТЕТ 8

**ПОВИШАВАНЕ
КАЧЕСТВОТО НА
ОБРАЗОВАНИЕТО И
ВРЪЗКАТА МУ С НУЖДИТЕ
НА ПАЗАРА НА ТРУДА**

Мярка

Обновяване на сградния фонд и оборудването на училищата, детски заведения и ясли

Мярка

Разширяване на обхвата на предучилищното и начално образование

Мярка

Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в училищното и предучилищното образование

Мярка

Подкрепа за талантиливи деца и ученици с изяви дарби

Мярка

Модернизиране на учебните програми и съдържание

Мярка

Дигитална трансформация на училищното образование

Мярка

Подкрепа за иновативни учебни програми

Мярка

Превенция и предотвратяване на тормоза и намаляване на агресията в училищата

Мярка

Създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери

	Мярка Достъп на уязвими групи до училищно и висше образование
	Марка Включване на информационните и комуникационните технологии в училищата
	Мярка Осигуряване на транспорт до всички училища, детски градини и ясли в община Никопол
	Мярка Съвместна работа с училищата за ранно професионално ориентиране и професионална подготовка на учащите се в съответствие с потребностите на местната икономика, насърчаване на дуална система на обучение.
	Мярка Създаване на библиотечен фонд от учебници и учебни помагала в местни училища;
	Мярка Подкрепа на талантиливи ученици, чрез отпускане на стипендии и годишни награди, елитни лагери и обучения
	Мярка Доставка на оборудване и обзавеждане в детските градини в община Никопол / Кухни и занимални/
	Мярка Насърчаване населението за включване в образователната система
	Мярка Насърчаване последващото и продължаващо обучение, и обучение през целия живот
	Мярка Превантивна дейност сред младежите срещу разпространение и употреба на наркотични вещества, хулигански прояви, детска престъпност./ МКБППМН , училища, ЦОП др./

	Мярка Изработване на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците
ПРИОРИТЕТ 9 ПОДОБРЯВАНЕ НА ЗДРАВНИТЕ УСЛУГИ И СВОБОДНИЯ ДОСТЪП ДО ТЯХ	Мярка Провеждане на общинска политика в сектор „Здравеопазване“ Мярка Подкрепа за медицинските практики в селата от общината Мярка Обновяване на материалната база и обезпеченост на здравната система и болницата и създаване на условия за привличане на медицински специалисти. Мярка Осигуряване на медицинска грижа в училищата и детските градини Мярка Финансови стимули за раждане на второ и трето дете, предоставяне на допълнителни социални услуги в помощ на родителите Мярка Проучване на международен опит за насърчаване на раждаемостта, участие в международни проекти
ПРИОРИТЕТ 10 РАЗВИТИЕ НА КУЛТУРАТА, СПОРТА И МЛАДЕЖКИТЕ ДЕЙНОСТИ	Мярка Развитие на културата, опазването и експонирането на културно-историческото наследство Мярка Ремонт и поддръжка на читалища, културно-исторически и спортни обекти Мярка Развитие на спорта и местата за отдих Мярка Развитие на младежките дейности и инвестиране в младите хора за стимулиране на активното им участие в социално-икономическия и културен живот в общината

ПРИОРИТЕТ 11 РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ И ИНТЕГРАЦИЯ НА УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ	Мярка Подобряване на материалната база на социалните заведения и увеличаване набора на предлагани социални услуги на населението
	Мярка Интеграция и социално включване на уязвимите групи чрез включване в образователния процес и осигуряване на адекватна квалификация за трудова заетост
	Мярка Осигуряване на достъпна среда на хората с увреждания
	Мярка Подпомагане на различни групи уязвими лица с пакет хранителни продукти и хигиенни материали
	Мярка Продължаване на инициативата „Топъл обяд“
	Мярка Подпомагане на уязвими семейства с пакети за новородени деца
	Мярка Подпомагане и разширяване на дейността на детските кухни в община Никопол

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3

РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ СЪС ЗАПАЗЕНИ ТРАДИЦИИ, КУЛТУРА И КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

ПРИОРИТЕТ 12 ПОДПОМАГАНЕ РАЗВИТИЕТО НА ТУРИЗМА	Мярка Изпълнение на програмата за развитие на туризма за периода 2021-2027г.
ПРИОРИТЕТ 13	Мярка

ОПАЗВАНЕ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА ПАМЕРНИЦИТЕ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО, ПРАЗНИЦИТЕ И ОБИЧАИТЕ В ОБЩИНА НИКОПОЛ	Поддържане, опазване и възстановяване на културно-историческите и археологическите паметници в общината
	Мярка Популяризиране на движимото и недвижимо културно-историческо наследство на територията на град Никопол, използване на иновативни визуални решения за промотиране
	Мярка Популяризиране на местните празници и обичаи за насърчаване туристическата посещаемост и акцентиране върху културно- историческата идентичност на община Никопол

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4 МОДЕРНИЗАЦИЯ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНА ОБЩИНСКА ИКОНОМИКА И ПОДОБРЯВАЩА СТАНДАРТА НА ЖИВОТ И ЖИЗНЕНАТА СРЕДА НА ГРАЖДАНИТЕ	
ПРИОРИТЕТ 14 ОБНОВЯВАНЕ И ДОИЗГРАЖДАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА, СТИМУЛИРАЩА РАЗВИТИЕТО НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНА ОБЩИНСКА ИКОНОМИКА, РЕСПЕКТИВНО ДОХОДИТЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО	Мярка Подобряване параметрите и състоянието на транспортната инфраструктура с регионална значимост
	Мярка Подобряване на енергийната ефективност на сградния фонд и свързаната инфраструктура
	Мярка Широко популяризиране сред обществеността на ползите, възможностите и задълженията за енергийна ефективност и спестявания съгласно българското и европейско законодателство
	Марка Стимулиране ползването на алтернативни/възобновяеми енергийни източници

	Мярка Широко популяризиране сред обществеността на ползите, възможностите и задълженията за Ползване на ВЕИ енергия съгласно българското и европейско законодателство
ПРИОРИТЕТ 15 ИЗГРАЖДАНЕ, РАЗШИРЯВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА, ПОДОБРЯВАЩА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА	Мярка Създаване и прилагане на стратегически подход при управлението на техническата инфраструктура в общината Мярка Благоустрояване на зелени площи и междублокови пространства в Никопол и в другите населени места в общината. Мярка Обновяване на площади в населените места на общината. Мярка Поддържане и разширяване на гробищните паркове в общината Мярка Изграждане на канализационната мрежа и осигуряване пречистването на отпадъчните води чрез изграждане на ПСОВ и довеждаща инфраструктура Мярка Изграждане на нови детски и спортни площадки и поддържане на съществуващите такива във всички населени места в общината, чрез кандидатстване по програми или чрез собствени средства
ПРИОРИТЕТ 16 РЕГУЛИРАНЕ И УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ПРОЦЕСИТЕ НА ТЕРИТОРИАЛНОТО УСТРОЙСТВО. ПОДОБРЯВАНЕ СЪСТОЯНИЕТО НА	Мярка Създаване на необходимата организация за преминаване от кадастрални и регулационни планове, към кадастрални карти за всички населени места в общината Мярка Ремонт и благоустрояване на административните сгради – общинска собственост

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 5

**ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА, АДАПТИРАНЕ КЪМ
КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И НАМАЛЯВАНЕ РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ**

ПРИОРИТЕТ 17

**ТРАЙНО ПОДОБРЯВАНЕ
НА ЕКОЛОГИЧНОТО
СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА
НИКОПОЛ**

Мярка

Технически и технологични мерки за управление на отпадъците

Мярка

Партньорство с бизнеса и гражданското общество

ПРИОРИТЕТ 18

**МОНИТОРИНГ И
ОПАЗВАНЕ НА
ЧИСТОТА НА ВЪЗДУХА**

Мярка

Модернизиране на дейностите по поддържане на чистотата

Мярка

Въвеждане на изисквания за опазване чистотата на околната среда към операторите извършващи строителни дейности

Мярка

Провеждане на периодичен мониторинг и контрол на състоянието на атмосферния въздух

Мярка

Намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление и проучване възможностите за поетапна замяна на отоплителните уреди на твърдо гориво

Мярка

Намаляване на замърсяването на въздуха от транспорта

Мярка

Зелени мерки в градска среда, вкл. изграждане на „зелени пояси/зони“

Мярка

	Разработване и актуализация на аналитични документи във връзка с качеството на атмосферния въздух, прогнозиране, моделиране
	Мярка Обучителни и информационно-образователни мерки
ПРИОРИТЕТ 19 МОНИТОРИНГ И ОСИГУРЯВАНЕ ЧИСТОТА НА ВОДИТЕ	Мярка Изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура
	Мярка Мерки за подобряване на състоянието на водите; опазване качеството на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, вкл. установяване на зони за опазването им в района на съоръженията за водовземане.
ПРИОРИТЕТ 20 УПРАВЛЕНИЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ, МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ, БИООТПАДЪЦИ, В Т.Ч. ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ, СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ. РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И РЕЦИКЛИРАНЕ	Мярка Проучване на възможностите и развитие на инфраструктура, свързана с управлението на битовите отпадъци за постигане на целите за 2030г. за рециклиране на отпадъците и намаляване на количествата на депонираните отпадъци;
	Мярка Разработване на стандарти за разделно събиране и рециклиране на отпадъците в общината, съобразено с възможностите и степента на инфраструктурна обезпеченост, подготовка за изграждане на система за разделно събиране на отпадъци
	Мярка Предотвратяване генерирането и насърчаване на рециклиране на отпадъците
	Мярка Информираност и обучение на гражданите (в това число и в училищата), стопанските субекти и на отговорните административни структури в областта на управление на отпадъците и кръговата икономика
	Мярка Мониторинг и запечатване на нерегламентирани депа за отпадъци
	Мярка

	Подобряване на базата от знания относно кръговата икономика, мониторинга на отпадъците и потоците от материали.
	Мярка Проучване на възможностите за финансиране и насърчаване на публични – частните партньорства
ПРИОРИТЕТ 21 ГРИЖА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ В ОБЩИНА НИКОПОЛ	Мярка Развитие на мрежата Натура 2000 и подобряване на природозащитното състояние на природните местообитания и видове
	Мярка Опазване и възстановяване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие и осигуряване свързаността на мрежата Натура 2000
	Мярка Подобряване капацитета, включително чрез обучения, на звената, отговорни за управлението на и за прилагането на политиките по биологично разнообразие и по управление на Натура 2000
ПРИОРИТЕТ 22 ПРЕВЕНЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ НАВОДНЕНИЯ, СВЛАЧИЩА И ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА	Мярка Превенция, управление и анализ на риска от наводнения и засушаване, свлачища, срутища, ерозии, абразии, горски пожари и др.
	Мярка Управление на риска от природни бедствия и за превенция на риска за живота и здравето на населението
	Мярка Проучвания и анализи, насочени към обследване на последиците от изменението на климата и отражението им върху водните ресурси на община Никопол
	Мярка Насърчаване на обучението в системата на предучилищното и училищното образование за риска от

	бедствия, включващо превенция, готовност, реагиране и възстановяване
	Мярка Изготвяне, преразглеждане и актуализиране на планове за защита при бедствия, както и разработване и актуализиране на съответните програми за намаляване на риска от бедствия
	Мярка Стимулиране на застраховането срещу рискове от бедствия и аварии и такива, породени от изменението в климата
ПРИОРИТЕТ 23 НАМАЛЯВАНЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ОПРЕДЕЛЕНИ ПЛАСТМАСОВИ ПРОДУКТИ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА	Мярка Изготвяне на анализ на изискванията на Директива (ЕС) 2019/904 относно забрани за използване на определени пластмасови продукти и ефектът върху местната икономика, подготовка и проучване на добри практики за замяна на някои видове пластмасови продукти с алтернативни.
	Мярка Провеждане на информационни кампании за актуалните проблеми по предотвратяване изменението на климата за положителния ефект от рециклирането на пластмасовите изделия и кръговата икономика

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 6

ПОВИШАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ, МОДЕРНИЗАЦИЯ И ЕЛЕКТРОНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ПРОЦЕСИ, ПОДОБРЯВАНЕ НА КООРДИНАЦИЯТА МЕЖДУ АДМИНИСТРАЦИЯТА И ОБЩЕСТВЕННОСТТА, УТВЪРЖДАВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО

ПРИОРИТЕТ 24	Мярка
---------------------	--------------

**УКРЕПВАНЕ НА
КАПАЦИТЕТА НА
ОБЩИНСКАТА
АДМИНИСТРАЦИЯ И
ПОДОБРЯВАНЕ
КООРДИНАЦИЯТА В
ПРОЦЕСА НА
ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПИРО**

Подобряване на взаимодействието между кмета на общината и общинския съвет чрез създаване на обединена общинска група за подкрепа на изпълнението на ПИРО

Мярка

Създаване на програма за обучение и развитие на умения в общинската администрация за подкрепа на местната икономическа активност и подобряване на социалния климат в общината

Мярка

Предоставяне на комплексни административни услуги на гражданите и бизнеса и развитие на електронното управление и съкращаване на сроковете за обслужване на гражданите и бизнеса

Марка

Развитие на общински информационен център в община Никопол

Мярка

Създаване на цялостна система за партньорство между общината и заинтересованите страни при реализирането на общински политики

Мярка

Обучение на участниците и местните партньори за подпомагане на процесите на партньорство и управление на съвместни програми

Мярка

Повишаване капацитета на общинските служители за ефективно и ефикасно обслужване на граждани

Мярка

Повишаване на квалификацията на общинската администрация за управление на европейски, национални, трансгранични и транснационални проекти

Мярка

	Развитие на нови подходи за насърчаване и насочване на регионалното и местното развитие
ПРИОРИТЕТ 25 ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР В ПОЛЗА НА ОБЩЕСТВОТО	Мярка Прилагане и ускорено въвеждане на широколентовите комуникации, изпълнение на необходими дейности за свързване към ЕЕСМ
	Мярка Разработване на онлайн административни услуги, проучване на възможностите за дигитализация на административното управление
ПРИОРИТЕТ 26 РАЗВИТИЕ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО И ОПАЗВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИЯ РЕД	Мярка Сътрудничество с неправителствени и граждански организации за кандидатстване с проекти по Европейски и други програми
	Мярка Провеждане на публични обсъждания по приоритетни въпроси, касаещи интересите на населението
	Мярка Делово сътрудничество и диалог с институциите при бедствия, аварии и кризи - Полиция, Областна администрация, РСПБЗН, РИОКОЗ Общинска ветеринарна служба и др.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 7

ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ ПАНДЕМИЯТА COVID-19

ПРИОРИТЕТ 27 ДИГИТАЛИЗИРАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ	Мярка Разработване на електронно деловодство
	Мярка Повишаване на капацитета на общинските служители за работа в условия на пандемична обстановка

УСЛУГИ В ОБЩИНА НИКОПОЛ	Мярка Изграждане на онлайн платформа за консултации на граждани
ПРИОРИТЕТ 28 ДИГИТАЛИЗИРАНЕ НА УЧЕБНИЯ ПРОЦЕС	Мярка Повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в онлайн среда и дистанционно обучение
	Мярка Подпомагане на обучителните организации с необходимата техника за провеждане на качествено онлайн обучение
ПРИОРИТЕТ 29 СОЦИАЛНА ГРИЖА ЗА НЕУЖДАЕЩИ СЕ ПОСТАВЕНИ ПОД КАРАНТИНА	Мярка Доставяне на продукти от първа необходимост на нуждаещи се под карантина, които не могат да се справят сами Мярка Оказване на психологическа помощ на хора под карантина и хора боледуващи от COVID-19 и техните близки
ПРИОРИТЕТ 30 ПОДПОМАГАНЕ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ЗДРАВНИТЕ РАБОТНИЦИ	Мярка Сътрудничество с неправителствени и граждански организации за привличане на доброволци, които да подпомагат дейността на здравните работници в условия на пандемична обстановка
	Мярка Подпомагане с лични предпазни средства на здравните работници на първа линия в борбата с пандемията
	Мярка Сътрудничество и взаимопомощ със съседни общини за транспортиране или приемане на пациенти с COVID-19

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 8

НАСЪРЧАВАНЕ НА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЕИ И ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ В ПУБЛИЧНИЯ И ЧАСТНИЯ СЕКТОР

ПРИОРИТЕТ 31

ИЗГРАЖДАНЕ И РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВА ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА

Мярка 20.1

Реконструкция и обновяване на съществуващата общинска социална, културна, образователна и административна инфраструктура и въвеждане на енергоспестяващи мерки

Мярка 20.2

Въвеждане и утвърждаване на система от стандарти за енергийна ефективност при строежа на нови сгради – общинска собственост

Мярка 20.3

Подобряване на системите за контрол и мониторинг на потреблението на енергия от сградния фонд – общинска собственост

ПРИОРИТЕТ 32

ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ В ЖИЛИЩНИТЕ СГРАДИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

Мярка

Извършване на обследвания за енергийна ефективност на жилищните сгради на територията на общината

Мярка

Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в жилищните сгради на територията на общината с приоритет на многофамилните жилищни сгради

Мярка

Разработване и реализация на консултативни и информационни механизми за популяризиране на енергийно ефективни мерки в жилищния сектор

Мярка

Разработване и прилагане на местни финансови механизми в подкрепа на въвеждане на мерки за енергийна ефективност в жилищния сектор

Мярка

Въвеждане на стандарти за енергийно ефективно управление на социалните жилища в общината

Мярка

Разработване и осъществяване на общинска програма за стимулиране създаването на жилищни асоциации и други приложими форми на сътрудничество, с оглед на улесняване на финансирането и изпълняването на проекти за енергийна ефективност и използване на ВЕИ в многофамилни сгради

Мярка

Въвеждане на ефективни системи за мониторинг на резултатите от реализираните мерки за енергийна ефективност в жилищните сгради

ПРИОРИТЕТ 33**ПОДОБРЯВАНЕ НА
ЕНЕРГИЙНАТА
ЕФЕКТИВНОСТ НА
УЛИЧНОТО ОСВЕТЛЕНИЕ****Мярка**

Изготвяне и поддържане на база електроенергийни и светлотехнически данни за системата на улично осветление в общината

Мярка

Ремонт на съществуващото и изграждане на ново улично осветление, въвеждане на мерки за енергийна ефективност

Мярка

Поетапно изграждане на автономно енергоспестяващо улично осветление

Мярка

Въвеждане на системи за ефективно управление на уличното осветление

Мярка

Разработване на ефективни системи за поддържане и експлоатация на уличното осветление, включително и с участието на граждани

ПРИОРИТЕТ 34**ПОВИШАВАНЕ ДЕЛА НА
ЕНЕРГИЯТА ОТ ВЕИ,
ИЗПОЛЗВАНА В
ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР****Мярка**

Инсталиране на системи използващи възобновяеми енергийни източници в сгради- общинска собственост

(соларни, фотоволтаични инсталации, термopомпи, биомаса);

Мярка

Разработване и прилагане на мерки за въвеждане на хибридно улично осветление

ПРИОРИТЕТ 35

ПОВИШАВАНЕ ДЕЛА НА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВЕИ, ИЗПОЛЗВАНА В ЖИЛИЩНИЯ СЕКТОР

Мярка

Провеждане на информационни кампании за популяризиране използването на възобновяеми енергийни източници в частни жилищни сгради - природен газ, биомаса, енергия от слънцето - слънчеви колектори и фотоволтаици

Мярка

Създаване на консултативен механизъм за техническа помощ на домакинства за изграждане на малки фотоволтаични централи и монтиране на соларни панели върху покривите на многофамилни сгради

ПРИОРИТЕТ 36

НАСЪРЧАВАНЕ НА БИЗНЕС ИНВЕСТИЦИИТЕ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА ВЕИ ИНСТАЛАЦИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА

Мярка

Инсталиране на фотоволтаични централи и слънчеви системи върху големи покривни и сградни площи на производствените предприятия, складове, търговски и офис сгради

Мярка

Използване на възможностите за производство на енергия от преработка на отпадъци и утайки от пречиствателни станции

Мярка

Инсталиране на малки вятърни централи за промишлени нужди

Мярка

Насърчаване използването на високоефективни уреди за отопление на биомаса в малки и средни предприятия

Мярка

Изграждане на партньорства за разработване и прилагане на система от услуги за консултиране на малки и средни предприятия за въвеждане на ВЕИ

Мярка

Административно стимулиране на промишлеността и бизнеса за използване на ВЕИ

ПРИОРИТЕТ 37**ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ИНФОРМИРАНОСТ И ИЗГРАЖДАНЕ НА КУЛТУРА ЗА ЕНЕРГИЙНО ЕФЕКТИВНО ПОВЕДЕНИЕ В БИТА И БИЗНЕСА****Мярка**

Организиране и провеждане на информационни кампании, основани на принципа на социалния маркетинг

Мярка

Изграждане на партньорства с местни и регионални структури на гражданското общество, медиите и бизнеса за провеждане на съвместни инициативи за популяризиране на мерки за енергийна ефективност в бита

Мярка

Разработване и въвеждане на програми за обучение в училищна и извънучилищна среда

Мярка

Разработване и прилагане на ефективни информационни модели за популяризиране на европейското, национално и местно законодателство в областта на енергийната ефективност

Мярка

Насърчаване на зелените инвестиции и подкрепа за внедряване на енергийно ефективни практики и иновационни технологии в бизнеса

Мярка

Изграждане на партньорства за разработване и прилагане на система от услуги за консултиране на малки и средни предприятия

Мярка

Административно стимулиране на промишлеността и бизнеса за внедряване на иновации и енергоефективни технологии

ПРИОРИТЕТ 38**СЪЗДАВАНЕ И НАСЪРЧАВАНЕ НА „ЗЕЛЕНА” ИДЕНТИЧНОСТ НА ОБЩИНА НИКОПОЛ****Мярка**

Разработване и внедряване на правила за енергийно ефективно поведение на служителите в общинска администрация и други общински структури

Мярка

	Разработване и внедряване на принципи и правила за подготовка на т.нар. “зелени обществени поръчки”, стимулиращи рационалното използване на природните ресурси Мярка Създаване на международни партньорства, подготовка и изпълнение на партньорски проекти в областта на енергийната ефективност
ПРИОРИТЕТ 39 ПОВИШАВАНЕ КАПАЦИТЕТА НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ ЗА ПЛАНИРАНЕ, ИЗПЪЛНЕНИЕ И МОНИТОРИНГ НА МЕРКИ ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ	Мярка Създаване на структурно звено в общинската администрация, което поема отговорността по координация на целия процес на планиране, реализация и мониторинг на устойчиви енергийни политики на местно ниво Мярка Въвеждане на подходяща система за обучение на експерти в местната администрация от ресорните звена, ангажирани в планирането, изпълнението и контрола на капиталовите инвестиции и политиките по териториално развитие Мярка Въвеждане и утвърждаване на система за начина на работа и разпределяне на задълженията и отговорностите на ключовите фигури и структурни звена в общинската администрация за планиране, реализация и мониторинг на местните политики по енергийна ефективност Мярка Усъвършенстване на системата за отчитане, контрол и анализ на енергопотреблението в общината

IV. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ И ПРИНЦИПИ ЗА ПАРТНЬОРСТВО, ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО

Настоящата Комуникационна стратегия се изготвя на основание Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г., София, март 2020 г.

Главна цел при разработването на ПИРО е да се осигури прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество. Необходимо е да се идентифицират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането

на местната политика за интегрирано устойчиво развитие. Трябва да се осигури прозрачност и информация относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивира обществеността за активно участие в процеса на подготовка и реализация на ПИРО.

Заинтересованите страни следва да бъдат всеобхватно анализирани, индивидуализирани и включени както на етапа на разработване и приемане на ПИРО, така и при реализацията на целите и приоритетите, заложи в плана.

Ангажимент на общината е да осигури необходимата публичност и да предприеме всички възможни мерки за поддържане на интереса и мотивацията за участие на местните общности в определянето и в реализацията на целите и приоритетите на документа.

ПИРО се обсъжда и съгласува със заинтересованите органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината, като се цели предоставяната информация да достигне максимален брой представители на заинтересованите страни и да се осигури тяхното участие в обсъжданията и вземането на решенията.

Желателно е да се гарантира участието на съответните организации, представляващи гражданското общество, партньорите от областта на околната среда и организациите, отговарящи за насърчаване на социалното включване, основните права, правата на хората с увреждания, равенството между половете и недискриминацията, действащи на територията на общината. За изпълнението на този ангажимент общината разработва комуникационна стратегия, която да гарантира прилагането на принципа на партньорство и да осигури прозрачност на процеса по изготвяне и реализация на плана чрез одобрение, изпълнение и проследяване на набор от подходящи мерки и действия.

Документът определя рамката за стратегическа комуникация за период 2021-2027 г.

1. ПРИНЦИПИ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ

Комуникационната стратегия се основава на следните основни принципи:

✓ **Отчетност и публичност в дейността на общината**

Създаване на условия за провеждане на дебат, предоставяне на балансирана и обективна информация, изчерпателност, задълбоченост и аналитичност на комуникационните послания, достигащи до най-голям брой заинтересовани лица,

както и осигуряване на възможност гражданите да изразяват своите очаквания и предложения;

✓ **Защита на обществения интерес**

Идентифицирането и включването на заинтересованите страни и гражданското общество чрез подходящи форми, включително кампании за идентифициране на проектни идеи, които да бъдат включени в програмата за реализация на плана чрез стимулиран подходът „отдолу-нагоре“ при определяне на нуждите, потенциала за развитие и възможните решения, както и защита и отстояване на своите права и свободи от неблагоприятни управленски решения.

✓ **Изграждане на съпричастност**

Изграждане на съпричастност и климат на доверие в населението и структурите на гражданското общество (СГО) към проблемите на общината и мотивирането им за участие в нейното управление чрез позитивни послания и многообразие и ефикасност на използваните комуникационни канали.

✓ **Синергия между обществен, административен и финансов ресурс с прилагане на интегриран подход**

✓ **Прозрачност**

Информиране на обществеността, координация с други програми, изпълнявани от общината, като комуникационните дейности за осигуряване на прозрачност и публичност при усвояване на еврофондове, изпълнение годишните бюджети.

✓ **Ефективност на разходите**

Постигане на максимални резултати с наличните ресурси.

2. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ОПАСНОСТИТЕ (SWOT АНАЛИЗ)

SWOT анализът е изключително полезен инструмент за разбиране на различни ситуации и вземане на решения. Той дава необходимата рамка за преглед на организационната стратегия и посока на развитие на даден проект, предложение или всяка една друга идея. Внимателното разглеждане на вътрешната и външната среда, заобикаляща общината, е важна част от процеса на стратегическо планиране.

На база комуникационния опит, натрупан през последните години, създадените партньорски отношения с други институции и организации за реализация на мерки, организация и публичност и анализирайки наличната

информация за управлението на община Никопол и работата на общинската администрация, могат да се направят някои аналитични обобщения за условията, в които се съставя и се изпълнява настоящата стратегия.



3. ПРИОРИТЕТИ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ

- ✓ Осъществяване на информираност на широката общественост за **ролята на местната власт и структуриране на гражданското общество** в процеса за местно развитие и възможностите за ефективно усвояване на средства от Европейските фондове.
- ✓ Установяване на единен информационен стандарт в диалога между местната власт, другите държавни институции, структурите на гражданското общество и медиите.
- ✓ Формиране чрез позитивни послания на реалистични обществени представи за ефективността, дейността и възможностите за създаване на благоприятна бизнес среда на местната власт.

- ✓ Изграждане на компетентни обществени представи за ролята на местната власт в хода на административната реформа и за приобщаване към европейското административно пространство.
- ✓ Създаване на устойчиви модели за професионална кариера и авторитет, съобразно професионалните и етичните стандарти, възприети в етичния кодекс на общинските служители.

3. ЦЕЛИ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ

Комуникационната стратегия се стреми да **насърчава общуването и сътрудничеството** между различните местни структури, да стимулира **активния диалог и съпричастността** на **всички заинтересовани страни** на местно ниво към процесите на формиране на добро и прозрачно управление, включително и чрез предоставяне на възможности гражданите и структурите на гражданското общество да изразяват **мнението си за управлението на общината**, да привлича обществения интерес, да разясни възможностите и ползите от приоритетите на ПИРО, и да осигури прозрачност и откритост при нейното изпълнение.

Общата цел на комуникационната стратегия е да осигури прилагането на принципа на партньорство и сътрудничество за интегрирано устойчиво развитие, прозрачност и информация относно очакваните резултати и ползите за местната общност и да мотивира, популяризира сред широката общественост и заинтересованите страни ползите и положителните ефекти от изпълнението на ПИРО за периода 2021 – 2027 г.

Специфични цели:

- ☞ Да осигури подкрепата на цялата общественост по приоритетните направления, мерки и дейности на всички заинтересовани страни и осигури прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество.
- ☞ Да привлече общественото внимание и да повиши чувствителността на обществото към хората от различните уязвими групи, към техните потребности и да предостави възможности за решаване на проблемите им,

за постигане на толерантност, социална интеграция, равни права и равен достъп на всеки до възможности за развитие.

- ☞ Да осигури подкрепа за изграждане на облик на общината, като активна страна в провеждането на политики и формирането на позитивни нагласи за нейното прозрачно управление, като по този начин допринася за по активни действия от страна на заинтересованите страни на местно ниво.
- ☞ Да стимулира съпричастността и участието на населението и структурите на гражданското общество, развиващи дейност на нейна територия за формиране на доброто и прозрачно управление на общината и превенция на корупцията.
- ☞ Да осигурява канали за комуникация между местната власт, населението, структурите на гражданското общество и бизнеса.

4. ХРОНОЛОГИЯ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ:



**Основни фази на комуникационната стратегия*

СФОРМИРАНЕ НА РАБОТНА ГРУПА, която отговаря за подготовката, изготвянето и одобряването на Комуникационната стратегия;

- ✓ Избор на ръководител на работната група и експерти;

- ✓ Избран изпълнител по правилата на ЗОП (ако е приложимо).

ПРЕДСТАВЯНЕ НА ЕКИПА ПРЕД ОБЩЕСТВЕННОСТТА С ДАННИ ЗА КОНТАКТИ

- ✓ Информация на сайта на общината.
- ✓ Изнасяне на информация на информационни табла за началото на процеса и даване на възможност на гражданите за заявяване на интерес за участие в него чрез предоставяне на електронна поща, на която да бъдат информирани и канени за участие в различните форми за участие в процеса.

ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ

Целеви групи от заинтересовани лица. Подход за идентифициране на максимум заинтересовани лица.

Подходът за идентифициране на множество заинтересовани страни означава идентифициране и избор на подходящи участници, както и създаване на метод за подпомагане и улесняване на плавното сътрудничество между страните. Акцентираща се върху включването на публични и частни заинтересовани страни, различни от представители на различни слоеве на управление или междусекторно участие на заинтересованите страни. Предизвикателството е да се привлекат необходимите заинтересовани страни заедно в политическия цикъл.

Методът за подбор на заинтересованите страни е от решаващо значение за разработване на успешни механизми за управление. Трябва да се избере компромисен модел за включването на всички потенциални заинтересовани страни, но същото да не е хаотично, а да се прецизират важните за съответното решение допълнителни участници. Това не следва да попречи на напредъка или да направи политическият контекст крехък, а действително да се идентифицират субектите, които от една страна ще са пряко заинтересовани, от друга полезни за разработване и прилагане на интегрирана политика на местните общности.

ПРЕПОРЪКИ:

- ☞ *Да се засили процеса на въвличане на заинтересованите страни, като се идентифицират потенциалните заинтересовани страни.*

- ☞ *Внимателното проучване помага да се определят заинтересованите страни, които оказват най- голямо влияние;*
- ☞ *Заинтересованите страни могат да бъдат индивидуализирани по отношение на техните роли, отговорности, влияние, мотивации, ниво на свързаност с проекта и мащаб;*
- ☞ *Да се предвидят всички заинтересовани страни, които могат да имат участие в резултата или вероятно ще бъдат засегнати, включително публични и частни заинтересовани страни;*
- ☞ *Да се обсъдят очакванията, отговорностите и бъдещото участие на различните заинтересовани лица;*
- ☞ *Да се анализират основните мотиви на всички заинтересовани страни е от решаващо значение при оценката на нивото на влияние на заинтересованите страни и степента им на ангажираност;*
- ☞ *Да се предвиди, че партньорствата вероятно ще се променят, докато се преминава от едно фаза на стратегията към друга (например от подготовката и планирането до фазата на изпълнение);*
- ☞ *Да се определи предварително начина на вземане на решения, целта за ангажиране на заинтересованите страни и очакваният принос. Това може също да помогне за изясняване на въпроси, свързани с комуникацията, доверието, консенсуса и солидарността;*
- ☞ *Да се предвидят подходящи финансови и човешки ресурси за ангажиране на заинтересованите страни;*
- ☞ *Да се избягва фрагментирането на информация и да се осигури единна точка за контакт за всички заинтересованите страни;*
- ☞ *Да се използва ясен и разбираем език и да се избягва жаргона;*
- ☞ *Да се поддържа отворена комуникация през целия процес, която ще спомогне израстването и научаването.*

ПОДХОД „ОТДОЛУ- НАГОРЕ“

ПИРО има за цел да насърчи интегрирания подход „отдолу- нагоре“ към териториалното развитие чрез силно представяне на местни участници. Очаква се включването на местната общност в процеса на планиране и имплементиране на плана, да популяризира мерките и да създаде чувство за собственост и принадлежност на общността чрез засилено участие. Освен това подходът подкрепя управлението на много нива чрез снабдяване на местните общности с начин да участват изцяло във формирането и прилагането на местните политики.

Подходът отдолу- нагоре включва създаването на местна група за действие, която поема отговорността за целия процес на стратегията за местно развитие. По същество, това е партньорство между публични и частни субекти. Това укрепва демократичния процес, изграждането на ангажирано и информирано гражданско общество.

Подходът „Отдолу- нагоре“ носи някои важни предимства:

- ✓ Хората, които биха създали конфликт, ще имат възможност да станат част от решението.
- ✓ Техният пряк опит в комбинация с мненията на други заинтересовани страни може да помогне за адаптиране на политиките далеч по-добре към реалните нужди и възможности.
- ✓ Участието им в процеса увеличава способността им да действат и да предприемат конструктивни инициативи;
- ✓ Това от своя страна насърчава усещането за местна идентичност и гордост, както и на чувство за собственост и отговорност.
- ✓ Участвайки като равни около масата с други партньори изгражда мостове и доверие между хора, частни предприятия, публични институции и секторни групи по интереси.

Един от възможните начини за подобряване на участието в ПИРО е предоставянето на насоки на потенциалните кандидати. Възможно е например подготвяне на видеоклипове с инструкции в YouTube, показващи как да се подготвят и представят проектни приложения.

Детайлната характеристика на целевите групи на заинтересованите лица ще създаде ясна разпознаваемост на целите и потребностите им, което дава отпратка в стратегията за формулиране на общите и специфичните цели, индикативните дейности и очакваните резултати. Определянето на информационните нужди на целевите аудитории ще отчита мненията, знанията и нагласите на идентифицираните обществени групи по отношение на наличието на информация, необходима за взимане на решения, свързани с доброто управление на общината.

Основните целеви групи на стратегията са местна власт, представители на населението и обществеността, юридически лица имащи отношение към развитието на общината, да се гарантира участието на съответните организации, представляващи гражданското общество, партньорите от областта на околната среда и организациите, отговарящи за насърчаване на социалното включване, основните права, правата на хората с увреждания, равенството между половете и недискриминацията, действащи на територията на общината СГО, бизнес структури.

За постигане целите на Комуникационна стратегия целевите групи могат да бъдат представени по следния начин:

1. Органи и институции на държавната и местната власт;
2. Териториални структури на държавните органи и институции;
3. Неправителствени организации;
4. Браншови и други представителни организации, бизнес;
5. Икономически и социално активни граждани; млади хора;
6. Потребители на социални услуги;
7. Лидери на обществено мнение;
8. Групи граждани, изразяващи скептично отношение към действията и постиженията на местната власт;
9. Групи в неравностойно положение;
10. Медии – регионални и национални, с фокус върху регионалните и специализираните медии;
11. Представители на администрацията, бизнеса и гражданското общество от съседни общини;
12. Съседни общини, кметства;

13. Широка общественост.

Препоръчително е да бъде извършен подробен анализ на всеки етап на разработване, прилагане или актуализация на ПИРО на актуалните заинтересовани лица от съответната дейност. Модел за индивидуализиране на целевите групи и заинтересовани лица е предложен в Приложение № 3 и 4 към настоящата стратегия.

ПРЕПОРЪКИ

- ✓ Ангажиране на гражданите
- ✓ **Подсигуряване на възможност гражданите да имат думата при определянето на политическия дневен ред**
- ✓ **Признаване на приноса на гражданите в процесите по формулиране на местните политики**
- ✓ Избор на целенасочен подход на участие
- ✓ **Преглед на различните механизми за стимулиране на гражданското участие и идентифициране на подходящите за прилагане**
- ✓ Насърчаване на участието на гражданите

ПРОВЕЖДАНЕ НА КАМПАНИЯ ЗА НАБИРАНЕ НА ИДЕЙНИ ПРОЕКТИ

На база предварително изготвена и комуникирана рамка/ изисквания, на които следва да отговарят проектите, за да се избегнат хаотични и неизпълними предложения.

ВЪЗМОЖНИ ДЕЙСТВИЯ

- ✓ Публикуване на заповедта на кмета на сайта на общината, в местната преса и електронни медии, поставяне на обява на общината;
- ✓ Изработване и разпространение на анкета за участие и идентифициране на заинтересованите страни на различните нива;
- ✓ Информиране на целевите групи за възможността да представят проекти и условията, на които следва да отговарят, за да се избегнат хаотични и

неизпълними предложения, което ще влоши комуникацията и позитивната нагласа;

- ✓ Уведомяване чрез имейли на гражданските организации действащи в общината, както и бизнес и обществени съвети, кметски съвети, квартални съвети, профсъюзи и професионални организации, местни личности с експертиза в определена област, граждани, заявили желание.

*Могат да бъдат групирани във фокус групи;

- ✓ Организиране и провеждане от Общината на работна среща с покана до целевите групи за насърчаване интереса за вземане на участие по разработване на ПИРО;

- ✓ Определяне на лица за контакт в Общината/ телефонна линия/ имейл, за даване на информация при възникнали въпроси;

- ✓ Създаване на подменю в сайта на Общината с информация за ПИРО, следва да се актуализира, да има актуални новини, секция- Често задавани въпроси- това ще облекчи комуникацията от често задавани въпроси, на които е възможно да бъдат давани типови отговори;

- ✓ Организиране на кръгла маса;

- ✓ Проучвания (чрез анкети или фокус групи) на специфичните характеристики на отделните населени места или части от тях, чрез които следва да се съберат данни или информация, за които няма налични официални източници за разкриване на нейния специфичен потенциал за развитие;

- ✓ Информирание на гражданите - как и към кого могат да отправят предложения;

- ✓ Поставяне на съобщение и анкети за попълване в центровете за услуги и информация на гражданите;

- ✓ Събиране на мнения и предложения, както и сред администрацията, кметове и кметски наместници;

- ✓ Публикуване на информация за широката общественост в електронните медии и местната преса;

- ✓ Публикуване в срок и обявяване на резултатите от работната група;

ОБОБЩАВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА И ОТЧЕТ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ

- ✓ **Изготвяне на списък на взелите участие** заинтересованите лица от целевите групи и други по категории.

- ✓ **Публикуване на приложение с включени представители на всяка група;** администрация, бизнес и гражданското общество, както и партньори от съседни общини; и формите на участие в подготовката и изпълнението при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност;

- ✓ **Изработване на календар на основните събития,** които да бъдат включени в общия план за осъществяване на планираните дейности на общинска администрация- публикуване в сайта на общината.

- ✓ **Изготвяне на отчет на работната група** на проведените мероприятия за използваните подходи, действия и резултати за насърчаване участието на целевите групи;

- ☞ Отчитане на активността, броя участия,
- ☞ Постъпили предложения;
- ☞ Как са отразени в изготвения документ;

- ✓ **Публикуване на информация за резултатите** от работата на работната група.

ОБСЪЖДАНЕ НА ПИРО С ГРАЖДАНИТЕ

НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ

1. Публикуване на изготвения план за запознаване преди обсъждане:

- ✓ на сайта на общината;
- ✓ чрез местни медии;
- ✓ на информационно табло на сградата на общината/ кметствата;
- ✓ чрез информационни табели на различни обществени места с цел да се обхванат и хората, които не използват интернет и социални мрежи.
- ✓ Отново се поканват всички целеви групи и организациите представляващи гражданското общество, партньорите от областта на околната среда и

отговарящите за социалното включване, основните права, правата на хората с увреждания, равенство между половете и недискриминацията действащи на територията на общината и широката общественост.

2. Обществено обсъждане с фокус върху мерките и приоритетите – във фокус групи, чрез организиране на:

- ✓ Тематични работни срещи,
- ✓ Квартални съвети и в малките населени места, завършващо с обща дискусия
- ✓ Провеждане на Обществен форум
- ✓ Конференции
- ✓ Кръгла маса

3. Отразяване на процеса в медиите и на сайта на общината след обсъждането-публикуване на протокол от срещата/ срещите, както и постъпили материали и предложения;

4. Даване на обратна връзка на гражданите за направените от тях предложения-мотивирано приемане или отхвърляне на предложенията.

5. Отразяване на провежданите работни срещи между назначената работна група и избрания изпълнител, за определяне на приоритетните зони за въздействие в общината на база на Анализа на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на съответната територия и набелязаните визия, цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027.

6. Извършване на предварителна оценка на плана, съгласно заложен мониторингови мероприятия.

5. ПРИЕМАНЕ НА ПИРО

Окончателно изготвения ПИРО по предложение на кмета на общината се внася за приемане от Общинския съвет и се публикува на сайта на общината, ведно с решението за приемането му. Кмета на общината представя пред съответния областен съвет за **развитие задължително по чл.13 ал.5от ЗРР в срок до три месеца** приетия от общинския съвет ПИРО.

КОМУНИКИРАНЕ НА ЕТАПА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПИРО

Комуникационни канали

Външни комуникационни канали

🌐 **Уеб сайт** – уеб сайтът на Общината съдържа актуална информация за и всичко свързано с нея, в това число и ПИРО, както и публикации в уеб сайтовете на партньорите и на заинтересованите страни. Използване възможностите на ежемесечния електронен бюлетин, издаван от общината;

☑ **Открити срещи и обсъждания с населението на Общината** – директна комуникация - обществените дискусии спомагат за оценка на мнението и нагласите на местното население, неговата съпричастност и ангажираност към реализирането на мерките и конкретните дейности, предоставя възможност на заинтересованите страни и на широката общественост да споделят своите мнения, гледни точки и предложения в рамките на дискусии, кръгли маси и дебати. Само чрез пряк дебат и комуникация могат да бъдат координирани и хармонизирани усилията на ангажираните с различни секторни политики.

👉 **Кутия за мнения и препоръки** – кутии за мнения и препоръки, поставени на обществените места в Общината позволяват на гражданите в писмен вид да изказват мнения, да дават препоръки, да отправят забележки, предложения и сигнали.

✂ **Комуникация чрез масовите медии** - редовно и системно предоставяне на информация относно изпълнението на ПИРО чрез пресконференции, брифинги, съобщения за медиите, неформални работни срещи на журналисти с координационно звено/ работната група, изпълняващо стратегията;

📄 **Комуникация чрез информационни материали** - публикуване на тематични информационни материали, като брошури, плакати и други, съобразени с визията, целите и приоритетите на ПИРО и разпространението им сред адресати без достъп до интернет.

📄 **Социологически проучвания** за нагласите на населението по стратегически въпроси, анкети, допитвания до определени целеви групи по конкретни въпроси.

Вътрешни комуникационни канали

👉 **Семинари и обсъждания** с представители на общинската администрация-включват обучение и разяснения по въпроси от местно значение, осъзнаването и реализирането на приоритетите и целите на Общината и настоящата Стратегия.

👉 **Срещи с местните представители на гражданското общество**

Периодични срещи с предварително обявена тематика с представители на местните сдружения на гражданското общество и неправителствения сектор, професионални организации, партньорите от областта на околната среда и организациите, отговарящи за насърчаване на социалното включване, основните права, правата на хората с увреждания, равенството между половете и недискриминацията, действащи на територията на общината на който се обсъждат въпроси, свързани с разработването на общинските планове, стратегии и актове с местно значение, възможностите и ограниченията, които съществуват за Общината и съответно оказват влияние върху реализирането на дейностите и постигането на очакваните резултати.

КОМУНИКАЦИЯ ЗА АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО

Изменение и актуализация на плана се допуска при условията, посочени в ППЗРР, в т.ч.:

- ✓ при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
- ✓ в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;
- ✓ при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на плана.

При актуализацията на програмата за реализация в нея задължително следва да се включат и следните видове проекти/проектни идеи, за които е доказан приноса към постигането на целите и приоритетите на плана:

- ✓ Всички проектни идеи, които общината е включила след 2020 г. в процеса по актуализиране и допълване на инвестиционната си програма по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020, които не са включени в ИПГВР 2014-2020 до финалното му отчитане.
- ✓ Всички проекти, предвидени за финансиране изцяло с финансови инструменти по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 след 2020 г., за които Междинното звено е издало положително становище за съответствие с ИПГВР, които не са включени в ИПГВР 2014-2020 до финалното му отчитане.
- ✓ Други идентифицирани след 2020 г. проекти/проектни идеи за градско развитие, които са финансирани със средства от ЕСИФ 2014-2020, които не са включени в ИПГВР 2014-2020 до финалното му отчитане.
- ✓ В случай на възникнала възможност за включването на допълнително ресурси – средства от ОП за периода 2021-2027 г. или от други донорски проекти и програми или допълнителни проектни идеи, които да бъдат финансирани с допълнителни ресурси.
- ✓ При реализирани по-високи приходи от общината, които могат да бъдат насочени към проекти и проектни идеи необходими за развитието на общината след обосновка на приноса им към постигане на целите и приоритетите му и спазване на интегрирания подход.

Стъпки за актуализация на ПИРО

1. Кмета възлага на работната група да разгледа и предложи актуализация на ПИРО
 2. Предложението се публикува на сайта на общината за обсъждане, определя се срок, описват се мотивите и очакваните резултати от промяната.
 3. Публикува се съобщение в медиите и на информационно табло на общината
 4. Извършва се предварителна оценка на актуализацията – публикува се резултата от оценката.
 5. След приключилото обсъждане се внася за приемане от Общинския съвет – публикува се решението.
 6. Публикува се окончателната актуализация.
 7. Всички стъпки при актуализацията на ПИРО се извършват при стриктно спазване на принципа на партньорство и прилагане на мерките от комуникационната стратегия по приемане на ПИРО.
-

КОМУНИКАЦИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА МЕХАНИЗМИТЕ ЗА ОТЧЕТНОСТ.

✓ Годишен отчетен доклад

Веднъж годишно работната група изготвя отчетен доклад за изпълнение на ПИРО, като отчита:

- мероприятията изпълнени по комуникационната стратегия,
- достигнато ниво на информираност,
- изпълнение на приоритетите за развитие и резултатите в икономическата, социалната сфера, в областта на техническата инфраструктура и околна среда;

Годишният доклад се публикува на сайта на общината. Публикува се съобщение в медиите, както и на информационно табло в общината.

✓ Резултати от текущи мероприятия

Публикува се периодично резултатите от текущите мероприятия: работни срещи, стартирали проекти, етапи и други.

5. ОСНОВНИ ФОРМИ НА КОМУНИКАЦИЯ

Комуникационен тип стратегия се гради върху основата на адаптивност на комуникационните механизми и предварително заложен позитивизъм по отношение лансираната същност на посланията.

Комуникационният тип стратегия е изграден върху разбирането, че медиите са равноправни участници в комуникационния процес, като на тях е определена ролята на медиатори. Характерно за комуникационния тип стратегия е, че той може да се използва не само когато е усвоен властови ресурс, но и когато субектът навлиза в общественото пространство.

Комуникационната стратегия се основава върху няколко основни подхода в комуникацията:

ИНФОРМАЦИОННИ КАМПАНИИ

Комуникационната стратегия следва да се основава на реализирането на два типа информационни кампании.

✓ **Проактивна информационна кампания**

Първият модел следва логиката на така наречената проактивна информационна кампания, при която институцията лансира теми и своята гледна точка към тях в зависимост от собствения си дневен ред. По този начин, институцията има възможност да провокира публичен дебат по определени теми и да аргументира собствената си позиция, следвайки собствената логика на комуникационната си стратегия.

✓ **Информационни кампании с реактивен характер**

Вторият тип информационни кампании имат по-скоро реактивен характер и се вписват в общия модел на кризисен институционален PR. Основният принцип в кризисната публична комуникация е свързан с промяна в обема и динамиката на предоставяната информация. За разлика от корпоративния PR, институционалната публична комуникация винаги е свързана с начина, по който се дефинира и отстоява публичния интерес.

ПОВЕДЕНИЕ ПРИ ЗАТРУДНЕНАТА КОМУНИКАЦИЯ. (КАКТО И ФОРСМАЖОРНИ ОБСТОЯТЕЛСТВА ВЪЗПРЕПЯТСТВАЩИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО)

Затруднената институционална комуникация води до циклични кризи, които формират трайно негативни обществени нагласи по отношение на администрацията. Определящо значение за ефективната комуникация в условия на криза имат няколко елемента от комуникационната стратегия.

✓ **Оценка на характера и обхвата на кризата**

На първо място, става въпрос за оценка на характера и обхвата на кризата, в която се намира институционалната комуникация. От навременната и компетентна намеса в тази фаза на кризисния PR зависи по-нататъшното поведение на институцията и възможността за минимизиране на негативните ефекти от кризата.

✓ **Определяне на говорител на институцията**

Вторият задължителен елемент за ефективна комуникация в условията на криза е предварителното определяне на компетентен и постоянен говорител на институцията. Ако в началото на кризисната ситуация няма яснота кой ще води институционалната комуникация от самото ѝ начало, непрекъсната смяна на говорители допълнително задълбочава негативния ефект на кризисната ситуация. В конкретния случай това означава предварително да бъде изяснено:

- Кой ще осъществява комуникацията с журналистите;
- Кой ще осигурява връзката с останалите институции, ангажирани със случая;
- Кой и как ще събира необходимата допълнителна информация, чрез която да бъде осигурявана официалната позиция на общината.

✓ **Представяне на официална позиция**

Третият задължителен елемент от една ефективна кризисна комуникация е свързан с начина, по който ще бъде представена официалната позиция на общината. Традиционно се смята, че преодоляването на кризата може да бъде постигнато чрез пренасочването на общественото внимание към дейността, а понякога и отговорността на друга институция. Дори и тогава, когато за подобно действие има основания, ефективният институционален модел на публична комуникация не предполага прехвърлянето на отговорността или директното обвинение на друга институция. Пренебрегването на този принцип често води до каскада от кризи, до проявление на “ефекта на доминото”, като на всяко равнище негативната обществена оценка се задълбочава, а общият ефект е еднакво неприемлив за всички институции, засегнати от поредната криза.

✓ **Анализ**

При отминаване на кризисната ситуация, не следва да се negliжира, а да се анализира ситуацията. Обратното предизвиква напрежение в самата институция, причините, довели до кризата трябва, да бъдат коментирани в контекста на тяхното противодействие. Успешно завършената и обяснена със средствата на публичната комуникация криза повишава авторитета и доверието в институцията.

ДИРЕКТНА КОМУНИКАЦИЯ

Фокусът все повече се измества от провеждането на мащабни PR кампании към стимулиране на дискусии и участието на хората и структурите на гражданското общество в изграждането на позиция по въпросите от местно значение. В допълнение към планираните информационни инициативи се

предоставя възможност на отделните граждани да споделят с органите на местна власт своите очаквания и предложения.

Необходимо е провеждане на непрестанен дебат, в който органите на местна власт имат водеща роля. Това предполага активен подход, включващ организиране на срещи на отговорните за вземане на управленски решения с представители на различни сектори и с населението на общината, както и използването на медиите за целите на директната комуникация.

КОМУНИКАЦИЯ ЧРЕЗ МАСОВИТЕ МЕДИИ

Комуникацията чрез масовите медии включва:

- ✓ организиране и участие в пресконференции, брифинги и съобщения за медиите;
- ✓ неформални работни срещи и разпространяване на информация в отдалечените райони с ниско ниво на потребление на други медии;
- ✓ обмяна на опит с другите общини за работа с представители на регионалните и местни медии.

РАБОТА С НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Комуникационната стратегия подкрепя инициативи на гражданското общество, насочени към групи, които трудно могат да се достигнат чрез средствата за масово осведомяване, отразяване на техни инициативи чрез комуникационните канали на общината.

ИНТЕРНЕТ

- ✓ Поддържане и актуализиране на интернет страницата на Общината;
- ✓ Разпространение на електронни бюлетини по важни теми, съобщения, както и възможност за обратна връзка.

6. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ

Изпълнението на комуникационната стратегия се определя от плана и начина на провеждане и управление на комуникационната кампания.

Планът за действие е свързан с осигуряване на възможности за:

- ✓ осигуряване на информация;
- ✓ идентифициране на проблеми;
- ✓ повишаване нивото на разбиране;
- ✓ генериране подкрепа за инициативата и програмите за добро и прозрачно управление;
- ✓ набиране и насочване на вътрешната подкрепа за развитието на общинските дейности за добро управление и превенция на корупцията.

Настоящият план за изпълнение обхваща периода 2021- 2027 г., в който ще бъдат извършени основни дейности като:

1.Формиране на екип за изпълнение на Комуникационната стратегия в рамките на общинската администрация и подобряване на неговия капацитет за осъществяване на комуникационни кампании.

2. Стартиране на дейностите по определяне на окончателните параметри на кампанията чрез определяне на календар на основните събития, които да бъдат включени в общия план за осъществяване на планираните дейности на общинска администрация. Отразяване на събитията в календара на общината; Определяне на външни за общината (областни, национални и международни) събития (изложения, панаири, конференции и различни форуми), чрез участието, в които общината ще получи информация за нови механизми и внедрен сполучлив опит за достигане по най-ефективен начин до прозрачно и добро управление и също така ще има възможност да представи предприетите и осъществени стъпки в тази насока;

3. Осъществяването на целите на Комуникационната стратегия, избор на конкретни събития, които да бъдат използвани за целите на кампанията, изработване на специфични информационни и рекламни материали, съобразени с целевите аудитории и избраните комуникационни канали.

4. Оценка на изпълнението на дейностите за всеки едногодишен период и цялостна оценка в края на изпълнение, като част от процеса на оценка на изпълнението на мерките, заложи в Стратегията за прозрачно управление и превенция на корупцията.

Планът за изпълнение е съобразен с идеята за създаване на устойчиви взаимоотношения с гражданите, неправителствените организации, бизнеса и други структури на гражданското общество на територията на общината. Като част от комуникационната политика информационният поток между общинската

администрация, като изпълнител на стратегията, и обществеността трябва да протича едновременно посредством формален и неформален обмен и постоянен диалог с открит, изчерпателен и надежден характер.

Комуникационна стратегия включва следните постоянни дейности:

✓ **Редовно актуализиране на Интернет страницата на общината**

Редовно актуализиране на Интернет страницата на общината и средствата за електронна комуникация трябва да бъдат използвани в по-голяма степен при информиране на местния бизнес и потенциалните инвеститори, защото позволяват лесно и бързо разпространение на информацията и подпомагат диалога с населението. Най-важните новини и информация за бъдещи инвестиционни проекти трябва да бъдат достъпни на ежедневно обновяваната страница, това може да подпомогне хората, търсещи практична информация. Страницата ще съдържа препратки към всички оперативни програми на общината.

✓ **Връзки с медиите**

За да създадат добри връзки с медиите се предвиждат следните дейности:

- ☞ Определяне на служител от администрацията конкретно отговарящ за комуникацията с медиите;
- ☞ Подготвяне на информация за журналисти, прессъобщения, блогъри или други (цифрови) лидери на общественото мнение: Препоръчва се обръщението към журналистите да е персонално и всяка от медиите да получава правилния вид информация, т.е. това, от което се нуждаят за публикуване. Качеството на снимките и текстовете е изключително важно и трябва да бъде възможно най-обективно, без ясно и отчетливо изразено рекламно намерение;
- ☞ Организиране посещения за журналисти във връзка с нови инвестиционни проекти;

- ☞ Провеждане на кампании - със следните индикативни техники:
 - Обръщение на кмета;
 - Обръщение на председателя на Общинския съвет;
 - Пресконференция;
 - Официално откриване;
 - Прессъобщения за събитията;
 - Видеоклипове, радиоклипове, рекламни карета;
 - Репортажи;
 - Рекламни материали;
 - Кръгла маса/форум за обсъждане на актуална тема.
- ☞ Изпращане на информации за медиите при важни събития, свързани с региона;

✓ **Контакт с държавните органи**

Отношенията с различните държавни органи и публични политически лица са от особено значение. Те включват контакти с кмета и с общинския съвет, с областните администрации и държавните министерства. Тясно свързани и с така наречените финансови отношения, които се отнасят главно до субсидии и инвестиции.

✓ **Контакти с финансови институции**

Друга важна целева група са вашите взаимоотношения с финансови институции. За изпълнение на мерките и приоритетите в ПИРО често ще е необходимо организиране на частно финансиране- доверието на инвеститорите, банките, спонсорите и акционерите е изключително важно, тъй като те играят важна роля в реализацията на ПИРО. Тук инструментите на връзките с обществеността са:

- ☞ Събрания на членовете на организацията;
- ☞ Представяне открито на финансови отчети и баланси;
- ☞ Действия на добра воля (ден на отворените врати);
- ☞ Среща на спонсорите;

✓ **Публикации**

- ☞ Изработване и разпространение на брошура, съдържаща информация за основните секторни стратегии и тенденции в развитието на общината.

- ☞ Изработване и разпространение на публикации, доклади, информационни бюлетени, наръчници, обобщени информации за проекти, свързани с приоритетите в общината.

✓ **Рекламни инициативи**

- ☞ Организиране на промоции за нови дейности в общината;
- ☞ Участие в инвестиционни форуми;
- ☞ Инициране и провеждане на семинари, изложби, презентации, конкурси.

✓ **Изграждане на общински информационен център**

Общинският информационен център следва да бъде оборудван с подходяща техника, която позволява да се предоставя актуална и подробна информация за инициативите на общината, обявени конкурси за обществени поръчки, предприятия в процедура на приватизация, наличие на свободни общински терени и др. информация за инвеститори и граждани. Центърът следва да изпълнява ролята на своеобразен хъб, в който в приятна среда, квалифицирани и добре информирани служители да предоставят адекватна и пълна информация по въпроси, свързани с участието на гражданското общество в процеса на интегрирано развитие на общината.

Центърът може да предлага:

- ☞ Консултации за успешно стартиране на бизнес;
- ☞ Методическа помощ при разработване на бизнес планове;
- ☞ Намиране на подходящи източници на финансиране – в това число банкови кредити, използване на възможностите за финансиране по програми на ЕС и различни форми на публично-частно партньорство;
- ☞ Идентифициране на бизнес-партньори;
- ☞ Консултации по действащата нормативна база;
- ☞ Консултации за екологичния ефект на дадена инициатива;
- ☞ Консултации по енергийна ефективност;
- ☞ Разяснителни дейности, свързани със запознаване на целевите групи с възможностите, условията, процедурите, свързани с участието на аудиториите в процесите на местно управление и взимане на решения;
- ☞ Разяснителни дейности, запознаващи с положителни практики в сферата на доброто управление и превенцията на корупцията.

- ☞ Провеждане на периодични проучвания сред инвеститорите и гражданите за удовлетвореността им от обслужването (административно, информационно, хотелиерско, социално, ресторантьорско, тур-операторско, транспортно и в други икономически сектори в общината);
- ✓ **Засилване на контрола върху обслужването от страна на общинската администрация;**
- ✓ **Създаване на система за граждански контрол върху качеството на предлаганите услуги в общината.**

Формите за осигуряване на публична информация относно цялостния процес на изготвяне, съгласуване, приемане, изпълнение, наблюдение, оценка и актуализиране на ПИРО, както и информация за потенциалните ползи, резултатите и въздействието от прилагането на областната стратегия за развитие, биха могли да бъдат:

- ☞ Разпространяване на информация с помощта на медиите – местни вестници, телевизионни и радио канали и новинарски сайтове;
- ☞ Интернет-страницата на Общината;
- ☞ Провеждане на обществени обсъждания на различни етапи от разработването на ПИРО;
- ☞ Онлайн излъчване на обществените обсъждания, запис и предоставяне на сайта на Общината на възможност за запознаване.
- ☞ Създаденият Общински информационен център ще даде лесен достъп до информацията за ПИРО. Чрез него заинтересовани лица и производители ще могат да получават директно отговори на своите въпроси свързани с проекти и видове субсидии;
- ☞ Участие и популяризиране на ПИРО и търсене на синергия и допирни точки с други съседни общини;
- ☞ Участие в регионални съвети за развитие на Северозападен район;
- ☞ Участие в обсъждания и съгласувания на всички проекти на областните стратегии за развитие от Съответния район с цел координирането им;
- ☞ Постигане на споразумения за съвместна работа за изпълнение на общи дейности;
- ☞ Обществени съвети с постоянно действие;
- ☞ Обществени форуми;
- ☞ Конференции;
- ☞ Отворени работни групи с участие на всички заинтересовани страни;

- ☞ Фокус групи с участие на експерти в различни професионални сфери;
- ☞ Провеждане на ежегодни срещи и обменни посещения между съседни общини за
- ☞ Обмен на информация.

Подробен План за действие при изпълнение на комуникационната стратегия в хода на реализация на ПИРО е разработен в Приложение № 1 към настоящата Стратегия.

7. МОНИТОРИНГ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ЕФЕКТИВНОСТТА

Ефективното приложение на настоящата комуникационна стратегия зависи от равнището на координация между усилията на Общината, Общинския съвет и останалите институции на държавното управление, медиите и гражданското общество. Структурата и организирането на дейността на Община Никопол способства постигането на необходимата степен на субординация при ръководството и оценяването на ефективността на стратегията.

Организирането и реализацията на подобна стратегия предполага наличието на определени критерии за ефективност, които да бъдат прилагани при оценката на всяка от фазите и етапите от нейната реализация. Тези критерии трябва да отразяват обхвата на достигнатите аудитории спрямо целите, които включва стратегията. В конкретен план, това означава да бъде оценен обема от информация и относителните дялове на целевите аудитории, до които следва да достигнат основните послания на стратегията. Постигането на тези цели ще бъде реализирано чрез изграждането на система от критерии за количествен и качествен анализ и оценки, които ще бъдат прилагани в рамките на мониторинга з изпълнение.

В рамките на количествените критерии за ефективност на Стратегията, самостоятелно значение има ритъмът и периодичността, с които ще бъде предоставяна информация и анализи в различните етапи от реализирането на настоящата Стратегия. В този контекст определящо място би следвало да имат оценките за реализацията на отделните информационни кампании, както и общият обем от информация, която достига до обществеността по повод на работата на Общината и нейната администрация.

След първоначалното тестване на количествените критерии за ефективност на Стратегията, може да бъде изграден постоянно действащ модел, който да регистрира периодично промените в количествените показатели и да оценява обхвата на достигнатите аудитории.

Качествената оценка на постигнатите резултати може да бъде осигурена чрез периодични проучвания на степента, в която масовите обществени нагласи се доближават до целите и приоритетите, представени в настоящата Комуникационна стратегия.

Достъпът до различните аудитории и целеви групи, определени в настоящата комуникационна стратегия предполага различен интервал от време и специфични средства. Позицията и значението на Общината предполага преди всичко изграждането на устойчиви партньорски отношения на организационно равнище. В този смисъл, дори при максимално интензивни действия, видимият ефект върху общественото мнение няма да се прояви незабавно.

От друга страна, всички органи на местно самоуправление са заинтересувани от постигането на максимално ефективна координация, както в непосредствената си дейност, така и в своята публична комуникация.

Основната мониторингова дейност, която ще се осъществява, съгласно настоящата КС е ежегодно изготвяне, публикуване и комуникиране на Отчетен доклад за напредъка по ПИРО.

Практическото приложение на настоящата комуникационна стратегия предполага разгръщането на серия от документи, притежаващи по-висока степен на конкретност, както и реализирането на отделни проекти, в рамките на всеки от нейните модули. Динамиката на общественото развитие през следващите години ще наложи някои от нейните подцели да бъдат актуализирани, а други ще загубят острата си актуалност, но необходимостта от изграждането на авторитета и достойнството на Общината остава неизменен приоритет.

8. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ В ХОДА НА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО

	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНИК	ИНФОРМАЦИОННИ КАНАЛИ	ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ
I. СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ				
1.	Сформиране на работна група	Кмет на община	Местни медии, сайт на общината, информационни табла	- Сформирана работна група; - Изготвен план за работа; - Информирана широка общественост и заинтересовани страни;
2.	Определяне на целевите групи участващи в разработването на ПИРО	Работна група	Изработване и разпространение на анкета за участие и идентифициране на заинтересованите страни на различните нива. Поставяне на съобщение и анкети за попълване в центровете за услуги и информация на гражданите. Събиране на мнения и предложения, както и сред администрацията, кметове и кметски наместници.	- Определени целеви групи и заинтересовани лица. - Информирана широка общественост и заинтересовани страни. - Събрани мнения и предложения. - Проведени кръгли маси, работни срещи и уъркшопи.

			Публикуване за широката общественост в електронните медии и местната преса. Информация в медиите. Информация на сайта на общината. Работни срещи, брейнсторминги, уъркшопи Кръгла маса. Индивидуални срещи. Работа с фокус групи. Публикуване в срок и обявяване на резултатите от работната група.	
3.	Изработване на календар на основните събития, които да бъдат включени в общия план за осъществяване на планираните дейности на общинска администрация.	Работна група	Разглеждане и отразяване на събитията в календара на общината, както и тези от културния календар, като информационни поводи и възможности за надграждане на тяхното съдържание с информация за ПИРО. Определяне на външни за общината (областни, национални и международни) събития, изложения, панаири, конференции и различни форуми), чрез участието, в които общината ще получи	- Изработен календар на основните събития, за включване в общия план.

			информация за нови механизми и внедрен сполучлив опит.	
II. РАЗРАБОТВАНЕ НА ПИРО				
II.I. ПОДГОТВИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПИРО				
1.	Формулиране на визия, цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027 г.	Общинско ръководство Ръководител на работна група	Публикуване на анкета и съобщение на сайта на общината.	- Формулирани визия, цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027г.
2.	Анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на съответната територия	Ръководител на работната група. Експерти в различните области.	Теренни проучвания (на място, чрез анкети или фокус групи) на специфичните характеристики на отделните територии, населени места или части от тях, чрез които следва да се съберат данни или информация, за които няма налични официални източници, но са важни за идентифициране на основните процеси, които протичат на съответната територия, както и за разкриване на нейния специфичен потенциал за развитие;	- Проведени теренни проучвания с гражданите; - Проведено анкетно проучване; - Изготвен анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на съответната територия.

			Публикуване на информация в медиите за извършване на проучванията и как гражданите биха могли да вземат участие в тях; Публикуване в сайта на общината на съобщение и анкета; Поставяне на съобщение и анкети за попълване в центровете за услуги и информация на гражданите и в други публични сгради.	
3.	Определяне на приоритетни зони за въздействие	Ръководител на работната група. Експерти в различните области.	Организиране на работна среща между назначената работна група и избрания изпълнител за определяне на приоритетните зони за въздействие в общината на база на Анализа на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите	- Определени зони за въздействие

			за развитие на съответната територия и набелязаните визия, цели и приоритети за развитие за периода 2021-2027; Публикуване на информация в медиите и в сайта на общината за взетите решения.	
4.	Изработване на Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие	Ръководител на работната група, експерти в различните области;	Публикуване на изработената програма на сайта на общината. Подаване на обратна връзка към гражданите за включените по тяхно предложение мерки.	- Изработена Програма за реализация на ПИРО. - Дадена обратна връзка на гражданите за направените от тях предложения.
5.	Набелязване на мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени.	Работна група Експерти в областта на екологията	Организиране на среща с експерти в сферата на екологията и чистотата на въздуха. Провеждане на консултации с РИОСВ и МОСВ.	- Набелязани мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени;
6.	Определяне на индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО	Работна група Общинска администрация	Разглеждане на целия проект на документа на експертен съвет и определяне на необходими действия и индикатори за	- Определени индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО

			наблюдение и оценка на ПИРО.	
7.	Изготвяне на план за мониторинг и оценка на ПИРО	Работна група		- Изготвен план за оценка и мониторинг на ПИРО
II.II. ПУБЛИКУВАНЕ И ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА ПРОЕКТ НА ПИРО				
1.	Публикуване на изготвения проект на ПИРО	Ръководител на работната група	Обявяване на срок за приемане на становища и предложения за промени на ПИРО на сайта на общината и по всички онлайн канали за комуникация. Обявяване на приемни дни, място и отговорен служител в администрацията, който да осигури възможност на не използващите интернет да се запознаят с ПИРО на хартиен носител. Публикации в медиите. Информационни табели за протичащия процес на запознаване с проекта на ПИРО, поставени на информационни табла на	- Информирана общественост и заинтересовани страни за течащия процес на запознаване с проекта на ПИРО.

			общината, кметствата и в други обществени сгради.	
2.	Организиране на процес на обществено обсъждане на проекта на ПИРО	Работна група Избрани модератори	Провеждане на обществено обсъждане с всички заинтересовани страни.	- Проведено обществено обсъждане. - Приет от обществеността проект на ПИРО.
3.	Обработване на постъпилите на общественото обсъждане предложения или промени и отразяването им в плана.	Работна група	-	- Редактиран и допълнен план.
4.	Цялостно завършване на плана	Работна група	-	- Завършен план

II.III. ПРИЕМАНЕ НА ПИРО

1.	Внася за приемане от Общинския съвет на окончателно изготвения ПИРО и публикуване на сайта на общината, заедно с решението за приемането му.	Кмет Общински съвет	Публикуване на решението на общински съвет на сайта на общината. Публикуване на приетия ПИРО	- Приет План за интегрирано развитие на община Никопол
2.	Кмета на общината представя пред съответния областен съвет за развитие задължително по чл.13 ал.5 от ЗРР в срок до	Кмет	Представяне пред областния съвет	- Изпълнено задължение по чл.13 ал.5 от ЗРР

	три месеца приетия от общинския съвет ПИРО.			
III. ПРИЛАГАНЕ НА ПИРО				
III.I. КОМУНИКАЦИЯ В ПРОЦЕСА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
1.	Оповестяване на изпълнени мерки и дейности, част от програмата за изпълнение на ПИРО	Ръководител на работна група	Сайт на общината и други онлайн канали. Информационни съобщения на таблата на общината, кметствата и други обществени сгради	- Предоставена актуална информация относно напредъка по изпълнението на ПИРО
III.II. КОМУНИКАЦИЯ ПРИ НЕОБХОДИМОСТ ОТ АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО				
1.	Публикуване на предвидените промени	Ръководител на работна група	Аргументация на необходимите промени. Анкетно допитване на сайта на общината.	- Запозната общественост с необходимостта от актуализация на ПИРО.
2.	Провеждане на обществено обсъждане	Работна група Общинска администрация	Местни медии. Сайт и интернет канали. Информационни табла	- Проведено обществено обсъждане
3.	Изготвяне и публикуване на резултат от предварителна оценка на актуализацията на ПИРО	Работна група	Сайт на общината. Информационни табла	- Предварителна оценка

4.	Внасяне за гласуване в Общински съвет	Кмет	Публикуване на решението на общински съвет на сайта на общината	- Решение на общински съвет
5.	Публикуване на актуализацията на ПИРО	Работна група	Публикуване на актуализацията на ПИРО в сайта на общината	-

IV. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО

1.	Комуникация за осигуряване на популяризиране на механизмите за отчетност и годишния доклад за напредъка по изпълнението на ПИРО	Работна група Ръководител на работна група	Публикуване на годишен доклад на сайта на общината	- Годишен доклад
----	---	---	--	------------------

V. ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

1.	Комуникация за осигуряване на популяризиране на междинна оценка на изпълнението на ПИРО	Работна група	Публикуване на междинна оценка на напредъка на изпълнението на ПИРО на сайта на общината	- Междинна оценка
2.	Комуникация за осигуряване на популяризиране на последваща оценка на изпълнението на ПИРО	Работна група	Публикуване на последваща оценка на напредъка на изпълнението на ПИРО на сайта на общината	- Последваща оценка

9. МЕРКИ ЗА КОМУНИКАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Мярка	Дейности	Целеви групи	Цели	Очаквани резултати
Популяризиране чрез средствата за масова комуникация на възможностите, които предоставя ПИРО на всеки етап от изпълнение	- Публикации на сайта на общината; - Публикации в социални мрежи; - Публикации в местни онлайн и печатни медии.	❖ широката общественост; ❖ потенциални партньори; ❖ целеви групи.	Осигуряване на широко достъпна, разбираема и изчерпателна информация за работата на общината, Формиране на положителна обществена нагласа	Информираност на преобладаващата част от гражданите относно дейностите и сферите на плана
Комуникация с медиите	❖ Прессъобщения ❖ Пресконференции ❖ Интервюта по темата ❖ Публикувани тематични статии	❖ Широката публика; ❖ потенциални бенефициенти; ❖ целеви групи.	Осигуряване на широко достъпна, разбираема и изчерпателна информация за Формиране на положителна обществена нагласа	Информираност на широката общественост относно възможностите за активно участие в програмата

			Прозрачност при изпълнението на ПИРО, както и навременна и изчерпателна информация за кандидатстването по проекти, критерии за избор, срокове и допълнителни процедури Приобщаване на различни цели	
Информационни събития посветени на ПИРО	❖ Конференции ❖ Семинари и обучения ❖ Среци – дискусии с представители на целевите групи ❖ Ежегодни прояви за популяризиране на ПИРО(може на други мероприятия от	✓ Потенциални партньори ✓ съседни общини ✓ целеви групи	Прозрачност при изпълнението на ПИРО както и навременна и изчерпателна информация за кандидатстването по проекти, критерии за избор, срокове и допълнителни процедури Приобщаване на различни цели	Активно участие на потенциалните партньори в процеса на изпълнение на ПИРО Успешно реализирани проекти, които да гарантират постигането на индикаторите, заложи в ПИРО

	календара на общината)		групи към активно участие в програмата	Постигане на индикаторите за обхванати
Интернет-страница	❖ Актуализиране на интернет страницата на общината ❖ Пълна обобщена информация относно ПИРО: текущите и Приключили проекти. ❖ Връзки към страниците ❖ на партньори. ❖ Публикуване на списъци със спечелили проекти ❖ Публикуване на добри практики ❖ Публикуване на информация относно напредъка в изпълнението ПИРО (доклади за оценка)	Широката публика потенциални партньори	Осигуряване на широко достъпна, разбираема и изчерпателна информация за ПИРО за широката общественост Прозрачност при изпълнението , както и навременна и изчерпателна информация за кандидатстването по проекти, критерии за избор, срокове и допълнителни процедури	Информираност за сферите, постигане на индикаторите за обхванати целеви групи, заложили активно участие процеса на изпълнение на ПИРО

	❖ Публикуване на социологически данни относно информираността на обществеността за дейностите и целите			
Разработване и разпространение на печатни информационни материали	Разпространение на брошури и други информационни материали	Широката публика потенциални бенефициенти целеви групи	Осигуряване на широко достъпна, разбираема и изчерпателна информация за Формиране на положителна обществена нагласа Създаване на „видимост” на ПИРО за широката общественост Прозрачност, както и навременна и изчерпателна информация за кандидатстването	Информираност на преобладаващата част от гражданите относно ПИРО

			по проекти, критерии за избор, срокове и допълнителни процедури	
Външна реклама	Разпространение на плакати Билбордове и информационни табла	Широката публика целеви групи потенциални партньори	Осигуряване на широко достъпна, разбираема и изчерпателна информация Формиране на положителна обществена нагласа Създаване на „видимост” на ПИРО	Информираност на преобладаващата част от гражданите относно ПИРО
Информационен център	Информационни услуги за гражданите и Информационен терминал за предоставяне на електронни услуги, достъпен за посетителите. Разпространение на брошури и други информационни материали	Широката общественост потенциални партньори, целеви групи	Осигуряване на широко достъпна, разбираема и изчерпателна информация Формиране на положителна обществена нагласа Създаване на „видимост” на ПИРО	Информираност на преобладаващата част от гражданите относно ПИРО

	Разпространение на сувенири с логото на общината (химикалки, шапки, бележници, чаши и пр.) Пресконференции Семинари и обучения Среци – дискусии с представители на целевите групи			
--	---	--	--	--

V. ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ НА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

На база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, както и на потенциалите за развитие са определени зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще бъде съсредоточено изпълнението на мерките, предвидени в програмата за реализация на плана.

Целта на определянето на зони за въздействие е постигане на максимален ефект с ограничените ресурси, с които разполагат общините. Това е особено необходимо за общините, при които изпълнението на отделни мерки в различни части от общината без ясна обвързаност между тях представлява само временно задоволяване на конкретна нужда, но не оказва въздействие върху цялостното развитие. Определянето на зони за въздействие не ограничава инвестициите в териториите, които са извън тези зони, а е отражение на идентифицираните при анализа територии с най-голям специфичен потенциал за развитие. Зоните за въздействие са така подбрани, че тяхното развитие да може в най-голяма степен да повлияе върху развитието на цялата община. Размерът на конкретната зона не се ограничава като площ, а в ясно дефинирани потребности, задоволяването на които, чрез изпълнение на конкретни дейности би повлияло положително върху цялостното развитие на общината. Подборът на зоните за въздействие е обоснован и базиран на реални данни и проучвания за съответната територия, а в плана ясно са описани характеристиките, проблемите и потенциалите на всяка зона, както и аргументите, въз основа на които съответната зона е определена като приоритетна за развитие. Зоните за въздействие са подбрани така, е всяка дейност, която общината планира да извърши да може да бъде съотнесена към определената зона, като поради спецификата си определени дейности са съотносими към повече от една зона, което онагледява интегритета, който е в основата на разработването на ПИРО. Община Никопол попада в 4-та категория според НКПР и поради това, при разработването на зоните за прилагане на интегриран подход не са определени градски зони за въздействие.

Тъй като ПИРО обхваща обобщена информация заместваща плановете за интегрирано градско възстановяване и развитие и общинските плановете за развитие, при определянето на зоните за въздействие са предвидени освен териториални зони и зони със секторен характер. Що се отнася до постигането на интегрираното развитие на общината, освен въздействието върху територии е

предвидено и секторно въздействие, за да се гарантира цялостен подход на интегративно влияние, обхващащ всички заложи в плана мерки и дейности. Зоните са разработени в унисон с методическите указания за разработване на ПИРО и така, че да е възможно коректното попълване на Приложение 1 към методиката, което представлява Програма за реализация на ПИРО и изисква съотнасянето на всяка дейност към конкретна зона за прилагане на интегриран подход. За целите на покриването на изискванията на методическите указания са изведени и приоритетните зони за въздействие, който според общинското ръководство имат на-силно въздействие върху социалното и икономическо развитие на общината. Така разработените зони осигуряват необходимия интегритет при прилагането на дейностите и показват нагледно пресечните точки на различните зони за развитието на общината и улесняват прилагането на процесен подход при управление на ресурсите.

Урбанизирани зони на въздействие

Урбанизираните зони за въздействие включват територии в урбанизираната градска и селищна част (в рамките на строителните граници на града), градски покрайнини или функционални градски зони. Прилагането на интегриран подход ще бъде насочен в следните направления:

- ❖ Гр. Никопол
- ❖ с. Бацова махала
- ❖ с. Асеново
- ❖ с. Върбел
- ❖ с. Дебово
- ❖ с. Драгаш войвода
- ❖ с. Евлогиево
- ❖ с. Жернов
- ❖ с. Лозница
- ❖ с. Любеново
- ❖ с. Муселиево

Предизвикателства:

- **Поддръжка и изграждане на пътна мрежа;**
- **Поддръжка и изграждане на селищна инфраструктура;**

- Поддръжка и изграждане на водоснабдителна и канализационна мрежа;
- Поддръжка на публичните сгради-кметства, читалища, училища, детски градини и др.
- Въвеждане на мерки за енергийна ефективност в публичния и частния сектор;
- Поддръжка на гробищни паркове;
- Поддръжка и изграждане на зони за отдих и спорт;
- Поддръжка и изграждане на детски площадки;
- Обособяване и поддръжка на зони за икономически и стопански дейности;
- Поддръжка на културно-исторически обекти;
- Управление на отпадъците.

Междуселищни зони за въздействие

- ❖ Транспортни и пътни мрежи
- ❖ Земеделски земи и парцели

Предизвикателства:
- Поддръжка и изграждане на междуселищни пътни артерии;
- Подсигуряване на транспортна свързаност между селищните зони и общинския център.
- Поддръжка и изграждане на селскостопански пътища и инфраструктура

Секторни зони за въздействие

Целта на разработването на секторни зони за въздействие е да покрият всички дейности, които общината изпълнява, но не могат да бъдат съотнесени към териториални единици. За разлика от териториалните зони, при които дейностите са свързани със рехабилитация, поддръжка, строеж и ремонтни дейности, при

секторните зони въздействието е съсредоточено към разгръщане на компетентности, стратегическо планиране и изграждане на капацитет насочен към успешно планиране и разгръщане на процеси, които допълват основните извършвани в териториалните зони. Тази диференциация е необходима както за цялостното обхващане на всички дейности извършвани в изпълнение на ПИРО, така и за да бъдат методическите указания за разработване на ПИРО изпълнени в пълнота и цялост.

Общинската администрация е идентифицирала следните зони за секторно въздействие:

- ❖ Образование
- ❖ Здравеопазване
- ❖ Социални услуги
- ❖ Култура
- ❖ Туризм
- ❖ Развитие на човешките ресурси
- ❖ Икономическо развитие
- ❖ Селско стопанство и земеделие
- ❖ Спорт
- ❖ Енергийна ефективност
- ❖ Опазване на околната среда
- ❖ Стратегическо планиране
- ❖ Гражданско общество и неправителствен сектор

Предизвикателства:
- Подобряване и модернизиране на образователния процес във всички образователни институции в общината и осигуряване на достъп до образование за всички;
- Подобряване на здравните услуги в общината и привличане на здравни специалисти;
- Развитие и подобряване на социалните услуги в общината;
- Развитие и стимулиране на културата и културните дейности;
- Развитие на туризма;
- Развитие на човешките ресурси за по-добра реализация на пазара на труда;
- Повишаване на административния капацитет на общинската администрация;

- Подпомагане и развитие на спорта;
- Повишаване на комуникацията с гражданския сектор;
- Повишаване на енергийната ефективност;
- Подпомагане на развитието на земеделските и селскостопански производители.

Междообщински зони за въздействие

- ❖ Транспортни и пътни мрежи
- ❖ Земеделски земи и терени

Предизвикателства:
- Поддръжка и изграждане на междообщински пътни артерии;
- Подсигуряване на транспортна свързаност между община Никопол и съседните общини;
- Поддръжка и изграждане на селскостопански пътища и инфраструктура

Защитени зони

❖ Защитени природни зони за опазване на дивите птици

Това са географски обособени територии, обявени съгласно Директивата за опазване на дивите птици с цел опазване на видовете, които изискват специални природозащитни мерки за техните местообитания на територията на ЕС.

„Никополско плато”

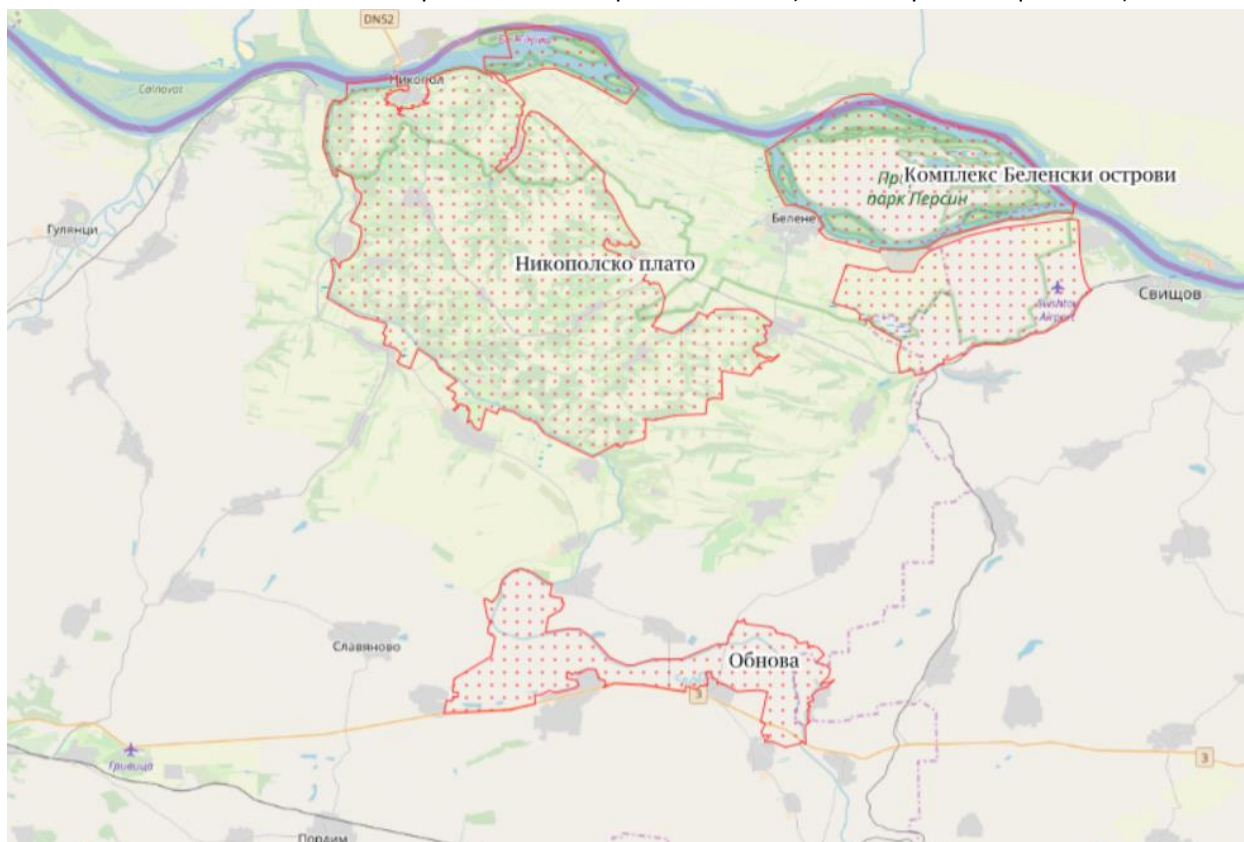
BG0002074 в землищата на гр. Никопол, с. Въбел, с. Дебово, с. Драгаш войвода, с. Евлогиево, с. Жернов, с. Лозица, с. Любеново, с. Муселиево, с. Новачене, с. Санадиново, с. Черковица Площ 22246,4 ха

„Остров Лакът”

BG0002091 в землищата на гр.Никопол и с.Драгаш войвода.

„Обнова - Карман дол”

BG0000239 в землищата на с. Бацова махала, с Зобща площ 10748,7 ха.



❖ **Защитени природни зони за опазване на местообитания**

Това са географски обособени територии, определени от Страните членки на ЕС съгласно Директивата за местообитанията, в които се провеждат действия за опазване и възстановяване на благоприятния природозащитен статус на природните местообитания или на видовете, за които зоните са определени. На територията на община Никопол има обособени следните зони:

„Никополско плато”

BG0002074 в землищата на гр. Никопол, с. Въбел, с. Дебово, с. Драгаш войвода, с. Евлогиево, с. Жернов, с. Лозица, с. Любеново, с. Муселиево, с. Новачене, с. Санадиново, с. Черковица Площ 22246,4 ха

„Обнова - Карман дол”

BG0000239 в землищата на с. Бацова махала, с. Санадиново с обща площ 10748,7 ха.

„Персина”

The map displays the Danubian Plain (Никополско плато) region. Key features include the Danube river (Дунав) flowing through the top, the city of Nikopol (Никопол), and the Belene (Белене) area. The map also shows the "Природен парк Персина" (Persina Natural Park) and the "ДНС2" (Dnestr 2) area. Other locations marked include Гулянци (Gulyantsi), Славяново (Slyavyanovo), Гривица (Grivitsa), Пордим (Pordim), Левски (Lewski), and the "Белене" (Belene) area. The map includes a legend for "ДНС2" and "Природен парк Персина".

Това са категория защитена територии. За такива се обявяват територии със забележителни ландшафти, включително и положително повлияни от човека, местообитания на застрашени и редки видове животни и растения

- ЗМ „Елията” в землището на с.Бацова махала с площ 33,1 ха
- ЗМ „Плавала” в землището на гр.Никопол с обща площ 26,1 ха.
- Природен парк „Персина” в землището на гр.Никопол и с. Драгаш войвода
- ПЗ „Пещера Нанин камък” в землището на с. Муселиево с площ 2,6 ха
- ПЗ „Скалната църква” в землището на гр. Никопол с площ 1,0 ха.

Зони с общо предназначение

❖ Гори

В тези територии са обединени:

Стопански и защитни гори с основно дървопроизводителни, средообразуващи (регулиране на климата), водоохранни, противоерозионни и мелиоративни функции. Към този тип ландшафт спадат и териториите около водни течения и обекти, заети с влаголюбива дървесно-храстова растителност, която подчертава и засилва изразителността на бреговия силует.

Площ на горските територии е 253 ха.

❖ Горски земи

Този тип територии са част от горските територии и включват земите за залесяване и не дървопроизводителните земи които са част от горските територии.

Площта им е 83,7 ха.

❖ Специални гори с рекреационно значение

В тази категория се включват рекреационни (курортни гори и местности, горски паркове и зелени зони извън урбанизираните територии (населени места и селищни образувания). Гори в защитени територии (горите и земите от горския фонд, попадащи в защитените територии, обявени по реда на Закона за защитените територии, и в защитените зони, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие). Горски територии свързани с отдих и туризъм с допустимо обслужващо строителство съвместимо с основното предназначение на специалните горски територии с рекреационно значение. В специалните горски територии не се допуска промяна на предназначението на териториите с цел обитаване, производствени и складови дейности. Инфраструктурата на отдиха и туризма (алеи, заслони, поставяеми елементи и оборудване – пейки, маси, огнища, детски съоръжения и др.) се изгражда по правилата на чл. 152 от ЗГ без смяна предназначението на горите.

Обща площ 3711,9 ха

❖ Спорт и атракции

Това са територии част от зелената система за спортни и атракционни паркове, голф игрища, панаири и др. със специфичен устройствен режим.

Обща площ на тези терени е 14,8 ха.

Таблично представяне на зоните за прилагане на интегриран подход	
Урбанизирани селищни зони	❖ Гр. Никопол ❖ с. Бацова махала ❖ с. Асеново ❖ с. Върбел ❖ с. Дебово ❖ с. Драгаш войвода ❖ с. Евлогиево ❖ с. Жернов ❖ с. Лозница ❖ с. Любеново ❖ с. Муселиево
Междуселищни зони	❖ Транспортни и пътни мрежи ❖ Земеделски земи и терени
Секторни зони	❖ Образование ❖ Здравеопазване ❖ Социални услуги ❖ Култура ❖ Туризм ❖ Развитие на човешките ресурси ❖ Икономическо развитие ❖ Селско стопанство и земеделие ❖ Спорт ❖ Енергийна ефективност ❖ Опазване на околната среда ❖ Стратегическо планиране ❖ Гражданско общество и неправителствен сектор

Междубщински зони	❖ Транспортни и пътни мрежи ❖ Земеделски земи и терени
Защитени зони	❖ Защитени природни зони за опазване на дивите птици ❖ Защитени природни зони за опазване на местообитания ❖ Защитени местности
Зони с общо предназначение	❖ Гори ❖ Горски земи ❖ Специални гори с рекреационно значение ❖ Спорт и атракции

Приоритетни зони за въздействие

Целта на определянето на приоритетни зони за въздействие е постигане на максимален ефект с ограничени ресурси. Подбраните приоритетни зони за въздействие са съобразени с реалните потребности за развитието на община Никопол, които са идентифицирани в следствие направения ситуационен анализ и реализирани допитвания до обществеността в изпълнение на приложената към ПИРО комуникационна стратегия.

Приоритетните зони, които е идентифицирала община Никопол са една териториална и няколко секторни както следва:

1. Урбанизирани селищни територии:

- ❖ подобряване на жизнената и икономическата среда в община Никопол
- ❖ привличане на инвеститори
- ❖ развитие на конкурентоспособна икономика.

2. Секторни зони за прилагане на интегриран подход

- ❖ развитие на **туризма**
- ❖ **повишаване на качеството на човешките ресурси**
- ❖ подобряване на **образованието**
- ❖ намаляване на нивото на безработица в общината
- ❖ предвид ситуацията с пандемичната обстановка и тежките последствия от COVID-19, общинската администрация определя секторна зона **здравеопазване** като приоритетна с фокус подsigуряване на повече здравни специалисти, които да полагат грижа за жителите на общината.

VI. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ

Програмата за реализация на ПИРО има задачата на основата на поставените стратегически цели и приоритети за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури вътрешната и външна съгласуваност на факторите за развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционалната подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана. Основна цел на програмата за реализация на ПИРО е да обвърже ясно и недвусмислено поставените стратегически цели и приоритети с идентифицирани конкретни, измерими и изпълними мерки и дейности, за изпълнението на които е планиран индикативен бюджет, отговорни звена от администрацията и са дефинирани възможните източници на финансиране. При изготвянето на програмата за реализация на ПИРО на община Никопол и при определянето на мерките и дейностите, изпълнението на които ще доведе до устойчиво и интегрирано развитие на общината, са взети предвид направените изводи от ситуационния анализ, извършените в изпълнение на комуникационната стратегия теренни проучвания, обществени дебати и допитвания до всички заинтересовани страни.

Програмата за реализация на ПИРО има 7 годишен период на действие и е отворен документ, който може да бъде актуализиран периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализация на плана с цел ефективност и ефикасност при изпълнението на целите и приоритетите за развитие. Необходимостта от реализация на програмата за изпълнение на ПИРО зависи и от направените изводи от междинни и годишни отчети на плана, които са част от действията по мониторинг и оценка на изпълнението на плана. Не на последно място, програмата за реализация на ПИРО е разработена на база на прилагането на интегриран подход. За постигането му е идентифицирана най-целесъобразната комбинация от ресурси и мерки и са взети предвид индикативните цели и приоритети на европейските програми за периода 2021-2027г.

Интегриран проект на ресурсите за реализация на ПИРО



Мерките, заложи в програмата за реализация на ПИРО, са приложими, постижими и реалистични, с конкретни измерими резултати и с реални източници на финансиране. Поради този факт, не могат да бъдат окачествени като „пожелателни“ или „потенциални“, а представляват реално планирани дейности и поети ангажименти от страна на Община Никопол. При оформянето на мерките е изпълнена предложената комуникационна стратегия. Мерките не са ограничени само до дейности и проектни идеи, а включват и различни дейности и политики за реализация на приоритетите на плана.

Компоненти на програмата за реализация на ПИРО:

- Описание на интегрирания подход и включени мерки в частта цели и приоритети в табличен вид по образца на приложение № 1 към плана разработен за община Никопол;
- Индикативен списък на важните за общината проекти, които ще се разработят в рамките на програмата (Приложение №1А), изготвен по образец от Методически указания. Списъкът с проекти, които са от по-голяма важност за развитието на община Никопол и за постигане на целите на плана е неразделна част от програмата за реализация на ПИРО. Включените в това приложение мерки са от особена важност за развитието на общината и

изразяват конкретни проекти, за осъществяването на които община Никопол има известна степен на проектна готовност.

- Индикативна финансова таблица отразява обобщена оценка на прогнозните ресурси необходими за реализиране на приоритетите на ПИРО и е представена таблично.

Компонентите на програмата за реализация са приложения към ПИРО на община Никопол за периода 2021-2027г. и следва да бъдат публикувани и общодостъпни, заедно с основния документ.

VII. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА НА ОБЩИНА НИКОПОЛ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027Г.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Туризмът е важна стопанска дейност със значително влияние върху икономическия растеж и трудовата заетост. Развитието му има пряко отношение към качеството на живот на местното население и гостите на община Никопол и пряко отразява отношението към културно-историческото и природно наследство, към традициите, обичаите и съвременната култура. Развитието на атрактивни туристически услуги и популяризирането на дестинацията играе съществена роля при утвърждаването на положителен имидж на общината. Създаването и управлението на атрактивна туристическа дестинация изисква добре планирана институционална среда, която подкрепя и позволява развитие. От тази гледна точка качеството на стратегическото планиране е от особена важност. Основната задача на програмата за развитие на туризма на община Никопол е да послужи на общинската администрация и заинтересованите страни като пътна карта за работа в сферата на туризма. При разработването на програмата са взети предвид условията и предпоставките, необходими за постигането на устойчиво и балансирано развитие на туризма в съответствие с икономическите, социални и екологични аспекти.

2. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

В основата на разработване на Програма за развитие на Туризма в община Никопол 2021-2027г. е използван подход за планиране, който е изцяло подчинен на спецификите на общината и е ориентиран към подкрепа на икономическия растеж и просперитета на местните общности. Програмата за развитие на туризма на община Никопол е ориентирана към въвеждането на устойчиви мерки за популяризиране на общината като интересна и привлекателна за туризъм зона, които имат социална ориентированост и справедливо отразяват принципите на устойчивия туризъм като индустрия. Програмата обединява и систематизира визията на всички представители на заинтересованите страни в община Никопол, стратегическите цели, основните приоритети и необходими мерки, които следва да се приемат за устойчиво развитие на туризма в общината. Чрез извършването на ситуационен анализ са идентифицирани силните и слабите страни на общината и са изведени възможностите и рисковете пред туризма, на база на които са идентифицирани най-коректните цели и приоритети за развитие на туризма в община Никопол. На база извършения ситуационен и SWOT анализ са видни предпоставките и възможностите на община Никопол да развива и маркетира възможности за круизен туризъм, които са пряко свързани с наличието на десетки акостиращи на пристанището на гр. Никопол туристически кораби, туристите от които към момента рядко или изобщо не се задържат в гр. Никопол. Разбира се тази цел поставя началото на развитието на общината като туристическа дестинация и далеч не заключва възможността община Никопол да става притегателна за двудневен и дори ваканционен туризъм. Поради разположението на община Никопол и факта, че цялата община е обградена от резервати и защитени зони, част от които в Натура 2000, сериозен потенциал има и в развитието на алтернативен туризъм, който разбира се ще е насочен към опазването на околната среда и редките биологични видове. Река Дунав от своя страна създава предпоставки за развитието на водни спортове, като с това оставя възможност за развитие и на ваканционен туризъм.

3. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за развитие на туризма на Община Никопол е разработена на основание:

- ✓ Чл. 11 и чл. 12 от Закона за туризъм;
- ✓ Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030г.;
- ✓ Концепция за туристическо райониране на България;
- ✓ План за интегрирано развитие на община Никопол 2021-2027г.;
- ✓ Програма за управление на кмета на община Никопол 2019-2023г.;

- ✓ Стратегически план за развитие на културния туризъм на Република България;
- ✓ Стратегии за развитие на туризма в Европа (2014/2241 (INI));
- ✓ Национална програма и план за действие за развитие на еко туризма в България.

4. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА НА ОБЩИНА НИКОПОЛ 2021-2027Г.

Настоящата програма се базира на основните принципи за развитие на туризма на равнище дестинация, а именно:

✓ **Устойчивост**

Развитието на туристическите дейности трябва да съчетава в себе си дългосрочна икономическа ефективност с устойчиви практики, щадящи околната среда и социална съвместимост.

✓ **Демократичност**

При управлението на дестинацията следва да се използва обществения подход. Необходимо е да се осигури висока степен на участие на местното население в процеса на управлението на дестинацията.

✓ **Местна идентичност**

Планирането на туристическото развитие трябва да бъде съобразено и обвързано с основните ценности на обществеността в дестинацията, а така също и с особеностите на развитието на туризма в съответния регион.

✓ **Партньорство с частно правни и публично правни субекти**

Взаимно зачитане и взаимно подпомагане на всички участващи в туристическия процес обществени и частни организации чрез използването на подходящи механизми за коопериране на усилията на локално, национално и международно равнище.

Основните принципи са изцяло подчинени на политиката на Европейския съюз за равномерно регионално развитие, която поставя акцент на необходимостта от прилагане на интегриран подход, концентрация на ресурсите, партньорство, публичност и прозрачност, допълняемост на финансирането, координация на дейностите, съгласуваност на политиките, инструментите и дейностите, спазване на законовата и подзаконова нормативна уредба на страната и нормативните изисквания на Европейския съюз.

5. ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТИ В ОБЩИНА НИКОПОЛ

5.1. Обекти на отдиха и туризма

Традиционно място за отдих в гр. Никопол е плажа на р. Дунав разположен северно от завод „Батерия“. На територията на община Никопол не съществува планово проведена зелена система. Като елементи на зелената система могат да се включат площадите със съпътстващото ги озеленяване, както и защитените територии по реките Дунав и Осъм.

Спортни обекти

Наименование	Населено място	Вид на обекта
Футболно игрище	с. Драгаш войвода	Стадион
Футболно игрище	с. Върбел	Стадион
Младежки клуб	с. Върбел	Училищна спортна зала
Футболно игрище	с. Дебово	Стадион
Футболно игрище	с. Муселиево	Стадион
Футболно игрище	с. Асеново	Стадион
Футболно игрище	с. Новачене	Стадион
Футболно игрище	с. Черковица	Стадион
Футболно игрище	с. Санадиново	Стадион
Физкултурен салон	с. Санадиново	Спортна зала
Футболно игрище	с. Любеново	Стадион
Футболно игрище	с. Бацова махала	Стадион
Футболно игрище	гр. Никопол	Стадион

Източник: Регистър на министерство на младежта и спорта

Места за настаняване

Местата за настаняване в община Никопол са силно ограничени, което е предизвикателство пред развитието на многодневен и ваканционен туризъм.

Вид	Наименование	Населено място	Брой стаи	Брой легла
Къща за гости	Вила Рай	с. Муселиево		12
Хотел	Хотел Голд	гр. Никопол	30	30

Източник: Национален туристически регистър

Културни събития в община Никопол

❖ Културни събития с международно значение

Културни събития и изяви	Дата и месец	Място на провеждане	Организатори
XI фолклорен събор "Живи въглени" с. Дебово с участие на състави от Р. Румъния	7 май	с. Дебово – площада, читалището	НЧ "Съгласие 1927" кметство с. Дебово
Ден на Европа	9 май	пл. "Европа" гр. Никопол, читалище, училище	Общ. администрация Никопол, „НЧ Напредък 1871“, СОУ „Хр. Ботев“
Международен ден на детето	1 юни	община Никопол, читалище Никопол	Общ. администрация Никопол, читалища
Международен ден за борба с наркоманиите и незаконен трафик на дрога	26 юни	читалище Никопол	МКБППМН

Международен ден на р. Дунав – конкурс - изложба на детска рисунки, пленер	29 юни	площада в Никопол	Общинска администрация Никопол „НЧ Напредък 1871”
Фестивал ”Банатски вкусоции – традициите на моето село”- VI-то издание и празник на с. Асеново с участието на състави от Румъния, Полша, Италия, Испания. Празник на с. Асеново.	13 - 14 август	с. Асеново	Читалище Асеново, кметство с. Асеново
Световен ден за борба със СПИН	1 декември	училище	МКБППМН, СОУ

❖ Културни събития с национално значение

143 години от гибелта на В. Левски -възпоменателна церемония	19 февруари	Паметника на Апостола в Никопол, читалища в общината	Общ. администрация Никопол, „НЧ Напредък 1871”, СОУ ”Хр. Ботев”, читалища в общината
3 март - Национален празник на Република България и 138 години от Освобождението на страната	3 март	Руски паметник в Никопол, кметства в общината	Общ. администрация Никопол, „НЧ Напредък 1871”, СОУ ”Хр. Ботев”, читалища
139 г. от създаване на Българското опълчение възпоменателна церемония за никополските опълченци	29 април	Паметника на опълченците	„НЧ Напредък 1871”
Ден на българската просвета и култура и на славянската писменост	24 май	всички населени места в общината	Общинска администрация Никопол, училища

			„НЧ Напредък 1871”, читалища
Участие в Национален поход „По стъпките на Апостола”	14-19 юли	определен маршрут	Общинска администрация Никопол
Ден на Съединението на България	6 септември	Информационен материал	Общинска администрация Никопол
Ден на Независимостта на България	22 септември	Информационен материал	Общинска администрация Никопол
Възпоменателна церемония за Ден на народните будители	1 ноември	Паметна плоча	Общ. администрация Никопол, училища, „НЧ Напредък 1871”, читалища

❖ **Културни събития с регионално и местно значение**

Ден на лозаря	14 февруари	населени места в общината	читалища и кметства
„Празнични утра за баба Марта”	1 март	читалища и детски градини в общината	Читалища и детски градини
Тодоровден	19 март	площад	„НЧ Напредък 1871” читалища в селата
441 г. от кончината Йосеф Каро - главен равин и преподавател в Талмудската академия - най-известният за Европа висш еврейски образователен център за този период- поднасяне на цветя пред паметната плоча	24 март	паметна плоча	Общ. администрация Никопол, „НЧ Напредък 1871
IX-ти конкурс „Най-хубава лазарка” и Великденски концерт	23 април	открита сцена	„НЧ Напредък 1871” Никопол
Празник в с. Лозица	1 май	открита сцена, читалище	Читалище, кметство с. Лозица

Отбелязване на Хъдърлез, Гергьовден	м. май	В зависимост от вероизповеданието на населението	кметства, читалища
XXXV Крайдунавски Празници на Културата – Никопол`2016	м. май	открита сцена, читалище	Общ. администрация Никопол, „НЧ Напредък 1871”
Празник в с. Любеново	м. юни	читалище, открита сцена	Читалище, кметство с. Любеново
Русалийска седмица „Калушари” в с. Черковица	25 юни	НЧ”Зора-1939” с. Черковица	читалище, кметство с. Черковица
139 г. от Освобождението на Никопол.	16 юли	Читалище, Паметник на Победата	Общ. администрация, „НЧ Напредък 1871”
Фолклорни празници Новачене 2016	м. юли	площада на селото	Читалище, кметство с. Новачене
Празник на с. Въбел. Среща с местни музиканти	1-2 август	открита сцена, читалище	Читалище, кметство С. Въбел, Николай Чочев
Празник на Никопол: „Никопол – традиция и съвременност”	12-14 август	открита сцена	Общ. администрация Никопол
„Празник в края на лятото” празник в село Муселиево	26-27 август	площада на селото	читалище, кметство с. Муселиево
Родова среща на поколенията. Празник в с. Евлогиево	27 август	Площада в Евлогиево	читалище, кметство с. Евлогиево
Празник в с. Черковица	3 септември	площада на селото	читалище, кметство с. Черковица
Честване на 620 години от Битката при Никопол (1396)	25 септември	Пл.„Европа” гр. Никопол	Общ. администрация „НЧ Напредък 1871” гр. Никопол
Събор в с. Драгаш войвода	22 октомври	Площада с. Драгаш войвода	Читалище Кметство с. Драгаш войвода

Празник в с. Бацова махала	28 октомври	с. Бацова махала	читалище, кметство с. Бацова махала
Събор в с. Санадиново	6 ноември	НЧ "Христо Ботев-1928"	Читалище, кметство с. Санадиново
Коледни и новогодишни програми и тържества	20-27 декември	Всички читалища	селища в община Никопол

6. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ТУРИЗЪМ

В Община Никопол има предпоставки и нагласа от страна на местната власт за използването на местните ресурси за развитие на туризма. Туристическия сектор в общината се развива, но все още е слабо развит и не оказва съществено влияние върху равнището на заетостта и доходите на местните общности, което общинската власт има стремеж да променя. Налице са редица предпоставки за развитие на алтернативен туризъм, круизен туризъм, поклоннически туризъм и др.

Културно-исторически туризъм

Културно-историческия туризъм е един от най-големите и печеливши сектори в туризма и неговото развиване е една от целите за развитието на туризма в България. Културно-историческите забележителности, фолклорът и традициите са елементите, които привличат туристите и в същото време допринасят за развитието на местните общности, икономиката и привличането на капитал. Освен това, интегрирането на туризма в културното развитие допринася за опазването и успешната поддръжка на културно-историческото наследство.

Ползи

Ползите от интегрирането на туризма в културното развитие, са:

За туризма

- ✓ Подобряване на туристическия продукт;
- ✓ Подобряване на туристическия образ на община Никопол;

- ✓ Увеличаване на туристическия интерес и продължителността на престоя на туристи;
- ✓ Стимулиране на повторното посещение на туристи в община Никопол;
- ✓ Стимулиране на развитието на малък и среден бизнес в сферата на туризма;
- ✓ Откриване на нови пазарни сегменти.

За културата

- ✓ Реализация на допълнителни приходи;
- ✓ Разширяване на пазара с нов сегмент посетители;
- ✓ Развитие на професионалното управление на културните ресурси;
- ✓ По-добър контрол върху използването на културните ресурси;
- ✓ Възможност за по-добра поддръжка на културно-историческите обекти;
- ✓ Подобряване на финансовото състояние на общините, предоставящо по-добра поддръжка на обектите и повишаване на тяхната достъпност чрез инфраструктурни подобрения.

В община Никопол се намират десетки обекти от културно-историческо значение, които са потенциални зони за разгръщане на туристическа дейност.

Община Никопол е част и от Дунавския път- воден културен коридор по течението на река Дунав. Дунавския път, заедно с пътищата по крайбрежието му, от хилядолетия са носители на културен обмен. Оценявайки тези фактори, общинската администрация на община Никопол търси възможности за ефективната поддръжка, реновация и популяризиране на културно-историческите обекти, за да станат притегателна за туристи.

Алтернативен туризъм

Една от основните тенденции за развитието на туризма са алтернативните форми на туризъм. Все по-голям става интересът на туристите към преживяванията, а алтернативните форми на туризъм определено са насочени именно към тях. Алтернативният туризъм е насочен към:

- ✓ Подобряване на туристическия продукт на региона и дестинацията;
- ✓ Привличане на нови целеви групи туристи;

- ✓ Популяризиране и опазване на природните и антропогенни туристически ресурси на дестинацията;
- ✓ Предоставяне на допълнителна заетост на местното население и подсигуряване на възможност на възникването на нови малки и средни дружества ангажирани в сферата на туризма.

Алтернативните форми на туризъм са особено подходящи за привличане на вниманието на различни групи туристи и стават все по-предпочитан начин за оползотворяване на свободното време. Община Никопол има потенциал за развиване на алтернативен туризъм в следните направления:

Фестивален, събитийн и творчески туризъм

Фестивалният туризъм е вид алтернативен туризъм, който изисква разнообразни природни и антропогенни ресурси, които са на лице в община Никопол. Богатият културен календар на община Никопол и също така наличието на богат и автентичен фолклор са предпоставка за популяризиране и развитие на Фестивален туризъм. Поречието на река Дунав може да се превърне в място за провеждане на ежегодни фестивали и творчески мероприятия, които да ангажират интереса и вниманието на акостиращите на пристанището туристи. Европейският опит показва, че фестивалите и събитията, могат да бъдат изключително надежден инструмент, както за взаимното опазване и сътрудничеството между народите, така и за социално-икономическия растеж на регионите. Поради своята специфика фестивалите създават естествена среда и условия за разгръщане на разнообразен тип услуги. Това е една добра основа за развитие на туризма, за стимулирането на малък и среден бизнес в община Никопол и за пълноценно използване на дунавския културен коридор.

Велотуризъм

Наличието на резервати, зелени зони и красива природа в община Никопол за предпоставка за развитието на велотуризъм. Популярността на този тип алтернативен продукт става все по-голяма в България, а велотуристите са голяма и жива общност от хора, които пътуват с цел опознаване на нови територии и преодоляване на все повече препятствия на велосипед. Тази целева група е особено подходяща за община Никопол, защото велотуристите ценят и опазват

околната среда, а в същото време дават възможност за развитието на маршрути и туристически пакети. Организиране на велоизлети, велоуикенди и велопоходи са сред основните цели на общинската администрация на община Никопол.

Водни спортове

Река Дунав е основен ресурс за развитието на туристически атракциони свързани с водни спортове и преживявания. Възможностите в това направление са неограничени и общинската администрация планира да създаде клуб за водни спортове, който да предлага цялостен туристически продукт.

Еко туризъм

В границите на община Никопол попадат природни паркове, резервати и защитени зони, в които има десетки видове защитени животни и растения. Това е предпоставка за развитие на еко туризъм, при високо внимание към опазването на околната среда. Възможни дейности в тази посока, които общинската администрация е идентифицирала са:

- Туристически обиколки в защитени зони с цел наблюдение на редки видове птици, животни и растения;
- Фотопленери;
- Скаутски лагери;
- Природонаучни обиколки с цел изучаване на редки видове животни и растения.

Поклоннически туризъм

Религиозните забележителности предоставят големи възможности за предлагане на туристически услуги- от организация на събития и други структурирани дейности с религиозен характер до по-секуларно ориентирани забележителности като музеи и съкровищници, разположени в исторически обекти. За разлика от масовия и от другите видове атракционен туризъм, религиозният и поклонническият туризъм имат роля и значение на съществена част от образователния процес по религия. Фокус при религиозния туризъм са колективните пътувания и при добре изградени маршрути и пакети това е предпоставка за развиване на спомагателни туристически услуги. Община Никопол

има предпоставки и дадености да се включи в туристически пакети за религиозен и поклоннически туризъм.

Риболовен туризъм

Община Никопол има възможност да разгърне риболовния туризъм по поречието на река Дунав, с помощта на Рибарско сдружение „Амур-Никопол“ и WWF. Възможно е изготвянето на туристически пакет свързан с демонстрационен риболов и пикник на един от островите да стане притегателна за десетки туристи-любители на риболова. Риболовният туризъм в община Никопол е нразгърнат потенциал, разгръщането на които ще направи общината атрактивна дестинация.

7. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът е разработен за постигане на следните цели:

- ✓ синтезирано представяне на комплексна картина на състоянието на туризма в общините;
- ✓ изграждане на предварителна представа за решимостта на разкритите проблеми;
- ✓ идентифициране на проблемите и препоръки за въздействие;
- ✓ насочване към приоритетни сфери на развитие;
- ✓ насочване към приоритетни проблеми за решаване.

Силни страни	Слаби страни
Благоприятно географско положение	Слабо развит сектор на търговията и услугите.
Многообразие от природни и антропогенни ресурси за развитие на различни видове алтернативен туризъм – планински, маршрутен, риболовен, селски, културен и религиозен.	Липса на достатъчно места за настаняване.
Красива околна среда и благоприятен климат.	Необлагородена крайречна зона.
	Слабо развит ресторантьорски бранш

Наличие на река Дунав	Липса на механизъм за задържане на круизните туристи в община Никопол
Наличие на пристанище, на което акостират туристически и круизни кораби с туристи от целия свят	Липса на единна информационна система в областта на туризма.
Автентичност на региона, запазено културно-историческо наследство (исторически и архитектурно-етнографски обекти, църкви, съхранени бит, традиции и занаяти, автентични местни празници и обичаи).	Недостатъчен маркетинг и реклама на туристическия потенциал на общината.
Богато съчетание на природни ресурси (съхранена природа и атрактивност на природния пейзаж, наличие на защитени територии).	Въпреки природните дадености и потенциала за развитие на туризма, липсва реклама и популяризиране на общината като туристическа дестинация.
Наличие на всички предпоставки за развитие на Никопол като туристическа дестинация с потенциал за развитието на алтернативен и воден туризъм.	Липса на електронни услуги за предоставяне на качествено обслужване на гражданите и бизнеса.
Развита селищна мрежа със силно изявен общински център.	Липса на специализирани институции за подготовка на кадри в сферата на туризма.
Наличие на защитена местност и църква - национален паметник на културата.	Трудности свързани с осъществяването на проекти, поради големите зони под статут на защита и Натура 2000
Единна визия за развитие на туризма на местната общност.	
Намерение за изграждане на собствен бранд и пакет от собствени туристически продукти и услуги от страна на общинската администрация.	

Проактивна политика от страна на общинската администрация за развитие на туризма. Проактивно търсене на възможности за изграждане на публично-частни партньорства в сферата на туризма от страна на общината. Наличие на стимули и облекчения за развитието на малкия и среден бизнес в общината. Положително отношение към алтернативния туризъм като мотор за регионално развитие;	
--	--

Възможности	Заплахи
Насърчаване на развиването на сектор търговия и услуги чрез данъчни и административни стимули за предприемачи. Насърчаване на откриването на нови обекти за настаняване чрез данъчни и административни стимули за предприемачи. Облагородяване на крайречната зона Изграждане на обекти за хранене в крайречните зони, които да задържат круизните туристи. Популяризиране на община Никопол чрез създаване на туристически	Застаряващо население и мигриращи млади хора. Ограничен достъп до финансови ресурси от държавата и банковия сектор. Форсмажорни обстоятелства като природни бедствия, болести и терористични атаки. Задълбочаващи се промени в климата и глобалното затопляне. Непълноценно оползотворяване на наличните природни и антропогенни ресурси.

страници в социалните мрежи и изграждане на интернет платформа.	Липса на кадри с профилирани познания в сферата на туризма.
Сключване на договори с туроператори за приобщаване на туристическите обекти в община Никопол в туристическите им пакети.	Задълбочаващите се промени в климата и глобалното затопляне.
Развиване на риболовен туризъм.	Задълбочаване на процесите на регионални различия в национален мащаб.
Изграждане на зони за еко къмпинги.	Зависимост на общините от централния бюджет и липса на финансови ресурси за съфинансиране на проекти.
Разработване на туристически пътеки.	
Облагородяване на плажната зона на река Дунав.	
Организиране на събития на плажа.	
Разработване на туристическа услуга за обиколка на островите от никополската група.	
Изграждане на инфраструктура и подсигуряване на възможности за велотуризм.	

Основни изводи от SWOT анализа

Регионът разполага със забележителни природни и културноисторически ресурси за развитие на алтернативен туризъм с възможност за бъдещо предлагане на условия и туристически пакети за двудневен и ваканционен туризъм. Тази алтернативна форма на масовия туризъм привлича все повече българи и

чуждестранни граждани към местата, където биха могли да я практикуват. В същото време повечето планински и селски райони нямат друга алтернатива за развитие освен този вид туризъм. Развитието на алтернативен туризъм в региона ще допринесе в значителна степен за подпомагане на инициативите за съхранение на биологичното разнообразие от страна на заинтересованите страни – не само ловните стопанства и други ловни и горски структури, но също и общини и местни общности, туристически компании, работещи в този регион, дружества - включително собственици на хотели и ресторанти, гостилници, занаятчии, производители на екологични продукти и други. Туризмът се счита за една от мерките за насърчаване на икономическия растеж, а опазването на историческото и културно наследство - като потенциал за развитие на туризма. Възможностите се изразяват в развитието предимно на селските региони и необходимостта от интегриран подход към качеството, съсредоточен върху удовлетворяване на потребителите и основан върху икономическите, социалните и екологичните измерения на устойчивото развитие. Развитието на района следва да бъде в посоката увеличаване броя на посетителите и продължителността на техния престой, подобряване на сезонното и териториално разпределение на туризма, основано на интегрирано управление и маркетинг на дестинациите и използване на различни средства, техники и системи, осигуряващи ефективна туристическа информация и маркетинг. Това би довело до повишаване на регионалния туристически потенциал за развитие и маркетинг на устойчиви и разнообразни, специфични за региона туристически продукти с висока добавена стойност, и увеличаване на приноса на сектора към устойчивото регионално развитие. Природната, културно-историческа и народностните, събитийните и традиционно-битовите ресурси на региона сами по себе си не могат да го превърнат в уникална и привлекателна туристическа дестинация. Модерните и адекватни на съвременните стандарти условия за лесен достъп до обектите и комфорт и качествено обслужване в местата за настаняване ще превърнат туристическият продукт, предлаган в региона в популярен и конкурентоспособен на вътрешния и международния пазар.

Туристическия сектор в община Никопол е слабо развит, но има воля от страна на общинската администрация и представителите на местните общности да развиват туристическия потенциал и да подобряват конкурентоспособността на местната икономика. В общината има достатъчно природни и антропологични ресурси за развитие на алтернативен и круизен туризъм, които с въвеждането и маркетингането на собствен туристически бранд и създаването на собствен туристически пакет от продукти и услуги предпоставят възможността Община Никопол да става притегателна и за двудневен и дори ваканционен туризъм след време. Активната позиция и ползотворното сътрудничество между всички

заинтересовани страни би повлияла позитивно върху развитието на туристическия потенциал на общината.

8. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА НИКОПОЛ

Община Никопол- туристическа дестинация със собствена идентичност, привличаща круизните туристи, развиваща алтернативен туризъм и съхраняваща своето богато културно-историческо наследство.

9. ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Амбицията на община Никопол е да предприеме активни мерки и целенасочени действия за развитието на туризма в общината. Факта, че град Никопол е пристанищен град, на който ежедневно акостират десетки туристически кораби е сериозна предпоставка, при правилно планиране на действията от страна на общината, туристите да се задържат в Никопол и туристическите обекти да станат част от туристическите маршрути. Развитието на туризма в общината ще бъде базирано на устойчивостта, чрез оптимално използване на ресурсите, зачитане на културната автентичност, опазване на природните ресурси и околна среда и осигуряване на възможност за развитие на надеждна икономическа дейност в сферата на туризма. Разработването на програмата за развитие на туризма на община Никопол за периода 2021-2027г. цели да определи посоката на развитие на туризма в общината, като вземе предвид средата, нагласите и характеристиките на туристите и отчете местния ресурс, чрез който да бъде реализирана. Устойчивият подход за развитие на туризма изисква широкообхватно и ангажирано участие при стратегическото планиране, взимането на решения и практическото им прилагане от всички заинтересовани страни, свързани с крайния резултат.

10. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ

Стратегическа цел 1

Създаване на благоприятна околна, градска и бизнес среда за развитие на устойчив туризъм

Приоритет 1

Усъвършенстване на общинската нормативна и административна рамка чрез развитие на човешките ресурси и насърчаване на бизнеса , с цел постигане на условия за устойчив туризъм

Мярка 1.1

- ✓ Развитие на институционалния капацитет на местните власти за изготвянето, реализирането и осъществяването на редовен мониторинг върху изпълнението на проекти финансирани с европейски, национални и местни фондове.

Мярка 1.2

- ✓ Анализ и преразглеждане на политиката в областта на местните данъци и такси с цел привличането на инвеститори за реализиране на значимите за общината инфраструктурни проекти, за създаване на МСП, увеличаване на заетите лица в областта на туризма, търговията и ресторантьорството, както и за повишаване на публичните и частните инвестиции в човешки капитал.

Мярка 1.3

- ✓ Активно управление на общинската собственост.

Мярка 1.4

- ✓ Превръщане на община Никопол в модерна Е-Община, която предоставя съвременни услуги на бизнеса и гражданите съобразени с европейските практики и изисквания в областта.

Мярка 1.5

- ✓ Активни местни политики за осигуряване на гъвкавост и сигурност на местния трудов пазар.

Мярка 1.6

- ✓ Редовен мониторинг на качеството на бизнес средата с цел предприемане на навременни адекватни превантивни и коригиращи мерки.

Мярка 1.7

- ✓ Идентифициране и реализиране на ефективни партньорства с публични и частни субекти в областта на социалната и техническата инфраструктура в общината.

Мярка 1.8

- ✓ Идентифициране на обекти, терени и сгради общинска собственост, които имат потенциал за развитие на туристическа дейност.

Приоритет 2

Създаване на благоприятна селищна среда чрез подобряване на „основната“ и „съпътстващата“ инфраструктура, за развитие на устойчив туризъм

Мярка 2.1

- ✓ Асфалтиране на пътни участъци във всички населени места в общината.

Мярка 2.2

- ✓ Развитие, реконструкция и рехабилитация на зелени площи, детски площадки и зони за спорт, отдих и туризъм

Мярка 2.3

- ✓ Изграждане, поддържане и развитие на достъпна градска среда за хора в неравностойно положение

Мярка 2.4

- ✓ Ремонт и реконструкция на обществени сгради и площади

Мярка 2.5

- ✓ Облагородяване на крайречните пространства около река Дунав

Мярка 2.6

- ✓ Облагородяване и подобряване на достъпа до плажа на река Дунав

Мярка 2.7

- ✓ Подобряване на достъпа до Скалната църква

Мярка 2.8

- ✓ Изграждане на екологична къмпинг зона

Мярка 2.9

- ✓ Превръщане на р. Осъм и поречието на р. Дунав в привлекателно място за екотуризъм

Мярка 2.10

- ✓ Обновяване на пътната инфраструктура в туристическите ареали

Стратегическа цел 2

Развитие на културното и културноисторическото наследство на община Никопол, чрез въвеждане на мерки за развитие и подобряване на съществуващите туристически обекти и маршрути.

Приоритет 1

Поддържане, реконструкция и изграждане на културни и исторически паметници, част от културното и историческо наследство на община Никопол

Мярка 1.1

- ✓ Поддръжка, реконструкция и изграждане на исторически и културни паметници във всички населени места

Мярка 1.2

- ✓ Превръщане на читалищата в съвременни многофункционални туристически центрове и насърчаване на интереса към тях.

Мярка 1.3

- ✓ Изготвяне и реализиране на проекти в областта на културно-историческото наследство на общината с български и чуждестранни партньори на национално, регионално и местно ниво за размяна на идеи, опит и положителни практики, както и с маркетингови, и рекламни цели.

Мярка 1.4

- ✓ Поддържане, опазване и възстановяване на културно-историческите и археологическите паметници в общината, организиране на археологически разкопки.

Мярка 1.5

- ✓ Развитие и модернизиране на дейностите, свързани с поддържане и обслужване на културно-историческите обекти – енергийно хранване, водоснабдяване и канализация и др.

Мярка 1.6

- ✓ Редовен мониторинг и анализ на състоянието на културно-историческото наследство и природните ресурси в общината с цел предприемане на навременни адекватни превантивни и коригиращи мерки.

Приоритет 2

Създаване на еко пътеки на територията на община Никопол

Мярка 2.1

- ✓ Идентифициране на маршрутите за планински туризъм и изграждане на маркировки

Приоритет 3

Подобряване и надграждане на административния капацитет на общинската администрация по отношение на умения и компетенции свързани с подготовка, кандидатстване и управление на Европейски средства и проекти, финансирана със собствени приходи и заимстване на добри практики.

Мярка 3.1

- ✓ Кандидатстване и усвояване на средства по програми на европейския съюз, свързани с развитие, опазване и популяризиране на културното и историческо наследство на общината.

Мярка 3.2

- ✓ Участие в обмяна на опит и добри практики на национални, транснционално и трансгранично равнище.

Стратегическа цел 3

Създаване, промотиране и утвърждаване на собствен бранд и туристически услуги идентифициращи община Никопол като дестинация за алтернативен туризъм, която е привлекателна за български и чуждестранни туристи

Приоритет 1

Идентифициране, изграждане и популяризиране на собствен бранд и туристически продукт

Мярка 1.1

- ✓ Идентифициране на туристическа услуга, нейното наименование и водещ продукт, които ще позиционират Община Никопол като туристическа дестинация с уникален подход към туриста, чрез консултации с експертен екип в сферата на туристическия маркетинг и реклама.

Мярка 1.2

- ✓ Изработване на лого, слоган и визия за представяне на бранда и водещия туристически продукт

Мярка 1.3

- ✓ Изработване на рекламна и маркетингова концепция за популяризиране на бранда и основния туристически продукт и нейното изпълнение

Мярка 1.4

- ✓ Проактивно използване на инструментите на социалните мрежи и интернет за популяризиране на бранда и основния туристически продукт и за налагането на община Никопол като предпочитана дестинация за алтернативен туризъм.

Мярка 1.5

- ✓ Изработване на информационна карта и поставяне на указателни табели и билбордове до туристическите обекти в община Никопол.

Мярка 1.6

- ✓ Насочване на рекламно съдържание чрез социални мрежи и целеви рекламни кампании, което ще достига до туристите акостиращи с туристически кораби на никополското пристанище

Мярка 1.7

- ✓ Създаване на туристическа страница на община Никопол в социалните мрежи, в която системно ще се публикуват материали за възможностите

за туризъм, места за настаняване и туристически атракции, с цел привличане на туристопоток.

Приоритет 2

Опазване и експониране на религиозно-историческите и култови антропогенни ресурси като основа за развитие на устойчив поклоннически и религиозен туризъм.

Мярка 2.1

- ✓ Поддържане на инфраструктурната свързаност и достъпност на светите места за поклонници.

Мярка 2.2

- ✓ Създаване на едnodневни маршрути за поклоннически и религиозен туризъм и тяхното популяризиране чрез социални мрежи и интернет.

Мярка 2.3

- ✓ Проактивно търсене на възможности за предлагане на организирана туристическа услуга свързана с поклоннически и религиозен туризъм.

Мярка 2.4

- ✓ Информационно обезпечаване и оползотворяване на потенциала на местните енорийски общности (жители) при провеждане на църковните празници, свързаните с тях традиции и битови обичаи и популяризиране на местните фолклорни фестивали.

Приоритет 3

Създаване, утвърждаване и популяризиране на иновативни туристически продукти и услуги, които идентифицират община Никопол като предпочитана дестинация за алтернативен туризъм и промотиране на общината като туристическа дестинация

Мярка 3.1

- ✓ Създаване на клуб за водни спортове

Мярка 3.2

- ✓ Организиране и провеждане на туристически разходки с лодка, демонстративен риболов и пикник с местни рибни специалитети на един от островите в партньорство с рибарско сдружение „Амур-Никопол“ и WWF.

Мярка 3.3

- ✓ Изграждане на зони за хранене и отдих в крайдунавските ареали.

Мярка 3.4

- ✓ Организиране на събития на плажа

Мярка 3.5

- ✓ Организиране на туристически обиколки за разглеждане на островите от никополската група.

Мярка 3.6

- ✓ Създаване, поддръжка и редовно актуализиране на самостоятелен туристически информационен портал или като под страница на общинския портал.

Мярка 3.7

- ✓ Осъществяване на контакт с туроператорски агенции с цел включването на община Никопол в туристическите им маршрути.

Мярка 3.8

- ✓ Създаване на туристически каталог и ефективното му разпространение в страната и чужбина.

11. ФИНАНСИРАНЕ

От ключово значение за постигане на целите, заложи в Програмата, е ефективното използване на всички възможни източници на финансов ресурс. В условията на икономическа нестабилност, много важно е постигането на по-високи резултати при използването на по-малко средства. Бюджетът на Община Никопол се формира на базата на собствени приходи от местни данъци и такси и приходи от субсидия, получена от Републиканския бюджет на България. Основните разходни пера в общинския бюджет са разходи за образование, осигуряване на заплати и осигуровки на служители, поддръжка и ремонт на ДМА, социални,

културни и спортни дейности на територията на общината. Капиталовите разходи са отделно перо в бюджета, като се предоставят целево от РБ за съответната календарна година. Тези средства се определят от Министерството на финансите и са недостатъчни, за да задоволяват потребностите на общината. Основна част от мерките, заложи в Програмата за развитие на туризма в община Никопол, ще се осъществят със средства, предоставени от:

✓ Собствени приходи на община Никопол

✓ Европейско финансиране

✓ Местни и външни за общината инвеститори.

✓ Туристически асоциации, неправителствени организации.

✓ Други източници на финансиране.

12. ПЛАН ЗА КОМУНИКАЦИЯ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Основна цел на плана за комуникация и взаимодействие със заинтересованите страни е да се осигури прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество. В изпълнение на този принцип община Никопол си поставя следните цели:

✓ Идентифициране на заинтересованите страни и на участниците в процеса на формиране и прилагане на местната политика за устойчиво развитие на туризма

✓ Осигуряване на прозрачност и информираност относно ползите за местните общности от интегрираното развитие на туризма

✓ Мотивиране на местните общности да участват в развитието на туризма и в налагането на собствен бранд на община Никопол, като ги прави част от демократичното вземане на решения

✓ Качествено и своевременно информиране на местните общности за планираните от общината дейности свързани с развитието на туризма

- ✓ Гарантиране на участието на местните доставчици на туристически услуги във всички материали и платформи, които са изготвени от общината с цел налагане на община Никопол като туристическа дестинация

За постигането на тези цели община Никопол ще изпълни следните дейности:

- ✓ Провеждане на публични дискусии, фокус групи, форуми, семинари кръгли маси и публични обсъждания при формирането на решенията за развитието на туризма в общината.
- ✓ Фокусиране на вниманието върху възможностите за успешно изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проектни идеи с участието на публичния сектор, насочени към подобряване на физическата среда и на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса.
- ✓ Подсигуряване на комуникационен механизъм за осигуряване на отчетност, информираност и прозрачност относно постигнатите резултати.
- ✓ Поддържане на онлайн платформа обобщаваща всички услуги в сферата на туризма.

13. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на наблюдение, контрол и последваща оценка на Програмата за развитие туризма се организира от кмета на община Никопол или от упълномощено от него друго длъжностно лице. Програмата за развитие на туризма се обсъжда и приема от Общинския съвет по предложение на кмета на общината. Годишните доклади за наблюдение на напредъка в изпълнението на Програмата също се одобряват от Общинския съвет по предложение на кмета. Основната цел на мониторинга е да осигури синхрона и взаимното подпомагане при реализирането на набелязаните дейности и приоритети. Правилата за мониторинг, контрол и оценка на изпълнението на Програмата за развитие на туризма в община Никопол през периода 2021–2027 г. са:

- ✓ Наблюдение на процеса на изпълнение на Програмата;
- ✓ Изготвяне на ежегодни доклади за хода на изпълнение на Програмата.

Докладите се обсъждат на Консултативен съвет и се внасят за обсъждане в Общинския съвет, като въз основа на тях се вземат решения за оценка на извършеното, актуализация на Програмата и конкретизация на плана за действие през следващите години. Предвижда се следната последователност на мониторинга:

- ✓ Контрол по реализацията на дейностите и изразходваните финансови средства от страна на Консултативния съвет по въпросите свързани с туризма и кмета на Община Никопол;
- ✓ В края на всяка година Общински съвет Никопол разглежда годишния доклад по изпълнението на плана с конкретните задачи за дадения период;
- ✓ Актуализиране на планираните дейности.

Мониторингът и оценката като неделима част от общинската политика по отношение на туризма се извършват с цел постигане на ефективност и ефикасност при ресурсното осигуряване, изпълнението и управлението на дейностите от Общинската програма за развитие на туризма. Мониторингът и оценката отчитат резултатите от изпълнението на всички дейности, залегнали в програмата, които допринасят за развитието на туризма в Община Никопол и превръщането ѝ в атрактивна туристическа дестинация. Предмет на мониторинг е изпълнението на целите и приоритетите, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на програмата. Наблюдението на изпълнението на Програмата се извършва въз основа на данни на Министерството на туризма, Националния статистически институт, местния туристически бизнес и на данни от Общинска администрация Никопол. Органи за наблюдение на изпълнението на Програмата за развитие на туризма са Консултативния съвет по туризъм и Общинския съвет. В процеса на мониторинг, въз основа на нормативните изисквания на Закона за туризма, Консултативния съвет по туризъм осигурява участието на заинтересованите страни, бизнес организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на общинската политиката за развитие на туризма.

14. ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Напредъка по изпълнението на мерките на настоящата програма се измерва ежегодно под формата на годишен отчет. Изготвянето на годишния отчет съгласно чл. 12 ал.1 е ангажимент на кмета. Консултативния съвет по туризма одобрява отчета и кметът го депозира за приемане от общинския съвет.

11. ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

Програмата за развитие на туризма на община Никопол е с период на действие 2021-2027г., което се обуславя и аргументира с периода на действие на свързаните с нея национални и европейски нормативни и планови документи.

12. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Община Никопол е една от малките общини в България с уникално съчетания на природни и антропогенни ресурси, чиито потенциал за развитие на туризма все още не е използван, но е налице силна воля за промяна на ситуацията у всички представители на местната общност.

Устойчивото развитие на туризма изисква целенасочени и постоянни усилия от страна на местните власти, в партньорство с останалите заинтересовани страни за позиционирането на общината като уникална и конкурентоспособна

туристическа дестинация. Акцентирането върху местните традиции и природни дадености, както и различен тип събития, е ключово за устойчивото развитие на туризма. За целта е необходимо да се извършват задълбочени научно-изследователски проучвания, постоянни наблюдения и периодична актуализация, в съответствие с динамично променящите се реалности.

Успешното устойчиво туристическо развитие е свързано с:

- ✓ оценка на туристическите ресурси и провеждане на системни маркетингови проучвания;
- ✓ изграждане на тематични маршрути и специализирана туристическа инфраструктура;
- ✓ въвеждане на единни стандарти за обслужване на туристите;
- ✓ категоризация и доброволна сертификация на туристическите обекти, въвеждане на регионална запазена марка;
- ✓ диверсификация на туристическия продукт, чрез предлагане на допълнителни услуги, използване на възможности за общ регионален туристически продукт със съседните общини;
- ✓ създаване на публично-частни партньорства и сътрудничество между заинтересованите страни.

От съществено значение е развитието на продуктовата политика във връзка с възможностите за предлагане на специализирани видове туризъм, съобразно характерните особености и туристическия потенциал на община Никопол и района.

Настоящата програма за развитие на туризма в община Никопол е целенасочена стъпка в тази посока и се очаква да допринесе за икономически и социален просперитет на местната общност в средносрочен и дългосрочен план.

VIII. СТРАТЕГИЯ И МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА, АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ



Настоящото изменение на климата на планетата променя света. През последните две десетилетия бяха регистрирани 18-те най-топли години, откакто съществуват измервания, и екстремни метеорологични явления като горски пожари, големи горещини и наводнения, които зачестяват все повече в Европа и на други места.¹

Учените предупреждават, че без спешни действия глобалното затопляне вероятно ще надхвърли до 2060 г. с 2°C нивата от периода преди индустриализацията, а към края на века може дори да достигне 5°C.

Подобно повишаване на температурата в световен мащаб ще има опустошително въздействие върху природата, което ще доведе до необратими промени на много екосистеми и до последваща загуба на биологично разнообразие. По-високите температури и по-интензивните метеорологични явления ще доведат също до огромни разходи за икономиката на ЕС и ще възпрепятстват способността на страните да произвеждат храни.

Изменението на климата е глобално предизвикателство, което изисква глобален отговор. ЕС е една от организациите, подписали Парижкото

¹ Източник на информацията- страница на Съвет на ЕС- <https://www.consilium.europa.eu/bg/policies/>

споразумение, целта на което е да се ограничи глобалното затопляне значително под 2°C и да се положат усилия за ограничаването му до 1,5°C.

Държавите от ЕС одобриха целта **до 2050 г. да бъде постигната неутралност по отношение на климата** в съответствие с Парижкото споразумение. Постигането на тази цел ще изисква **трансформация на обществото и икономиката на Европа**, която ще трябва да бъде **икономически ефективна и справедлива**, а така също и **социално балансирана**.

Всичко това очертава **централното място, което ще заема в предстоящите години темата за изменението на климата, смекчаване на негативните последици и адаптацията към тези изменения**. Доколкото това изменение дава пряко и непосредствено отражение, както в икономическия и социален живот на хората, така и върху човешкото здраве и качеството на живот, следва да се постигне синергия и интегриран подход при очертаването на планове и политики, като те бъдат съобразявани с основно набелязаните цели за ограничаване на негативните последици от климатичните промени.

Основните инвестиционни насоки на ЕС относно финансирането по линия на политиката на сближаване за периода 2021—2027 г. за България по Цел на политиката 2: Нисковъглеродна и по-зелена Европа — чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, адаптиране към изменението на климата и превенция на риска са във връзка с набелязани нужди от инвестиции с висок приоритет с цел насърчаване на мерките за енергийна ефективност, подобряване на ефективността на ресурсите и управлението на отпадъците и насърчаване на прехода към кръгова икономика, и по-специално:

- подкрепяне на мерките за **енергийна ефективност**, насочени предимно към **намаляване на замърсяването на въздуха**;
- подобряване на **енергийната ефективност в промишлените малки и средни предприятия**, включително техните помещения, инсталации и процеси;
- подобряване на **енергийната ефективност на сградите** с основен акцент върху обществените сгради;
- преминаване към най-високите стъпала на йерархията на **управление на отпадъците**, включително инфраструктурата: предотвратяване на генерирането на отпадъци, повторно използване и рециклиране на отпадъците и разширяване на системата за разделно събиране на отпадъци;
- повишаване на ефективността на ресурсите и **насърчаване на кръговата икономика**, включително разработване на алтернативи на суровините и използване на рециклираните материали като суровини;

➤ **подобряване на базата от знания** относно кръговата икономика, мониторинга на отпадъците и потоците от материали;

➤ повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с **устойчивото потребление**, както и относно съпътстващите ги мерки с акцент върху икономическите инструменти.

Основни цели, приоритети и политики на ЕС във връзка с изменение на климата

Европейският съюз (ЕС) е сред водещите основни икономики, когато става въпрос за справяне с емисиите на парникови газове. До 2018 г. той е намалил емисиите на парникови газове с 23 % в сравнение с нивата от 1990 г. и е поел ангажимент да постигне намаление от 40 % до 2030 г. През декември 2019 г. Европейската комисия представи европейския зелен пакт — пакет от мерки, насочени към увеличаване на амбицията на ЕС за намаляване на емисиите на парникови газове за 2030 г., и намаляване на въглеродните емисии на икономиката на ЕС до 2050 г. в съответствие с ангажиментите, поети по Парижкото споразумение.

Правно основание и цели на стратегия за ограничаване изменението на климата, адаптиране към климатичните промени и намаляване риска от бедствия

1. Правно основание

Член 191 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) превръща борбата с изменението на климата в изрична цел на политиката на ЕС в областта на околната среда.

2. Общ контекст

Глобалното затопляне

Без политики за допълнително намаляване на емисиите средната температура в световен мащаб се очаква да се увеличи между 1,1°C и 6,4°C в течение на този век. Човешките дейности като използването на изкопаеми горива, обезлесяването и селското стопанство водят до емисии на въглероден диоксид (CO₂), метан (CH₄), двуазотен оксид (N₂O) и флуор въглеводороди. Тези парникови газове улавят топлината, която се излъчва от земната повърхност, и ѝ пречат да се

освободи в космическото пространство, като причиняват по този начин „глобално затопляне”.

Въздействие на изменението на климата

Глобалното затопляне доведе и ще продължава да води до повече екстремни метеорологични явления (като наводнения, суша, обилни валежи и горещи вълни), горски пожари, недостиг на водни ресурси, изчезване на ледници и покачване на морското равнище, промени в структурата на разпространение и дори изчезване на фауна и флора, болести и вредители по растенията, недостиг на храна и питейна вода и миграция на хора, бягащи от тези опасности. Науката показва, че рисковете от необратима и катастрофална промяна силно ще се увеличат, ако глобалното затопляне се повиши с повече от 2°C или дори с 1,5°C в сравнение с нивата преди индустриализацията.

Цената на действието срещу цената на бездействието

През 2006 г. в доклада на Стърн се излага тезата, че управлението на глобалното затопляне би струвало 1 % от световния БВП годишно, докато бездействието би струвало най-малко 5 %, а в най-лошия случай — до 20 % от световния БВП. Следователно ще бъде необходимо да се инвестира само малка част от общия световен БВП в нисковъглеродна икономика, а борбата срещу изменението на климата ще доведе до ползи за здравето и по-голяма енергийна сигурност и ще намали другите вреди.

Адаптиране към изменението на климата

Действията за адаптиране към изменението на климата варират от леки и нескъпоструващи мерки (опазване на водните ресурси, сеитбооборот, използване на устойчиви на суша сортове, обществено планиране и повишаване на информираността на обществеността) до скъпоструващи мерки за защита и преместване (увеличаване на височината на диги, преместване на пристанища, промишлени центрове и хора далеч от ниско разположени крайбрежни зони и алувиални долини). Стратегията на ЕС за адаптация към изменението на климата има за цел Европа да стане по-устойчива на климатичните изменения. Тя насърчава по-добра координация и по-голям обмен на информация между държавите членки и способства за интегриране на мерките за адаптиране във всички съответни политики на ЕС.

3. Резултати

Международна политика в областта на климата

През декември 2015 г. Беше приета Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКООНИК) в Париж. Споразумението от Париж има за цел повишаването на температурата в световен мащаб да се ограничи значително под 2°C , както и да се полагат усилия това повишаване да се задържи на 1,5°C над нивата преди индустриализацията. За изпълнението на тази цел страните по Рамковата конвенция се стремят да определят горни граници в световен план на емисиите на парникови газове възможно най-бързо и да постигнат нулеви нетни емисии през втората половина на настоящия век. Финансовите потоци следва да съблюдават тези цели. На всеки пет години всички държави трябва да актуализират и усъвършенстват своите планове за действие в областта на климата („национално определени приноси“) и да ги обявяват в условия на прозрачност, така че да може да бъде оценен колективният напредък („глобален преглед“). Адаптирането, на което се отделя същото внимание като на смекчаването на въздействието, е признато за световно предизвикателство; следователно е важно да се предприемат действия във връзка със „загубите и щетите“, свързани с неблагоприятните последици от изменението на климата. Всички държави от ЕС ратифицираха Парижкото споразумение.

Усилия на ЕС за борба с изменението на климата

Чрез своята рамка в областта на климата и енергетиката до 2030 г., която представлява също така неговите ангажименти по Парижкото споразумение, ЕС се ангажира със следните цели, които да бъдат постигнати до 2030 г

Намаляване на емисиите на парникови газове (ПГ) с най-малко 40% в сравнение с 1990 г.;

Повишаване на енергийната ефективност (ЕЕ) до поне 32,5%;

Увеличаване на дела на енергия от възобновяеми източници (ВИ) до поне 32% от брутно крайно потребление на енергия в ЕС;

Осигуряване на минимум 15% ниво на междусистемна електроенергийна свързаност между държавите членки

Схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ), която е първият и понастоящем най-големият международен пазар на въглеродни емисии, представлява ключов инструмент в политиката на ЕС за борба с изменението на климата. Основава се на принципа за „лимита и търговия“ : определен е „лимит“ на общото количество на емисиите на парникови газове, които могат да се отделят от инсталациите (заводи,

електроцентрали и др.), включени в схемата, чийто брой е над 11 000. Всяка инсталация купува или получава „квоти за емисии“, продавани чрез търг от държавите членки. Тези кредити, всеки от които съответства на един тон CO₂, могат да се търгуват и с други инсталации, ако не се използват. С течение на времето общият брой на квотите постепенно се намалява. Два фонда — фонд за модернизация и фонд за иновации — ще спомагат да се подобряват енергийните системи в държавите членки с по-ниски доходи и да се насърчават иновациите чрез финансиране на проекти за възобновяеми енергийни източници и за улавяне и съхранение на въглеродния диоксид (CCS), както и на проекти с ниски въглеродни емисии. Емисиите от сектора на въздухоплаването са също така обхванати от СТЕ, обаче съществуващото изключение за междуконтиненталните полети беше удължено до края на 2023 г.

За емисиите от сектори, които не са обхванати от СТЕ (например пътен транспорт, отпадъци, селско стопанство и строителство), се прилагат задължителни годишни цели за намаление на емисиите на парникови газове за всяка държава членка, определени в Регламента за разпределяне на усилията (РРУ). При неотдавнашна актуализация Парламентът и Съветът се споразумяха относно минимални цели за периода 2021—2030 г., които да спомогнат за постигането на целта на ЕС за намаление с 30 % на парниковите газове от тези сектори и да допринесат за постигането на целите на Парижкото споразумение. Освен това за първи път всяка държава членка ще трябва да гарантира, че емисиите от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство (ЗПЗГС) не надвишават поглъщанията. С други думи горите, обработваемите земи и пасищата ще бъдат управлявани по устойчив начин, за да поглъщат от атмосферата колкото е възможно повече емисии на парникови газове, най-малкото колкото са емисиите, отделяни в същия сектор, като така дават съществен принос в борбата с изменението на климата.

Директивата за възобновяемите енергийни източници цели да гарантира, че до 2030 г. възобновяемите енергийни източници като биомаса, вятърна, водна и слънчева енергия ще осигуряват най-малко 32 % от общото потребление на енергия в ЕС във връзка с производството на електроенергия, транспорта, отоплителните и охладителните системи. За да се интегрира използването на енергия от възобновяеми източници в транспортния сектор, държавите членки трябва да въведат задължение в срок до 2030 г. доставчиците на горива да гарантират, че делът на енергията от възобновяеми източници в крайното потребление на енергия в транспортния сектор е най-малко 14 %.

Преразгледаната Директива за енергийната ефективност определя цел за енергийна ефективност от 32,5 % за ЕС до 2030 г., с клауза за преразглеждане във възходяща посока в срок до 2023 г. С директивата се удължава и задължението за

годишни икономии на енергия след 2020 г. Освен това преразгледаната Директива относно енергийните характеристики на сградите беше приета през май 2018 г.

Това включва мерки, които ще ускорят темпа на саниране на сградите и преминаването към енергийно по-ефективни системи и ще подобрят енергийните характеристики на новите сгради с използването на интелигентни системи за управление на енергията.

Освен това за първи път с Регламента относно управлението на Енергийния съюз се прилага прозрачен процес на управление с цел проследяване на напредъка към постигане на целите на Енергийния съюз и действията в областта на климата, включително мониторинг и правила за докладване. Държавите членки са задължени да приемат интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата за периода 2021—2030 г. Процесът на управление също така дава възможност плановете да бъдат актуализирани през 2024 г., за да се отразява опитът и да бъдат извлечени ползи от новите възможности за остатъка от десетилетието.

Технологията за улавяне и съхранение на въглерод (CCS) отделя CO₂ от атмосферните емисии (получени от производствените процеси), компресираща CO₂ и го транспортира до място, където може да бъде съхраняван. Според Междуправителствения комитет по изменение на климата технологията за улавяне и съхранение на въглерод би могла да отстранява 80—90 % от емисиите на CO₂ от работещи с изкопаеми горива електроцентрали. ЕС създаде регулаторна рамка за комерсиализиране и субсидиране на тази нова технология. Прилагането на предвидените демонстрационни проекти в Европа се оказа обаче по-трудно от първоначално очакваното, като високите разходи представляват една от главните пречки.

Новите леки пътнически автомобили, регистрирани в ЕС, трябва да спазват стандартите за емисиите на CO₂. Целта, която трябва да бъде постигната от автомобилния парк, е средно 130 г CO₂/км за 2015 г. и ще бъде намалена до 95 г/км от 2021 г. нататък. С цел създаване на стимули за промишлеността да инвестира в нови технологии, може да се използват т.нар. „суперкредити“, при които най-чистите автомобили от предлаганата от всеки производител гама се считат за повече от един автомобил при изчисляването на средните специфични емисии на CO₂. Подобна нормативна уредба се прилага за лекотоварните автомобили. Договори се допълнително намаляване на емисиите на CO₂ от превозните средства в Съюза за новите автомобили (37,5 %), а новите лекотоварни автомобили (31 %) до 2030 г. Успоредно с това за първи път беше определена цел за намаляване на емисиите на CO₂ с 30 % за новите камиони, като до 2025 г. междинната цел е 15 %.

Качеството на горивото е също така важен елемент за намаляване на емисиите на парникови газове. Законодателството на ЕС има за цел да се намали

интензивността на парниковите газове от горивата с 6 % до 2020 г.: това трябва да бъде постигнато, наред с другите мерки, чрез използването на биогорива, които обаче трябва да отговарят на определени критерии за устойчивост.

Вследствие на забраните на флуорохлоровъглеродите (CFCs) през 80-те години на миналия век, за да се спре изтъняването на озоновия слой, в настоящия момент се използват флуорирани газове като заместители в редица промишлени приложения като климатични и хладилни системи, тъй като не нарушават озоновия слой. Те обаче могат да имат потенциал за глобално затопляне до 23 000 пъти по-голям от този на CO₂. Поради това ЕС предприе мерки за контрол на използването на флуорирани газове и забрана на употребата им в новите климатични уреди и хладилници до 2022-2025 г., като по този начин се определя ритъмът за постепенно преустановяване на употребата им в световен мащаб.

Дългосрочна стратегия

Комисията представи своята нова дългосрочна стратегия за неутрална по отношение на климата икономика до 2050 г., с цел нулеви нетни емисии на парникови газове. Тази нова стратегия описва пътищата на развитие за цялата икономика, като дава различни възможности за намаляване на емисиите на CO₂ и очертава последиците от тях за технологичните решения и социално-икономическите фактори във всички основни сектори на икономиката. Стратегията включва широк кръг от сектори, като се започва от енергетиката, която играе централна роля при намаляването на емисиите на парникови газове, и се включват сградите, транспорта, промишленото производство и предоставянето на услуги, управлението на отпадъците, селското стопанство и земеползването, както и използването на природните ресурси.

На заседанието на Европейския съвет от 12 декември 2019 г. държавите членки приеха целта за постигане на неутралност на ЕС по отношение на въглеродните емисии до 2050 г.

Европейският зелен пакт

През декември 2019 г. новата Европейска комисия представи Европейския зелен пакт, който е амбициозен пакет от планирани мерки, имащи за цел да дават възможност на европейските граждани и предприятия да се възползват от устойчивия екологичен преход. Преди всичко Европейският зелен пакт определя път за преход, който е справедлив и социално приемлив. По-специално, в него се предвижда увеличаване на целта за 2030 г. до намаляване на емисиите с най-малко 50 % и дори до 55 %, ако до 2021 г. международните преговори доведат до по-високи амбиции от страна на други основни източници на емисии.

В Европейския зелен пакт се подчертава необходимостта от цялостен подход, при който всички действия и политики на ЕС да допринасят за постигането на заложените в него цели. В съобщението на Комисията се обявяват инициативи, които обхващат редица области на политиката, включително климата, околната среда, енергетиката, транспорта, промишлеността, селското стопанство и устойчивото финансиране, които са тясно свързани помежду си. Тези инициативи включват:

- предложение за „Законодателен акт за климата“, с който целта за неутралност по отношение на климата да залегне в законодателството
- стратегия за биологичното разнообразие за периода до 2030 г.
- нов план за действие за кръговата икономика
- стратегия за промишлеността
- стратегия за интелигентна секторна интеграция
- стратегия за интелигентна и устойчива мобилност
- стратегия „От фермата до трапезата“

Освен това съгласно Зеления пакт до 2021 г. всички текущи политики, които са свързани с целта за неутралност по отношение на климата, ще бъдат подложени на преглед и ако е необходимо, преразгледани в съответствие с по-голямата амбиция в областта на климата.

България в контекста на европейската политика по предотвратяване изменение на климата и адаптация към промените в климата
--

❖ НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ БЪЛГАРИЯ 2030 (НПРБ)

НПРБ е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, детерминиращ визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, като основна ос на развитие е посочена „Зелена и устойчива България“.

В рамките на тази ос са определени три национални приоритета:

- ✓ Кръгова и нисковъглеродна икономика
- ✓ Чист въздух и биоразнообразие
- ✓ Устойчиво селско стопанство

Приоритет- Кръгова икономика

Основната цел на приоритета ще е повишаването на ресурсната и в частност енергийната производителност, при следване на принципите на кръговата икономика и стимулиране внедряването на нисковъглеродни, ресурсно ефективни и безотпадни технологии.

Фокус ще бъде поставен върху преминаването от депониране към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на голямата част от формираните отпадъци в индустриалните процеси и бита. Поради това, че икономиката на България е най-ресурсоемката в рамките на общността, фокусът ще бъде поставен върху трансформирането на линейната икономика на страната в кръгова.

Внедряването на екоиновационни дейности, включително нови екологични продукти и технологии, ще заема важно място при подкрепата за предприятията. Едновременно с това, ще бъдат положени усилия за създаването на нови работни места в областта на екологосъобразната и синята икономика.

Ниската ресурсна ефективност ще бъде адресирана и чрез действия за редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производството, ще бъдат въведени икономически стимули за по-голяма енергийна ефективност на енергийните компании и на потребителите.

Ще бъдат въведени пазарни стимули за намаляване на разходването на енергия от бизнеса, включително чрез подпомагането на инвестициите в енергоефективно оборудване и строителство и създаването на предпоставки за разпространението и ефективното управление на микромрежи за възобновяема енергия.

Ще продължи да се насърчава и намаляването на енергийната интензивност в домакинствата. Ще се насърчава нарастването на дела на енергията от възобновяеми източници.

За диверсификация на енергийните източници ще бъде подкрепено и изграждането на интерконекторни и други връзки за доставки на природен газ, удължаване срока на експлоатация на действащите блокове 5 и 6 на АЕЦ „Козлодуй“, като ще се положат и усилия за изграждането на нови 2 000 MW ядрени електропроизводствени мощности на територията на страната, които да бъдат въведени в експлоатация поетапно след 2030 г.

Ще продължи използването на наличния въглищен потенциал при стриктно спазване на екологичните изисквания, включително на определените от законодателството норми за допустими емисии на вредни вещества, както и недопускането на превишения, вследствие дейността на топлоелектрическите централи, на нормите за съдържание на вредни вещества в атмосферния въздух. Топлоелектрическите централи, произвеждащи енергия от въглища, ще продължат да бъдат от стратегическо значение за енергийната сигурност и конкурентоспособността на икономиката, но предвид изчерпване на експлоатационния ресурс на тези мощности след 2030 г. се предвижда поетапното им извеждане от експлоатация.

В управлението на отпадъците ще бъде увеличен дялът на компостираните био отпадъци и рециклираните битови, производствени и строителни отпадъци за сметка на тяхното изгаряне и депониране. Ще бъдат предприети мерки за подобряване на достъпа на гражданите и бизнеса до системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъци, като се надграждат и разширяват съществуващите изисквания. Осигурено ще бъде предоставянето на финансови стимули за подпомагане на разделното събиране на отпадъци, както и за употребата на рециклирани суровини. За постигане на по-добра ефективност на рециклирането и повишаване на количествата рециклирани битови отпадъци ще бъде въведено допълнително задължително разделно събиране на биоотпадъците и отпадъците от текстил.

Ограничаването на депонирането ще продължи да бъде стимулирано и чрез задължителните и до момента режими на разширена отговорност на производителите с фокус върху повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на многократната употреба.

Същевременно ще продължи приоритетно рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания, като ще се предприемат мерки за предотвратяване на незаконното изхвърляне на отпадъци и произтичащото замърсяване.

Прилагането на принципа „замърсителят плаща“ от своя страна ще предостави необходими финансови стимули за намаляване на количеството отпадъци.

За постигане на преход към ресурсно ефективна, кръгова и нисковъглеродна икономика ще се разшири прилагането на финансови инструменти, които ще мобилизират финансиране от частния сектор за инвестиционни решения, които се нуждаят от подкрепа с „търпелив“ и рисков капитал в дългосрочна перспектива.

Индикатори Кръгова и нисковъглеродна икономика				
индикатор	източник	текуща стойност	целева стойност	средно ниво в ЕС
Възобновяема енергия в брутно крайно енергийно потребление, %	Евростат	18.7(2017)	27.0	17.5(2017)
Рециклиране на битови отпадъци, %	Евростат	36.0	55.0	47.0
Изменение в нивата на парникови газове извън обхвата на ЕСТЕ спрямо 2005 г., %	Евростат	3.1	0.0	-10.2

Приоритет- Чист въздух и биоразнообразие

Основна цел на политиката в областта на опазването на околната среда ще бъде подобряване качеството на атмосферния въздух и в частност -намаляване на концентрацията на фини прахови частици (ФПЧ).

Специален фокус на политиката ще остане и опазването и поддържане на богатото биологично и ландшафтно разнообразие на страната и регионите ѝ.²

Фокус на политиката по отношение на градовете ще бъде развитието на устойчиви системи на градски транспорт, целящи осигуряването на по-качествен и

² Изпълнението на приоритета има значителна роля за осъществяването на Цел 3 „Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст“, Цел 13 „Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите последици“, Цел 14 „Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие“ и Цел 15 „Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустяването, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и предотвратяване загубата на биологично разнообразие“, както и определени аспекти от Цел 8 „Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички“, Цел 11 „Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене“ и Цел 12 „Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство“ от Целите за устойчиво развитие на ООН

устойчив градски транспорт, включително чрез ограничаване на трафика на коли в централните части на градовете.

Ще продължат усилията за **обновяването на парка с превозни средства** на компаниите за градски транспорт в големите градове на страната. Едновременно с това, ще бъде стимулирано използването на **екологично чисти превозни средства**.

Ще бъдат предприети **мерки, адресиращи битовото отопление** (като основен източник на емисии на ФПЧ).

В допълнение ще бъдат предприети действия за поддържане на **благоприятна за качеството на атмосферния въздух градска среда**, вкл. зелена инфраструктура, поддържане на зелените площи, почистване на замърсените и лошо поддържани пътни настилки и др.

Политиката по отношение на **биоразнообразието** ще бъде насочена към **запазването и поддържането му** на територията на страната. Чрез продължаващи интервенции, планирани в Националната приоритетна рамка за действие за НАТУРА 2000 и целящи подобряване на природозащитно състояние на видове и местообитания, ще продължи финансирането на дейности, свързани с управлението на защитени територии и зони от Националната екологична мрежа, както и финансирането на дейности по изготвяне и прилагане на национални стратегически документи за биологичното разнообразие.

Ще бъдат осъществени **дейности, насочени към адаптиране на районите към промените в климата**, както и такива за смекчаване на ефектите от климатичните промени с цел опазване на екосистемите. Едновременно с това ще продължат да се осъществяват мерки за подобряване спазването на природозащитното законодателство, по-ефективното управление на защитените територии и зони, както и по-пълното използване на наличните финансови ресурси.

Индикатори Чист въздух и биоразнообразие				
индикатор	източник	текуща стойност	целева стойност	средно ниво в ЕС
Дефицит на биокапацитет, глобални ха. на глава от населението	Европейска агенция за околна среда	18.7 (2017)	Под средното ниво за ЕС	2.51 (2014)
Население, живеещо при нива на	Европейска агенция за околна среда	77.6 (2017)	0.0	17.0 (2017)

замърсяване с ФПЧ10 над допустимите норми, %				
--	--	--	--	--

ИНТЕГРИРАН НАЦИОНАЛЕН ПЛАН В ОБЛАСТТА НА ЕНЕРГЕТИКАТА И КЛИМАТА

С цел осигуряване на координиран и съгласуван подход в целия ЕС и изпълнение на стратегията на Енергийния съюз, Министерство на енергетиката, съвместно с Министерство на околната среда и водите изготвиха Интегриран национален план в областта на енергетиката и климата в съответствие с изискванията на Регламент(ЕС) 2018/1999³.

Към 2015 г. **повече от 74% от емисиите парникови газове са от енергийния сектор**, трансформацията на този сектор има ключова роля за намалението на ПГ като цяло. Значителен принос за намаляването на емисиите на парникови газове имат мерките, водещи до увеличаване на ЕЕ в производството на енергия, промишлеността и домакинствата, ВЕИ в производството на енергия и ВЕИ в транспорта, както и промените, предвидени във вътрешния енергиен пазар.

Резултатите от моделирането показват, че нивата на парникови газове в енергийния сектор **намаляват с около 19% до 2030 г. в сравнение с базовата година за моделиране -2015 г.** Това може да се обясни със значителния **спад в производството на първична енергия от твърди горива, запазващата се роля на производството на първична енергия от ядрено гориво, използването на природен газ и увеличаване на възобновяемите енергийни източници** (като слънчева енергия, вятърна енергия и биомаса), съчетани с **повишена енергийна ефективност в жилищния, промишления и енергийния сектор.**

Очакваният **принос на България за постигане на целите на Европейския съюз до 2030г.** е обобщен в таблицата по-долу:

Възобновяеми енергийни източници	
Национална цел за дял на енергия от ВИ в брутното крайно потребление на енергия до 2030 г.	27.09%

³ Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (Текст от значение за ЕИП.)

ВИ -Е ⁴	30.33%
ВИ-ТЕ и ЕО ⁵	42.60%
ВИ –транспорт	14.20%
Енергийна ефективност	
Намаляване на първичното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007	27.89%
Намаляване на крайното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007	31.67%
Първично потребление на енергия	17466 ktoe
Крайно потребление на енергия	10 318 ktoe
Емисии на парникови газове	
Национална цел за намаляване на емисиите на ПГ до 2030 г. спрямо 2005 г. за секторите извън ЕСТЕ (сграден фонд, селско стопанство, отпадъци и транспорт), съгласно Регламент (ЕС) № 2018/842 за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021—2030 г.	0%
Национална цел в сектор Земеползване, промените в земеползването и горското стопанство, съгласно Регламент (ЕС) № 2018/841 за включването на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г.	за периодите 2021—2025 г. и 2026—2030 г. емисиите на ПГ да не надхвърлят поглъщанията, изчислени като сбора на общите емисии и на общите поглъщания на нейна територия общо във всички отчетни категории площи (№-debit commitment)
Ниво на междусистемна електроенергийна свързаност	15%

ПОЛИТИКИ И МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

Системата за търговия с емисии на ЕС е в основата на стратегията на ЕС за намаляване на емисиите на ПГ от промишлеността и енергийния сектор.

⁴ Дял на електрическата енергия от ВИ в брутното крайно потребление на електрическа енергия

⁵ Дял на топлинната енергия и енергията за охлаждане от ВИ в брутното крайно потребление на топлинната енергия и енергията за охлаждане

СТЕ беше създадена през 2005 г., за да се насърчи намаляването на емисиите на парникови газове по разходно ефективен и икономически ефикасен начин. С нея се ограничават количествата парникови газове, които може да се отделят от енергоемки промишлени отрасли, производители на електроенергия и авиокомпани. Квотите за емисии са ограничени до определено от ЕС ниво, а предприятията получават или купуват индивидуални квоти. С времето определеният лимит се понижава, така че количеството на емисиите постепенно да се намали.

ЕС извършва действия по реформиране и подобряване на СТЕ, за да отговори на променящите се пазарни изисквания, създава модернизационен и иновационен фонд като мерки за финансиране на предизвикателствата пред предприятията, свързани с иновациите и инвестициите, при прехода към икономика с ниски въглеродни емисии; създава резерв за стабилност.

Директиви и Два нови Регламента:

- Директива (ЕС) 2016/2284 за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители- В директивата се определят задължения за намаляване на емисиите на всеки замърсител до 2020 г. и 2030 г. Определени са индикативните нива на емисиите за 2025 г.
- Регламент (ЕС) № 2018/841 за включването на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г. и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013 и Решение № 529/2013/ЕС, е част от усилията на ЕС за намаляване емисиите на ПГ с 40 % до 2030 г. в сравнение с 1990 г. Регламентът изисква от държавите членки да гарантират, че емисиите от всички категории земеползване не надвишават поглъщанията на ПГ в продължение на два петгодишни периода между 2021 и 2030 г. (2021 до 2025 г. и от 2026 г. до 2030 г.), като се прилагат определени правила за отчитане и се позволява известна гъвкавост.
- Регламент (ЕС) № 2018/842 за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021—2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение, и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013, определя национални цели за секторите извън СТЕ (сграден фонд, селско стопанство, управление на отпадъците и транспорт). За тези сектори националната цел на България за намаляване на емисиите на ПГ до 2030 г. в сравнение с 2005 г. е 0%.

С политики и мерки за съобразяване с Регламент (ЕС) 2018/842 и политики и мерки за съобразяване с Регламент (ЕС) 2018/841 се обхващат всички основни източници и сектори за засилване на поглъщанията, с идея за дългосрочната визия и цел за икономика с ниски нива на емисии и постигане на баланс между емисии и поглъщания в съответствие с Парижкото споразумение.

Секторно специфични предложения за мерките и политиките.

Сектор транспорт

Основните цели на политиката за намаляване на емисиите на парникови газове в сектор Транспорт са:

- Насърчаване на производството и потреблението на електрически и други екологични превозни средства;
- Ускорено разгръщане на инфраструктурата за зареждане на електрически и хибридни автомобили;
- Насърчаване на научноизследователски и развойни дейности, свързани с екологични превозни средства;
- Организиране на кампании за повишаване на осведомеността, изграждане на капацитет на заинтересованите страни по отношение на развитието на устойчивата мобилност.
- поддържане, модернизация и развитие на транспортната инфраструктура;

Мерките в транспортния сектор с **непосредствено действие** са, както следва:

- Рехабилитация и модернизация на съществуващата пътна инфраструктура за осигуряване на оптимална скорост и оптимални режими на управление на автомобилните двигатели;
- Въвеждане на интелигентни транспортни системи по националната и градската пътна мрежа;
- Увеличаване дела на общественя електрически транспорт - железопътен, тролейбусен, трамваен, метро;
- Разработване и изграждане на интермодални терминали за комбиниран транспорт;
- Увеличаване на дела на биогоривата.
- Интелигентните транспортни системи (ИТС) обхващат широка гама от технически решения, предназначени да подобрят транспорта, като подобрят мобилността и повишат безопасността на движението по пътищата. Телематиката (комбинация от телекомуникации и информатика) използва усъвършенствани технологии, за да отговори на нуждите на транспорта. Интелигентните транспортни системи и телематичните решения спомагат за подобряване на безопасността по пътищата, насърчават ефективността на използваната съществуваща

инфраструктура и допринасят за намаляване на замърсяването на околната среда чрез контролиране на трафика и управление на обема на трафика;

- Интелигентните транспортни системи в градските условия могат да включват интегрирано управление на таксите за обществен транспорт, засилено управление на взаимоотношенията с клиентите, прогнози за трафика, подобро управление на трафика, информация за пътниците и събиране на пътни такси.

Очакван резултат: по-ефективен и по-добре насочен към гражданите в градското движение.

Източник на финансиране са европейските фондове с държавно и общинско съфинансиране и в някои случаи инвестиционната програма за климата и частните инвестиции. В рамките на Инвестиционна програма за климата се прилагат следните схеми:

- Схема за подобряване енергийната ефективност на сгради и други обекти (Схема енергийна ефективност -CEE);

- Схема за насърчаване използването на електрически превозни средства (Схема електромобили -CEM).

Нови политики и мерки, както и продължение на съществуващите политики и мерки в сектор Транспорт са:

- Модернизиране на автомобилния парк чрез разрешаване на вноса в България само на автомобили от Евро IV и по-високи евро, в съответствие с Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.;

- Зона с ниски емисии (LEZ) в големите агломерации за ограничаване на търсенето на шофьори на пътни превозни средства от тип „Евро“ и „Евро I“ (дизелови пътнически автомобили) за достъп до градски центрове в съответствие с Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030;

- Насърчаване на използването на хибридни и електрически превозни средства, в съответствие с Третия национален план за действие по изменението на климата (мярката трябва да бъде продължена до 2030 г.) и в съответствие със стратегическите планове, предоставени от Министерството на транспорта;

- Фискална политика за стимулиране на икономиката и ограничаване на потреблението на конвенционални горива в съответствие с Третия национален план за действие за изменение на климата 2013-2020 г. (мярката трябва да бъде продължена до 2030 г.);

- Намаляване на товари, предназначени за превоз с автомобилен транспортна разстояние повече от 300 км., чрез пренасочването им към по-екологосъобразни видове транспорт, например железопътния транспорт, в съответствие с Третия национален план за действие по изменението на климата 2013-2020 г. (мярката трябва да бъде продължена до 2030 г.) и в съответствие със

стратегическите документи, предоставени от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията;

- Улесняване на информирания избор на транспортно превозно средство за увеличаване на броя на закупените превозни средства с по-ниско ниво на вредни емисии (съответстващо на Евро IV, V или VI).

Сектор индустрия

Мерките в индустриалния сектор са насочени към:

- По-висока енергийна ефективност в промишлеността и намаляване на топлинните загуби;
- Увеличаване използването на природен газ в промишлеността чрез нова газова инфраструктура;
- Използване на алтернативни горива;
- Създаване на технологичен парк -въвеждане на стимули за насърчаване на частния сектор да инвестира в научноизследователска и развойна дейност и иновации на широко използвани производствени методи, насочени към оптимална ефективност на ресурсите;
- Насърчаване на обмена на добри практики между предприятията по отношение на ефективното използване на суровините в производството;
- Системи за мониторинг за използване на енергия в промишлеността;
- Одити за енергийна ефективност и изпълнение на предписаните мерки.
- Освен Европейската схема за търговия с емисии, така и европейското законодателство относно промишлените емисии (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването), намаляване на флуорираните парникови газове и контролиране на веществата, които разрушават озоновия слой, също допринасят за намаляване на емисиите на ПГ и вредни вещества във въздуха.

Сектор селско стопанство

- Законът за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП) регламентира държавната подкрепа за земеделските производители по отношение на изпълнението на мерките, включени в Националния план за развитие на земеделието и селските райони. Помощта се предоставя на земеделски производители, които оперират и са регистрирани в райони в неравностойно положение или в райони, обхванати от мрежата "Натура 2000".

- ЗПЗП регламентира някои от дейностите, чрез които могат да бъдат приложени мерките, предвидени за селското стопанство, както и дейностите, свързани с производството на биогорива.

- ЗПЗП е законът, който регламентира основния финансов механизъм за управление на селскостопанските дейности. Повечето от предложенията за

въвеждане на добри практики и иновативни решения, могат да бъдат приложени чрез финансовите механизми регулиран от ЗПЗП.

- Закон за защита на земеделските земи позволява промяна на земеделската земя само в определени специфични случаи.

- Изгарянето на стърнища и други растителни остатъци в земеделските земи е забранено. Потребителите на земеделска земя са отговорни за изгарянето на стърнища и други растителни отпадъци на земеделската земя и трябва да участват в тяхното гасене.

- Собствениците и ползвателите на земеделска земя имат право на данъчни и кредитни преференции при изпълнение на задължителното ограничаване на използването на земеделските земи, както и при изпълнение на проекти за възстановяване и подобряване на плодородието на земеделските земи.

- Едно от основните предизвикателства, пред които е изправена ОСП, е намирането на решение на все по-влошените производствени условия в селското стопанство поради изменението на климата и необходимостта земеделските стопани да намалят своя дял от парниковите газове, да играят активна роля за смекчаване на изменението на климата и за предоставяне на енергия от възобновяеми източници.

Въз основа на анализа на **основните източници на емисии в селското стопанство** се определят следните две **основни цели**:

- Намаляване и / или оптимизиране на емисиите от селскостопанския сектор;

- Повишаване на осведомеността и познанията както на фермерите, така и на администрацията по отношение на действията и въздействието им върху изменението на климата.

До тези основни цели се отнасят следните **приоритети**:

- Намаляване на емисиите от земеделска земя;
- Намаляване на емисиите на метан от биологичната ферментация в животновъдството;

- Подобряване управлението на оборския тор;
- Оптимизиране на използването на растителни остатъци в селското стопанство;

- Подобряване на управлението на оризовите полета и технологиите за производство на ориз;

- Подобряване на познанията на земеделските стопани и администрацията по отношение на намаляването на емисиите от сектора на селското стопанство.

Мерките, предвидени в Третия национален план за действие за изменение на климата, които са предвидени да продължат до 2030 г. и Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г. включват:

- Стимулиране използването на подходящи сеитбообороти, особено с азот-фиксиращи култури;
- Управление на деградирани земеделски земи чрез:
 - биологична рекултивация с типични за региона тревни видове и прилагане на мерки за контрол на ерозията и методи за обработка на почвата;
 - въвеждане на технологии за напояване и спестяване на вода и енергия, насърчаване на екстензивното земеделие;
 - мерки за намаляване на метановите емисии от биологичната ферментация в животновъдството;
 - подобряване на управлението и използването на оборския тор;
 - въвеждане на нисковъглеродни практики за обработка на оборски тор, напр. компостиране, превръщане на оборския тор в биогаз при анаеробни условия;
 - подобряване на осведомеността и знанията на земеделските производители относно възможната употреба на растителни остатъци и заплахите, породени от изгарянето на стърнища;
 - прилагане на Правила за добра селскостопанска практика за контрол на емисиите на амоняк, изпускани във въздуха от селскостопански източници, въз основа на Рамковия кодекс на ИКЕ на ООН за добра селскостопанска практика за намаляване на емисиите на амоняк:
 - добри практики за прилагане на торове / оборски тор с ниски емисии и засилване на прилагането на Директивата за нитратите);
 - добри практики за управление на животински тор.

Сектор управление на отпадъците

Мерките от Третия национален план за действие за изменение на климата 2013 -2020 г., които се предвиждат да бъдат продължени и надградени до 2030 г.

- Продължаване и увеличаване на разделното събиране на „зелени“ отпадъци в общините;
- Улавяне и изгаряне на биогаз във всички нови и съществуващи регионални депа;
- Улавяне и изгаряне на биогаз в стари общински депа за затваряне;
- Оценка на енергийния потенциал на биогаза от депата, които се планират да бъдат затворени;
- Въвеждане на анаеробна стабилизация на утайки с улавяне и изгаряне на биогаз в нови инсталации и инсталации в процес на реконструкция в населени места с над 20000 еквивалента на населението;
- Изграждане на общински съоръжения за оползотворяване на биоразградими отпадъци, с производство на енергия и компост;
- Въвеждане на диференцирани такси за генерираните отпадъци.

Основните цели в сектор Отпадъците са изложени подробно в **Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г.**, както и в подробните програми и мерки за постигане на целите. Предвижда се планът и конкретните програми да бъдат актуализирани, а изпълнението на ключовите цели да бъде продължено и засилено в периода 2021-2030 г.

Основните цели предвиждат **значително увеличение на процента на отпадъците за оползотворяване и рециклиране** през годините, използване на значителния потенциал в България за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците.

Предполага се, че изпълнението на следните програми от мерки ще продължи като част от изпълнението на националния план:

- Национална програма за предотвратяване на отпадъците;
- Програма за постигане на целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло;
- Програма за постигане на целите за биоразградими отпадъци;
- Програма за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци;
- Програма за подобряване на йерархията на управление на други потоци от отпадъци и намаляване на риска за околната среда от депата.

Изпълнение на количествените цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци.

Целта е да се **намалят депата на биоразградими отпадъци** и да се ограничи количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци, като е предвидено да бъдат разширени и модернизирани.

Сектор енергетика

Поради големия обем от мерки и политики в областта на използване на енергия от ВЕИ и енергийна ефективност, тези две направления от сектор „Енергетика“, ще бъдат разгледани самостоятелно.

Други мерки

Мерки по Трети национален план за действие за изменение на климата (2013-2020 г.) -удължени до 2030 г.:

- Реконструкция на когенерационни инсталации и котли за централно отопление с турбини на природен газ;
- Намаляване на загубите от разпределителните и преносните мрежи;
- Намаляване на загубите в топлопреносните мрежи;
- Заместване на горивата -от въглища на природен газ;

- Увеличаване на високоефективното комбинирано производство;
- Увеличаване на дела на отоплението и охлаждането въз основа на възобновяеми енергийни източници;
- Подобряване на ефективността на производството в съществуващите въглищни електроцентрали.

Обобщени политики и мерки за битовия и обществен сектор:

- Газоснабдяване на домакинствата;
- Монтаж на слънчеви колектори;
- Изпълнение на мерките в Националната програма за ускорена газификация (НПУГ) в България;
- Обновяване (саниране) до определения годишен процент на обществените и държавни сгради (с обща площ над 250 квадратни метра) след влизането в сила на Директивата за енергийна ефективност;
- Въвеждане на задължителна схема за енергийна ефективност (намаляване на потреблението на гориво и енергия в консумацията на крайно потребление на енергия);
- Ускоряване на датата, на която да влезе в сила Регламентът за екодизайн 2015/1185 и въвеждане на задължително, ускорено прекратяване на традиционните замърсяващи отоплителни уреди⁶ (печки) в съответствие с Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.;
- Въвеждане на стандарт за качество на горивата за въглища (в национален мащаб), сурогатни мерки за **намаляване на съдържанието на влага в дърва за огрев**, използвани в общини, които не отговарят на критериите за качество на въздуха PM10 и, евентуално, на максимален стандарт на съдържание на влага за дърва за огрев, в съответствие с Националния контрол на замърсяването на въздуха Програма 2020-2030 г.;
- Домакинствата, засегнати от задължителното прекратяване на традиционните печки за преминаване към отопление с природен газ (повторно свързване и нови връзки), централно отопление (повторно свързване и нови

⁶ Регламентите за екопроектиране (екодизайн) ще влязат в сила в 28-те държави-членки на ЕС и във всички страни от европейското икономическо пространство на следните дати: За котли на биомаса изискването за екопроектиране ще започне от 1 януари 2020 г. (Регламент на ЕС 2015/1189); За домакински уреди за биомаса, т.е. за печки и камини, изискването за екодизайн ще влезе в сила на 1 януари 2022 г. (Регламент на ЕС 2015/1185). Двата регламента на ЕС, свързани с екодизайн на отоплителните устройства, определят минималните изисквания, на които трябва да отговарят продуктите на твърдо гориво, използвани за отопление, за да бъдат въведени на пазара в ЕС. Тези изисквания са свързани с два аспекта, които са идентифицирани като важни за целите за опазване на околната среда - Енергийна ефективност; Емисии на прахови частици (PM), газообразни органични съединения (OGC), въглероден оксид (CO) и азотни оксиди (NOx).

връзки) или отоплителни уреди, отговарящи на екодизайна), в съответствие с Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.

Сектор земеползване, промяна в земеползването и горско стопанство

- **Закон за горите.** Горските дейности са обект на планиране. Планирането на горите се осъществява на три нива и включва Национална стратегия за развитие на горите и стратегически план за развитие на горите, областни планове за развитие на горските територии и горските планове и програми. Плановите и програмите за управление на горите определят допустимото ниво на използване на горските ресурси и насоките за постигане на целите за управление на горите за период от 10 години. **ЗГ забранява намаляването на общия процент на горската земя в страната.** Промяната на използването на земята в горските територии е възможна само в определени конкретни случаи.

- **Национална стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013-2020 г.** Стратегическият документ отразява европейските и национални политики и стратегически документи, свързани с горите и горското стопанство в България,.

- **Стратегически план за развитие на горския сектор 2014-2023 г. (СПРГС)⁷.** Този план залага следните оперативни цели:

- Оперативна цел 1: „Увеличаване на горската площ, дървесните запаси и запасите от въглерод в горските територии“;
- Оперативна цел 2: „Подобряване на управлението и използването на горите“;
- Оперативна цел 3: „Повишаване ефективността на предотвратяването и борбата с горските пожари и незаконните дейности в горите“;
- Оперативна цел 4: „Увеличаване на устойчивостта и адаптивността на горските екосистеми към изменението на климата“.

Горепосочените оперативни цели и дейности се очаква да имат директен и понякога непряк положителен ефект както върху адаптирането на горските екосистеми към изменението на климата, така и върху намаляването на отрицателното въздействие на изменението на климата, включително чрез **увеличаване на усвояването на парникови газове от атмосферата.**

Съществуващите разпоредби на **Закона за собствеността и ползването на земеделските земи** предвиждат, че решението на **общинския съвет определя ежегодно** правилата за ползване на ливади и пасища. Тези разпоредби съдържат:

⁷ Изпълнението на оперативните цели със съответния бюджет, график, очаквани резултати, показатели за изпълнение, отговорни институции и заинтересовани страни се регламентира в конкретни под-дейности в СПРГС

- План за действие в перспектива за паша;
- Части от тревни площи и пасища, главно за косене;
- Мерки за опазване, поддържане и подобряване на пасищата, като почистване на храсти и други нежелани растителни видове, противоерозионни дейности, торене, временно ограждане;
- Части от тревни площи и пасища за изкуствени пасища за засаждане с подходящи тревни смеси;
- Начин на използване, забрани и ограничения в зависимост от особеностите на ландшафта, почвата, климата и други природни условия.
- По отношение на обработваемите земи, съгласно чл. 7 от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи се регламентира, че ерозираните, замърсени, солени, кисели и водоподземни земеделски земи се възстановяват и подобряват въз основа на набор от дейности или технологии, които действат въз основа на предварително проектирани, координирани и одобрени технологии и проекти, одобрени от Експертен съвет. Долините, кариерите и другите райони с нарушен почвен профил, пепелници, хвостохранилища, сметища и други депа за отпадъци, стари речни корита, пътища на изоставени канали, пътища, железопътни линии и строителни площадки след разкомплектоване на инженерно оборудване, облицовки и надстройки подлежат на рекултивация.
- Процедурата за използване на хумус след отнемането му, рекултивацията, подобрението на земята и приемането на рекултивирани площи са определени в Наредба № 26 за рекултивация на земите, подобряване на нископродуктивните земи, отнемане и оползотворяване на хумусния слой.

Един от основните стратегически документи, съдържащи мерки за земеползването, промяна в земеползването и горското стопанство, е **Национален план за действие по изменение на климата 2013-2020 г.**, чиито мерки ще продължат да се прилагат и след 2030 г.:

- Използване на "незалесени площи, предназначени за залесяване" в горските територии;
- Залесяване на изоставена земеделска земя, голи и обезлесени площи, ерозирали и застрашени от ерозия територии извън горските територии;
- Увеличаване на площта за градски и крайградски паркове и зелени зони;
- Възстановяване и устойчиво управление на влажните зони. Защита и опазване на влажните зони в горските територии, торфищата, блатата;
- Възстановяване и поддръжка на защитни горски пояси и ново противоерозионно залесяване;
- Увеличаване на плътността в изброените природни и изкуствени насаждения.

ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ

Република България ще се стреми да постигне **до 2030 г. най-малко 27.09% дял на енергията от ВИ** в брутното крайно потребление на енергия. Тази национална цел следва да бъде постигната чрез увеличаване на потреблението на енергия от ВИ и в трите сектора: електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане и транспорт.⁸

България разполага с **подходящи климатични условия** за развитие на сектора на възобновяемата енергия, но са налице някои обективни ограничения, свързани с определени местности, в които не могат да бъдат изградени съоръжения за производство на енергия от ВИ. Пример за това са **териториите около защитените зони от Натура 2000** (съгласно Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна и Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година, относно опазването на дивите птици). В тези райони **не е възможно да се изградят** инсталации за производство на енергия от вятърни електрически централи, съгласно НПДЕВИ 2011-2020.

Всички проекти за изграждане на енергийни обекти за производство на енергия от ВИ трябва да бъдат реализирани при спазване разпоредбите на Закона за опазване на околната среда, Закона за биологичното разнообразие и др. нормативни актове в областта на екологичното законодателство.

Основните нормативни документи, които регулират енергията от ВЕИ са:

- Закон за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ);
- Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници;

СХЕМИ ЗА ПОДПОМАГАНЕ

В периода от 2021 г. до 2030 г. ще продължи предоставянето на подкрепа под формата на **преференциални цени** по вече сключени договори за изкупуване на електрическа енергия от ВИ, произведена **от централи с обща инсталирана мощност по-малка от 1 MW**. В посочения период получаването на преференциални цени и **изкупуването по дългосрочни договори** е предвидено само при въвеждането на нови инсталации с **обща инсталирана мощност до 30 kW включително**, които се предвижда да бъдат изградени върху **покривни и**

⁸ референтните стойности за увеличение на дела на енергията от ВИ за 2022 г., 2025 г. и 2027 г., посочени в чл. 4, параграф 1, б. а), т. 2) от Регламент (ЕС) 2018/1999

фасадни конструкции на присъединени към електроразпределителната мрежа сгради и върху недвижими имоти към тях в урбанизирани територии.

Производството на електрическа енергия от ВИ от централи с обща инсталирана мощност **1 MW и над 1 MW**, за които са сключени дългосрочни договори за изкупуване по преференциални цени ще се стимулира чрез предоставяне на **премия за количеството електрическа енергия, продадено на борсовия пазар**. Предоставянето на помощта ще продължи до изтичане на определения в договорите за изкупуване срок.

ПРИОРИТЕТИ И МЕРКИ

Сектор топлинна енергия и охлаждане

За по-широкото и ежегодно увеличаващо се потребление на енергията от ВИ в сектор топлинна енергия и енергия за охлаждане ще се дава приоритет на използването на **високоэффективните отоплителни и охладителни инсталации**, на въвеждането на иновативните технологии, използващи геотермална, хидротермална и слънчева енергия, и на използването на отпадна топлина и студ.

Използването на биомаса за централизирано и локално производство на топлинна енергия ще се увеличи при спазване на изискванията на чл. 28, параграфи 2—7 и параграф 10 на **Директива (ЕС) 2018/2001** за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници⁹.

Сектор транспорт

Директива (ЕС) 2018/2001 (чл. 23, ал. 1) въвежда задължение за постигането на 14.20% дял на енергията от ВИ в сектор транспорт ще се насърчава навлизането на биогорива от ново поколение, възобновяеми течни и газообразни транспортни горива от небиологичен произход, рециклирани въглеродни горива и възобновяемата електрическа енергия, доставяна за сектора на пътния и железопътния транспорт. Потреблението на тези горива и енергия следва да допринесе за постигането на целите на политиката за енергийна диверсификация и декарбонизация на сектор транспорт.

За Постигането на целта в сектор транспорт следва да бъдат отчетени и следните изисквания:

- **ограничаване използването на конвенционални биогорива до 7% от крайното потребление на енергия в пътния и железопътния транспорт през 2030 г.;**

⁹ Директива (ЕС) 2018/2001 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32018L2001>

- **увеличаване на дела на биогорива от ново поколение и на биогаза в крайното потребление на енергия в сектор транспорт - най-малко на 0.2% през 2022 г., най-малко на 1% през 2025 г. и най-малко на 3.5 % през 2030 г.**

- **ограничаване използването на биогорива и биогаз, произведени отпадъчно олио и животински мазнини до максимум 1.7% от енергийното съдържание на транспортните горива, потребявани на пазара;**

За използването на електрическа енергия от ВИ в транспорта, усилията ще бъдат насочени към разгръщане на **електрическата мобилност**, развитието и стимулиране използването на **обществения електрически транспорт**, както и към ускоряване интеграцията на съвременни технологии в иновативния железопътен сектор.

Въвеждане на задължение към доставчиците на горива и електрическа енергия за изпълнението на целта в сектор „Транспорт“

Вероятна необходимост от актуализация на ПИРО

С оглед постигането на новите по-амбициозни цели ще бъдат нормативно регламентирани конкретни задължения към доставчиците на горива и енергия, които следва да предлагат на пазара конвенционални биогорива, биогорива от ново поколение, течни и газообразни горива от небиологичен произход, електрическа енергия от ВИ и рециклираните въглеродно горива.

Предвид изискванията на Директива (ЕС) 2018/2001 е възможно при транспонирането ѝ да бъде извършена промяна във възприетия подход за изпълнение на целта за сектор транспорт, като се въведат квоти за всеки доставчик на енергия от ВИ.

Насърчаване използването на енергия от ВИ в обществения транспорт

За изпълнение на целта в сектор транспорт местните власти съгласно регламентираните им отговорности по изпълнение на политиката в областта на енергията от ВИ и в изпълнение на своите дългосрочни и краткосрочни програми ще разработват и прилагат схеми за насърчаване използването на енергия от ВИ, в т.ч. алтернативни възобновяеми горива, биогорива от ново поколение, рециклирани въглеродни горива, електрическа енергия от ВИ, както и развитие и стимулиране използването на обществен електрически транспорт в зависимост от специфичните условия в общината.

Развитието и по-широкото използване на обществения транспорт, както и увеличаване използването на енергия от ВИ в обществения транспорт до 2030 г. са приоритети в национални стратегически документи в областта на транспорта, в т.ч.:

- Национална рамка за политика за развитието на пазара на алтернативни горива в транспортния сектор и за разгръщането на съответната инфраструктура;
- Интегрирана транспортна стратегия до 2030 г.

Вероятна необходимост от актуализация на ПИРО

Съществуващата нормативна уредба, с която в националното законодателство са транспонирани изискванията на Директива 2009/28/ЕО и Директива (ЕС) 2015/1513/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 година за изменение на Директива 98/70/ЕО относно качеството на бензиновите и дизеловите горива и за изменение на Директива 2009/28/ЕО за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (Директива 2015/1513/ЕО) по отношение на критериите за устойчивост на биогоривата и течните горива от биомаса ще бъде оптимизирана и хармонизирана с изискванията на Директива (ЕС) 2018/2001 относно критериите за устойчивост и за намаляване на емисиите на ПГ. При изготвянето на нормативните актове по транспониране на Директива (ЕС) 2018/2001 ще бъдат въведени изисквания относно критериите за устойчивост и за намаляване на емисиите на ПГ за газообразни и твърди горива от биомаса, които се използват в инсталации, произвеждащи електрическа и топлинна енергия и енергия за охлаждане или горива.

Създаване на условия за развитие и използването на биогорива от ново поколение, възобновяеми течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклирани въглеродни горива.

За осигуряване на необходимите количества биогорива от ново поколение, възобновяеми течни и газообразни горива от небиологичен произход и рециклирани въглеродни горива на достъпни цени за целите на Директива (ЕС) 2018/2001 ще са необходими комплексни мерки, свързани както с потреблението, така и с тяхното производство.

В тази слабо развита и в същото време авангардна област, усилията ще бъдат насочени към приложните научни изследвания и по-широкомащабните демонстрационни дейности, свързани с усвояване на нови енергийни източници и въвеждането на технологии за тяхното оползотворяване. Необходимо е създаването на интегрирана верига за научни изследвания и нововъведения, която да обхваща елементи от приложните научни изследвания, производството до навлизането на пазара на посочените по-горе горива.

Много важен фактор за насърчаване използването на тези горива е популяризирането им и преодоляването на първоначалния скептицизъм сред

потребителите и населението. За целта следва да бъдат предприети мерки по организиране на информационни кампании сред населението на съответните общини в съответствие с националните програми за насърчаване използването на тези горива в транспорта.

Стимулиране развитието и разгръщането на електрическата мобилност в транспорта, в т.ч чрез създаване на инфраструктура за автомобилния транспорт и въвеждане на нови технологии в иновативни железопътни линии. За стимулиране развитието и разгръщането на електрическата мобилност ще бъдат регламентирани отговорности към местните власти в рамките на своите краткосрочни и дългосрочни програми да въвеждат собствени специфични мерки на своята територия, които да увеличат атрактивността от използването на този транспорт. Също така в тези програми следва да бъдат предвидени мерки за насърчаването развитието и използването от населението на градския и железопътния електротранспорт.

Понастоящем в ЗЕ са регламентирани изискванията към операторите на публично достъпни зарядни точки за зареждане на електрически превозни средства. За постигане на пълно съответствие с разпоредбите на Директива 2018/2002/ЕС и Директива 2018/844/ЕС ще бъде регламентирано инсталирането най-малко на една зарядна точка за електрически автомобили при новите нежилни сгради и нежилни сгради, подложени на основен ремонт, с повече от десет места за паркиране, като същевременно сградите трябва да бъдат изградени с инфраструктура за окабеляване на зарядни точки за електрически автомобили.

Създаване на подходящи финансови стимули осигуряващи постигането на целта в сектор транспорт. В съответствие с изискванията за държавни помощи при целесъобразност ще бъдат обмислени възможности за въвеждането на финансови стимули, чрез данъчни облекчения, схеми за подпомагане и др. за потреблението на биогорива от ново поколение и разгръщане на електрическата мобилност.

Основният източник на финансиране за зелени проекти за обществен транспорт в България са Европейските структурни фондове и Кохезионния фонд чрез различни Оперативни програми.

За постигането на целите в сектор транспорт ще се използват следните финансови програми, които ще приключат през 2020 г., но ще имат продължителен ефект след 2021 г.:

- Оперативна програма Транспорт и транспортна инфраструктура 2014 - 2020 г. ще продължи през периода 2021 - 2030 г.;
- Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. предвижда дейности за развитие и подобряване на системите за обществен градски транспорт, включително закупуване на нов подвижен състав за нуждите на градските оператори;

➤ Оперативна програма „Околна среда 2014-2020“ осигурява подкрепа за сектор Транспорт, като сектор допринасящ за замърсяването на въздуха в страната. Конкретно по Приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на околния въздух“ се предоставя подкрепа за мерки, свързани с намаляване на емисиите от обществения транспорт;

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВИ В СГРАДИ, МЕРКИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ

В **ЗЕВИ** са поставени изисквания за използване на енергия от ВИ при изграждане на нови или при реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на съществуващи сгради, когато това е технически възможно и икономически целесъобразно. Предвидено е най-малко **15 на сто** от общото количество топлинна енергия и енергия за охлаждане, необходима на сградата да бъде произведена от ВИ чрез въвеждане на:

- централизирано отопление, използващо биомаса или геотермална енергия;
- индивидуални съоръжения за изгаряне на биомаса с ефективност на преобразуването най-малко 85 на сто при жилищни и търговски сгради и 70 на сто при промишлени сгради;
- слънчеви топлинни инсталации;
- термопомпи и повърхностни геотермални системи.

ЗЕВИ изисква при изготвянето на инвестиционни **проекти за нови сгради или за реконструкция**, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на съществуващи сгради в част "Енергийна ефективност" и при обследването за енергийна ефективност на съществуващи сгради **задължително да се анализират възможностите за използване на енергия от ВИ**. Анализът на възможностите за използване на енергия от ВИ е част от оценката на показателите за годишен разход на енергия в сградата.

Изискванията за използване на енергията от ВИ в сгради е надградено, като с приетия през 2015 г. нов **Закон за енергийната ефективност** се въвежда национално **определение за сгради с близко до нулево потребление на енергия**, съгласно което "Сграда с близко до нулево потребление на енергия" е сграда, която отговаря едновременно на следните условия:

а) енергопотреблението на сградата, определено като първична енергия, отговаря на клас А от скалата на класовете на енергопотребление за съответния тип сгради;

б) не по-малко от 55 на сто от потребената (доставената) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление е енергия от възобновяеми източници, разположени на място на ниво сграда или в близост до сградата.

Директива 2010/31/ЕС поставя изисквания **след 31.12.2018 г.** заетите или притежавани от **публични органи нови сгради да са с близко до нулево**

потребление на енергия, а след 21.12.2020 г. всички нови сгради да са с близко до нулево потребление на енергия.

Вероятна необходимост от актуализация на ПИРО

Предстои нормативните изисквания, свързани с използването на енергия от ВИ в сгради да бъдат прецизирани в съществуващата нормативна уредба, с цел постигане на декарбонизиран сграден фонд. Обсъжда се Дългосрочна национална стратегия за подпомагане обновяването на националния фонд от жилищни и нежилищни сгради 2021-2050 г.¹⁰

Законът за енергията от възобновяеми източници предвижда при реализиране на проекти за модернизация на производствените процеси в малки и средни предприятия мерките за енергийна ефективност да се комбинират с въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ за задоволяване на технологични нужди на предприятието.

Засилване ролята на държавните и местните власти за по-широко разпространение на енергията от ВИ

Приносът на месните власти за по-широкото разпространение на енергията от ВИ, за създаването на условия за потребление на собствена енергия от ВИ и потребление на енергия от ВИ от обособени „общности за възобновяема енергия“ на местно ниво е от съществено значение за икономически ефективното развитие на възобновяемата енергия в страната. Директива (ЕС) 2018/2001 изисква възможностите за използване на енергия от ВИ да се отчита при планирането, проектирането, изграждането и модернизирането на селищната инфраструктура, включваща промишлените, търговските и жилищните зони и енергийната инфраструктура, като специално внимание се поставя на използването на топлинната енергия и енергията за охлаждане от ВИ.

Въвеждане на облекчения при присъединяването на потребителите на собствена енергия от ВИ и на демонстрационните проекти на възобновяема енергия с електрическа мощност равна или по-малка от 10.8 kW към

¹⁰ Източник- <http://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5315> ведно с **Пакет от мерки за енергийна ефективност**
<file:///C:/Users/KOLEV/AppData/Local/Temp/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%203%20%D0%BA%D1%8A%D0%BC%20%D0%94%D0%A1%D0%A1%D0%BF%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%20%D0%95%D0%A1%D0%9C.pdf>

електроразпределителните мрежи съгласно Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници ¹¹.

Създаване на условия за потребителите на собствена електрическа енергия от ВИ и общности за възобновяема енергия

Интересът на българските потребители към производството на електрическа енергия от ВИ за собствено потребление е слаб и този начин за осигуряване на потреблението с електрическа енергия не е развит в България. В ЗЕВИ съществува възможност за изграждането на малки инсталации, използващи ВИ за съвместно производство, потребление и продажба на електрическа енергия.

Стимулиране използването на топлинна енергия и енергия за охлаждане, произведена от ВИ

Облекчената процедура по чл. 147, ал. 1, т. 14 от ЗУТ¹² е приложима и при производството на топлинна енергия и/или енергия за охлаждане от ВИ от инсталации с обща инсталирана мощност до 1 MW включително към съществуващите сгради в урбанизираните територии, в т.ч. върху покривните и фасадните им конструкции и в прилежащите им поземлени имоти.

Насърчаване използването на геотермална енергия

Различни проучвания и национални стратегии показват, че България е богата на геотермални находища, от които проучените са над 840 водоизточника с температура до 103 градуса по Целзий. Регистрираните минерални извори с различен дебит и температура между 20 и 101.4 градуса са 136 броя. В същото време само 18% от геотермалната енергия на страната се използват, а разкритите минерални извори са едва 6%.

Предоставяне на крайните потребители на информация на енергийните характеристики и за дела на енергията от ВИ в топлоснабдителните и охладителните системи

Оптимизиране на нормативната уредба за прилагане на завишените изисквания по Директива (ЕС) 2018/2001 по отношение на критериите за устойчивост и намаляването на емисиите на ПГ при използване на биогорива, течни, газообразни и твърди горива от биомаса.

¹¹ Директива (ЕС) 2018/2001 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32018L2001>

¹² Не се изисква одобряване на инвестиционни проекти за издаване на разрешение за строеж за монтаж на инсталации за производство на електрическа енергия, топлинна енергия и/или енергия за охлаждане от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 1 MW включително към съществуващите сгради в урбанизираните територии, в т.ч. върху покривните и фасадните им конструкции и в прилежащите им поземлени имоти

Производство на водород от ВИ

С оглед осигуряване потреблението на водород ще бъдат предприети действия за стартиране на производството на водород чрез "Power to X" инсталации. За производството на водород се предвижда да бъде използван излишък от произведената електрическа енергия от слънчева и вятърна енергия.

По Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“, финансирана по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство с общ бюджет в размер на близо 33 млн. евро ще бъдат финансирани проекти свързани с подобряване на енергийната ефективност и използването на енергия от ВИ.

В периода 2021-2030 г. България ще се възползва от инвестиционната подкрепа, която ще се предоставя по „Модернизационен фонд“, като ще разгледа възможността за финансиране на проекти, свързани с производството на електрическа енергия от ВИ, подобряване на енергийната ефективност, съхраняване на енергия и модернизиране на енергийните мрежи. Фондът ще се създаде на основание чл. 10г на Директива (ЕС) 2018/410 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2018 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО с цел засилване на разходоефективните намаления на емисии и на нисковъглеродните инвестиции, и на Решение (ЕС) 2015/1814. В периода 2021-2030 г. 2% от общото количество квоти на ЕС ще бъдат продавани на търг и средствата постъпват в Модернизационния фонд, съгласно член 10, параграф 1 от Директива (ЕС) 2018/410 на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2003/87/ЕО с цел засилване на разходоефективните намаления на емисии и на нисковъглеродните инвестиции, и на Решение (ЕС) 2015/1814.

Създаване на звена за контакт, които да подпомагат инвеститорите

Предвид поставеното изискване в Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от ВИ ще бъдат предприети законодателни инициативи за създаването на едно или повече звена за контакт, които да подпомагат инвеститорите (заявителите) в процеса по издаване на разрешения от съответните компетентни органи. Общинските власти имат задължения за издаване на част от разрешителните при изграждане на централи за производство на електрическа енергия от ВИ. Също така тяхната роля по отношение на планирането и разширяване използването на енергията от ВИ на територията на общината предполага по-значима ангажираност към процеса по реализиране на инвестиционните намерения. В тази връзка е удачно като звена за контакт да бъдат определени общините.

За постигане на ефективни резултати в тази посока са идентифицирани заинтересованите страни и потенциалните участници в процеса по разпространение на адекватна информация и провеждане на процедури по

обучение. Особено активни участници в тези процеси са съответните институции и местните власти, които да провеждат комплексни инициативи по информационни кампании, форуми, програми за повишаване на осведомеността и за обучение на гражданите относно ползите и възможностите за използване на енергия от ВИ. Информационните кампании са адресирани към гражданите и дават възможност за запознаване с практически въпроси при разработването и използването на енергия от ВИ.

Оценка на необходимостта от изграждане на нова инфраструктура за районно отопление и охлаждане, получени от възобновяеми източници

Предвижда се, чрез нови топлофикационни мрежи – локални и разширения на съществуващите, да се задоволят потребностите в сградите от обществен сектор и услугите, които не са свързани към централно отопление. Една възможност за това е използването на потенциала на високоефективни решения като газобутални двигатели, малки до големи газови турбини с отворен или затворен цикъл, парни турбини с гориво биомаса, термопомпи и др. Потенциал за увеличаване дела на енергията от ВИ в районните отоплителни и охладителни системи предлага оползотворяването на биомасата с фокус върху биомасата от отпадъци и остатъци от промишлените предприятия и бита, както и геотермалната енергия.

Специфични мерки за насърчаване на използването на енергия от биомаса

Твърдата биомаса е най-широко използвания ВИ в страната, която намира приложение предимно в сектор топлинна енергия и енергия за охлаждане. Все още остава незначително потреблението на другите видове биомаса, в т.ч. и на отпадъци. Усилията са насочени към по-широко оползотворяване на отпадъците (твърди битови отпадъци, утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води и др.) и остатъците от промишлените предприятия, без да оказват негативно въздействие върху здравето и качеството на живота на населението в районите, в които са разположени инсталациите за производство на енергия от биомаса.

ИЗМЕРЕНИЕ „ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ“

През 2030 г. България планира да постигне намаляване на потреблението на първична енергия с 27.89% и намаляване с 31.67% в крайно потребление на енергия, спрямо референтния сценарий PRIMES 2007.

Основните нормативни документи, които регулират ЕЕ са:

- Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ);
- Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност
- Директива (ЕС) 2018/2002 за изменение на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност (предстои нейното транспониране);
- Директива (ЕС) 2018/844 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност
- Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата

ЦЕЛИ

Съгласно **член 7, параграф 1** от **Директива (ЕС) 2018/2002**, **целите за спестяване** на енергия, определени за всяка държава членка, които трябва да бъдат постигнати в периода **от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2030 г.**, са еквивалентни на минимум 0,8% годишно от средното крайно енергийно потребление за периода 2016–2018 г.

България ще се възползва от възможността по Директивата за **поетапно увеличение на целта (от 0,7% до 0,92%)**, като достигне определената кумулативната цел от 4 357,55 ktоe през 2030 г.

ДЪЛГОСРОЧНА СТРАТЕГИЯ ЗА САНИРАНЕ

Съгласно приетата на 30 май 2018 г. Директива (ЕС) 2018/844 държавите членки следва да разработят дългосрочна стратегия за саниране¹³ в подкрепа на санирането на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради, както обществени, така и частни, за постигане на високо енергийно ефективен и декарбонизиран сграден фонд до 2050 г., улеснявайки разходно ефективната трансформация на съществуващите сгради в сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия. Разпоредбите на директивата следва да бъдат транспонирани в националното законодателство до 10 март 2020 г. В тази връзка е в процес на разработване е Дългосрочна национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г., с която да се определят:

¹³ Източник- <http://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5315> ведно с Пакет от мерки за енергийна ефективност

- индикативни **междинни цели** за 2030 г., 2040 г. и 2050 г.;
- примерно описание на **финансови средства за подпомагане** на изпълнението на стратегията;
- ефективни **механизми за насърчаване** на инвестициите в санирането на сгради.

Анализът на наличната информация от **реално сертифицирани сгради** показва, че за постигане на количествените измерения на индикаторите, политиките за обновяване трябва да са **фокусирани приоритетно** към сгради с **класове на енергопотребление E, F и G** за всички категории сгради.

Само 7% от жилищната площ в страната е в съответствие с актуалните нормативни изисквания за енергийна ефективност. Посоченият процент включва площта на вече обновени жилищни сгради и тези, които са построени след 2010 г.

Това означава, че към настоящия момент в преобладаващата си част **жилищния фонд е енергийно неефективен** и за него следва да се разработят мерки и политики за обновяване като част от Дългосрочна стратегия за саниране на сградния фонд в България, в съответствие с изискванията на европейска директива (ЕС) 2018/844.

Съгласно анализ на МРРБ, БАКК АД¹⁴ от обновяване за енергийна ефективност имат нужда 703 978 обитавани сгради с обща разгъната застроена площ 184 290 428 кв. м. Броят на еднофамилните сгради е силно преобладаващ над многофамилните сгради, но по площ за обновяване са приблизително равни.

Финансовото обезпечаване на изпълнението на стратегията изисква съобразяване с обстоятелството, че нуждите от обновяване за енергийна ефективност, както в страната, така и в европейски план далеч надхвърлят финансовите възможности на публичните ресурси. Поради това, Директивата изисква преглед и анализ на проблемите и набеязване на действия за решаването им, като необходима предпоставка за привличане на частни инвестиции чрез участие на собствениците. Подробно са разгледани бариерите пред пазарното финансиране на енергийната ефективност и са дадени препоръки за създаване на възможности за облекчен достъп до кредитен ресурс за целите на обновяването за енергийна ефективност.

¹⁴ Източник: <https://www.bgfma.bg/bgfma-news/%D0%B1%D0%B0%D0%BA%D0%BA-%D0%B0%D0%B4-%D0%B8%D0%B7%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%B2%D0%B8-%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%82%D0%B0-%D0%BE%D1%82-%D0%B4%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%BE%D1%81%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B0/>

Като цяло, препоръката е за създаване на устойчив финансов модел за обновяването на жилищните сгради, съобразен с финансовите възможности на собствениците и състоящ се от 3 компонента:

- безвъзмездна финансова помощ, с различен интензитет, в зависимост от целите на програмата и нивото на постигната енергийна ефективност;
- улеснен достъп до кредитен ресурс от търговските банки, осигурен чрез създаване на финансови инструменти за споделяне на риска, стимулиращи навлизането на банковия сектор на този пазар за създаване на дългосрочни и безлихвени кредити за собствениците;
- предоставяне на допълнителна целева помощ чрез отделен механизъм и като необходима мярка за осигуряване участието на нискодоходни собственици в програми за обновяване.

Предлага се и да се разгледа възможността за диференциране на компонента безвъзмездна финансова помощ и на регионален принцип (за регион с ниски, средни и високи доходи на населението), както и създаване на общински фондове в подкрепа на жилищната политика и обновяването.

ДЕЙСТВАЩИ КЪМ МОМЕНТА МЕРКИ, КОИТО ЩЕ ПРОДЪЛЖАТ ДЕЙСТВИЕТО СИ СЛЕД 2021 Г.

Програми за повишаване на ЕЕ от органите на държавната власт и на местното самоуправление и управление на ЕЕ в публични сгради:

Нежилищни сгради:

- Сгради на централната администрация;
- Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“;
- Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г./“Региони в растеж“ 2014-2020 г.;
- Национален доверителен „Екофонд“ – Инвестиционна програма за климата Международен фонд Козлодуй ;
- Програма BG04 „Енергийна ефективност и възобновяема енергия“.

Жилищни сгради:

- Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (2016-2020);
- Програма за кредитиране на енергийната ефективност в дома;
- Проект „Мерки за енергийна ефективност при крайните потребители на природен газ чрез газоразпределителни дружества в България“ (DESIREE GAS).
-

Намаляване на енергийното потребление на сградите

Съществуват две европейски директиви, които касаят намаляването на енергийното потребление на сградите: Директива (ЕС) 2018/844 относно енергийните характеристики на сградите („ДЕХС“ от 2010 г., която трябва да бъде преразгледана преди 1 януари 2017 г.) и Директивата относно енергийната ефективност („ДЕЕ“ от 2012 г.).

ДЕХС включва разпоредби по следните въпроси:

- сертификати за енергийни характеристики при продажбата или отдаването под наем на сгради;
- проверки на отоплителните и климатичните инсталации
- изискване всички нови обществени сгради да са с почти нулево потребление на енергия до 2018 г.
- изискване всички нови сгради да са с почти нулево потребление на енергия до 2020 г.
- изискване страните от ЕС да въведат минимални изисквания за енергийните характеристики на нови сгради, за основните ремонти на съществуващи сгради и за подмяната или модернизацията на сградни компоненти (инсталации за отопление и охлаждане, покриви, стени и др.)
- изискване страните от ЕС да определят всички национални финансови мерки за подобряване на енергийната ефективност на сградите.

ДЕЕ включва:

- всяка година страните от ЕС са задължени да санират най-малко 3 % от разгънатата застроена площ на сградите, притежавани и ползвани от техните централни администрации.
- Изискването правителствата от ЕС да закупуват само сгради, които са с висока енергийна ефективност;
- Изискването държавите-членки да разработят дългосрочни национални стратегии за саниране на сградите, които могат да бъдат включени в техните национални планове за действие по енергийна ефективност (НПДЕЕ)

СХЕМИ ЗА ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ЕЕ И АЛТЕРНАТИВНИ МЕРКИ ПО ЧЛЕНОВЕ 7А И 7Б ОТ ДИРЕКТИВА 2012/27/ЕС

Схема за задължения за енергийна ефективност до 2030 г.

За подпомагане изпълнението на националната цел за енергийна ефективност (ЕЕ) до 31 декември 2030 г. ще се въведе схема за задължения за енергийни спестявания, както и алтернативни мерки, които да осигурят постигането на обща кумулативна цел за енергийни спестявания при крайното потребление на енергия за периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2030 г.

Разликата между общата кумулативна цел и прогнозните енергийни спестявания от прилагането на алтернативните мерки се разпределя като индивидуални цели за енергийни спестявания между следните задължени лица, действащи на територията на Република България:

1. крайни снабдители, доставчици от последна инстанция, търговци с издадена лицензия за дейността "търговия с електрическа енергия", които продават електрическа енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно;
2. топлопреносни предприятия и доставчици на топлинна енергия, които продават топлинна енергия на крайни клиенти повече от 20 GWh годишно;
3. крайните снабдители и търговци на природен газ, които продават на крайни клиенти повече от 1 млн. кубически метра годишно;
4. търговци на течни горива, които продават на крайни клиенти повече от 500 тона течни горива годишно;
5. търговци на твърди горива, които продават на крайни клиенти повече от 13 хил. тона твърди горива годишно.

Алтернативни мерки

- Средства за мерки по енергийна ефективност и възобновяеми източници по оперативни програми (Оперативна програма "Околна среда" и Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност");
- Финансов инструмент- Оперативните програми са съфинансирани от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България. Интензитета на безвъзмездната финансова помощ е от 50 до 100 %.
- Прогнозен бюджет 2021-2030- 1398,579 млн. лв.
- Целеви сектори - Домакинства, Индустрия, Услуги.
- Въвеждане на национален механизъм за финансиране на енергийна ефективност
- Националният механизъм ще бъде насочена към различни сектори, като:
 - Енергийна ефективност в Индустрията;
 - Енергийна ефективност в Транспорта и инфраструктурата;
 - Енергийна ефективност в публичния сектор;
 - Енергийна ефективност на жилищни и нежилищни сгради.

Предвижда се **необходимите финансови ресурси** да бъдат от различни източници, сред които Европейските структурни и инвестиционни фондове, Европейската инвестиционна банка, Европейската банка за възстановяване и развитие, Фонд за справедлив преход InvestEU и др.

Привличането на местните банки и международни финансови институции в тази финансова инициатива е ключов компонент за успех при прилагането на Механизма, тъй като тяхното участие може значително да опрости процеса на кредитиране.

- Прогнозен **бюджет 2021-2030**- 7 800 млн. лв.
- **Целеви сектори** - Домакинства, Индустрия, Услуги, Транспорт

Договорите за енергоспестяване с гарантиран резултат

Предоставянето на енергийноефективни услуги е регламентирано в ЗЕЕ. Съгласно ЗЕЕ енергийноефективните услуги имат за цел комбиниране доставката на енергия с енергийноефективна технология и/или с действие, което обхваща експлоатацията, поддръжката и управлението, необходими за предоставяне на услугата, и водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на ЕЕ и/или спестяване на първични енергийни ресурси. Енергийноефективни услуги се извършват въз основа на писмени договори, сключени с крайните потребители на енергия. ЗЕЕ също така определя и лицата, които могат да извършват енергийноефективни услуги – физически или юридически лица – търговци по смисъла на Търговския закон или по смисъла на законодателство на държава-членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

Съществена роля за стимулиране на пазара на енергийноефективни услуги има изпълнението на договори с гарантиран резултат (ЕСКО). При тези договори възстановяването на направените инвестиции и изплащането на дължимото възнаграждение на доставчиците (ЕСКО компаниите) се извършват за сметка на реализираните спестявания на енергия. Те дават гаранция за своето изпълнение, респективно за спестяванията, които ще бъдат реализирани след изпълнението на проекта.

Разработен е типов ЕСКО договор за сектор Индустрия¹⁵, указания за изготвяне на ЕСКО договори, с цел да бъдат улеснени договарящите се страни, по ЕСКО договор, с минимален набор от типови клаузи.

¹⁵ Указания за изготвяне на ЕСКО договори https://www.seea.government.bg/documents/Ukazaniia_ESCO.pdf

Насърчаване обществените сгради да служат за пример

Съгласно разпоредбите на Директива 2010/31/ЕС и Директива 2012/27/ЕС, публичните органи на национално, регионално и местно ниво следва да служат за пример по отношение на енергийната ефективност. В тази връзка Република България е определила по-амбициозна цел за обновяване на сградите, притежавани и ползвани от централната администрация като законовото изискване, заложено в чл. 23, ал. 1 от ЗЕЕ, е във всички отоплявани и/или охлаждащи сгради – държавна собственост, използвани от държавната администрация ежегодно да се предприемат мерки за подобряване на енергийните характеристики на поне 5% от общата РЗП.

В допълнение за подпомагане на целите за постигане на високо ефективен и декарбонизиран сграден фонд ще се предприемат следните мерки:

- Разработване и периодичен преглед на минималните изисквания за енергийни характеристики на сградите при използване на оптимални разходи и хармонизиране на техническите изисквания за проектиране, изграждане и поддръжка на стабилни, здравословни, високотехнологични и енергийно ефективни сгради с европейското законодателство в тази област. Подобряване на жизнения цикъл на сградите за периода 2015 – 2030 г.
- Научноизследователска дейност в областта на енергийната ефективност на сградите, чрез приложни научни изследвания за осигуряване на научна основа на стандартите за енергийна ефективност на сградите, за периода 2015 – 2030 г.
- Подобряване на условията за включване в строителните дейности на продукти, гарантиращи изпълнението на основните изисквания, съгласно Регламент (ЕС) № 305/2011 и Регламент (ЕС) 2019/515 относно взаимното признаване на стоки, законно предлагани на пазара в друга държава членка. Разработване на национални изисквания за строителни продукти, хармонизирани с европейското техническо законодателство, включително спестяване на енергия и съхранение на топлина, устойчиво използване на природните ресурси, рециклиране и повторно използване на строителни продукти, за периода 2015 - 2030 г.
- Подготовка и стартиране на дигитална реформа на българския строителен сектор, в периода 2021 – 2030 г.;
- Обновяване на съществуващия сграден фонд до ниво оптимизирано потребление на енергия с оглед постигане на стандартите за сгради с близко до нулево потребление на енергия за периода 2021 – 2030 г.;

Енергийно-ефективни обществени поръчки

Съгласно чл. 30а от ЗЕЕ при провеждане на обществени поръчки публичните възложители закупуват само продукти, услуги и сгради с високи показатели за енергийна ефективност, в т.ч.:

1. продукти, отговарящи на критерия за принадлежност към най-високия възможен клас на енергийна ефективност;

2. офис оборудване, определено и отговарящо на изискванията на приложение „В“ на Споразумението между правителството на Съединените американски щати и Европейския съюз за координирането на програми за етикетиране на енергийната ефективност на офис оборудване (ОВ, L 63/7 от 6 март 2013 г.);

3. автомобилни гуми, които отговарят на критерия за най-висок клас енергийна ефективност на използване на горивата, както е определено в Регламент (ЕО) № 1222/2009 на Европейския парламент и на С относно етикетирането на гуми по отношение на горивната ефективност и други съществени параметри (ОВ, L 342/46 от 22 декември 2009 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕО) № 1222/2009“;

4. сгради, които отговарят на минималните изисквания за енергийни характеристики, удостоверено със сертификат за енергийни характеристики.

Енергийни обследвания и системи за управление

На **задължително обследване за енергийна ефективност** подлежат всички:

- предприятия за производство, които не са малки и средни предприятия по смисъла на чл. 3 от Закона за малките и средните предприятия;
- предприятия за предоставяне на услуги, които не са малки и средни предприятия по смисъла на чл. 3 от Закона за малките и средните предприятия;
- промишлени системи (ПС), чието годишно потребление на енергия е над 3000 MWh;
- системи за външно изкуствено осветление, разположени в населено място с население над 20 000 жители.

Обследването се извършва най-малко **веднъж на всеки 4 години**.

В България е въведена **система за обследване за енергийна ефективност и сертифициране** на сгради в експлоатация с разгъната застроена площ (**РЗП**) **над 250 m²**, в изпълнение разпоредбите на Директива 2010/31/ЕС. **Сертификатът** за енергийни характеристики на сграда в експлоатация **се актуализира** при

извършването на следните дейности, водещи до промяна на енергийните характеристики на сградата:

- преустройство;
- реконструкция, основно обновяване или основен ремонт, когато се обхващат над 25% от площта на външните ограждащи конструкции и елементи на сградата.

Собствениците на сгради за обществено обслужване – държавни и общински администрации, са задължени да извършват управление на енергийна ефективност. Управлението се извършва чрез изпълнение на програми, дейности и мерки за повишаване на енергийна ефективност и ежегодно изготвяне на анализи на енергийното потребление. За управлението на енергийна ефективност, подобно на собствениците на предприятия, собствениците на сгради също изготвят и изпращат в АУЕР ежегодни отчети по образец.

Повишаване на енергийната ефективност в сектор Транспорт

Основните мерки, чрез които България се стреми да подобри енергийната ефективност в сектора, могат да бъдат обобщени, както следва:

- Увеличаване дела на обществения електрически транспорт ,
- Обучение на водачите за икономично шофиране – курсовете ще включват модул за управление на превозни средства, който, въз основа на изискванията за безопасност, включва теми за повишаване на способността за оптимизиране на разхода на гориво чрез по-добро използване на дизайна и ефективно управление на превозното средство;
- Увеличаване на дела на електрическите и хибридните превозни средства и разгръщане на инфраструктурата за зареждане на електрически и хибридни автомобили в градските райони. От 2016 г. е стартирана пилотна схема за насърчаване на закупуването на електрически и хибридни превозни средства в държавната администрация на Националния доверителен екофонд чрез предоставяне на субсидия;
- В Националната рамка за политика за развитието на пазара на алтернативни горива в транспортния сектор и за разгръщането на съответната инфраструктура са предвидени редица мерки за насърчаване навлизането на електрически превозни средства:
 - Въвеждане на зони за достъп (особено в централните градски райони) само с енергийно ефективни и превозни средства с ниски емисии;
 - Прилагане на прогресивно данъчно облагане, насърчаващо използването на енергийно ефективни и превозни средства с ниски емисии;

- Предоставяне на директни субсидии за закупуване на нови превозни средства с нулеви емисии (валидно за ограничен брой/време, до достигане на минимален брой на такива превозните средства);
- Предоставяне на данъчни кредити за закупуване и използване на превозни средства с нулеви емисии (валидно за ограничен брой/време, до достигане на минимален брой на такива превозните средства);
- Осигуряване на достъп до автобусни ленти за превозни средства с нулеви емисии (валидно за ограничен брой/време, докато се достигне минимален брой на такива превозни средства);
- Използване на електрически превозни средства за нуждите на публичната администрация и местните власти;
- Стимулиране на преход на таксиметровите компании и обществените превозвачи към използването на превозни средства с нулеви емисии.

Общините трябва да разработят своите инвестиционни програми за електрически транспорт.

Програми за информиране и обучение на потребителите

Мякмата цели да се осигури **повишаването на информираността на потребителите** относно използваната от тях електрическа и топлинна енергия и енергия от природен газ, както и по отношение на ползите от прилагането на мерки за енергийна ефективност. **Търговците с енергия** публикуват на страниците си **информация относно начините за пестене на енергия**¹⁶ и поддържат онлайн архив с електронни фактури. Към дружествата има консултанти по енергийна ефективност, които подпомагат клиентите да намалят потреблението си на енергия, без осъществяването на скъпи инвестиции и сложни ремонти.

Различни инициативи за повишаване на информираността на потребителите са включени в **програмите за повишаване на енергийна ефективност на регионалните и местните власти**, изготвяни в изпълнение на задълженията им по чл. 12 от ЗЕЕ. Инициативите включват създаването на **потребителски съвети**, организиране на ден на потребителя, както и множество кампании в областните и общинските центрове, където клиентите могат да се запознаят с **начините за спестяване на енергия**.

Информационните кампании, както и прилагането на различни поведенчески мерки, са включени като допустими мерки в **Наредба № Е-РД-04-3 от 4 май 2016**

¹⁶ ЕВН България Електроснабдяване ЕАД- информация за енергийна ефективност
<https://evn.bg/Home/Efficiency.aspx>

г. за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания¹⁷ в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им.

За подпомагане на изпълнението на мярката се разработват специализирани **методики за оценка на енергийните спестявания¹⁸** след прилагането на различни поведенчески мерки по реда на Наредба № Е-РД-04-3 от 4 май 2016 г.

Поетапно изваждане от употреба на отоплителните уреди на твърдо гориво

Задължително поетапно изваждане от употреба на отоплителните уреди на твърдо гориво които не отговарят на изискванията на Регламентите за екодизайн (ЕС) 2015/1185 и (ЕС) 2015/1189 и замяната им с други средства за отопление;

В Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018-2020 г. е включена мярка в областта на битовото отопление - задължително поетапно изваждане от употреба **в периода 2020-2024 г. на печки и котли на твърдо гориво**, които не отговарят на изискванията на Регламентите за екодизайн и въвеждането на алтернативни мерки за отопление да допринесат с **78% от очакваното намаление на емисиите на ФПЧ10** от сектора на битовото отопление. Крайната цел на мярката е поетапното изваждане от употреба на **неефективните уреди на твърдо гориво**.

ИЗМЕРЕНИЕ „НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ, ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“

Целите, които си поставя българската държава в областта на научните изследвания, иновации и конкурентоспособност са:

- постигане целите по пакета „Чиста енергия за всички европейци“ на ЕС до 2030 г., както и за развитие на нисковъглеродна икономика в дългосрочен план;
- постигане целите на Енергийния съюз, свързани с повишаване сигурността на енергийните доставки и подобряване на енергийната и ресурсната ефективност в транспорта;
- насърчаване създаването на иновации, тяхната пазарна реализация и технологичното обновление на предприятията;

¹⁷ Наредба № Е-РД-04-3 от 4 май 2016 г.

https://www.seea.government.bg/documents/NAREDBA_ERD043_ot_4052016t.pdf

¹⁸ Източник: АУЕР <https://www.seea.government.bg/bg/sabitia-dolu-akcenti?id=9313>

- подкрепя на местната индустрия за въвеждане на ниско-въглеродни технологии, на общественно-административния и битовия сектор за използване на нови високо ефективни енергоспестяващи технологии;
 - подобряване качеството на атмосферния въздух;
 - внедряване на нови енергоспестяващи технологии, които да подобрят качеството на живот и да подобрят условията за работа на българските граждани;
 - внедряване на нови топлоизолационни материали за остъклени повърхности;
 - изграждане на интелигентни електрически мрежи (Smart grid) за автоматизиран контрол на системите за електрическата енергия, както от страна на доставчика така и от страна на потребителя, с цел осигуряване на най-качественото електрозахранване на потребителите и оползотворяване в максимална степен енергията от възобновяеми източници. Крайната цел е модернизиране и автоматизиране на съществуващите електрически мрежи;
 - изграждане на съоръжения за съхранение на енергия;
 - подкрепя на научните изследвания и иновациите в областта на ядрената енергетика, изследвания в насока устойчивото и безопасно управление на радиоактивни отпадъци;
 - повишаване на конкурентоспособността и пазарните позиции на българската индустрия, както и насърчаване развитието на иновативни производства с висока добавена стойност;
 - запазване конкурентоспособността на базовите енергоемки индустрии и ограничаване на рисковете от “изтичане на въглерод”;
 - развитие на електрическите автомобили и водородните технологии.
- Насърчаване на НИРД и иновации с фокус към кръгова икономика и цифровата трансформация ;
- разработването и въвеждането на иновативни продукти, процеси и бизнес модели, ориентирани към трайно намаляване на ресурсната и енергийната интензивност в промишлеността предвид все още значителната изостаналост на страната в това отношение. Ще се подкрепят следните дейности:
 - Подпомагане на предприятията за осъществяване на НИРД, разработването и въвеждането на иновативни продукти, процеси и бизнес модели, които въвеждат безотпадни технологии, технологии въвеждащи използване на рециклируеми и устойчиви за дълготрайна употреба суровини и материали, технологии въвеждащи използване на суровини и материали, които заместват използването на пластмасата; разработването и въвеждането на **зелени продукти** и др. ;
 - Насърчаване на иновативни услуги, основани на устойчиво потребление и знания за материалните потоци и предимствата на кръговата икономика.

В рамките на ИСИС хоризонтално се разглежда също и подкрепата в областта на цифровата трансформация. За целта усилията ще бъдат насочени към:

- Изграждане и развитие на дигитални иновационни хъбове (ДИХ), които да стимулират развитието на технологиите в областта на високопроизводителните изчислителни технологии, изкуствения интелект, киберсигурността и други

иновативни цифрови технологии в полза на българските предприятия. Предвижда се ДИЦ да бъдат създавани на регионален принцип и да предлагат комплексни услуги на предприятията с цел

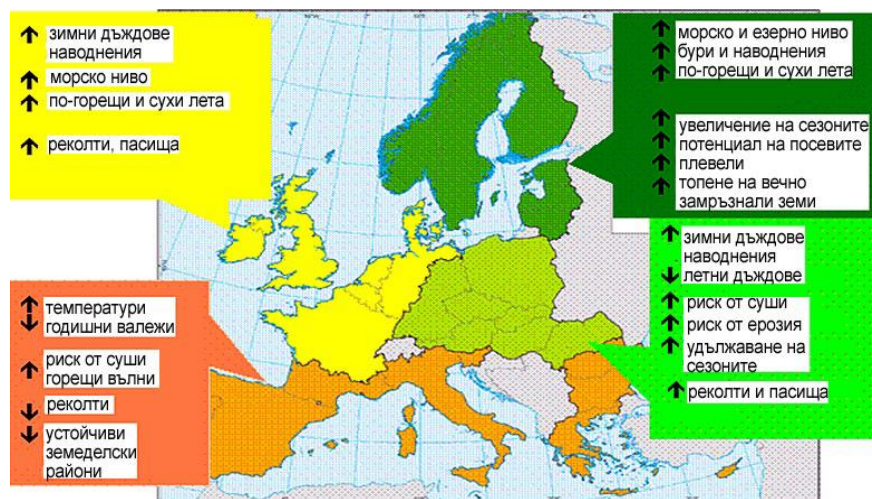
РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРИОРИТЕТНИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА, ПРИЛОЖИМИ НА НИВО ОБЩИНИ

С оглед на значителния обем от приложими нормативни актове на вътрешното и общностно право и богат инструментариум от мерки за постигане на поставените цели на ЕС в областта на ПИК, към настоящия документ са разработени набор от приоритетни, ефективни и реалистични мерки за ПИК, приложими на ниво Община (Приложение № 2). Същите са базирани на глобалните и европейски тенденции, но отчитат финансови ресурс и капацитет в общините, поради което са концентрирани към основен набор от мерки, които предприети в краткосрочен порядък, ще окажат своето положително въздействие върху климата и околната среда.

АДАПТАЦИЯ КЪМ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

България се намира в един от регионите, които са особено уязвими към изменението на климата (предимно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и от нарастващата честота на свързаните с изменението на климата екстремни събития като суши и наводнения. Рисковете, причинени от събития, свързани с изменението на климата, могат да доведат до загуба на човешки живот или да причинят значителни щети, засягащи икономическия растеж и просперитета, както на национално, така и на трансгранично равнище.¹⁹

¹⁹ Източник- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие по проект № P160511)



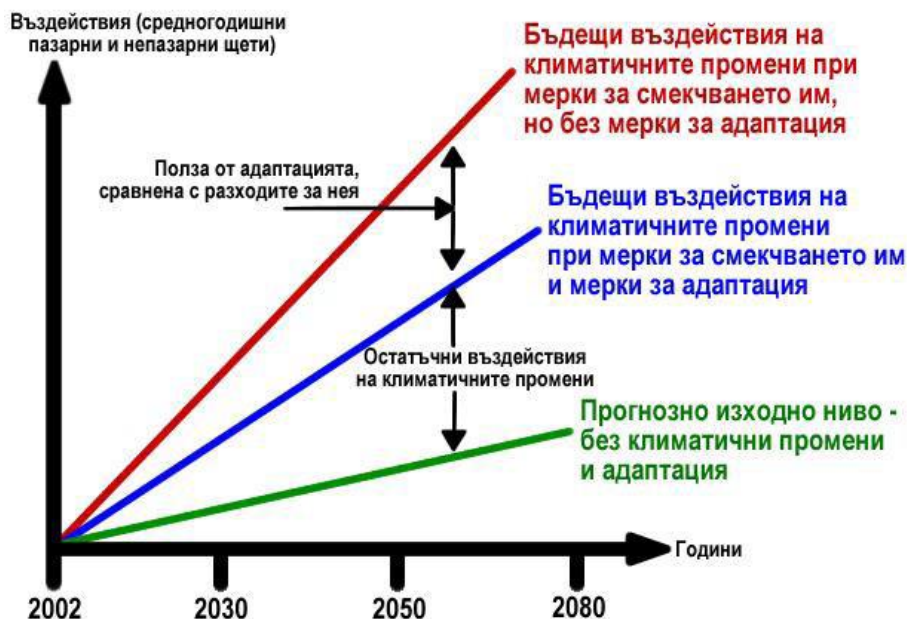
Фиг. 1 Потенциални въздействия на климатичните промени в Европа²⁰

Адаптирането към климатичните промени (АКП) означава предвиждане на неблагоприятните последици и предприемане на подходящи действия, свеждащи до минимум щетите. Очевидна е необходимостта от стратегии за адаптиране на всички нива на администрация - от местно до международно.

С ранни действия за адаптиране ще се предотврати потенциалната вреда и ще се сведат до минимум заплахите за човешкото здраве и живот, икономическо развитие, имущество, инфраструктура и екосистеми.

Местните власти имат ключова роля в насърчаването на хората да се адаптират към изменението на климата. Държавите - членки на ЕС, региони, общини и общности биха могли да преодолеят информационната празнина чрез обмен на знания и най-добри практики относно мерките за адаптация.

²⁰ (Източник: Препоръки за АКП на Регионална агенция за предприемачество и иновации – Варна- Съпътстващ документ на Бялата книга на ЕК - Адаптирането към изменението на климата: предизвикателство за селско стопанство и селските райони в ЕС)



Фиг. 2 Ползи от мерките за адаптация²¹

Очаква се всички сектори на икономиката да бъдат засегнати от прогнозираните промени. Тези промени ще засегнат допълнително обществото и неговите граждани, както и икономиката като цяло. Конкретните рискове могат да доведат до каскаден ефект в различните сектори.

Съществува и пространствено измерение на тези взаимоотношения, тъй като въздействията и последиците от изменението на климата засягат различните части на страната по различен начин. Следователно, разбирането на пространственото разпределение на рисковете от изменението на климата е важно при разработването на подходящи и ефективни стратегии за местно адаптиране.

ПРАВНА РАМКА

Правната рамка и политиките за АИК в България трябва да се разбират в контекста на нейните ангажименти, свързани с международните конвенции и законодателството на ЕС. Редица ключови стратегии и програми осигуряват основа за законодателството в областта на изменението на климата на национално равнище като цяло (по-специално **Третия национален план за действие по изменение на климата**) [НПДИК], **Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК)**, както и стратегически документ- **Национална стратегия за адаптация към изменението на климата** и **План за действие към нея** (Национална стратегия за АИК).

²¹ Източник: Бойд и Хънт, 2006, Изследване за доклада на Стърн

Целите за разработването на Национална стратегия за АИК са:

- Да се **оценят възможностите за справяне** с климатичните рискове в цялата икономика;
- Да се **формулира Национална стратегия за адаптация** към изменението на климата и План за действие, които да обхващат периода до 2030 г.; и
- Да се подобри капацитетът за прилагане и **междусекторната координация** при адаптиране към изменението на климата.

С новоприетата Национална стратегия за АИК са разгледани съответните проблеми в българския контекст и са индивидуализирани общите стратегически цели за АИК за страната, както следва:

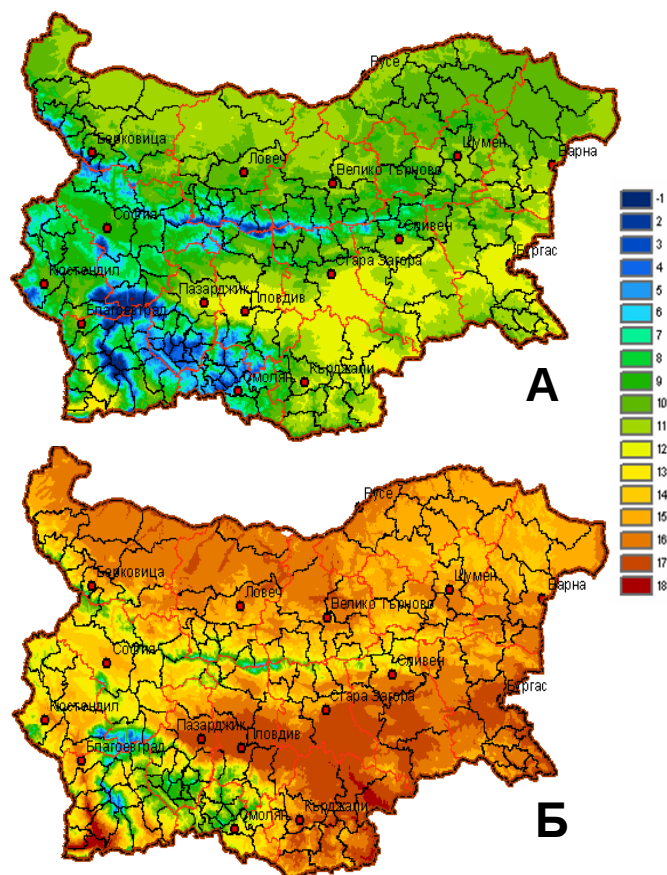
- **Приобщаване и интегриране на АИК.** Подобряване на политиките за адаптиране и включването на съображенията за адаптация в съществуващите национални и секторни планове и програми.
- **Изграждане на институционален капацитет за АИК.** Изграждане на експертни знания, обучение, база от знания, мониторинг и изследвания, за да се осигурят и подкрепят действията за адаптиране.
- **Повишаване на осведомеността относно АИК.** Това включва повишаване на образованието и осведомеността на обществеността по въпросите, свързани с АИК и необходимостта от действия за адаптиране, които да бъдат изпълнени в България, за да се постигне обществена подкрепа и участие в политиките и действията, свързани с адаптацията.
- **Изграждане на устойчивост към изменението на климата.** Това включва укрепване на управлението на инфраструктурата и материалните активи и защита на природните богатства като обхваща инфраструктурата на водната система, инфраструктурата за енергоснабдяване, както и защита и подобряване на екосистемните услуги (включително тези, предоставяни от горските ресурси).

В Национална стратегия за АИК е разработен **списък с предложени дейности за адаптиране** по всички стратегически и оперативни цели за даден сектор, които да бъдат включени в Плана за действие за периода до 2030 г. Това включва индикативни за всяка адаптационна дейност подробности относно: размера на бюджетите и техните източници; приоритетите (в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план); продължителността; очакваните резултати; показателите за мониторинг и отговорните институции. За всеки сектор е разработен и по-кратък списък с краткосрочни действия с най-висок приоритет.

Климатични промени в България

България е разположена в един от регионите, който е особено уязвим към изменението на климата (главно чрез повишаване на температурата и интензивни валежи) и към нарастващата честота на екстремни събития, свързани с изменението на климата, като суши и наводнения. Рисковете, причинени от явления, свързани с изменението на климата, могат да доведат до загуба на човешки живот или да причинят значителни щети, засягащи икономическия растеж и просперитета както на национално, така и на трансгранично равнище. Най-често срещаните хидрометеорологични и природни бедствия са **екстремни валежи и температури, бури, наводнения, горски пожари, свлачища и суша.**

Фиг.3 Средна годишна температура през 1961–1990 г. (А); Песимистичен климатичен сценарий за средна годишна температура за 2080 г. (Б)



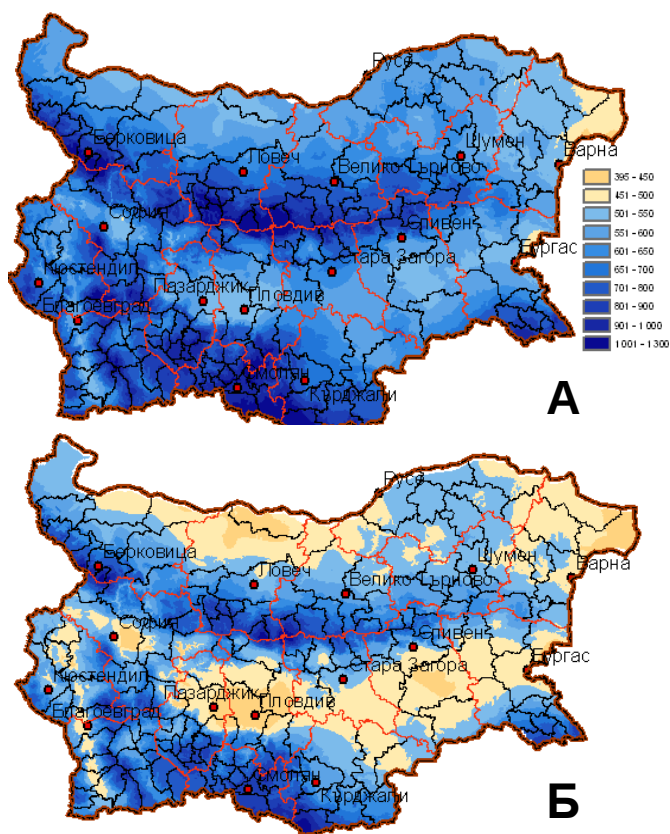
Източник: НИМХ

Научните прогнози сочат, че **средната температура** ще се повиши между **1,8°C и 4°C до 2100 г.**, като покачването в Европа се очаква да бъде дори по-високо от прогнозната глобална средна стойност.

Изследванията, проведени от департамента по метеорология на Националния институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките (НИМХ), предвиждат повишение на годишната температура на въздуха в **България от 0,7°C до 1,8°C до 2020 г.** Още по-високи температури се очакват до 2050 и 2080 г., като прогнозираните повишения са съответно от 1,6°C до 3,1°C и от 2,9°C до 4,1°C (фигура 2). Като цяло, повишаването на температурата се очаква да бъде по-голямо през летния сезон (от юли до септември).

От гледна точка на очакваните промени в режима на валежите, вероятно е да има **намаляване на валежите, което ще доведе до значително намаляване на общите водни запаси в страната.** В това отношение прогнозите сочат намаляване на валежите с приблизително 10 процента до 2020 г., 15 процента до 2050 г. и от 30 процента до 40 процента до 2080 г. (фигура 3).

Фигура Средна годишна сума на валежите за периода 1961–1990 г. (А); Очаквана сума към 2080 г., съгласно песимистичния сценарий (Б)



Според сценарии за промени за наблюдава увеличаване

съществуващите климатичните България се тенденция към честотата на

Източник: НИМХ.

екстремни явления и бедствия, което се доказва от честите интензивни валежи, топли и студени вълни, наводнения и суши, урагани, горски пожари и свлачища.

Очаква се биологичното разнообразие, сухоземните и водните екосистеми, както и секторите на водните ресурси, селското стопанство и горското стопанство да бъдат засегнати от предвижданите промени.

Изменението на климата не засяга всички хора и територии еднакво поради различните нива на експозиция, съответната им уязвимост и адаптивните възможности за справяне. **Рискът е по-голям за сегментите на обществото и бизнеса, които са по-малко подготвени и по-уязвими.**

По дефиниция адаптацията не е само **"предвиждане на неблагоприятните последици** от изменението на климата и **предприемане на подходящи действия** за предотвратяване или свеждане до минимум на щетите, които те могат да причинят", но и **"възползване от възможностите, които могат да възникнат"**. За постигане на тази цел е разработена Национална Стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие към нея, която да спомогне бъдещото развитие на секторни политики, като идентифицира такива възможности и формулира подходящи действия.

Досегашният опит доказва, че променящият се климат представлява **не само заплаха за икономическите дейности, но и възможност за нов бизнес** и инвестиции. Инвестирането в "интелигентни" и иновативни решения е една от възможностите, които трябва да бъдат насърчени в това отношение.

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА АДАПТАЦИЯ КЪМ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ (НСАИК)

Макроикономическите изчисления показват, че ако не се предприемат действия, изменението на климата ще окаже **негативно влияние върху страната в парично отношение**, като е възможно **да ликвидира целия икономически растеж на страната до 2050 г.** Макроикономическите въздействия могат да бъдат смекчени в значителна степен, ако се предприемат действия за адаптация.

За да отговори на тези предизвикателства и в изпълнение на ангажимента си по Регламент (ЕС) 2018/19991, България изготви Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и план за действие (НСАИК).

Националната стратегия и планът за действие ще обхванат **периода до 2030 г.**

Към Стратегията е изготвен **План за действие**, който описва **какви действия за адаптация следва да бъдат предприети, по икономически сектори- Приложение № 3** към настоящия документ.

Финансиране

Ще са необходими както публични, така и частни средства за реализиране на плана. За периода 2014–2020 г. 20 процента от бюджета на Европейските структурни фондове ще се използва за действия, свързани с изменението на климата, включително адаптация. Процентът за периода **2021–2027 г. за момента се предвижда да бъде увеличен до 25 процента**. Също така се предвижда увеличаване на финансирането по програмата LIFE на ЕС за околната среда и действията, свързани с климата.

АИК ПО ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ

СЕКТОР „СЕЛСКО СТОПАНСТВО“

Въздействие от изменението на климата

Сектор „Селско стопанство“ е особено уязвим по отношение на изменението на климата и демонстрира разнообразни потенциални въздействия. В същото време съществуват известни възможности за извличане на ползи от промените.

Въздействието на изменението на климата в земеделието е свързано с **добивите и качеството на културите, селскостопанската производителност, промените в продължителността на вегетационния период, добивите от животновъдство, засушаване на почвата, ерозия, засоляване, загуба на земя и загуба на доходи.**

Приоритетни действия и показатели, приложими на ниво общини

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен и средносрочен план:

- **Развитие на напоителните системи** и увеличаване на напояваната площ с 50% (45 000 ха) (краткосрочен план);
- Разработване на **адаптирани към климата култури**, с цел намаляване на променливите разходи с 5% (средносрочен план);

- **Адаптиране на стопанствата и съоръженията**, с цел подобряване на благосъстоянието на животните и за генериране на 30% икономии от променливи разходи (средносрочен план);
- **Осигуряване на защитно покритие на почвената повърхност**, подпомагане за увеличение на доходите от земеделските стопанства с 10% (средносрочен план);
- Подобряване на **поддръжката на структурата на почвата**, увеличаване на добива с 15% (средносрочен план);
- Поддръжка и **подобряване на съществуващите местообитания** на аквакултурите, което ще доведе до 5% увеличение на добива от аквакултури (средносрочен план);
- Създаване на **национална база данни (онлайн платформа)** за разпространение на информация **за изменението на климата** (краткосрочен план);
- Създаване на официална **платформа за аквакултури** (краткосрочен план);
- Развитие на **научните изследвания за нови сортове култури**, което да увеличи добивите от култури с 1,5% (средносрочен план);
- Разработване на **системи за информация за климата и ранно предупреждение**, което да увеличи добивите с 10% (средносрочен план);
- Разработване на **програми за застраховане и управление на риска**, увеличаване на броя на земеделските производители, **застраховани срещу загуби с 20%** (средносрочен план).

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от публичния сектор включват министерствата и техните органи, свързани със съответния сектор. Земеделските производители и рибарите, и техните браншови асоциации са друга група от важни участници, тъй като техният ангажимент е от съществено значение за успешното изпълнение на плана за действие. Академичните среди и научноизследователските институти също играят важна роля, заедно с гражданското общество и местните и регионалните власти.

СЕКТОР „БИОРАЗНООБРАЗИЕ И ЕКОСИСТЕМИ“

Въздействие от изменението на климата

Биологичното разнообразие и екосистемите са **особено уязвими** по отношение на изменението на климата и демонстрират разнообразни потенциални въздействия, като например загуба на генетично разнообразие, нарушаване на жизнените цикли и фенологичните фази на видовете, влошаване на местообитанията и въздействие върху предоставянето на екосистемните услуги.

Приоритетни действия и показатели, приложими на ниво общини

Планът за действие идентифицира **следните приоритетни действия**, които следва да бъдат предприети в **краткосрочен и средносрочен план**:

- Разработване на нови стратегии за биологично разнообразие и зелени инфраструктури (краткосрочен план);
- Преглед на законодателството, свързано със споменатите стратегии (краткосрочен план);
- Създаване на оперативна съвместимост на екосистемните данни между различните власти/участниците (краткосрочен план);
- Отваряне на данните за обществено ползване (краткосрочен до средносрочен план);
- Събиране на народни обичаи и традиционни познания (краткосрочен план);
- Възможност за споделяне на данни от доброволците (краткосрочен план);
- Програми за обучение на всички образователни нива (краткосрочен план);
- предотвратяване загубата на екосистемни услуги (краткосрочен до средносрочен план);
- Регионални / местни програми за опазване и възстановяване на биологичното разнообразие;
- Прилагане на самонаблюдение и използване на ОВОС за проследяване експлоатацията на екосистемите (краткосрочен до средносрочен план).

Заинтересовани страни

Съответните министерства и техните органи, свързани с биологичното разнообразие и екосистемите имат важна роля. Академичните среди и научноизследователските институти също ще бъдат ключови. Гражданското общество, местните власти и гражданите също са от значение. Частният сектор, с националните и местните си бизнес асоциации и компании, също има роля и е необходимо да стане по-активен.

СЕКТОР „ЕНЕРГЕТИКА“

Въздействие от изменението на климата

Изменението на климата може да повлияе на енергийния сектор по много начини – то може да причини **щети на инфраструктурата и оборудването**, да доведе до **понижаване на качеството** на въглищата, да увеличи **риска от топлинен стрес** за работниците, които работят на открито, да **намали ефективността на електроцентралите**, да **намали наличността на вода за охлаждане**, да създаде **несигурност** по отношение на производството на електроенергия, да понижи ефективността на производството на слънчева и

вятърна енергия, да предизвика **промени в потреблението** на енергия и **да намали нуждата от отопление**.

Приоритетни действия и показатели, приложими на ниво общини

Повечето приоритетни дейности са в прерогативите на централното управление и експлоатационните дружества.

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от обществения сектор включват съответното министерство и неговите органи, както и държавния регулатор. Водоснабдителните и енергоразпределителните дружества, както държавни, така и частни, също са в началото на списъка със заинтересовани страни. Специално внимание следва да се обърне на потребителите, техните асоциации, както и на научноизследователските институти, свързани с енергийния сектор. И на последно място, но не по значение - гражданското общество и местните органи също имат своята роля.

СЕКТОР „ГОРИ“

Въздействие от изменението на климата

България е богата на гори, но изменението на климата е потенциален двигател на значителни промени. Основна уязвимост представляват специфични за различните видове физиологични реакции. Някои видове дори биха могли да нямат адаптивност, за да се справят с новите климатични условия. Други уязвимости включват несигурност по отношение на взаимодействието между видовете, фактът, че големи площи с иглолистни насаждения са на твърде ниска надморска височина. Изменението на климата може да доведе и до повишена вероятност за възникване на **големи пожари** и други смущения, както и да създаде **по-благоприятни условия за инвазивни видове**. **Предизвикателство представляват и дървата за огрев** като преобладаващ продукт от дървен материал.

Приоритетни действия и показатели, приложими на ниво общини

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен план:

- Създаване на орган за координация на научноизследователската и развойна дейност за смекчаване на въздействието на изменението на климата и за адаптиране към него;

- Инициране и изпълнение на научноизследователска програма за подпомагане на адаптирането на горите към изменението на климата;
- Моделиране на потенциалното поведение на дървесните видове при бъдещи климатични условия;
- Насърчаване на лесовъдски системи, които увеличават видовото, генетичното и структурното разнообразие и ограничават пространственото събиране на насаждения с опростена структура;
- Изграждане на национална система за ранно откриване, реакция и превенция на горски пожари и други природни бедствия;
- Изпълнение на национална инвентаризация на горите.

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от обществения сектор включват министерствата и техните органи, които имат отговорности по отношение на горския сектор. Заинтересованите страни от частния сектор са горските предприятия и дървообработващата промишленост. Собствениците на земя също са важни участници, а научноизследователските институти, свързани със сектора, неправителствените организации и местните власти също играят важна роля.

СЕКТОР „ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ“

Въздействие от изменението на климата

Изменението на климата влияе върху човешкото здраве чрез температурите и влажността (сърдечно-съдови заболявания, удари, трансмисивна заболяемост, инфекции, респираторни заболявания, алергии), екстремните метеорологични явления и пожарите (смъртност, болести, свързани с водите и храните, пост-травматично стресово разстройство) и промяната във валежите (бактериални инфекции и смущения в чревния тракт).

Приоритетни действия и показатели, приложими на ниво общини

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен план:

- Преглед на нуждите на инфраструктурата и технологичното оборудване, свързани с изменението на климата в здравния сектор и разработване на препоръки за приоритетни подобрения;
- Разработване на тематични информационни материали за изменението на климата за здравни специалисти и заинтересовани страни;
- Провеждане на кампания за изменението на климата и човешкото здраве;
- Разработване на национална система за ранно предупреждение за ефекта от изменението на климата върху здравето;

- Подобряване на научните познания за изменението на климата и човешкото здраве.

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от общественения сектор включват министерствата и техните органи, както и Националната здравноосигурителна каса. Професионалните медицински сдружения и научно-изследователските институти, свързани със сектора, също са много важни. Водещата неправителствена организация на Червения кръст също се превръща във важен участник, както и местните власти.

СЕКТОР „ТУРИЗЪМ“

Въздействие от изменението на климата

Поради своя териториално концентриран, зависим от времето и изключително сезонен характер, туризмът в България е уязвим по отношение на изменението на климата. Следва да се има предвид, че по-високите температури по-рано и по-късно през годината могат да направят междинните сезони по-привлекателни.

Основните рискове, свързани с изменението на климата, включват по-малък брой туристи, по-кратък зимен сезон, по-кратък среден престой, здравословни проблеми за туристите, по-лоши условия за отдых на открито, увреждане на туристическата инфраструктура и суперструктура, затруднен достъп до туристическите дестинации и недостиг на вода.

Възможностите, които биха могли да възникнат от изменението на климата включват по-дълъг летен сезон и междинни сезони, развитие на нови туристически продукти, привличане на нови пазари и по-малка нужда от отопление през зимния сезон и междинните сезони.

Приоритетни действия и показатели, приложими на ниво общини

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен план:

- по-широко разпространение на знания по отношение на адаптацията към изменението на климата на ниво местните предприемачи в областта на туризма;
- Разработване на обучение по изменение на климата.

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни включват съответните министерства и техните органи, отговорни за политиките и регламентите в областта на туризма. Частният сектор с неговите асоциации и предприемачи също е ключов участник. И не на последно място, организациите за управление на туристическите райони, научноизследователските институти и гражданското общество имат също своя дял.

СЕКТОР „ТРАНСПОРТ“

Въздействие от изменението на климата

Основните видове транспорт, които ще бъдат повлияни от гледна точка на предоставянето на услуги, са пътния и железопътния транспорт. Очаква се най-значителното въздействие върху инфраструктурата да бъде причинено от наводненията и свлачищата поради по-високата честота на силни валежи. Други явления, които се очаква да засегнат сектора са виелиците, снеговалежите и екстремните горещини.

Очаква се метеорологичните събития, свързани с изменението на климата да оказват отрицателно въздействие върху всички участници в транспортния сектор, включително тези, които се занимават с управление на инфраструктура (влошаване на състоянието, щети, временно затваряне на участъци / възли от пътната инфраструктура), транспортните оператори (по-високи оперативни разходи и прекъсвания на дейностите), потребителите на пътната мрежа (забавяния, удължено време на пътуване, дискомфорт при пътуване) и крайните потребители и обществото като цяло (по-високи разходи за транспортна инфраструктура и транспортни дейности - например смущения в бизнеса, договорите, веригата на доставки).

Приоритетни действия и показатели, приложими на ниво общини

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия:

- Оценка на нуждите от обучение и прилагане на програми за обучение;
- Актуализиране на указанията за проектиране на водостоци и мостове по пътищата и железопътните линии.

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от публичния сектор включват министерствата и техните органи, свързани със сектора. Частният сектор също играе важна роля, тъй като той предоставя услугите и извършва поддръжката на инфраструктурата. От ключово значение са потребителите и обществото като цяло, а неправителствените асоциации в транспортния сектор следва да работят активно с представителите на гражданското общество за защита на потребителите, за изграждане на

партньорства и за повишаване на осведомеността. И не на последно място, местните и регионалните власти също ще играят важна роля.

СЕКТОР „ГРАДСКА СРЕДА“

Въздействие от изменението на климата

В градските райони очакваните въздействия от климатичните събития включват щети за сградите и градската инфраструктура, последици за здравето, застрашени основни услуги, вкл. доставка на храна и електричество, намалена достъпност на средата и воден стрес, както и увеличен финансов натиск върху общините за поддръжка на инфраструктурата и съоръженията и персонала за спешна помощ.

Големите градове ще бъдат по-уязвими по отношение на екстремните метеорологични явления, тъй като техните централни градски части обикновено са с по-голяма плътност, интензивен трафик, с по-малко зелени и отворени пространства и със стара инфраструктура с ограничен капацитет. Уязвимите групи, вкл. хората, които живеят под прага на бедността, в лоши жилища, бездомните, възрастните и болните хора, ще бъдат засегнати в по-голяма степен.

Приоритетни действия и показатели, приложими на ниво общини

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен и средносрочен план:

- Организиране на дискуссионен форум за постигане на съгласие за обща визия и общо разбиране по отношение на политиките и стратегията за АИК за градската среда (краткосрочен план);
- Изграждане на способности за управление на риска от бедствия и реагиране при извънредни ситуации и осигуряване на достатъчно и модерно оборудване и финансова подкрепа (краткосрочен план);
- Организиране на подходящо образование и обучение на всички нива (краткосрочен план);
- Насърчаване на партньорствата, изграждането на мрежи и сътрудничеството между различните възрастови, полови, етнически, професионални и социални групи, включително тези в неравностойно положение (краткосрочен план).

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от обществения сектор включват министерствата и техните органи, свързани със сектора. Секторните професионални съюзи и асоциации, строителните и застрахователните компании и частните консултанти са други участници, които имат важна роля за успешното изпълнение на Плана за

действие. Академичните среди и научно-изследователските институти също играят основна роля, заедно с гражданското общество и местните и регионалните власти и техните органи.

СЕКТОР „ВОДИ“

Въздействие от изменението на климата

Очаква се изменението на климата да окаже значително въздействие върху хидрологията на реките в България, като прогнозите са за спад с около 10 процента за следващите 30 години. Възможно е да настъпят значителни промени в сезонното разпределение на оттока на реките, с увеличение през зимата и пролетта и спад през лятото и есента.

Рисковете и уязвимостта, свързани с водите, включват опасност от наводнения и суша. Рисковете от наводнения засягат цялата страна, докато рисковете от засушаване застрашават районите с прогнозиран недостиг на вода. Районите, които използват подпочвени води, са с по-нисък риск. Вероятни са по-високи рискове в районите, които използват повърхностни води и имат значителни туристически дейности. Черноморският район изглежда най-уязвим по отношение на риска от недостиг на вода.

Основните уязвимости по отношение на изменението на климата са системите за производство на водоелектрическите централи, водните услуги (водоснабдяване, канализация и мелиорация), състоянието и готовността на водната инфраструктура, както и готовността на операторите и населението, поради липса на предишен опит с наводнения и засушаване. Рисковете за инфраструктурата и услугите произтичат от щети, неправилна експлоатация и нискокачествени или недостатъчни услуги. Биологичното разнообразие е изложено на риск в резултат от наводненията и засушаванията.

Приоритетни действия и показатели, приложими на ниво общини

Планът за действие идентифицира следните приоритетни действия, които следва да бъдат предприети в краткосрочен и средносрочен план:

- Изясняване на ролята и отговорностите по отношение на адаптацията към изменението на климата (краткосрочен план);
- Подготовка и разпространение на брошури и видео за адаптация към изменението на климата (краткосрочен план);
- Разширяване и надграждане на мрежите за мониторинг на валежите, водните ресурси и използването на водите, свързани с адаптацията към изменението на климата (средносрочен план);
- Създаване на динамична, обществено достъпна ГИС база данни (средносрочен план);

- Преглед и актуализиране на нормите за проектиране и строителство (краткосрочен план).

Заинтересовани страни

Заинтересованите страни от общественения сектор включват министерства и техните органи, свързани със сектора, както и басейновите дирекции. Държавният регулатор също е важна заинтересована страна. Академичните среди и научно-изследователските институти играят основна роля, заедно с гражданското общество и местните и регионалните власти и техните органи.

Таблица с приоритетни области в политиката на ЕС за борба с изменението на климата

Приоритет	Законодателна рамка	Задължения	Предизвикателства	Приоритетни дейности
Кръгова икономика				
През декември 2015 г. Комисията представи план за действие за кръговата икономика и четири законодателни предложения за изменение на следните правни актове: а)Рамковата директива относно отпадъците; б)Директивата относно депонирането на отпадъци; в)Директивата относно опаковките и отпадъците от	Нов пакет от мерки-четирите директиви ((ЕС) 2018/849, (ЕС) 2018/850, (ЕС) 2018/851 и (ЕС) 2018/852)	Основни направления: Обща за ЕС цел за рециклиране на 65 % от битовите отпадъци до 2035 г. (55 % до 2025 г. и 60 % до 2030 г.); Обща за ЕС цел за рециклиране на 70 % от опаковъчните отпадъци до 2030 г.; Задължителна цел за депата за намаляване на депонирането с максимум 10 % от битовите отпадъци до 2035 г.; Забрана за депониране на разделно събирани отпадъци, като се изисква разделно събиране на биологичните отпадъци до 2023 г. и за текстила и опасните отпадъци	Ниска ресурсна производителност: 0,4 евро/кг спрямо 2,2,евро/кг средно за ЕС (Евростат). - Делът на кръговото (вторичното) използване на материалите в България през 2016 г. е 4,38% (което е значително под средния за ЕС-28 показател от 11,7%). - 12,1% от МСП са изправени пред предизвикателства при прилагането на изискванията, свързани с класификацията, събирането и третирането на отпадъците (съгласно проучване, направено	Необходимо е да се разработят стратегическа дългосрочна визия и интегриран подход, чрез които националните политики да ускорят навлизането на кръговата икономика във всички икономически сектори- възложена поръчка по ЗОП- „Изготвяне на планове и стратегически документи в областта на управлението на отпадъците с включени две обособени позиции, както следва: Позиция № 1 „Разработване на

опаковки; и г) Директивите относно излезлите от употреба превозни средства, относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО)		от домакинствата до 2025 г.; Популяризиране на икономически инструменти за намаляване на депонирането; Опростени и подобрени определения и хармонизирани методи за изчисляване на равнищата на рециклиране в ЕС; Конкретни мерки за насърчаване на повторното използване и стимулиране на промишлената симбиоза — превръщането на страничен за един отрасъл продукт в суровина за друг; Задължителни режими на разширена отговорност на производителите — за производителите да пускат по-екологосъобразни продукти на пазара и да подкрепят схеми за	за целите на НСМСП 2021-2027). - Принос към изпълнението на специфична препоръка 3 на Съвета за 2019 г;	Национален план за управление на отпадъците в Република България за периода 2021–2028 г.“ и Позиция № 2 „Разработване на стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България, за периода 2021–2027 г.“ .
---	--	--	---	--

		възстановяване и рециклиране (за опаковки, батерии, електрическо и електронно оборудване и излезли от употреба превозни средства, например)		
--	--	---	--	--

Пластмасите в кръговата икономика	Директива (ЕС) 2019/904 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда (транспониране до 3.7.2021г.)	забрана на определени пластмасови продукти за еднократна употреба, мерки за намаляване на потреблението на съдове за храни и чаши за напитки, изработени от пластмаси, и специалното обозначаване и етикетиране на определени продукти; схеми за разширена отговорност на производителя за разходи за отпадъци; 5 години след влизането в сила на директивата капачките на всички съдове за напитки с вместимост до три литра трябва да бъдат прикрепени към тях и др;		1. Пластмасовите продукти, които трябва да бъдат забранени: прибори за хранене (вилници, ножове, лъжици, пръчици за хранене); чинии; сламки; клетки за уши; бъркалки за напитки; пръчици, които следва да бъдат прикрепени и да поддържат балони; съдове за храна, изработени от експандиран полистирен; продуктите, изработени от оксо-разградима пластмаса. 2. Намаления на потреблението Мерки за намаляване на потреблението на определени
---	--	---	--	---

				пластмаси за еднократна употреба: чаши за пиене, включително капаци и капачки, и контейнери за приготвени храни за незабавна консумация); Директивата изисква амбициозно и устойчиво количествено намаление в потреблението на тези продукти до 2026 г. 3. Изисквания за отделно събиране и дизайн за пластмасовите бутилки Директивата определя ниво на събиране от 90 % за рециклиране на пластмасови бутилки до 2029 г. (с
--	--	--	--	---

				междинна цел от 77 % до 2025 г.). 4. Задължителна маркировка и информация за потребителите за ограничаване на ползването и вредите за природата; 5. Разширена отговорност на производителя-принципа „замърсите лят плаща“. ОТКОГА СЕ ПРИЛАГА ДИРЕКТИВАТА? Тя трябва да бъде въведена в законодателството на държавите от ЕС до 3 юли 2021 г. Правилата за ограниченията на пазара и маркировката на продуктите се прилагат от 3 юли 2021 г., докато
--	--	--	--	--

				изискванията за продуктов дизайн на бутилките се прилагат от 3 юли 2024 г. Мерките за разширена отговорност на производителя се прилагат от 31 декември 2024 г.
Управление на отпадъците				
Битови отпадъци	Закон за управление на отпадъците; Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци; Закон за местните данъци и такси;	До 2020 г.- рециклиране на 50 % от битовите отпадъци; Цели за рециклиране на битови отпадъци: - до 2025 г.- 55%; - до 2030 г.- 60%; - до 2035-65%.	- окончателното затваряне и рехабилитиране на неотговарящи на стандартите на ЕС депа за отпадъци; - премахване на незаконните сметища	- приоритетно внимание на запечатването и рехабилитацията на депата, които не отговарят на изискванията. - усилия за предотвратяване на незаконното изхвърляне на

	Директива 2008/98/ЕО, изменена през 2018 г. с Директива (ЕС) 2018/851, Директива (ЕС) 2018/852, Директива (ЕС) 2018/850 и Директива (ЕС) 2018/849	Разделно ще трябва да се събират: - опасните битови отпадъци от 2022 г., - биологичните отпадъци от 2023 г., - текстилните от 2025 г. До 2020 г. - количеството на депонираните биоразградими отпадъци да бъде ограничено до 109 kg на глава от населението; От 01.01.2022 г. - заплащане на такса смет въз основа на генерираните Отпадъци, а не стойността на имота; до 2020 г. данъкът за депониране постепенно да се увеличи до 48,6 EUR на		отпадъци, включително на замърсяването. - подобряване и разширяване на разделното събиране на отпадъци, включително на биоотпадъци. - определяне на минимални стандарти за разделно събиране (например честота на събиране, видове контейнери и др.) в общините, за да се гарантира висока степен на улавяне на годните за рециклиране отпадъци. - Да се изготвят и изпълняват програми за подкрепа на общините, за да бъдат подпомогнати усилията за организиране на разделно събиране и
--	--	---	--	--

		тон. Въведена е схема за стимулиране на общините — освобождаване от данък на тези, които изпълняват целите си за рециклиране		ефективността при рециклирането. - Въвеждане на относими икономически инструменти, например принципът „плащаш повече, ако изхвърляш повече“.
Изменение на климата				
Схема на търговия с емисии (СТЕ)	Решение № 406/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 (Решение за споделяне на усилията) Регламента относно разпределянето на усилията Интегриран план в областта на енергетиката и климата на република България 2021 – 2030 г.	Цел за 2020 г.- да се избегне увеличаване на емисиите с повече от 20 % в сравнение с 2005 г. Цел до 2030 г. целта на страната съгласно ще бъде емисиите да не надвишават нивата от 2005 г.	ЗЕЛЕНА СДЕЛКА	

	Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 година за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета	Тази директива регулира работата на схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ на ЕС). СТЕ на ЕС понастоящем се намира в третата си фаза (2013-2020 г.), в която са установени два основни стълба: емисиите на парникови газове от авиацията и емисиите на парникови газове от стационарните инсталации. Правилата за четвъртата фаза (2021 - 2030 г.) вече са приети от Директива (ЕС) 2018/410 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2018 година за изменение на Директива 2003/87/ЕО с цел засилване на разходоефективните намаления на емисии и на нисковъглеродните инвестиции, и на Решение (ЕС) 2015/1814. Тази директива е		
--	--	---	--	--

		проектирана да допринесе за намаляване до 2030 г. на общите емисии на парникови газове на Съюза с най-малко 40% спрямо нивата от 1990 г. По принцип държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с Директива (ЕС) 2018/410 до 9 октомври 2019 г.		
За емисиите от сектори, които не са обхванати от СТЕ	Регламент (ЕС) № 2018/842 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за задължителните годишни Намаления на емисиите на парникови газове за държавите-членки през периода 2021-2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети	Намаленията на България на емисиите на парникови газове през 2030 спрямо нивата от 2005 г. са минимум 0%, т.е. по-малко или не повече от тези спрямо базовата година. За емисиите от сектори, които не са обхванати от СТЕ (например пътен транспорт, отпадъци, селско стопанство и		

	по Парижкото споразумение, и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013	строителство), се прилагат задължителни годишни цели за намаление на емисиите на парникови газове за всяка държава членка, определени в Регламента за разпределяне на усилията (РРУ).		
Парникови газове от земеползването, горското стопанство	РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2018/841 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 година за включването на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г. и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013 и Решение № 529/2013/ЕС	всяка държава членка ще трябва да гарантира, че емисиите от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство (ЗПЗГС) не надвишават поглъщанията.		Горите, обработваемите земи и пасищата ще бъдат управлявани по устойчив начин, за да поглъщат от атмосферата колкото е възможно повече емисии на парникови газове, най-малкото колкото са емисиите, отделяни в същия сектор („правило за неутрален или положителен баланс“), като така дават съществен принос в борбата с изменението на климата.

Енергиен съюз	Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз	Регламентът има няколко основни характеристики: държавите от ЕС да изготвят интегриран национален план в областта на енергетиката и климата за периода 2021—2030 г. до 1 януари 2019 г., а след това на всеки 10 години за следващите 10-годишни периоди, За периода до 2030 г. плановете трябва да бъдат актуализирани до 30 юни 2024 г., той изисква държавите от ЕС да изготвят и да докладват на Комисията за дългосрочни стратегии за намаляване на емисиите с 50-годишна перспектива; държавите от ЕС да изготвят двугодишни доклади за напредъка в изпълнението на плановете от 2021 г.		
---------------	---	---	--	--

		нататък по отношение на 5-те измерения на Енергийния съюз за проследяване на напредъка, Комисията да извършва мониторинг и да оценява напредъка, определя изискванията за системи за инвентаризация на национално равнище и на равнището на Съюза за емисии на парникови газове, политики, мерки и прогнози.		
Улавяне и съхранение на въглероден диоксид	Директива 2009/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година относно съхранението на въглероден диоксид в геоложки формации и за изменение на Директива 85/337/ЕИО на Съвета, директиви 2000/60/ЕО, 2001/80/ЕО, 2004/35/ЕО, 2006/12/ЕО и 2008/1/ЕО и Регламент (ЕО) № 1013/2006 на	Тази директива, известна като Директивата за улавяне и съхранение на въглероден диоксид (CCS), установява правна рамка, която помага за справянето с изменението на климата посредством безопасно за околната среда геоложко съхранение на CO ₂ .	Според Междуправителствения комитет по изменение на климата технологията за улавяне и съхранение на въглерод би могла да отстранява 80—90 % от емисиите на CO ₂ от работещи с изкопаеми горива електроцентрали. ЕС създаде регулаторна рамка за комерсиализиране и	

	Европейския парламент и на Съвета.		субсидиране на тази нова технология. Прилагането на предвидените демонстрационни проекти в Европа се оказва обаче по-трудно от първоначално очакваното, като високите разходи представляват една от главните пречки.	
ВЪЗОБНОВЯЕМА ЕНЕРГИЯ				
	Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници	Директивата включва: обвързваща обща цел на ЕС за 2030 г. от най-малко 32% енергия от възобновяеми източници; правила за рентабилна и ефективна и основана на пазара финансова подкрепа за електрическата енергия от възобновяеми източници; закрила на схемите за подкрепа от изменения, които поставят съществуващите проекти на риск;		3,1 % изменение в нивата на парникови газове извън обхвата на ЕСТЕ2 спрямо - 10,2 % средно за ЕС (Евростат). - Намаляване на крайното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 - 31.67% (цел към 2030 г.). - Крайно потребление на енергия към 2030 г. - 10 318 ktoe4.

		механизми за сътрудничество между държавите от ЕС и между държавите от ЕС и държави извън ЕС; опростяване на административните процедури за проекти за възобновяеми източници (включително обслужването на едно гише, крайни срокове и цифровизация); правила, позволяващи на потребителите да произвеждат тяхна собствена електрическа енергия, индивидуално или като част от общности за възобновяема енергия; в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане: годишно увеличение от 1,3 процентни пункта в дела на възобновяема енергия в сектора в транспортния сектор: обвързваща цел от		- Национална цел за дял на енергия от ВИ в брутното крайно потребление на енергия до 2030 г. - 27.09%.
--	--	---	--	---

		14 % с конкретна подцел за биогоривата от ново поколение от 3,5 % и ограничения на конвенционалните биогорива и на висока косвена промяна на предназначението на земята Прилага се от 24 декември 2018 г. и трябва да стане закон в държавите от ЕС до 30 юни 2021 г.		
ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ				
Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове	Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност Директива (ЕС) 2018/2002 за изменение на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност	Основните изменения в директивата включват: постигане на целта от 32,5% енергийна ефективност до 2030 г. и очакване на по-нататъшни подобрения след това; премахване на бариерите на енергийния пазар, които възпрепятстват ефективността в		

		доставката и потреблението на енергия; държавите от ЕС трябва да определят своя собствен национален принос за 2020 и 2030 г.; от 2020 г. държавите от ЕС ще изискват дружествата за комунални услуги да помагат на потребителите си да използват 0,8% по-малко енергия всяка година, което ще привлече частни инвестиции и ще подпомогне новите конкуренти на пазара; по-ясни правила за измерване и фактуриране на енергията, укрепване на правата потребителите, по-специално на хората, които живеят в многофамилни сгради; държавите от ЕС трябва да имат прозрачни, обществено		
--	--	--	--	--

		достъпни правила за разпределението на разходите за услугите за отопление, охлаждане и топла вода в многофамилните и многофункционалните сгради, в които тези услуги са споделени; засилване на социалните аспекти на енергийната ефективност чрез отчитане на енергийната бедност при определянето на схемите и алтернативните мерки за енергийна ефективност.		
Енергийни характеристики на сградите	Директива (ЕС) 2018/844 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и Директива 2012/27/ЕС относно енергийната	Съгласно Директивата всяка ДЧ установява дългосрочна стратегия за саниране в подкрепа на санирането на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради, както обществени, така и частни, за постигане на високо енергийно	Сградният жилищен фонд в България е неефективен от гледна точка на енергийна ефективност. Към настоящия момент едва 7% от площта на обитаваните жилищни сгради (построени след 2010 г. или	

	ефективност (текст от значение за ЕИП)	ефективен и декарбонизиран сграден фонд до 2050 г., улеснявайки разходно ефективната трансформация на съществуващите сгради в сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия.	съществуващи обновени) е в съответствие с актуалните нормативни изисквания за ЕЕ. От оставащите 93% следва да се определят допустимите и подходящи за саниране, които да бъдат обхванати от стратегията, в съответствие с изискването на Директива (ЕС) 2018/844	
Здраве и качество на живот				
Качество на въздуха				
Намаляване на емисиите от ПГ	Директива (ЕС) 2016/2284 за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители Програма за чист въздух за Европа.	Директивата обхваща 5 замърсители на въздуха: серен диоксид; азотни оксиди; неметанови летливи органични съединения; амоняк; фини прахови частици.		- Действия за намаляване на основните източници на емисии ; - Ускоряване намаляването на емисиите на азотен оксид (NOx) и на концентрациите на азотен диоксид (NO2). Мерките за постигане на тази

		В директивата се определят задължения за намаляване на емисиите на всеки замърсител до 2020 г. и 2030 г. Определени са индикативните нива на емисиите за 2025 г.		цел могат да включват допълнително намаляване на емисиите от транспорта — особено в градските райони (като може да се наложи въвеждането на пропорционални и целеви ограничения на достъпа на превозни средства до градските райони) и/или прилагане на финансови стимули. - Да се ускори намаляването на емисиите и концентрацията на прахови частици (ПЧ2,5 и ПЧ10). Мерките за постигане на тази цел могат да включват по-нататъшно намаляване на емисиите
--	--	---	--	--

				от производството на топлинна енергия и производството на енергия с твърди горива, както и насърчаване на ефективно и чисто централно отопление. - Да се усъвършенства и подобри мрежата за мониторинг на качеството на въздуха и да се гарантира своевременно докладване на данните за качеството на въздуха. - Да се използват резултатите, постигнати в рамките на инициативата „Въгледобивни региони в преход“, с цел да се намали използването на въглища за битово отопление и да се
--	--	--	--	---

				ограничат емисиите на замърсители на въздуха.
Емисии от пътен транспорт	Регламент (ЕО) № 443/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за определяне на стандарти за емисиите от нови леки пътнически автомобили като част от цялостния подход на Общността за намаляване на емисиите на CO₂ от лекотоварните превозни средства РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 253/2014 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 26 февруари 2014 година за изменение на Регламент (ЕС) № 510/2011 с оглед определянето на условията за постигане на целта за намаляване	Новите леки пътнически автомобили, регистрирани в ЕС, трябва да спазват стандартите за емисиите на CO₂. Целта, която трябва да бъде постигната от автомобилния парк, е средно 130 г CO₂/км за 2015 г. и ще бъде намалена до 95 г/км от 2021 г. нататък. С цел създаване на стимули за промишлеността да инвестира в нови технологии, може да се използват т.нар. „суперкредити“, при които най-чистите автомобили от предлаганата от всеки производител гама се считат за повече от един автомобил при изчисляването на средните специфични емисии на CO₂. Подобна нормативна уредба се прилага		

	на емисиите на CO₂ от нови леки търговски превозни средства до 2020 г.	за лекотоварните автомобили. Парламентът и Съветът се договориха за допълнително намаляване на емисиите на CO₂ от превозните средства в Съюза за новите автомобили (37,5 %) а новите лекотоварни автомобили (31 %) до 2030 г. Успоредно с това за първи път беше определена цел за намаляване на емисиите на CO₂ с 30 % за новите камиони, като до 2025 г. междинната цел е 15 %.		
	Директива (ЕС) 2015/1513 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 година за изменение на Директива 98/70/ЕО относно качеството на бензиновите и	Законодателството на ЕС има за цел да се намали интензивността на парниковите газове от горивата с 6 % до 2020 г.: това трябва да бъде постигнато, наред с другите мерки, чрез използването на		

	дизеловите горива и за изменение на Директива 2009/28/ЕО за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници	биогорива, които обаче трябва да отговарят на определени критерии за устойчивост.		
Емисии от промишлеността	Директива 2010/75/ЕС обхваща промишлените дейности, които се извършват над определени прагове	Определя: - Емисии на замърсители от големи горивни инсталации - Емисии от промишлеността - Намаляване на замърсяването, причинено от отпадъците от производството на титанов диоксид	Секторите, генериращи най-много емисии във въздуха, са: енергетиката, при която се отделят серни оксиди (SOx), азотни оксиди (NOx), кадмий (Cd), арсен (As), хром (Cr), мед (Cu), олово (Pb), живак (Hg), никел (Ni) и цинк (Zn); „другите дейности“ (най-вече интензивно отглеждане на птици или свине и третиране на повърхности), при които се отделят неметанови летливи органични съединения (NMVOC)	- Да се преразгледат разрешенията, така че да се осигури тяхното съответствие с новоприетите заключения за най-добрите налични техники. - Да се засилят контролът и прилагането на законодателството, за да се гарантира съответствие със заключенията за най-добрите налични техники. - Да се преодолее натискът върху енергийния

			и амоняк (NH ₃); химическата промишленост, водеща до емисии на серни оксиди (SO _x) и азотни оксиди (NO _x); черната металургия, която е източник на емисии на кадмий (Cd), живак (Hg) и цинк (Zn); и рафинирането в енергетиката, при което се генерират емисии на полихлорирани дибензодиоксини и полихлорирани дибензофурани (PCDD/F)	сектор, произтичащ от необходимостта от спазване на нормите за допустими емисии съгласно Директивата относно емисиите от промишлеността, както и на приетите наскоро правила за прилагане на най-добрите налични техники и свързаните с тях нива на емисиите за този сектор, които трябва да започнат да се прилагат до август 2021 г.
	Регламент (ЕС) № 517/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година за флуорсъдържащите парникови газове и за	Целта на регламента е смекчаването на последиците от изменението на климата и опазването на околната среда чрез намаляване на емисиите на флуорсъдържащи		Преднамереното изпускане на флуорсъдържащи газове се забранява, освен ако не е технически необходимо за

	отмяна на Регламент (ЕО) № 842/2006.	парникови газове (флуорирани газове). С него се цели до 2030 г. те да бъдат съкратени с две трети от днешните им нива.		съответната употреба на продукт. Операторите на оборудване, което съдържа флуорсъдържащи газове, трябва да вземат предпазни мерки за предотвратяване на изтичането им. Националните органи носят отговорност за създаването на програми за сертифициране и обучение; От 2015 до 2025 г. поетапно се забранява продажбата на нови артикули, като определени категории хладилници и фризери, климатизиращи системи, пяна и аерозоли, съдържащи флуорирани газове, когато съществуват
--	--------------------------------------	--	--	--

				по-безопасни и по-благоприятни за климата алтернативи. Постепенно се намалява въздействието върху климата от използването на HFC. Годишното ограничение за пускане на пазара на HFC през 2030 г. е 21 % от нивата през 2001-2012 г. Квоти. До 31 декември 2022 г. Комисията ще представи доклад относно въздействието на регламента.
Качество на водите				
Качество на водите	Закон за водите Планове за управление на речните басейни Директивата за водите за къпане (2006/7/ЕО),		Реките в България са подложени най-вече на антропогенен натиск с неизвестен произход (23 %),	- обстойна оценка на проектите, които могат да повлияят на състоянието на водните обекти и

	Директивата за питейната вода (98/83/ЕО) (относно качеството на питейната вода), Рамковата директива за водите (2000/60/ЕО) (относно управлението на водните ресурси), Директивата за нитратите (91/676/ЕИО) и Директивата за наводненията (2007/60/ЕО). Директивата за пречистването на градските отпадъчни води (91/271/ЕИО) (относно заустванията на битови и някои промишлени отпадъчни води),	Трудности при прилагането на Директива 91/271/ЕИО , поет ангажимент за окончателно завършване на проектите и изпълнение	натиск от точкови източници на градски отпадъчни води (22 %) и дифузно замърсяване от земеделието (19 %). Най-значителен натиск върху подземните водни обекти оказват дифузното замърсяване от земеделието (50 %) и дифузното замърсяване в резултат на зауствания, които не са свързани с канализационната мрежа (49 %). Основното въздействие върху повърхностните водни обекти е свързано със замърсяване с хранителни вещества (40 %) и органично замърсяване (25 %), а	са съпроводени с обосновка в съответствие с изискванията на Рамковата директива за водите (член 4, параграф 7). - допълнителни усилия за отстраняване на несъответствията с Директивата за пречистването на градските отпадъчни води. - изясняване на метода за избор на мерки, включително използването на анализ на разходите и ползите по отношение на плановите за управление на риска от наводнения.
--	---	--	---	--

		на изискванията до 2023 г.	върху подземните води — със замърсяване с хранителни вещества (27 %) и химическо замърсяване (11 %).	
Природа и биологично разнообразие				
Стратегия за биологичното разнообразие	Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2020 г. Седмата програма за действие за околната среда (7-а ПДОС) Закон за биологичното разнообразие Втори национален план за опазване на биологичното разнообразие за периода 2005—2010 г.	6 основни цели: (цел 1), екосистемите и тяхното възстановяване (цел 2), устойчивото използване на природните, сухоземните и морските ресурси в Европа чрез селското стопанство, горското стопанство и рибарството (цели 3 и 4), проблема с чуждите видове (цел 5) и влиянието на ЕС в световен мащаб (цел 6).	Основните рискове: - загубата на местообитания в резултат на развитието на градовете и инфраструктурата, - неустойчивото селско стопанство, - повишените равнища на замърсяване на въздуха; - експлоатацията на видовете от икономическо значение	

Създаване на съгласувана мрежа от защитени зони по „Натура 2000“	Директивата за птиците и Директивата за местообитанията	Обявени: - 233 защитени зони по „Натура 2000“ в съответствие с Директивата за Местообитанията; - 119 защитени зони по „Натура 2000“ в съответствие с Директивата за птиците		Попълване на пропуските в мрежата на сухоземната територия съгласно Директивата за местообитанията, Прецеизиране на характеристиките на морските компоненти на Мрежата.
Определяне на защитени зони по „Натура 2000“ и набелязване на природозащитни цели и мерки		член 4, параграф 4 от Директивата за местообитанията- задължение за определяне на специални защитени зони (засега са издадени заповеди за само 9 от 233)		Интегрирането на политиката в областта на природата и биологичното разнообразие в други секторни политики, особено селското стопанство. Изграждане на ефективни структури за управление на „Натура 2000“ с подходящ административен и финансов капацитет.

Поддържането или възстановяването на благоприятен природозащитен статус на видове и местообитания			Тенденция да се разрешават планове и проекти, без да се отчита кумулативното въздействие на съществуващите и разрешените планове и проекти върху защитените зони по „Натура 2000“.	Активизиране на усилията за събиране на достоверни данни и да подобри качеството на оценките за съвместимост и процедурите за издаване на разрешения.
---	--	--	--	---

МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА В ОБЩИНА НИКОПОЛ

Мерки	Очакван резултат
ПРИОРИТЕТ 1- Прилагане на интегриран пакет от мерки за подобряване на енергийната ефективност в общинския сектор	
Цел 1.1: Повишаване на енергийната ефективност в общинските сгради	
(а) Енергийни обследвания (ЕО) и сертифицирано на сгради - общинска собственост; (б) Реконструкция и обновяване на съществуващата общинска социална, културна, образователна и административна инфраструктура и въвеждане на пакети от енергоспестяващи мерки; (в) Подобряване на системите за контрол и мониторинг на потреблението на енергия от сградния фонд – общинска собственост;	(а) Подобряване комфорта на обитаване в обществените сгради и постигане на нормативно определените параметри на средата за отопление и осветление; (б) Оптимизиране на бюджетните разходи, в резултат на постигнатите икономии на енергия от изпълнените енергоефективни мерки, спрямо нормативно определените за предходни периоди;

(г) Периодични проверки за ефективността на работата на енергийните котли и климатични инсталации	(в) Удължен експлоатационен срок на публичната инфраструктура и на техните инсталации и съоръжения; (г) Намаляване на въглеродните емисии от публичната инфраструктура.
Цел 1.2: Обновяване на системата за улично осветление	
(а) Изготвяне и изпълнение на проект за ремонт на съществуващото и изграждане на ново енергийноефективно улично осветление; (б) Поетапно изграждане на автономно енергоспестяващо улично осветление в проблемни жилищни райони и участъци; (в) Разработване на ефективни системи за поддържане и експлоатация на уличното осветление, включително и с участието на гражданите.	(а) Подобряване на качеството и ефективността на уличното осветление и привеждането му в съответствие с хигиенните норми; (б) Намаляване на бюджетните разходи за електроенергия за улично осветление; (в) Подобряване на безопасността и физическите характеристики на градската среда; (г) Намаляване на въглеродните емисии, генерирани от уличното осветление
Цел 1.3: Повишаване на енергийната ефективност на обществения транспорт	
(а) Обновяване на автобусния парк на обществения транспорт; (б) Въвеждане на система за интегрирано управление на трафика в градски условия; (в) Подобряване на съществуващата и изграждане на нова транспортна инфраструктура; (г) Изграждане на система от велосипедни маршрути, свързваща основни градски зони и обществено значими пространства; (д) Оптимизиране на системата за паркиране; (е) Използване на алтернативни горива - биодизел, биоетанол;	(а) Подобряване на качеството на транспортното обслужване в общината; (б) Намаляване разходите за енергия в областта на транспорта; (в) Намаляване броя на пътуванията с лични превозни средства; (г) Създаване на условия за безконфликтно придвижване на автомобилисти, велосипедисти и пешеходци.

(ж) Съгласуване на оптимални маршрути и контрол за спазване на договорите с фирмите за обществен транспорт	
Цел 1.4: Повишаване на дела на използване на енергия от възобновяеми източници в публичния сектор	
(а) Монтиране на слънчеви колектори за осигуряване на битово горещо водоснабдяване в обекта; (б) Монтиране на фотоволтаични панели на покриви и фасади на сгради – общинска собственост, за производство на електроенергия за собствени нужди (off-grid system); (в) Разработване и прилагане на мерки за въвеждане на хибридно улично осветление. (г) Разработване на механизми за публично-частно партньорство за изграждане и за използване на ВЕ на територията на общината	(а) Подоброени енергийни характеристики на общинския сграден фонд и подобрен топлинен комфорт на обитаване; (б) Подобряване качеството на услугите, предоставяни от Община _____; (в) Намаляване разходите за енергия за отопление и осветление в публичния сектор; (г) Намаляване на въглеродните емисии, генерирани от публичния сектор.
Цел 1.5: Информационни и организационни мерки в областта на енергийната ефективност	
(а) Създаване на база данни и система за отчитане, анализ и контрол на енергопотреблението на територията на общината; (б) Разработване на краткосрочни и дългосрочни общински програми за ЕЕ в съответствие с националната енергийна стратегия (в) Организиране и провеждане на информационни кампании относно ефективното отопление и класовете енергийни уреди; (г) Разпространение на информация за възможности за намаляване количеството на отпадъците;	(а) структуриране във формат, удобен и достъпен за потребителите на информация за енергийната ефективност; (б) повишаване на знанията на обществеността относно енергийната ефективност; (в) Намаляване разходите за енергия за отопление и осветление в публичния сектор; (г) Намаляване на въглеродните емисии, генерирани от публичния сектор. ; (д) повишаване на квалификацията и познанията на администрацията и гражданите в областта на енергийната ефективност;

(д) Разработване и въвеждане на програма за обучение в училищна и извънучилищна среда; (е) Обособяване на структурно звено за координация, планиране, реализация и мониторинг на устойчиви енергийни политики на местно ниво; (ж) Организиране на лекции относно измененията в климата, очакваните отражения върху живота и икономическите дейности, международните инициативи, програми и задължения, факторите, които причиняват; (з) Курсове за повишаване на местните умения и възможности за устойчиво енергийно развитие; (и) Създаване на информационна система за потенциални източници на финансиране - структурни фондове, международни и национални програми, включително ЕСКО; (й) Установяване на информационен телефон за съвети върху енергоефективно поведение на потребителите, рационално използване на енергията, предпочитани източници и енергоносители; (к) Създаване на Общински информационен център за енергийна ефективност др.	(е) постигане на устойчив прогрес в областта на прилагане на енергийната ефективност
ПРИОРИТЕТ 2- Повишаване на енергийната ефективност в жилищните сгради и личния транспорт на територията на Общината	
Цел 2.1: Активизиране на процесите по цялостна реновация на жилищния сграден фонд	
(а) Извършване на обследвания за енергийна ефективност на жилищните сгради на територията на Общината; (б) Въвеждане на пакети от мерки за енергийна ефективност в жилищните сгради на територията	(а) Подобрени енергийни характеристики на жилищния сграден фонд и подобрен топлинен комфорт на обитаване; План за действие за устойчиво енергийно развитие на Общината (б) Намаляване на годишните финансови разходи за енергия на домакинствата;

на Общината, приоритетно на многофамилните жилищни сгради; (в) Разработване и прилагане на местни финансови механизми в подкрепа на въвеждане на мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради;	(в) Удължен живот на енергийно обновените сгради и на техните инсталации и съоръжения; (г) Намаляване на въглеродните емисии, генерирани от частния жилищен сектор;
Цел 2.2: Повишаване на обществената информираност и изграждане на култура за енергийноефективно поведение в битовия сектор	
(а) Организиране и провеждане на информационни кампании, основани на принципа на социалния маркетинг; (б) Изграждане на партньорства с местни и регионални структури на гражданското общество, медиите и бизнеса за провеждане на съвместни инициативи за популяризиране на мерки за енергийна ефективност в бита; (в) Разработване и въвеждане на програма за обучение в училищна и извънучилищна среда.	(а) Повишено ниво на информираност и изградена положителна нагласа сред обществеността за енергийно ефективно поведение; (б) Изградена култура за прилагане на мерки за енергийна ефективност в бита; (в) Намаляване потреблението на енергия и респективно емисиите на парникови газове.
Цел 2.3: Повишаване дела на енергията, произведена от ВЕИ в жилищния сектор	
(а) Организиране и провеждане на информационни кампании, които да популяризират използването на енергия от възобновяеми източници в частни жилищни сгради – природен газ, биомаса, енергия от слънцето – слънчеви колектори и фотоволтаични инсталации; (б) Създаване на консултативен механизъм за техническа помощ за реализиране на проекти за оползотворяване потенциала от ВЕИ;	(а) Създадена подходяща информационна среда за стимулиране на инвестиции в производството на енергия от възобновяеми източници; (б) Намаляване разходите за енергия на домакинствата и редуциране на въглеродните емисии, в резултат на въведени ВЕИ системи в жилищните сгради.

(в) Разработване и прилагане на ефективни информационни модели за популяризиране на европейското, национално и местно законодателство в областта на възобновяемите енергийни източници.	
Цел 2.3: Повишаване на енергийната ефективност на личния транспорт	
(а) Актуализация на общинската транспортна схема и пътната маркировка; (б) Оптимизиране на системата за паркиране чрез въвеждане на «SMS зона» за платен паркинг в центъра на града; (в) Разпространение на информация за екологично шофиране чрез курсове за шофьори; (г) Разпространение на информация за автомобили, използващи алтернативни горива чрез курсове и работни срещи (д) пилотно монтиране на зарядна станция за електромобили	(а) Намаляване на времето за шофиране до определена крайна точка; (б) Намаляване разходите за енергия в областта на транспорта; (в) Намаляване на вредните емисии; (г) Повишаване информираността на гражданите за новите екологичносьобразни технологии в областта на транспорта.
ПРИОРИТЕТ 3- Повишаване на енергийната ефективност в местната промишленост	
Цел 3.1: Насърчаване на бизнес инвестициите за изграждане на енергийни предприятия и инфраструктура на територията на Община Никопол	

(а) Използване на високоефективни системи за отопление на биомаса в малки и средни предприятия; (б) Изграждане на партньорства за разработване и прилагане система от услуги за консултиране на малки и средни предприятия за въвеждане на пакети от енергийно ефективни мерки и оползотворяване на енергия от възобновяеми източници; (в) Разработване на механизми за публично-частно партньорство за изграждане на ВЕИ инсталации на територията на Общината;	(а) Създадена подходяща информационна и подкрепяща среда за стимулиране на инвестиции в зелена икономика на местно ниво; (б) Увеличен дял на бизнес инвестициите в технологии за въвеждане на енергийно ефективни мерки и изграждане на ВЕИ системи.
Цел 3.2: Подкрепа за промяна на енергийното поведение в бизнеса:	
(а) Организиране на информационни кампании, конференции, бизнес-закуски, семинари и други срещи, предназначени за представители на бизнеса в Общината; (б) Административно стимулиране на промишлеността и бизнеса за използване на енергия от възобновяеми източници чрез напр. данъчни преференции, специализирано административно обслужване и други стимули; (в) Създаване на енергийна информационна база за инсталираните енергийни мощности от възобновяеми източници на територията на Общината;	(а) Повишено ниво на информираност и изградена положителна нагласа сред бизнеса за интелигентно енергийно поведение; (б) Изградена култура за прилагане на мерки за енергийна ефективност в промишлеността; (в) Установяване на трайни публично-частни партньорства на регионално ниво.
ПРИОРИТЕТ 4 - Въвеждане на управление на енергията на територията на общината	
Цел 4.1: Повишаване на местния капацитет за устойчиво енергийно развитие:	

(а) Обособяване на структурно звено в общинската администрация, което поема отговорността за координирането на цялостния процес на планиране, реализация и мониторинг на устойчиви енергийни политики на местно ниво; (б) Въвеждане на подходяща система за обучение на експерти в местната администрация от ресорните звена, ангажирани в планирането, изпълнението и контрола на капиталовите инвестиции и политиките по териториално развитие; (в) Усъвършенстване на системата за отчитане, контрол и анализ на енергопотреблението в Община Никопол; (г) Създаване на международни партньорства, подготовка и изпълнение на партньорски проекти в областта на енергийната ефективност.	(а) Повишен капацитет на Община Никопол за планиране, реализация и мониторинг на местни политики за устойчиво енергийно развитие; (б) Повишено ниво на информираност и изградена култура за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинската администрация;
Цел 4.2. Проучване потенциала за енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници и възможностите за неговото оползотворяване	
(а) Възлагане изготвянето на проучвания за потенциала на територията на общината по отношение наличието и използваемостта на енергия от възобновяеми източници; (б) Разработване на енергиен баланс на Общината на основата на установения потенциал на енергия от възобновяеми източници; (в) Проучване на местните нужди от техническа помощ в областта на енергийната ефективност и ВЕИ; (г) Проучване на алтернативни възможности за финансиране на енергийни проекти.	(а) Създадени предпоставки за оползотворяване на потенциала на ВЕИ; (б) Енергиен баланс, съставен на основата на потенциала на ВЕИ на територията на Общината и на стратегическата цел за постигане на енергийна независимост; (в) Идентифицирани финансови източници и инструменти за финансиране на проектите и дейностите от енергийната стратегия на общината; (г) Създадена Енергийна информационна база на Община Никопол
ПРИОРИТЕТ 5 - намаляване на количеството отпадъци и тяхното третиране	
Цел 5.1. Подобряване на управлението на отпадъци в общината	

(а) Подобряване на организацията на събирането и затваряне на нерегламентирани сметища; (б) Ефективно третиране на отпадъците - сепариране и преработка, инвестиране в екоинновации и публично- частни партньорства за реализирането им; (в) Изграждане на инсталации за биоразградими и зелени отпадъци; (г) определяне на минимални стандарти за разделно събиране (например честота на събиране, видове контейнери и др.) в общините, за да се гарантира висока степен на улавяне на годните за рециклиране отпадъци; (д) запечатването и рехабилитацията на депата, които не отговарят на изискванията; (е) въвеждане на относими икономически инструменти, например принципът „плащаш повече, ако изхвърляш повече“; (ж) Разпространение на информация за възможности за намаляване количеството на отпадъците; (д) Разработване и въвеждане на програма за обучение в училищна и извънучилищна среда; (з) Курсове, обучения, лекции за повишаване на местните умения в областта на управление на отпадъците и кръговата икономика;	(а) предотвратяване на незаконното изхвърляне на отпадъци, включително на замърсяването; (б) подобряване и разширяване на разделното събиране на отпадъци, включително на биоотпадъци; (в) доближаване до европейските стандарти и изисквания; (г) обучение и информираност на гражданите в областта на УО и кръговата икономика; (д) повишаване на капацитета и познанията на администрацията и бизнеса в областта на УО и кръговата икономика;
Цел 5.2. Подобряване изпълнението на изискванията за разделно събиране и рециклиране на отпадъци	

(а) провеждане на анализ за възможностите в общината за доближаване до изискванията на ЕС за рециклиране на битови отпадъци; (б) проучване на възможностите за финансиране и публични – частни партньорства; (в) изготвяне на анализ за на масово отделяните отпадъци в общината и реалистичен план за достигане на стойностите за рециклирани и разделно събиране според ЕС законодателството; ПРИ ВЪЗМОЖНОСТ, ПРИЛОЖИМОСТ И ОСИГУРЕНО ФИНАНСИРАНЕ (д) осигуряване на действаща система за събиране на отпадъците, включваща разполагането на специализирани контейнери и подвижен състав. (е) съоръженията за сепариране и рециклиране на отпадъците в за последваща повторна употреба. (ж) възможност за оползотворяване на отпадъците представлява и преработката им с оглед на добиването на електрическа или топлинна енергия. (з) изграждане на площадка за открито компостиране на биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини на територията на Общината (и) изграждане на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата; (й) Изграждане на инсталация за рециклиране на строителни отпадъци (стационарна и мобилна).	(а) при изпълнение на целите за рециклиране, общината ще се освобождава от данък за депониране; (б) информираност за задължителните изискванията в областта УО (в) Изпълнение на ефективни комплексни дейности за управление на отпадъците
Цел 5.3 Намаляване на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда	
(а) подготовка за изпълнение на изискванията на Директива (ЕС) <u>2019/904</u>;	(а) информираност за актуалните проблеми по предотвратяване изменението на климата;

(б) изготвяне на анализ на предстоящите забрани за използване на определени пластмасови продукти за еднократна употреба и ефектът върху местната икономика; (в) изготвяне на план за имплементиране	(б) превантивни действия за подготовка за изпълнение на предстоящите нормативни забрани;
ПРИОРИТЕТ 6 – Подобряване на жизнената среда	
Цел 6.1. Обновяване на обществените зелени пространства и осигуряване на нови места за отдих, спорт и други колективни дейности	
(а) вътрешнокварталните пространства, при създаването на повече зелени зони; (б) Последващи дейности са постоянното почистване и поддържане на възстановените зони; (в) рехабилитация на пешеходни алеи и тротоари; (г) разполагането на указателни знаци и средства за ориентация и информация в градската среда	(а) Благоприятни условия за ежедневен отдих във всички градски части и предпоставки за активен спортен и здравословен начин на живот; (б) Стимулирането на пешеходното движение
ПРИОРИТЕТ 7 – Подобряване качеството на атмосферния въздух	
Цел 7.1. Намаляване на концентрациите на показателите, определящи качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишение на установените в законодателството норми и високите нива на шум в околната среда от производствените и строителните дейности, транспорта, битовото отопляване и други неорганизиран източници	
(а) подобряване на транспортната ситуация; (б) стимулиране на устойчиви и нисковъглеродни форми на транспортно придвижване; (в) изграждане на инсталации за ограничаване на вредните емисии от производствата; (г) поставяне на съоръжения за защита от шума по протежението на улиците с най-интензивен трафик; (д) Поетапно изваждане от употреба на отоплителните уреди на твърдо гориво; (е) ако има такива- извеждане на производства в извънградска среда- индустриална, промишлена зона;	(а) подобряване на качеството на атмосферния въздух; (б) превенция и намаляване на редица заболявания на дихателната система; (в) изграждане на устойчива, здравословна и екологично чиста градска среда; (г) повишаване на интереса от инвестиции в Общината; (д) повишаване на интереса за заселване в Общината

(ж) контрол на строителството, снабдяването с материали от тежки машини, изхвърляне на строителните отпадъци на определените за това места, почистване на строителните площадки и прилежаща площ от строителни отпадъци	
---	--

IX. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

За целите на наблюдението и оценката се изгражда система, която включва формите и начините за събиране на информация, индикаторите за наблюдение, органа за наблюдение и организацията на работата по наблюдението и оценката, както и системата на докладване и осигуряване на информация и публичност. Описанието на тази система и на действията, които ще осигурят нейното ефективно функциониране, са част от структурата на ПИРО.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка. Особено внимание трябва да се отдели на организацията и методите за изпълнението на плана и на програмата, прилагани от съответните органи и звена.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО за периода 2021-2027 г. са посочени в матрица на индикаторите - Приложение № 3. За да се осигури необходимата информация за процеса на наблюдение за всеки индикатор са посочени мерните единици, в които ще се измерва, източниците на информация, периодичността на събирането на информация, базовата стойност за отчитане изменението на всеки от индикаторите, както и целевата стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на плана. При наличие на достатъчно информация и данни на периодична база могат да се определят и междинни стойности на индикаторите по ключови приоритети.

При разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО се имат предвид общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2021 -2027 г.

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на плана, въз основа на събраната обективна информация и данни, отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики.

Индикаторите за наблюдение обхващат физическите характеристики (параметри) по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като стойностите им могат да бъдат абсолютни или относителни. За целите на плана се използват два вида индикатори: за продукт и за резултат.

Индикаторите за продукт се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината. По някои от приоритетите те се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикаторите за резултат отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за периода. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи - с качествени оценки относно достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона.

Типа индикатор, който се прилага към съответен приоритет или цел зависи от конкретиката на формулираните цели, приоритети и мерки в ПИРО. Най-общо индикаторите за продукт измерват напредъка по отношение на приоритетите и мерките, а индикаторите за резултат - по отношение на целите. Въпреки това е възможно за даден приоритет да се формулира както индикатор за продукт, така и индикатор за резултат.

Индикаторите за резултат се формулират само по отношение на целите. С индикаторите за продукт се измерват и постигането на мерките, но не е задължително да се формулират за всяка отделна мярка, дейност или проект - включването на индикатори по отношение на мерките зависи от конкретната ситуация. В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

МАТРИЦА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО НА ОБЩИНА НИКОПОЛ 2021-2027Г.

Приоритет № , мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане
1. СЪЗДАВАНЕ НА УСТОЙЧИВИ УСЛОВИЯ ЗА РАЗКРИВАНЕ НА НОВИ ПРЕДПРИЯТИЯ		километри, брой, %, хил. Лева	Общината	годишно
Създаване на условия за стимулиране на МСП	Брой МСП; Брой проучвания;	Брой	Общината	годишно
Създаване на регионални клъстери и мрежи (интегрирани мерки с мерките по Цел Екология, кръгова икономика, иновации)	Брой клъстери	брой	Общината	годишно
Осигуряване на условия за инвестиции в Община Никопол	Приети стимули за бизнеса с наредби; Разработена политика;	Брой	Общината	годишно
2. СЪЗДАВАНЕ НА РЕГИОНАЛЕН КЛЪСТЕР „НИКОПОЛСКИ ХРАНИ”				Общината
Организиране на заинтересованите производители, създаване на партньорство	Разработена политика; Брой изградени партньорства (клъстери, мрежи);	брой	Общината	годишно

Оползотворяване на финансовите ресурси за институционално изграждане на клъстери	Средства от общинския бюджет;	лева	Общината	годишно
3.СЪЗДАВАНЕ НА ПОДХОДЯЩА ЗА РАЗВИТИЕ НА БИЗНЕСА СРЕДА И ИНФРАСТРУКТУРА С ЦЕЛ ПОВИШАВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ИНТЕРЕС КЪМ ОБЩИНА НИКОПОЛ				
Техническа инфраструктура в подкрепа на бизнеса и подобряване достъпа до общинския център	Организиран местни базари, фестивали, изложения в общинския център; Подпомагане участието на производителите в регионални, национални и международни изложения и панаири	брой	Общината	годишно
Повишаване на конкурентоспособността чрез маркетинг, премахване на пречките за инвестиции, координиране на инициативите за икономическо развитие	Брой маркетингови проучвания; Подобрени условия за представяне на местни фирми;	брой	Общината	годишно
Изграждане на институционален капацитет за развитие на икономиката	Брой на общински служители организиращи мероприятията	брой	Общината	годишно

4. ПОВИШАВАНЕ ПРОИЗВОДСТВОТО И ПРОДУКЦИЯТА В ПРОМИШЛЕННОСТТА И СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО на туризъм и на туристически атракции				
Подпомагане развитието на селското стопанство	Стратегия за развитие на селското стопанство; Размер на вложените инвестиции;	Брой, лева	Община	годишно
Развитие на земеделието и животновъдството максимално усвояване на благоприятните способстващи фактори на средата	Брой подпомогнати ферми; Брой мероприятия за комасация на необходимата земя	брой, лева, декари	Общината	годишно
Подобряване на достъпа до земеделските стопанства и естетизиране на ландшафта	Брой изградени, ремонтирани селско- стопански пътища, отводнявания, залесявания;	лева, км., декара, брой	Общината	годишно
Оптимизиране на поливното земеделие	Брой карти, изградени поливни мрежи, сдружения за напояване;	брой, км., лева, % поливни площи, декари	Общината	годишно
Подкрепа за фирми- производители от общината	Система за информирание и подкрепа на селскостопански производители за изпълнение на проекти;	брой	Общината	годишно

	Разширена ветеринарна помощ;			
Подобряване на организацията и качеството на човешките ресурси в аграрния сектор	Брой специализирани паралелки, курсове, обучения; Брой обучени лица; Брой заетост в сектора;	брой	Общината, АЗ	годишно
5. ПОСТИГАНЕ НА ГЪВКАВ ПАЗАР НА ТРУДА, ПОВИШАВАНЕ И АДЕКВАТНОСТ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА НА РАБОТНАТА РЪКА И СОЦИАЛНА ИНТЕГРАЦИЯ				
Изграждане на информационна система за търсената от инвеститори работна сила и предлаганите специалисти	Изградена информационна система;	брой	Община	годишно
Развитие на професионалните умения в подкрепа на местната икономическа активност и повишаване адаптивността на човешките ресурси	Програми за преквалификация;	брой	Община	годишно
Подобряване на организацията и качеството на човешките ресурси в аграрния сектор, чрез укрепване на	Брой браншови организации, членове;	брой	Община	годишно

съществуващите и създаване на нови браншови организации на производители (овощари, пчелари, животновъди, зърнопроизводители)				
Развитие на професионалните умения в подкрепа на местната икономическа активност и повишаване адаптивността на човешките ресурси	Програми за преквалификация	брой	Община	годишно
Включване на безработни и неактивни лица, включително младежи в обучения, стажуване и чиракуване, субсидирана заетост;	Брой включени безработни, субсидирана заетост;	брой, лева	Община	годишно
Стимулиране на работодателите за разкриване на работни места на първичния пазар и предоставяне на стимули за насърчаване на заетостта на целеви групи със специфични потребности;	Наредба с мерки за стимулиране разкриване на работни места	брой	Община	годишно
Насърчаване на работодателите за подобряване на работната среда	Наредба с мерки за стимулиране подобряване на работната среда	брой	Община	годишно

6. ПОВИШАВАНЕ НА ЗАЕТОСТТА И АДАПТИРАНЕ КЪМ НОВИТЕ ИЗИСКВАНИЯ НА ПАЗАРА НА ТРУДА				
Участие в национални програми за заетост.	Брой обучени лица; Брой програми;	брой	Общината	годишно
Разработване и прилагане на местни инициативи за заетост и Регионални програми за развитие.	Работни места, създадени в подкрепяните структури;	брой	Общината	годишно
Квалификация и преквалификация на трайно безработни лица	Брой обхванати лица;	брой	Общината	годишно
Идентифициране, активиране, оценка на способностите и стимулиране на неактивни лица за включване на пазара на труда;	Брой проучвания и оценки;	брой	Общината	годишно
7.ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И ВРЪЗКАТА МУ С НУЖДИТЕ НА ПАЗАРА НА ТРУДА				
Обновяване на сградния фонд и оборудването на училищата, детски заведения и ясли	Ремонти и нови ДМА в училища и детски градини; Изградена инфраструктура около учебните заведения;	брой, лева	Общината	годишно

	Повишена енергийна ефективност;			
Включване на информационните и комуникационните технологии в училищата	Закупени софтуерни продукти; Оборудвани кабинети със съвременни учебни средства;	брой, лева	Общината	годишно
Осигуряване на транспорт до всички училища, детски градини и ясли в община Никопол	Закупени транспортни средства, подsigурени линии;	брой, лева	Общината	годишно
Съвместна работа с училищата за ранно професионално ориентиране и професионална подготовка на учащите се в съответствие с потребностите на местната икономика, насърчаване на дуална система на обучение.	Брой паралелки за дуално обучение;	брой	Общината	годишно
Създаване на библиотечен фонд от учебници и учебни помагала в местни училища;	Библиотечен фонд; ДМА;	брой, лева	Общината	годишно
Подкрепа на талантиливи ученици, чрез отпускане на стипендии и годишни награди, елитни лагери и обучения	Брой стипендии, лагери;	брой, лева	Общината	годишно

Доставка на оборудване и обзавеждане в детските градини в община Никопол / Кухни и занимални/	Нови ДМА, размер инвестиции;	брой, лева	Общината	годишно
Насърчаване населението за включване в образователната система	Съвместни мероприятия с НПО, работодателски организации;	брой	Общината	годишно
Насърчаване последващото и продължаващо обучение, и обучение през целия живот	Програми за преквалификация	брой	Общината	годишно
Превантивна дейност сред младежите срещу разпространение и употреба на наркотични вещества, хулигански прояви, детска престъпност./ МКБППМН , училища, ЦОП др./	Оборудвани кабинети, проведени мероприятия, брой специалисти;	брой	Общината	годишно
Изработване на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците	Общинска стратегия;	брой	Общината	годишно
8. ПОДОБРЯВАНЕ НА ЗДРАВНИТЕ УСЛУГИ И СВОБОДНИЯ ДОСТЪП ДО ТЯХ				
Провеждане на общинска политика в сектор „Здравеопазване“	Разписана секторна политика „Здравеопазване“	брой	Общината	годишно

Подкрепа за медицинските практики в селата от общината	Брой медицински практики, аптеки в населените места в общината; Брой население на 1 лекар; Брой население на 1 дентален лекар	брой	Общината	годишно
Обновяване на материалната база и обезпеченост на здравната система и болницата и създаване на условия за привличане на медицински специалисти.	Брой ново изградени обекти, ремонти, оборудване, ДМА; Брой съоръжения за достъпна среда;	брой	Общината	годишно
Осигуряване на медицинска грижа в училищата и детските градини	Разкрити кабинети;	брой	Общината	годишно
Финансови стимули за раждане на второ и трето дете, предоставяне на допълнителни социални услуги в помощ на родителите	Приета наредба със стимули; Брой подпомогнати родители; Нови социални услуги;	брой, лева	Общината	годишно
Проучване на международен опит за насърчаване на раждаемостта, участие в международни проекти	Брой проучвания и оценки; Брой участия в проекти;	брой, лева	Общината	годишно
9. РАЗВИТИЕ НА КУЛТУРАТА, СПОРТА И МЛАДЕЖКИТЕ ДЕЙНОСТИ				

Развитие на културата, опазването и експонирането на културно-историческото наследство	Изработени годишни календари на културните събития;	брой, лева	Общината	годишно
Ремонт и поддръжка на читалища, културно-исторически и спортни обекти	Брой ново изградени, ремонтирани, реконструирани спортни съоръжения, ДМА; Активно спортуващи лица; Извършени обследвания за енергийна ефективност и прилагане на енергоефективни мероприятия, ВИК и други в общинските културни институти и спортни обекти;	брой, лева	Общината	годишно
Развитие на спорта и местата за отдих	Брой ново изградени, ремонтирани, реконструирани паркове, между блокови пространства, многофункционални площадки;	брой, лева	Общината	годишно
Развитие на младежките дейности и инвестиране в младите хора за стимулиране на активното им участие в социално-икономическия и културен живот в общината	Наредба за средства за подкрепа на младежките дейности в общината; Стажове в общинска администрация;	лева, брой	Общината	годишно

10. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ И ИНТЕГРАЦИЯ НА УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ				
Подобряване на материалната база на социалните заведения и увеличаване набора на предлагани социални услуги на населението и групите в неравностойно положение.	Брой ново изградени обекти, ремонти, оборудване, ДМА; Разкрити алтернативни социални услуги; Обслужени потребители на социални услуги;	брой, лева	Общината	годишно
Интеграция и социално включване на уязвимите групи чрез включване в образователния процес и осигуряване на адекватна квалификация за трудова заетост	Програми за обучение и квалификация на уязвими групи;	брой, лева	Общината, АЗ	годишно
Осигуряване на достъпна среда на хората с увреждания	Брой съоръжения за достъпна среда;	брой	Общината	годишно
11. ПОДПОМАГАНЕ РАЗВИТИЕТО НА ТУРИЗМА				
Обновяване пътната инфраструктура материалната база до и в туристическите ареали	Изграждане и рехабилитация на пътища; Внедрени мерки за енергийна ефективност в	лева, км.;	Общината	годишно

	обекти на туристическата инфраструктура			
Насърчаване на културно-историческия и екотуризъм със запазване на създадените традиции и надграждане с нововъведения	Брой мероприятия по културния календар на общината	Брой	Общината	годишно
Промотиране на Община Никопол като туристическа и инвестиционна дестинация	Участие в туристически борси, изложения	Брой	Общината	годишно
Организиране на събития и мероприятия с местно и национално значение, които допринасят за развитието на туризма	Брой мероприятия на общината с местно и национално значение	Брой	Общината	годишно
Изграждане и рехабилитация на общинската пътна инфраструктура и привеждането ѝ в съответствие с европейските изисквания.	Ремонт и разширяване (СМР)	Брой, лева, %, километри	Общината	годишно
Изготвяне на общински програми за развитие на видовете туризъм	Общинска стратегия;	Брой	Общината	годишно
12. ОПАЗВАНЕ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА ПАМЕРНИЦИТЕ НА КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО				

НАСЛЕДСТВО, ПРАЗНИЦИТЕ И ОБИЧАИТЕ В ОБЩИНА НИКОПОЛ				
Поддържане, опазване и възстановяване на културно-историческите и археологическите паметници в общината	Брой подпомогнати културно-исторически обекти чрез изграждане, реставрация, консервация, социализация и експониране на потенциала на културното наследство, библиотечен фонд;	брой, лева	Общината, ВИК	годишно
Популяризиране на движимото и недвижимо културно- историческо наследство на територията на град Никопол, използване на иновативни визуални решения за промотиране	Проведени рекламни кампании; Поддръжка паметници;	брой, лева	Общината	годишно
Популяризиране на местните празници и обичаи за насърчаване туристическата посещаемост и акцентиране върху културно-историческата идентичност на община Никопол	Организиране на различни форми за - изява – прегледи на любителското творчество, фестивали, конкурси, изложби и др.	брой, лева	Общината	годишно

13. ОБНОВЯВАНЕ И ДОИЗГРАЖДАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА, СТИМУЛИРАЩА РАЗВИТИЕТО НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНА ОБЩИНСКА ИКОНОМИКА, РЕСПЕКТИВНО ДОХОДИТЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО				
Подобряване параметрите и състоянието на транспортната инфраструктура с регионална значимост	Актуализирана транспортната схема на община Никопол; Пристанище - модернизация; Рехабилитация на общински пътища;	брой, лева, км., %	Общината	годишно
Подобряване на енергийната ефективност на сградния фонд и свързаната инфраструктура	Реализиране на програма за газификация на общински обекти, саниране на големите обществени сгради;	брой, лева, %	Общината	годишно
Широко популяризиране сред обществеността на ползите, възможностите и задълженията за енергийна ефективност и спестявания съгласно българското и европейско законодателство	Информационни кампании	брой, лева	Общината	годишно

Стимулиране ползването на алтернативни/възобновяеми енергийни източници	Закупени общински електромобили, ДМА;	брой, лева	Общината	годишно
Широко популяризиране сред обществеността на ползите, възможностите и задълженията за Ползване на ВЕИ енергия съгласно българското и европейско законодателство	Информационни кампании	брой	Общината	годишно
14. ИЗГРАЖДАНЕ, РАЗШИРЯВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА, ПОДОБРЯВАЩА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА				
Създаване и прилагане на стратегически подход при управлението на техническата инфраструктура в общината	Рехабилитация на общинска пътна мрежа;	брой, км., лева	Общината	годишно
Благоустрояване на зелени площи и междублокови пространства в Никопол и в другите населени места в общината.	Изградени и поддържани зелени площи, паркове, градини, детски площадки;	брой	Общината	годишно
Обновяване на площи в населените места на общината.	Брой обновени площи;	брой	Общината	годишно

Поддържане и разширяване на гробищните паркове в общината	Площи гробищни паркове в общината, инвестиции;	брой, лева	Общината	годишно
Изграждане на канализационната мрежа и осигуряване пречистването на отпадъчните води чрез изграждане на ПСОВ и довеждаща инфраструктура	Изградени ПСОВ и довеждаща инфраструктура;	брой, лева	Община	годишно
Изграждане на нови детски и спортни площадки и поддържане на съществуващите такива във всички населени места в общината, чрез кандидатстване по програми или чрез собствени средства	Програми за изграждане и модернизация;	брой, лева	Общината	годишно
15. РЕГУЛИРАНЕ И УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ПРОЦЕСИТЕ НА ТЕРИТОРИАЛНОТО УСТРОЙСТВО. ПОДОБРЯВАНЕ СЪСТОЯНИЕТО НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ СГРАДИ				
Създаване на необходимата организация за преминаване от кадастрални и регулационни планове, към	Изготвени кадастрални карти на всички населени места в общината, дигитализация;	брой, лева	Общината	годишно

кадастрални карти за всички населени места в общината				
Ремонт и благоустрояване на административните сгради – общинска собственост	Ремонт и разширяване (СМР)	брой, лева, %	Общината	годишно
16 . ТРАЙНО ПОДОБРЯВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА НИКОПОЛ				
Технически и технологични мерки за управление на отпадъците	Изградена система за разделно събиране и рециклиране;	км., брой, %, лева	Община, Информация на ниво проект	годишно
Партньорство с бизнеса и гражданското общество	Създадени партньорства;	брой	Общината	годишно
17. МОНИТОРИНГ И ОПАЗВАНЕ НА ЧИСТОТАТА НА ВЪЗДУХА				
Модернизиране на дейностите по поддържане на чистотата	Закупена почистваща и сметосъбираща техника, ДМА;	брой, лева	Общината	годишно
Въвеждане на изисквания за опазване чистотата на околната среда към	Наредба за изисквания за опазване чистотата от строителна техника и	брой	Общината	годишно

операторите извършващи строителни дейности	дейности, депа за строителни отпадъци;			
Провеждане на периодичен мониторинг и контрол на състоянието на атмосферния въздух	Мониторинг и контрол на състоянието на атмосферния въздух; Бюлетин за състоянието на атмосферния въздух;	брой	Общината	годишно
Намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление и проучване възможностите за поетапна замяна на отоплителните уредите на твърдо гориво	Брой домакинства преминали от твърдо на алтернативно(екологично) отопление;	брой	Общината	годишно
Намаляване на замърсяването на въздуха от транспорта	Закупени общински електромобили, ДМА;	брой	Общината	годишно
Зелени мерки в градска среда, вкл. изграждане на „зелени пояси/зони“	Залесявания и поддръжка на „зелени пояси/зони“	брой	Общината	годишно
Разработване и актуализация на аналитични документи във връзка с качеството на атмосферния въздух, прогнозиране, моделиране	Разработени документи;	брой	Общината	годишно
Обучителни и информационно-образователни мерки	Информационни кампании	брой	Община	годишно

18. МОНИТОРИНГ И ОСИГУРЯВАНЕ ЧИСТОТА НА ВОДИТЕ				
Изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура	Изградени и реконструирани подземни ВиК съоръжение	брой, лева	Общината	годишно
Мерки за подобряване на състоянието на водите; опазване качеството на водите, предназначени за питейно-битововодо снабдяване, вкл. установяване на зони за опазването им в района на съоръженията за водовземане.	Брой санитарно-охранителни зони около водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване и нови водохващания; Контрол на качеството и минимизиране на загубите по водопроводната мрежа;	брой, лева	Общината	годишно
19. УПРАВЛЕНИЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ , МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ, БИООТПАДЪЦИ, В Т.Ч. ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ, СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ. РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И РЕЦИКЛИРАНЕ				
Проучване на възможностите и развитие на инфраструктура, свързана с управлението на битовите отпадъци за постигане на целите за 2030	Проведено проучване и анализ;	брой, лева	Общината	годишно

г. за рециклиране на отпадъците и намаляване на количествата на депонираните отпадъци;				
Разработване на стандарти за разделно събиране и рециклиране на отпадъците в общината, съобразено с възможностите и степента на инфраструктурна обезпеченост, подготовка за изграждане на система за разделно събиране на отпадъци	Разработени стандарти	брой	Общината	годишно
Предотвратяване генерирането и насърчаване на рециклиране на отпадъците	Наредба за рециклиране на отпадъците	брой	Общината	годишно
Информираност и обучение на гражданите (в това число и в училищата), стопанските субекти и на отговорните административни структури в областта на управление на отпадъците и кръговата икономика	Проведени информационни кампании	брой	Общината	годишно
Мониторинг и запечатване на нерегламентирани депа за отпадъци	Въвеждане на ефективни системи за мониторинг за	брой	Общината	годишно

	резултатите от мерките; Затворени депа;			
Подобряване на базата от знания относно кръговата икономика, мониторинга на отпадъците и потоците от материали.	Проведени обучения съвместно с представители на други общини и администрации; Мониторинг на кръговата икономика в общината;	брой	Общината	годишно
Проучване на възможностите за финансиране и насърчаване на публични – частните партньорства	Осъществени партньорства;	брой	Общината	годишно
20. ГРИЖА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ В ОБЩИНА НИКОПОЛ				
Развитие на мрежата Натура 2000 и подобряване на природозащитното състояние на природните местообитания и видове	Изготвена наредба; Установяване на съществуващи видове, хабитати, екосистем и ландшафти;	брой, лева, декари	Общината	годишно
Опазване и възстановяване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие и осигуряване свързаността на мрежата Натура 2000	Приети планове и реализирани политики на мастно ниво	брой	Общината	годишно

Подобряване капацитета, включително чрез обучения, на звената, отговорни за управлението на и за прилагането на политиките по биологично разнообразие и по управление на Натура 2000	Проведени обучения в администрацията	брой	Общината	годишно
21. ПЕРВЕНЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ НАВОДНЕНИЯ, СВЛАЧИЩА И ИЗМЕНЕНИЕ НА КЛИМАТА				
Превенция, управление и анализ на риска от наводнения и засушаване, свлачища, срутища, ерозии, абразии, горски пожари и др.	Работна група за управление на риска при бедствия	брой	Общината	годишно
Управление на риска от природни бедствия и за превенция на риска за живота и здравето на населението	Изготвени анализи за риска и мерки за запазване здравето и живота на населението	брой	Общината	годишно
Проучвания и анализи, насочени към обследване на последиците от изменението на климата и отражението им върху водните ресурси на община Никопол	Проведено проучване и анализ;	брой	Общината	годишно

Насърчаване на обучението в системата на предучилищното и училищното образование за риска от бедствия, включващо превенция, готовност, реагиране и възстановяване	Проведени обучения в учебните заведения	брой	Общината	годишно
Изготвяне, преразглеждане и актуализиране на планове за защита при бедствия, както и разработване и актуализиране на съответните програми за намаляване на риска от бедствия	Изготвени програми за действия, на различни нива;	брой	Общината	годишно
Стимулиране на застраховането срещу рискове от бедствия и аварии и такива, породени от изменението в климата	Разработени документи, направени застраховки;	брой, лева	Общината	годишно
22.НАМАЛЯВАНЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ОПРЕДЕЛЕНИ ПЛАСТМАСОВИ ПРОДУКТИ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА				

Изготвяне на анализ на изискванията на Директива (ЕС) 2019/904 относно забрани за използване на определени пластмасови продукти и ефектът върху местната икономика, подготовка и проучване на добри практики за замяна на някои видове пластмасови продукти с алтернативни.	Проведен анализ	брой	Общината	годишно
Провеждане на информационни кампании за актуалните проблеми по предотвратяване изменението на климата за положителния ефект от рециклирането на пластмасовите изделия и кръговата икономика	Информационни кампании	брой	Общината	годишно
23. УКРЕПВАНЕ НА КАПАЦИТЕТА НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ И ПОДОБРЯВАНЕ КООРДИНАЦИЯТА В ПРОЦЕСА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПИРО				
Подобряване на взаимодействието между кмета на общината и общинския съвет чрез	Работна група за изпълнение на ПИРО	брой	Общината	годишно

създаване на обединена общинска група за подкрепа на изпълнението на ПИРО				
Създаване на програма за обучение и развитие на умения в общинската администрация за подкрепа на местната икономическа активност и подобряване на социалния климат в общината	Проведени обучения за квалификация на общинските служители;	брой	Общината	годишно
Предоставяне на комплексни административни услуги на гражданите и бизнеса и развитие на електронното управление и съкращаване на сроковете за обслужване на гражданите и бизнеса	Информационни системи и е-управление, брой е- услуги; Съкратени срокове на брой услуги;	брой	Общината	годишно
Развитие на общински информационен център в община Никопол	Утвърден общински информационен център;	брой	Общината	годишно
Създаване на цялостна система за партньорство между общината и заинтересованите страни при реализирането на общински политики	Изграждане система за партньорство;	брой	Общината	годишно

Обучение на участниците и местните партньори за подпомагане на процесите на партньорство и управление на съвместни програми	Участие в общи проекти и програми с НПО, бизнес;	брой	Общината	годишно
Повишаване капацитета на общинските служители за ефективно и ефикасно обслужване на граждани	Проведени обучения в администрацията	брой	Общината	годишно
Повишаване на квалификацията на общинската администрация за управление на европейски, национални, трансгранични и транснационални проекти	Проведени съвместни обучения със държавни институции и други партньори;	брой	Общината	годишно
Развитие на нови подходи за насърчаване и насочване на регионалното и местното развитие	Система за информирание и прилагане на добри практики; Обмяна на опит с други общини;	брой	Общината	годишно
25. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР В ПОЛЗА НА ОБЩЕСТВОТО				
Прилагане и ускорено въвеждане на широколентовите комуникации, изпълнение на необходими дейности за свързване към ЕЕСМ	Програми за свързаност	брой	Общината	годишно

Разработване на онлайн административни услуги, проучване на възможностите за дигитализация на административното управление	Брой разработени онлайн услуги и дигитализация на дейности;	брой	Общината	годишно
25. РАЗВИТИЕ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО И ОПАЗВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИЯ РЕД				
Сътрудничество с неправителствени и граждански организации за кандидатстване с проекти по Европейски и други програми	Участие в общи проекти и програми с НПО;	брой	Общината	годишно
Провеждане на публични обсъждания по приоритетни въпроси, касаещи интересите на населението	Брой обсъждания;	брой	Общината	годишно
Делово сътрудничество и диалог с институциите при бедствия, аварии и кризи - Полиция, Областна администрация, РСБЗН, РИОКОЗ Общинска ветеринарна служба и др.	Работна група за управление на риска при бедствия съвместно с държавни институции и административни органи;	брой	Общината	годишно

26. РАЗГРЪЩАНЕ НА ПРОГРАМИ ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО С РУМЪНИЯ				
Подпомагане на процеса за прединвестиционно проучване за нови или подобряване състоянието на съществуващи мостови съоръжения	Проучвания за развитие на мостови съоръжения;	брой	Общината	годишно
Съдействие и дейности по проучване на възможностите за включване в изграждане на велосипеден маршрут (EvroVelo6)	Изградена велосипедна мрежа;	брой, км., лева, %	Общината	годишно
Проучване на възможностите за развитие на общи дейности с местни МСП и местен бизнес	Проучвания за възможни партньорства;	брой	Общината	годишно
Насърчаване на връзките между изследователски институции и иновативни предприятия;	Общинска програма за насърчаване иновативни предприятия;	брой	Общината	годишно
Превенция и бързо реагиране при управление на риска и съвместна адаптация и смекчаване на изменението на климата, със силен акцент върху	Изготвен план за управление на риска с екологични мерки;	брой	Общината	годишно

устойчиви и екологични мерки				
Действия за съвместно опазване на природата и биологичното разнообразие	Система за контрол на замърсяванията;	брой	Общината	годишно
Съвместни образователни схеми, вкл. дигитализация и дистанционно обучение	Изготвени образователни схеми;	брой	Общината	годишно
Разработване на трансгранични стажове и програми за обмен и др.	Брой стажове и програми за обмен;	брой	Общината	годишно

ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

Стратегическа цел	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане
№	Описание на индикатора	хил. лв., бр., % и др.	НСИ, Общината, Агенция за МСП, Агенция по заетостта и др.	годишно

1. НАСЪРЧАВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА БИЗНЕСА, ИНВЕСТИЦИИТЕ И ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТТА И ПОВИШАВАНЕ НА ТРУДОВАТА ЗАЕТОСТ И КВАЛИФИКАЦИЯТА НА РАБОТНАТА РЪКА В ОБЩИНА НИКОПОЛ	Работни места, създадени в подкрепяните структури; Размер на вложените инвестиции; МСП, въвеждащи иновативен продукт или процес; Обработваема земя от общата земеделска площ; Размер на инвестициите в аграрния сектор; Служители на МСП, които са преминали професионално образование и обучение; Брой партньорства (кълъстери) на местни фирми;	Брой, лева, %	Община, Информация на ниво проект, ИСУН, АЗ	годишно
2. КОНКУРЕНТОСПОСОБНО ОБРАЗОВАНИЕ, ГРИЖА ЗА ФИЗИЧЕСКОТО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТА, СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ И ДОСТЪПНО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ С КАЧЕСТВЕНИ ЗДРАВНИ И СОЦИАЛНИ УСЛУГИ, ВОДЕЩИ ДО ПОВИШАВАНЕ НА ЖИЗНЕНИЯ СТАНДАРТ НА НАСЕЛЕНИЕТО	Ученици в училищата, деца в детските градини, заетост на населението; Лица с достъп до подобрени здравни услуги; Създадени условия за достъп до образование на уязвими групи и лица с увреждания; Разкрити алтернативни социални услуги;	Брой, лева, %	Община, Информация на ниво проект, НСИ	годишно

3. РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ СЪС ЗАПАЗЕНИ ТРАДИЦИИ, КУЛТУРА И КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	Брой новоизградени обекти, ремонти, оборудване, ДМА; Брой посещения на обектите на културното и историческото наследство и природните обекти; Изградена и рехабилитирана общинска пътна инфраструктура; Леглова база;	Брой, км., лева, %	Община, Информация на ниво проект, ИСУН	годишно
4. МОДЕРНИЗАЦИЯ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНА ОБЩИНСКА ИКОНОМИКА И ПОДОБРЯВАЩА СТАНДАРТА НА ЖИВОТ И ЖИЗНЕНАТА СРЕДА НА ГРАЖДАНТЕ	Изготвени кадастрални карти на всички населени места в общината; Икономии от внедрени общински мерки за енергийна ефективност; Изградени и поддържани зелени площи, паркове, градини, детски площадки; Изградени ПСОВ и довеждаща инфраструктура ;	Брой, лева, %, декара, км., (mW)	Община, Информация на ниво проект, ИСУН	годишно
5. ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА, АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И НАМАЛЯВАНЕ РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ	Изградена система за разделно събиране и рециклиране; Изградени и реконструирани подземни ВиК съоръжения; Изпълнени мерки за чистотата на въздуха и водите; Брой домакинства преминали от твърдо на	Брой, лева, %, км	Община, Информация на ниво, проект, ИСУН	годишно

	алтернативно(екологично) отопление;			
6. ПОВИШАВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯТА НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ, МОДЕРНИЗАЦИЯ И ЕЛЕКТРОНИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ПРОЦЕСИ, ПОДОБРЯВАНЕ НА КООРДИНАЦИЯТА МЕЖДУ АДМИНИСТРАЦИЯТА И ОБЩЕСТВЕННОСТТА, УТВЪРЖДАВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО	Утвърден общински информационен център; Повишена квалификация на общинските служители; Съкратени срокове на административно обслужване, услуги онлайн; Изградена система за сътрудничество с НПО, държавни административни структури;	Брой, лева, %	Община, Информация на ниво проект, ИСУН	годишно
7. НАСЪРЧАВАНЕ НА ТРАНСГРАНИЧНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО	Осъществени сътрудничества в дейности по опазване на природата и биологичното разнообразие; Създадени бизнес партньорства; Общи транспортни, образователни инициативи и програми за обмен;	брой, лева	Община	годишно

Х. ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА, СЪГЛАСНО УСЛОВИЯТА НА ЧЛ. 32 ОТ ЗРР

Съгласно Методическите указания за разработване на ПИРО и съгласно чл. 32 от ЗРР, по преценка на кмета може да бъде извършена предварителна оценка за социално икономическото въздействие на плана. ПИРО на община Никопол е разработен експертно и подробно и в неговото съдържание са имплементирани всички изисквания на българската и европейската нормативна уредба. По тази причина, общинското ръководство не счита за необходимо да бъде изготвена предварителна оценка на ПИРО.

ХІ. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на община Никопол за периода 2021-2027 г. е разработен съгласно препоръките, изведени в Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027г.,Интегрирана териториална стратегия за развитие на ЮЦР за периода 2021- 2027,Национална програма за развитие България 2030:

- ✓ Спазена е общата структура за изготвяне на анализ за икономическото и социално развитие;
- ✓ SWOT-анализът съответства напълно на анализа на икономическото и социалното развитие и приложената стратегическа рамка;
- ✓ Стратегическата част е структурирана ясно и в съответствие с изискванията на европейските, националните, регионалните и областните стратегически документи. ПИРО на община Никопол е хармонизиран с националните секторни стратегии, които обхващат периода 2021-2027 г. и които са изготвени към момента на разработването на плана;
- ✓ Планираната „визия“ е завършена в смислово отношение и отговаря на поставената стратегическа рамка;
- ✓ Обемът на предвидените финансови ресурси е в съответствие с предвидените проекти за изпълнение, от което може да се съди и за ефективността и ефикасността за постигане на целите на ПИРО на община Никопол. Във

- ✓ финансовата индикативна таблица е спазен изцяло принципа на съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници;
- ✓ Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на План за интегрирано развитие на община Никопол включва ясни, уместни, с достатъчен брой и възможности за информационно осигуряване индикатори, което позволява да се изготвят качествени междинна и последваща оценки на плана и да се определи социално-икономическото му въздействие;
- ✓ Успешното изпълнение на ПИРО ще доведе до икономически ръст и съществено подобрене на качеството на живот в община Никопол в края на плановия период;
- ✓ ПИРО на община Никопол гарантира правилното прилагане на хоризонталните принципи на ЕС в областта на равните възможности - равен достъп, недискриминация, устойчиво развитие, добро управление, партньорство

С реализацията на плана ще се интегрират екологични принципи с цел насърчаване устойчивото развитие и пространственото планиране на селищната среда, като ще се създаде и благоприятен микроклимат за бизнес и инвестиции, туризъм, екологично селско стопанство и модерна инфраструктура.

ПИРО е отворен документ, който може да бъде изменян и актуализиран с решение на общинския съвет на община Никопол.